

สิ่งพิมพ์ สกศ.อันดับที่ 42/2561
ISBN 978-616-270-175-7

การวิจัยและพัฒนา
รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียน
ในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ด้านความรับผิดชอบ
และการตรงต่อเวลา

การวิจัยและพัฒนา รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบ และการตรงต่อเวลา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

การวิจัยและพัฒนาแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

371.507

ส 691 ก

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

การวิจัยและพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา /
กรุงเทพฯ : 2561.

276 หน้า

ISBN : 978-616-270-175-7

1. การเสริมสร้างวินัย - สถานศึกษา 2. ชื่อเรื่อง

**การวิจัยและพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา**

สิ่งพิมพ์ สกศ.

อันดับที่ 42/2561

พิมพ์ครั้งที่ 1

กันยายน 2561

จำนวน

1,000 เล่ม

ผู้จัดพิมพ์เผยแพร่

กลุ่มพัฒนานโยบายด้านการเรียนรู้
สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
ถนนสุโขทัย เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทรศัพท์ 0-2668-7974 หรือ 0-2668-7123 ต่อ 2560
โทรสาร 0-2243-1129

Web site: <http://www.onec.go.th>

พิมพ์ที่

บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด
90/6 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 34/1
ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงอรุณอมรินทร์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ 10700
โทรศัพท์ 0-2424-3249 0-2424-3252
โทรสาร 0-2424-3249 0-2424-3252

คำนำ

การเสริมสร้างวินัยให้กับคนในชาติ จำเป็นจะต้องปลูกฝังตั้งแต่เยาว์วัย เพราะเป็นวัยที่กำลังเรียนรู้ การสร้างลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ให้เป็นคนมีระเบียบ วินัย เคารพกฎหมาย จึงเป็นเรื่องที่สำคัญที่จะช่วยยกระดับคุณภาพของคนไทย สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการเมืองและการปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการศึกษาที่มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการเสริมสร้างวินัย ปลูกฝังความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา มีจิตอาสา เสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ซื่อสัตย์สุจริต เคารพกติกาของสังคมและเคารพสิทธิของผู้อื่น ให้เยาวชนไทยเติบโตเป็นคนไทยที่สมบูรณ์

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านนโยบายการศึกษา เห็นความสำคัญของการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้สนับสนุนให้นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทำการศึกษาวินัยองค์ความรู้ชุด “การวิจัยและพัฒนารูปแบบกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา” ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งของนักเรียน ในการปฏิบัติตนให้เป็นผู้มีวินัย ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สำหรับเอกสาร เรื่อง การวิจัยและพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา นักวิจัยได้ศึกษา วิเคราะห์สังเคราะห์องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวกับด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ประชุมปรึกษาหารือผู้ทรงคุณวุฒิ ศึกษาข้อมูลจากผู้เกี่ยวข้อง ถอดบทเรียนสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติดี (Best practice) เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร ครู นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ยกร่างรูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัย จัดทำคู่มือและปฏิบัติการทดลองใช้คู่มือในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 โรงเรียน และจัดทำรายงานผลการวิจัยและพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

สำนักงานฯ คาดหวังว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกสังกัด และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนให้เป็นผู้มีวินัย ประพฤติปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ขอขอบคุณคณะนักวิจัยและผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนในการดำเนินการให้เอกสารฉบับนี้สำเร็จลุล่วง จนสามารถเผยแพร่ไปยังสถานศึกษาและสาธารณชนในวงกว้าง

(นายชัยพลภักดิ์ เสรีรักษ์)

เลขาธิการสภาการศึกษา

คำชี้แจง

รายงานการวิจัยและพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา เพื่อปฏิบัติการทดลองใช้รูปแบบฯ และเพื่อประเมินและจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างวินัยให้กับเยาวชนของชาติมาโดยตลอด และมอบหมายให้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยคณะผู้วิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์เป็นผู้ดำเนินการ การศึกษาครั้งนี้มีการดำเนินการโดยศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาของนักเรียน ทั้งจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากผู้ทรงคุณวุฒิ จากการศึกษาดูงานและถอดบทเรียนความสำเร็จจากสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติดี โดยมีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารและครูในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน เพื่อทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และทำการตรวจสอบความตรงของตัวแปรในโมเดลการวิจัย และตรวจสอบความตรงของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ เพื่อนำมาจัดทำ (ร่าง) รูปแบบฯ และคู่มือ ตลอดจนมีการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และคู่มือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ปฏิบัติการทดลองใช้รูปแบบ ฯ และปรับปรุงจนได้รูปแบบ พร้อมคู่มือการนำรูปแบบฯ ไปใช้ที่สมบูรณ์

คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาที่ให้งบประมาณสนับสนุนในการทำวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณผู้บริหาร ครู และนักเรียน ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ไม่อาจเอ่ยนามได้ทั้งหมด ที่ทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจทั่วไป ในการนำไปใช้เพื่อเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

คณะผู้วิจัย

บทสรุปผู้บริหาร

การเสริมสร้างให้คนไทยมีวินัยเป็นส่วนสำคัญในการยกระดับคุณภาพของคนไทย นายกรัฐมนตรี (พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา) จึงได้กำหนดให้เป็นหนึ่งในค่านิยมหลัก 12 ประการ เพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาคนไทย คือ “มีระเบียบ วินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่” สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่จะให้เกิดกับผู้เรียนในข้อที่ 1 ว่า “มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างสรรค์ประเทศไทยให้เข้มแข็ง” วินัยในตนเอง เป็นการบังคับควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนจากการเรียนรู้และการยอมรับในคุณค่า โดยอาศัยแรงจูงใจที่สัมพันธ์กับอุดมคติ ซึ่งเป็นการกำกับพฤติกรรมให้เป็นตามความตั้งใจ และตามข้อกำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์ ส่งผลให้มีความสุข ประสบความสำเร็จ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีด้วย ดังผลการศึกษา “ความสัมพันธ์ระหว่างการมีวินัยในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี” ที่พบว่าการมีวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี (สัญญา มีชัย, 2549) และการศึกษาของ Duckworth และ Seligman (2005) ที่ศึกษา “Self-Discipline Outdoes IQ in Predicting Academic Performance of Adolescents” พบว่า การมีวินัยในตนเองสามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในรัฐเพนซิลวาเนียได้ ทั้งนี้เพราะวินัยในตนเองเป็นการบังคับ ควบคุมนักเรียนให้รู้จักปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับ ให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่เรียนที่ดีและเป็นไปตามความคาดหวังที่ตั้งไว้ การสร้างวินัยให้เกิดขึ้นกับคนในชาติ จำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่วัยเยาว์ ซึ่งเป็นวัยที่กำลังสร้างลักษณะนิสัยและต่อเนื่องถึงวัยเรียน เพราะจะมีกระบวนการเรียนรู้ คืออย่างมีเหตุผลตามลำดับพัฒนาการของวัย ทุกสถาบันในสังคมจึงมีบทบาทในการปลูกฝังการมีวินัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรร่วมมือกันพัฒनावินัยของนักเรียน ภายใต้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) (เรวณี ชัยเชาวรัตน์, 2556) ที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหลัก โดยครูรวมตัวกันเป็นชุมชนและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับ “ปฏิรูป” การเรียนรู้เพื่อปรับปรุงโรงเรียนและตนเอง ให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น และร่วมกันลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้น้อยลงหรือหมดไป ดังนั้น หากมีการพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษา ที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และช่วยพัฒนาให้นักเรียนเป็นบุคคลที่มีวินัย เพื่อที่จะสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขในสังคม อันจะส่งผลต่อการพัฒนาก้าวหน้าของสังคมและประเทศชาติต่อไป

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา เพื่อปฏิบัติการทดลองใช้รูปแบบฯ เพื่อประเมินและเพื่อจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบฯ กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินการได้แก่ ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคเหนือ มีวิธีดำเนินการ 3 ระยะ แต่ละระยะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ ระยะที่ 1 การสร้างรูปแบบกลไกการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา โดยการวิเคราะห์ปัจจัยและตัวบ่งชี้ในการเสริมสร้างวินัยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบและตรงต่อเวลา การสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การถอดบทเรียนแบบเล่าเรื่องจากผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ การถอดบทเรียนความสำเร็จจากสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติดีด้านการส่งเสริมวินัย ระยะที่ 2 ปฏิบัติการทดลองใช้รูปแบบฯ กับโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตภาคเหนือตอนบน ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 5 โรงเรียน เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 2 โรง ขนาดกลาง 2 โรง และขนาดใหญ่ 1 โรง และระยะที่ 3 ประเมินผล สะท้อนคิด และสรุปผลการทดลองใช้รูปแบบฯ โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากการทดลองใช้รูปแบบฯ มาวิเคราะห์ ปรับปรุงและจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบฯ

ผลการวิจัยระยะที่ 1 พบว่า รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) เป้าหมาย (Goal) 2) บริบท (Context) 3) ปัจจัยนำเข้า (Input) 4) กระบวนการเสริมสร้างวินัย (Process) 5) ผลผลิต (Output) และ 6) การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) โดยที่

องค์ประกอบที่ 1 : เป้าหมาย (Goal) คือ เพื่อเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

องค์ประกอบที่ 2 : บริบท (Context) ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง การสร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตอย่างมีวินัยของนักเรียน ซึ่งเป็นบรรยากาศทั้งทางกายภาพและจิตใจของบุคลากรในโรงเรียน มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) โรงเรียนมีบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความรัก ความเมตตา 2) ทุกคนในโรงเรียนให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไม่มีอคติต่อกัน 3) กิจกรรมในโรงเรียนเน้นความร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน 4) มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียน

องค์ประกอบที่ 3 : ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ 1) ผู้บริหาร 2) ครู 3) นักเรียน และ 4) เครือข่ายความร่วมมือ โดยที่

ผู้บริหาร ต้องมีคุณลักษณะ ความรู้ และความสามารถของผู้บริหารที่ควรมีในการเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียน ดังนี้ คือ 1) มีความรู้สึกที่ดีต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียน 2) มีความเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้อื่น 3) ปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการมีวินัย 4) มีความรู้เกี่ยวกับการ

เสริมสร้างวินัยนักเรียน 5) มีความรู้เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย/แนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย 6) มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรและบริบทของโรงเรียนและชุมชน เพื่อนำไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน 7) มีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน/จัดการเรียนการสอนที่บูรณาการการเสริมสร้างวินัยเข้าไปในการเรียนการสอนได้ 8) มีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์/ปรัชญาที่เกี่ยวกับวินัยที่ชัดเจน 9) สามารถกระตุ้นและโน้มน้าวให้บุคลากรในโรงเรียนเห็นความสำคัญในการพัฒนาวินัย 10) สามารถส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย 11) ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน บ้าน ชุมชน และองค์กรต่างๆ ในการเสริมสร้างวินัย 12) จัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการ/กิจกรรมที่เสริมสร้างวินัยนักเรียน 13) นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะการทำโครงการ/กิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียน

ครู ต้องมีคุณลักษณะ ความรู้ และความสามารถ ดังนี้ คือ 1) มีความรู้สึกที่ดีต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียน 2) มีความเข้าใจถึงวิสัยทัศน์ จุดหมาย เป้าหมายด้านการเสริมสร้างวินัย 3) ตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีวินัยของนักเรียน 4) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการมีวินัยของนักเรียน 5) มีความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย 6) มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย 7) มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรและบริบทของโรงเรียนและชุมชนเพื่อนำไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัย 8) มีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน/จัดการเรียนการสอนที่บูรณาการการเสริมสร้างวินัยเข้าไปในการเรียนการสอนได้ 9) มีความสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย 10) สามารถวิเคราะห์หลักสูตรและบริบทของโรงเรียนและชุมชน เพื่อนำไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน 11) สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน/จัดการเรียนการสอนที่บูรณาการการเสริมสร้างวินัยเข้าไปในการเรียนการสอนได้ 12) มีความสามารถในการเสริมแรงนักเรียนให้มีวินัย

นักเรียน ต้องมีคุณลักษณะหรือพฤติกรรม ดังนี้ คือ 1) ตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีวินัย 2) เป็นผู้คิดกิจกรรมที่เสริมสร้างวินัยด้วยตนเอง 3) เป็นผู้ลงมือทำกิจกรรมที่เสริมสร้างวินัยด้วยตนเอง 4) เป็นผู้นำเสนอกิจกรรมที่เสริมสร้างวินัยด้วยตนเอง 5) มีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมสร้างวินัย

เครือข่ายความร่วมมือ หมายถึง กรรมการสถานศึกษา ครอบครัวของนักเรียน ชุมชน โดยรอบ และสถาบันทางศาสนา ต้องมีลักษณะดังนี้ คือ 1) มีความเข้าใจวิสัยทัศน์ จุดหมาย เป้าหมายด้านการเสริมสร้างวินัยนักเรียน 2) มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาวินัยนักเรียน 3) ให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาวินัยนักเรียน 4) มีความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน บ้าน ชุมชน และองค์กรต่างๆ ในการเสริมสร้างวินัยนักเรียน

องค์ประกอบที่ 4 : กระบวนการเสริมสร้างวินัย (Process) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อม ขั้นที่ 2 การวางแผนเสริมสร้างวินัยนักเรียน ขั้นที่ 3 การร่วมกันลงมือปฏิบัติ ประกอบด้วย 3 แนวทาง คือ 1) การบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยครูผู้สอน 2) การจัดทำโครงการเพื่อเสริมสร้างวินัยฯ โดยนักเรียน 3) การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัยโดยฝ่ายบริหาร และขั้นที่ 4 การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และให้ข้อมูลย้อนกลับ

องค์ประกอบที่ 5 : ผลผลิต (Output) คือ นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัว และต่อสังคม ใน 11 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ 2) รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย 3) ขยันรับผิดชอบต่อการเรียน 4) รักษาสุขภาพอนามัยของตนเอง 5) มีความอดทน เพียรพยายาม 6) ช่วยทำงานบ้าน 7) เคารพเชื่อฟังผู้ปกครอง 8) ไม่นำความเดือดร้อนมาสู่ครอบครัว 9) ช่วยดูแลรักษาสาธารณสมบัติ 10) ร่วมกิจกรรมของโรงเรียน 11) ร่วมกิจกรรมของชุมชน และมีวินัยด้านการตรงต่อเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนเองและผู้อื่น 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มาโรงเรียนทันการเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง 2) เข้าเรียนทันเวลา 3) เข้าร่วมกิจกรรมตามเวลา 4) ส่งงาน/การบ้านภายในเวลาที่กำหนด 5) เข้าห้องสอบตรงเวลา 6) ไม่ผิดเวลานัด 7) เมื่อยืมของแล้วส่งคืนตามเวลา

องค์ประกอบที่ 6 : การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาการเสริมสร้างวินัย

ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ/นักวิชาการด้านการส่งเสริมคุณธรรม ผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูพิจารณา พบว่า รูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ มีคุณภาพด้านการใช้ประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยระยะที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบฯ ในโรงเรียนที่เป็นตัวแทนของโรงเรียนขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคเหนือตอนบน ใน 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อม โดย 1) จัดประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจเชิงลึกกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 2) ประชุมระดมสมองเพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ต่อการเสริมสร้างวินัยของโรงเรียน

ขั้นที่ 2 ร่วมกันการวางแผนเสริมสร้างวินัย โดย 1) ประชุมบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อระดมสมอง ในการขับเคลื่อนรูปแบบ 2) แต่งตั้งและมอบหมายงานให้มีคณะทำงานรับผิดชอบในการวางแผนจัดทำโครงการ/กิจกรรม การลงมือปฏิบัติ การประเมินผล และการปรับปรุงแผนจนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีวาระการทำงาน 1 ภาคเรียน หรือ 1 ปีการศึกษา ใน 3 แนวทาง

คือ การบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยครูผู้สอน การจัดทำโครงการเพื่อเสริมสร้างวินัย โดยนักเรียน และการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ให้เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัย โดยฝ่ายบริหาร

ขั้นที่ 3 การร่วมกันลงมือปฏิบัติตามแผนดำเนินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนทั้ง 3 แนวทาง

ขั้นที่ 4 การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และให้ข้อมูล เพื่อร่วมกันตรวจสอบ สะท้อนผลการปฏิบัติทั้งในส่วนบุคคลและผลที่เกิดขึ้นโดยรวมผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ผลการทดลองใช้รูปแบบฯ พบว่า โรงเรียนสามารถดำเนินการตามรูปแบบและกลไกฯ ใน 3 แนวทาง คือ การบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอน การจัดทำโครงการเพื่อเสริมสร้างวินัย โดยนักเรียน และการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัยโดยฝ่ายบริหาร ตามบริบทของโรงเรียน และเกิดนวัตกรรมการเสริมสร้างวินัยจำนวนมาก ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านความรับผิดชอบและตรงต่อเวลาเพิ่มขึ้น และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง

ผลการวิจัยในระยะที่ 3 การประเมินและจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ผู้ใช้มีความคิดเห็นว่ารูปแบบ กลไก และคู่มือการใช้ มีคุณภาพด้านการใช้ประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องอยู่ในระดับมาก ผลสะท้อนคิดจากโรงเรียนที่ทดลองใช้รูปแบบและกลไก พบว่า โรงเรียนที่ได้ทดลองใช้รูปแบบและกลไกเสริมสร้างวินัยด้านการตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบในสถานศึกษา เห็นพ้องต้องกันว่า เป็นโครงการที่ดีควรขยายเวลาในการดำเนินการไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อความยั่งยืน อีกทั้งยังต้องการให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ครูและผู้บริหารเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน เป็นการร่วมสร้างความตระหนักและปลูกฝังวินัยด้านต่างๆ ให้กับผู้เรียนอีกด้วย

ในส่วนของการจัดทำคู่มือการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของโรงเรียนสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานด้านการเสริมสร้างวินัย โดยใช้กระบวนการและวิธีการที่สอดคล้องกับสภาพบริบทและความพร้อมของสถานศึกษาแต่ละแห่ง รายละเอียดของคู่มือฯ ประกอบด้วย ตอนที่ 1 เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับความหมาย แนวคิดและวัตถุประสงค์ในการเสริมสร้างวินัยนักเรียน พร้อมทั้งเงื่อนไขความสำเร็จ ตอนที่ 2 แสดงภาพจำลองรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ที่มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) เป้าหมาย (Goal) 2) บริบท (Context) 3) ปัจจัยนำเข้า (Input) 4) กระบวนการเสริมสร้างวินัย (Process) 5) ผลผลิต (Output) และ 6) การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ตอนที่ 3 เป็นการอธิบายถึงกลไก/วิธีการ/กระบวนการในการเสริมสร้างวินัย ซึ่งมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อม 2) การวางแผนเสริมสร้างวินัย 3) การร่วมกันลงมือปฏิบัติ 4) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ และบทบาทผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการเสริมสร้างวินัย และภาคผนวก ประกอบด้วย ตัวอย่างใบงานการเตรียม

ความพร้อมในการเสริมสร้างวินัย ตัวอย่างแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมเสริมสร้างวินัย ตัวอย่างเครื่องมือการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ตัวอย่างเครื่องมือสำหรับครูในการประเมินพฤติกรรม การมีวินัยของนักเรียน ตัวอย่างเครื่องมือสำหรับนักเรียนในการประเมินตนเอง โดยสถานศึกษาสามารถปรับกิจกรรม เนื้อหาในการเสริมสร้างวินัยได้ตามความต้องการจำเป็นของตนเอง รวมทั้งสามารถปรับเป้าหมาย ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ เกณฑ์พิจารณาที่เหมาะสม และเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องมากที่สุด รายละเอียดของคู่มือการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา แสดงดังแนบ

ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบไปใช้

จากผลการศึกษาทำให้ได้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบ และการตรงต่อเวลา ดังนั้น ในการนำรูปแบบไปใช้ มีข้อเสนอแนะ หรือเงื่อนไขความสำเร็จ ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหารและครูเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา โดยที่ ผู้บริหารต้องมີลักษณะสำคัญ คือ มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรและบริบทของโรงเรียนและชุมชน เพื่อนำไปสู่การออกแบบและการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน/จัดการเรียนการสอนที่บูรณาการการเสริมสร้างการมีวินัยเข้าไปในการเรียนการสอนสามารถส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย ตลอดจนสามารถนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะการทำโครงการ/กิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียน ดังนั้น โรงเรียนที่จะนำเอารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนี้ไปใช้ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในขั้นเตรียมพร้อม โดยมีการจัดประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจเชิงลึกกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น คณะครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และกรรมการสถานศึกษา ให้มีความตระหนัก เข้าใจและเห็นความสำคัญในกระบวนการเสริมสร้างวินัยนักเรียน และร่วมกันวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ต่อการเสริมสร้างวินัยของโรงเรียน โดยอาจเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการการเสริมสร้างการมีวินัยเข้าไปในการเรียนการสอน และผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำโครงการจากภายนอกมาช่วยในการเตรียมความพร้อมดังกล่าว

2. จากการทดลองใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยฯ ในโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนโรงเรียนขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก พบว่า โรงเรียนสามารถดำเนินการตามรูปแบบฯ และกลไกฯ ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพราะผู้บริหาร คณะครู และนักเรียนตระหนักเห็นความสำคัญ และร่วมมือกันในการดำเนินงานตามรูปแบบฯ ดังนั้น โรงเรียนที่จะนำเอารูปแบบกลไกการเสริมสร้างวินัยนี้ไปใช้ควรมีการดำเนินการเสริมสร้างวินัยใน 3 แนวทาง คือ การบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอน การจัดทำโครงการเพื่อเสริมสร้างวินัยโดยนักเรียน และการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัยโดยฝ่ายบริหารไปพร้อมๆ กัน โดยให้เป็นไปตามบริบทของโรงเรียน ที่ไม่เน้นการเพิ่มงบประมาณจากงบประมาณปกติ

3. จากการทดลองใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยฯ พบว่า ในระยะแรกโรงเรียน ยังไม่มีความก้าวหน้าในการดำเนินการ และหลังจากมีการนิเทศ และติดตาม ประเมินผล โดยอาศัย กระบวนการของ PLC เป็นเครื่องมือ ทำให้ผู้บริหารและครูได้มาพูดคุย แลกเปลี่ยนแนวคิดและ ประสบการณ์ต่างๆ จนนำไปสู่การปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น ดังนั้น โรงเรียนที่จะนำเอารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนี้ไปใช้ ควรมีการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ โดยอาศัย กระบวนการของ PLC เป็นเครื่องมือ เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงานเสริมสร้าง วินัยของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาที่สร้างขึ้นครั้งนี้ โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของ โรงเรียนแต่ละขนาดสามารถนำไปปฏิบัติได้ และบังเกิดผลดีแก่นักเรียนในระดับหนึ่ง ดังนั้น ควรมี การเผยแพร่รูปแบบ กลไก และคู่มือการใช้รูปแบบฯ แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางมาการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาต่อไป

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวินัย ในสถานศึกษาและโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ดังนั้น ควรมีการเผยแพร่องค์ความรู้ ดังกล่าวแก่สถานศึกษาทั่วประเทศ เพื่อจะได้นำไปใช้ประโยชน์ในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ต่อไป

สารบัญ

	หน้า
คำชี้แจง	(ก)
บทสรุปผู้บริหาร	(ข)
สารบัญ	(ฅ)
สารบัญตาราง	(ฉ)
สารบัญภาพ	(ฐ)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่รับงานจากงานวิจัย	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 นโยบายรัฐบาล กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัยฯ	7
2.2 มาตรฐานการศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัยฯ	9
2.3 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบ และการตรงต่อเวลา	10
2.4 การสร้างรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน และการหาคุณภาพของรูปแบบฯ	31
2.5 กระบวนการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบ และการตรงต่อเวลา	42
2.6 สภาพและกลไกความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ ของสังคม ในการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา	44
2.7 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยด้านความรับผิดชอบ และการตรงต่อเวลาของนักเรียน	55
2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	95

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	127
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	127
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	128
การรวบรวมข้อมูล	129
ระยะที่ 1 การสร้างรูปแบบฯ	131
ระยะที่ 2 ปฏิบัติการทดลองใช้รูปแบบฯ	148
ระยะที่ 3 ประเมินและจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบฯ	152
การวิเคราะห์ข้อมูล	152
บทที่ 4 ผลการวิจัย	154
ตอนที่ 1 ผลการสร้างรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา	154
ตอนที่ 2 ผลการปฏิบัติการทดลองใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัย ในสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา	158
ตอนที่ 3 ผลการประเมินและจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัย ในสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา	179
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	210
สรุปผลการวิจัย	211
อภิปรายผล	217
ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบไปใช้	221
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	222
บรรณานุกรม	223
ภาคผนวก	241
• ภาคผนวก ก ภาพกิจกรรม	242

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาในสถานศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	56
ตารางที่ 2.2 ผลการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้การมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาของนักเรียนจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	81
ตารางที่ 2.3 สรุปจำนวนและร้อยละของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 111 เรื่อง	91
ตารางที่ 2.4 สรุปจำนวนและร้อยละของตัวบ่งชี้การมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาของนักเรียนจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจำนวน 111 เรื่อง	94
ตารางที่ 3.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บแบบสอบถามวิเคราะห์ห่อองค์ประกอบเชิงยืนยัน และทำการตรวจสอบความตรงของตัวแปรในโมเดลการวิจัย และตรวจสอบความตรงของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ	136
ตารางที่ 3.2 กำหนดการในการนิเทศ ติดตามโรงเรียนที่ร่วมทดลองใช้รูปแบบฯ	151
ตารางที่ 4.1 ผลการปฏิบัติงานระหว่างดำเนินโครงการ และเมื่อสิ้นสุดโครงการของโรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย	160
ตารางที่ 4.2 ผลการปฏิบัติงานระหว่างดำเนินโครงการ และเมื่อสิ้นสุดโครงการของโรงเรียนชุมชนบ้านบวกรกน้อย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	168
ตารางที่ 4.3 ผลการปฏิบัติงานระหว่างดำเนินโครงการ และเมื่อสิ้นสุดโครงการของโรงเรียนอรุณวิทยวิทยาคม อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	171
ตารางที่ 4.4 ผลการปฏิบัติงานระหว่างดำเนินโครงการ และเมื่อสิ้นสุดโครงการของโรงเรียนบ้านแม่ปุกคา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่	174
ตารางที่ 4.5 ผลการปฏิบัติงานระหว่างดำเนินโครงการ และเมื่อสิ้นสุดโครงการของโรงเรียนนครวิทยาคม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย	177
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารครู และนักเรียนที่มีต่อการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา โดยภาพรวม	180

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ของผู้ใช้รูปแบบฯ โรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย	181
ตารางที่ 4.8 แสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของโรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์	183
ตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา โรงเรียนชุมชนบ้านบวกรกน้อย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่	188
ตารางที่ 4.10 แสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของโรงเรียนชุมชนบ้านบวกรกน้อย	191
ตารางที่ 4.11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา โรงเรียนอรุโณทัยวิทยาคม อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	192
ตารางที่ 4.12 แสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของโรงเรียนอรุโณทัยวิทยาคม	194
ตารางที่ 4.13 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา โรงเรียนบ้านแม่ปูคา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่	197
ตารางที่ 4.14 แสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของโรงเรียนบ้านแม่ปูคา	199
ตารางที่ 4.15 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา โรงเรียนครุวิทยาคม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย	201
ตารางที่ 4.16 แสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของโรงเรียนนครวิทยาคม	203

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	126
ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยในภาพรวม	130
ภาพที่ 3.2 โมเดลด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน	137
ภาพที่ 3.3 โมเดลด้านผู้บริหาร	138
ภาพที่ 3.4 โมเดลด้านครู	140
ภาพที่ 3.5 โมเดลด้านนักเรียน	141
ภาพที่ 3.6 โมเดลด้านเครือข่ายความร่วมมือ	142
ภาพที่ 3.7 โมเดลวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน	143
ภาพที่ 3.8 โมเดลวินัยด้านการตรงต่อเวลาของนักเรียน	144
ภาพที่ 3.9 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา	145
ภาพที่ 3.10 กลไก/วิธีการ/กระบวนการในการเสริมสร้างวินัย	149
ภาพที่ 4.1 ภาพจำลองรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา	155

บทที่ 1

บทนำ

การเสริมสร้างวินัยมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ดังพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชฯ มหาราช ที่พระราชทานแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตภาคใต้ จ.สงขลา เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2524 ความว่า “*ผู้ที่มิระเบียบวินัยนั้น เป็นผู้ที่ไม่เข้มแข็ง เป็นผู้ที่ไม่หวังดีต่อตนเอง เป็นผู้ที่ไม่ประสบความสำเร็จในอนาคต การปฏิบัติด้วยความมีระเบียบวินัย การปฏิบัตินั้นสำเร็จ*” ดังนั้น การเสริมสร้างให้คนไทยมีวินัยจึงเป็นส่วนสำคัญในการยกระดับคุณภาพของคนไทย นายกรัฐมนตรี (พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา) จึงได้กำหนดให้เป็นหนึ่งในค่านิยมหลัก 12 ประการ เพื่อเป็นรากฐานในการพัฒนาคนไทย คือ “มีระเบียบ วินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่” สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายที่จะให้เกิดกับผู้เรียนในข้อที่ 1 ว่า “มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างสรรค์ประเทศไทยให้เข้มแข็ง” วินัยในตนเองเป็นการบังคับควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนจากการเรียนรู้และเป็นการยอมรับในคุณค่า โดยอาศัยแรงจูงใจที่สัมพันธ์กับอุดมคติ ซึ่งเป็นการกำกับพฤติกรรมให้เป็นตามความตั้งใจ และตามข้อกำหนด ระเบียบ กฎเกณฑ์ ส่งผลให้มีความสุข ประสบความสำเร็จและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีด้วย ดังผลการศึกษา “ความสัมพันธ์ระหว่างการมีวินัยในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี” พบว่าการมีวินัยในตนเองมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี (สัญญา มีชัย, 2549) และการศึกษาของ Duckworth และ Seligman (2005) ที่ศึกษา “Self-Discipline Outdoes IQ in Predicting Academic Performance of Adolescents” พบว่า การมีวินัยในตนเองสามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในรัฐเพนซิลวาเนียได้ ทั้งนี้เพราะวินัยในตนเองเป็นการบังคับ ควบคุมนักเรียนให้รู้จักปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับให้นักเรียนมีพฤติกรรม การเรียนที่ดีและปฏิบัติตามความคาดหวังที่ตั้งไว้ นอกจากนี้วินัยในตนเองยังเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่เอื้อให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน เพราะทำให้นักเรียนมีความตั้งใจจริง มุ่งมั่นเอาใจใส่ มีความพยายาม และสามารถบังคับควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมให้เป็นไปตามที่ตนมุ่งหวังและตามระเบียบกฎเกณฑ์เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเจริญโดยไม่ขัดต่อสิทธิของผู้อื่น และไม่ทำให้

เกิดความยุ่งยากแก่ตนในอนาคต นักเรียนที่มีวินัยในตนเองจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้สึกรับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประดิษฐ์ ป้องเพชร (2559, หน้า 83 - 84) ที่พบว่า การมีวินัยในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังพบว่าความรับผิดชอบส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เนื่องจาก ความรับผิดชอบเป็นคุณสมบัติที่ดีที่มีต่อการปฏิบัติงานและพฤติกรรมกรเรียนตามที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อดิศักดิ์ พงษ์พูลผลศักดิ์ และคณะ, 2544)

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าโรงเรียนได้ดำเนินงานด้านการเสริมสร้างวินัยนักเรียนตามแนวทางของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและนโยบายทางการศึกษามาโดยตลอดแล้วนั้น แต่ก็ยังพบปัญหาในเรื่องของการขาดความรับผิดชอบ แสดงให้เห็นได้ว่าการพัฒนาวินัยนักเรียนที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันยังคงมีปัญหาส่งผลให้ไม่สามารถพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและคณะผู้วิจัย จึงได้ให้ความสำคัญกับการพัฒनावินัยดังกล่าว โดยการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับกระบวนการที่จะนำไปสู่การสร้างเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี มีวินัย ภูมิใจไทย ไปสร้างชาติ ตามแนวคิด “STAR STEMS” ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศไทย (นวรรตน์ รามสูตร, 2560) โดย STAR ได้แก่ Student-คนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ, Teacher-กระตุ้นความคิด กระตุ้นจินตนาการ แนะนำ กำกับ, Academic-บูรณาการสาระวิชา ความดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ รับผิดชอบ, Revolution-ทุกอย่างต้องปรับเปลี่ยน พลิกผันทันที และ STEMS เป็นการเรียนรู้แบบ Situation Based Learning : Sbl พร้อมสอดแทรกเรื่องคุณธรรม ความเป็นไทยตลอดเวลา

ทั้งนี้ การสร้างวินัยให้เกิดขึ้นกับคนในชาติ จำเป็นต้องเริ่มตั้งแต่วัยเยาว์ ซึ่งเป็นวัยที่กำลังสร้างลักษณะนิสัยและต่อเนื่องถึงวัยเรียนเพราะจะมีกระบวนการเรียนรู้ คิดอย่างมีเหตุผลตามลำดับ พัฒนาการของวัย ทุกสถาบันในสังคมจึงมีบทบาทในการปลูกฝังการมีวินัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น ทุกคนควรร่วมมือกันพัฒनावินัยของนักเรียนภายใต้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) (เรวณีย์ เขียวรัตน์, 2556) บทบาทและการจัดการศึกษาของครู จะต้องเปลี่ยนจากการเน้นที่การสอนของครูเป็นเน้นที่การเรียนรู้ของนักเรียน และเปลี่ยนจากการเรียนของแต่ละบุคคล (Individual Learning) มาเป็นเน้นที่การเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม (Team Learning) รวมทั้งเปลี่ยนจากการเรียนแบบแข่งขันมาเป็นความร่วมมือหรือช่วยเหลือ แบ่งปันกัน โดยมุ่งเน้นที่การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหลัก ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจึงเปรียบเสมือนเครื่องมือสำหรับให้ครูรวมตัวกันเป็นชุมชน และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับ “ปฏิรูป” การเรียนรู้เพื่อปรับปรุงโรงเรียนและตนเอง ให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น และร่วมกันลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้น้อยลงหรือหมดไป

จากเหตุผลและปัญหาที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น จะเห็นได้ว่าการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา มีความสำคัญและจำเป็นต่อทุกภาคส่วนอย่างยิ่ง ดังนั้น สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาและคณะผู้วิจัยจึงได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาวินัยดังกล่าว ซึ่งหากมีการพัฒนาแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ย่อมส่งผลดีต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นบุคคลที่มีวินัยเพื่อที่จะสามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขในสังคม อันจะส่งผลดีต่อการพัฒนาก้าวหน้าของสังคมและประเทศชาติต่อไป โดยมีกระบวนการดำเนินงานที่สำคัญ คือ การศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารทั้งในและต่างประเทศ สัมภาษณ์ สํารวจข้อมูลสถานศึกษา ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับรูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และถอดบทเรียนความสำเร็จจากสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติดี (Best practice) สรุปเป็นองค์ความรู้เบื้องต้น เพื่อนำไปใช้พัฒนาและยกร่างรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนฯ แล้วนำรูปแบบ กลไกฯ ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้โดยผ่านกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อให้ได้รูปแบบ กลไกฯ ฉบับสมบูรณ์ แล้วทำการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ กลไกฯ โดยได้นำเอามาตรฐานการประเมินรูปแบบฯ ของคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการประเมินทางการศึกษา (The Joint Committee on Standards for Educational Evaluation) ซึ่งได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานสำหรับการตัดสินคุณภาพการประเมินทางการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 มาตรฐาน 29 เกณฑ์ (James R. Sanders. et al, 1994, p. 18 - 19) มาประยุกต์กับมาตรฐานการประเมินคุณภาพรูปแบบของ สมศ.ที่ดี ภาวีกาตาวรรณ (2554, หน้า 235) ที่มีมาตรฐานในการประเมินหาคุณภาพของรูปแบบ จำนวน 4 มาตรฐาน คือ ด้านการใช้ประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้อง (Accuracy) ที่พิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบฯ แล้วนำรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปทดลองใช้ในสถานศึกษา ศึกษาผลการใช้รูปแบบและกลไกฯ จัดทำรายงานผลการพัฒนารูปแบบ กลไกฯ พร้อมคู่มือการใช้รูปแบบฯ โดยกลุ่มเป้าหมายในการเสริมสร้างวินัย ได้แก่ นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ทั้งนี้เพราะจากผลการสำรวจสถานภาพคุณธรรมของประชากรคนไทย พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความรับผิดชอบต่ำกว่าการศึกษาในระดับอื่น (ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม, 2551, หน้า 71) และจากผลการศึกษา เรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย พบว่า การปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามช่วงวัยที่เหมาะสมในช่วงอายุ 12 - 19 ปี ควรปลูกฝังในเรื่องอัตลักษณ์ทางเพศและจิตลักษณะทางสังคมที่มีความรับผิดชอบ พร้อมไปกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย ใฝ่รู้ และความประหยัด (อํารุง จันทวานิช, 2549) ผลการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ได้องค์ความรู้ รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่มีประโยชน์และสามารถนำไปเผยแพร่เพื่อการขยายผลใน

สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ เพื่อให้สามารถดำเนินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนให้มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. สร้างรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา
2. ปฏิบัติการทดลองใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา
3. ประเมินและจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัดคือ เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน และแม่ฮ่องสอน

ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ แนวทางการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาของนักเรียน และการวัดคุณลักษณะหรือพฤติกรรมการมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ที่ได้จากการศึกษา รวบรวมข้อมูล จากแหล่งข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครอบคลุม ที่จะนำมาประกอบการวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อสร้างรูปแบบและกลไกในการเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียน ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ดังนี้

- 1) นโยบายรัฐบาล กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้อง
 - 2) มาตรฐานการศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 3) หลักการแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา
- ความหมาย
- 4) การสร้างรูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 5) กระบวนการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา
 - 6) สภาพและกลไกความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ ของสังคม ในการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

- 7) ปัจจัยที่สร้างความเข้มแข็งให้บุคคลมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา
- 8) ประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบและกลไก หมายถึง วิธีการหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาเชิงระบบ

การมีวินัย หมายถึง คุณลักษณะ/พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียน ครอบครัว และสังคมที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

วินัยด้านความรับผิดชอบ หมายถึง ลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงความเอาใจใส่ จดจ่อ ตั้งใจ มุ่งมั่นต่อการศึกษาเล่าเรียนและการเป็นอยู่ของตนเอง ตลอดจนสังคมอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสำเร็จตามความมุ่งหมายในเวลาที่กำหนด ตลอดจนยอมรับผลการกระทำทั้งผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้น รวมทั้งปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นเป็นความผูกพันในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้

วินัยด้านการตรงต่อเวลา หมายถึง ความตรงต่อเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ทุกๆ เรื่อง ทั้งเรื่องกิจวัตรประจำวันของตัวนักเรียนเอง และความตรงต่อเวลาในการทำภารกิจที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น

คุณภาพของรูปแบบ หมายถึง ลักษณะที่ดีของรูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาในด้านความถูกต้อง ความเป็นไปได้และการใช้ประโยชน์ โดยที่

- **ความถูกต้อง** หมายถึง รูปแบบและคู่มือการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา มีการพัฒนามาจากพื้นฐานแนวคิดทฤษฎีที่น่าเชื่อถือ มีการระบอบุญประกอบ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ข้อมูลหลักฐาน ตลอดจนวิธีรวบรวมข้อมูล/หลักฐานของรูปแบบฯ ไว้อย่างชัดเจนน่าเชื่อถือ

- **ความเหมาะสม** หมายถึง รูปแบบและคู่มือการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา มีความเหมาะสมตามกฎ ระเบียบ จรรยาบรรณทางวิชาชีพ มีการคำนึงถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการนำไปใช้

- **ความเป็นไปได้** หมายถึง รูปแบบและคู่มือการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง สามารถนำไปปฏิบัติได้ เป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผลที่ได้จากการนำรูปแบบฯ ไปใช้จะนำไปสู่การพัฒนาให้นักเรียนมีวินัยในด้านอื่นๆ ได้

- **การใช้ประโยชน์** หมายถึง รูปแบบและคู่มือการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา เมื่อนำไปใช้สามารถตอบสนองต่อความต้องการใช้สารสนเทศของผู้เกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการเสริมสร้างวินัยนักเรียน พร้อมทั้งเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเป็นแนวทางในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาในสถานศึกษาหรือหน่วยงานอื่นๆ ต่อไป

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผลการวิจัยทำให้ได้ประโยชน์ ดังนี้

1. ได้องค์ความรู้ สภาพ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา เป็นองค์ความรู้ที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการปรับใช้ในสถานศึกษาทั่วประเทศ
2. ได้กลไก กระบวนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา
3. ได้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทย ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา และคู่มือการใช้รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา สามารถนำไปเผยแพร่และใช้ประโยชน์เพื่อการขยายผลในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยและพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 นโยบายรัฐบาล กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัย
- 2.2 มาตรฐานการศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัย
- 2.3 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา
- 2.4 การสร้างรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
และการหาคุณภาพของรูปแบบ
- 2.5 กระบวนการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา
- 2.6 สภาพและกลไกความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ ของสังคม ในการพัฒนาการเสริมสร้าง
วินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา
- 2.7 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาของนักเรียน
- 2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.8.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัย
 - 2.8.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ
 - 2.8.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัยด้านการตรงต่อเวลา

2.1 นโยบายรัฐบาล กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัย

การเสริมสร้างวินัยมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาบุคคลให้เป็นคนดีมีคุณธรรม
และสามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้น การเสริมสร้างวินัยจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง
ในการพัฒนาประเทศ อันจะเป็นการยกระดับคุณภาพการศึกษาของคนไทยตามกรอบยุทธศาสตร์
ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) มีเป้าหมายต้องขับเคลื่อนให้คนไทยมีศักยภาพในการร่วมกัน
พัฒนาประเทศ สามารถปรับตัวรองรับบริบทสังคมศตวรรษที่ 21 โดยกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ
20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริมด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน
โดยการปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ ดังนั้น รัฐบาลจึงเห็น
ความสำคัญในการเสริมสร้างวินัย โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้กำหนดให้เป็น

หนึ่งในค่านิยม 12 ประการ และมีนโยบายให้กระทรวงศึกษาธิการจัดทำแนวปฏิบัติ เพื่อให้นักเรียน
รู้หน้าที่ของคนไทย มีระเบียบวินัย มีคุณธรรมจริยธรรม มีความภูมิใจในชาติและความเป็นคนไทย
ที่ประกอบไปด้วย 1) มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน 3) กตัญญู
ต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์ 4) ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม
5) รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทย 6) มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ 7) เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย
8) มีระเบียบ วินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่ 9) มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ 10) รู้จัก
ดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 11) มีความเข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ไม่ยอม
แพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ และ 12) คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง
(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2557, หน้า 1)

นอกจากนั้นแล้ว แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579 (สำนักงานเลขาธิการ
สภาการศึกษา, 2560, หน้า 115) มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ข้อที่ 3 เพื่อพัฒนาสังคมไทย
ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณธรรม จริยธรรม รู้รักสามัคคี และร่วมมือผนึกกำลังมุ่งสู่การพัฒนา
ประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนา
การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับวินัย ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้าง
สังคมแห่งการเรียนรู้ โดยมีเป้าหมายด้านผู้เรียน ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะ
การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งการมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม เป็นส่วนหนึ่งของทักษะการเรียนรู้
และส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดกิจกรรม/กระบวนการเรียนรู้ที่จะสร้างเสริมให้คนไทยมีวินัย
จิตสาธารณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ โดยใช้กิจกรรมที่เป็นวิถีชีวิตประจำวัน กิจกรรมการจัด
การเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน และกิจกรรมร่วมกันกับครอบครัว ชุมชน ที่สอดคล้อง
การเสริมสร้างความมีวินัย

ทั้งนี้ สรุปได้ว่ารัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ให้ความสำคัญในการเสริมสร้างวินัย
โดยได้กำหนดเป็นกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) แผนการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2560 – 2579 และกฎ ระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อการเสริมสร้างศักยภาพคน โดยการ
ปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์

2.2 มาตรฐานการศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในหมวดที่ 1 มาตราที่ 6 ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข และมาตราที่ 7 ที่กล่าวไว้ว่า ในกระบวนการเรียนรู้ ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้สรุปได้ว่าโรงเรียนมีหน้าที่ให้การศึกษาเป็นผู้กล่อมเกลาและปลูกฝังการมีระเบียบวินัยให้แก่นักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 3)

อีกทั้งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้การมีวินัยเป็นหนึ่งในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีวินัยเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง โดยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ประกอบด้วย 8 ข้อ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 4)

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย
4. ใฝ่เรียนรู้
5. อยู่อย่างพอเพียง
6. มุ่งมั่นในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย
8. มีจิตสาธารณะ

นอกจากนั้นแล้วมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในมาตรฐานที่ 1 ได้ให้ความสำคัญต่อคุณภาพของผู้เรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ได้แก่ (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559, หน้า 3)

1. มีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด โดยไม่ขัดกับกฎหมายและวัฒนธรรมอันดีของสังคม
2. ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย
3. ยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและความหลากหลาย
4. สุขภาวะทางร่างกายและลักษณะจิตสังคม

ทั้งนี้สรุปได้ว่า การเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยให้โรงเรียนมีหน้าที่ให้การศึกษาเป็นผู้กลุ่มเอกลาและปลูกฝังการมีระเบียบวินัยแก่นักเรียน

2.3 หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

ในโครงการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

วินัย

หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวินัยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ความหมายของคำว่าวินัย

คำว่า “วินัย” เป็นคำที่คุ้นเคยและใช้กันอยู่ทั่วไป ซึ่งได้มีนักวิชาการที่ได้ให้ความหมายของคำว่า “วินัย” เอาไว้ อย่างเช่น อีรุฒิ ประทุมพรรัตน์ (2536, หน้า 27) กล่าวว่า “วินัย หมายถึง กฎเกณฑ์ ระเบียบ หรือมาตรฐานทั้งภายในและภายนอกที่กำหนดขึ้นให้นักเรียนปฏิบัติตาม คือ เชื่อฟังครูอาจารย์ ไม่กล้าฝ่าฝืนเพราะกลัวการลงโทษ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยขึ้นในสังคมโรงเรียน” ในขณะที่พระธรรมปิฎก (2539, หน้า 2 - 9) ได้ให้ความหมายของคำว่าวินัยในมุมมองของทางพระพุทธศาสนาไว้ว่า “วินัย” เป็นคำศัพท์ที่มีความสำคัญในพระพุทธศาสนา มักใช้ควบคู่กับคำว่า “ธรรม” ดังที่เรียกว่า “ธรรมวินัย” กฎของธรรมชาติ เรียกว่า “ธรรม” กฎของมนุษย์เรียกว่า “วินัย” วินัยในความหมายกว้าง คือ ระบบ ระเบียบทั้งหมดของชีวิตและ

สังคมมนุษย์ จะตั้งอยู่ได้ดีเป็นผลสำเร็จได้ ต้องมองวินัยโยงลงไปถึง ธรรม หรือโยงวินัยกับธรรม เข้าด้วยกันให้ได้เป็นเบื้องต้น

สำหรับ ฉันทนา ภาคบงกช และคณะ (2539, หน้า 70) ได้ให้ความหมายของคำว่าวินัย ไว้ในแง่มุมที่หลากหลาย ดังนี้

1. การมีวินัย โดยมองเชิงพฤติกรรมการกระทำ การมีวินัย หมายถึง การที่บุคคล ปฏิบัติตนให้เป็นไปตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ แบบแผน ข้อตกลงที่สังคมกำหนดให้บุคคล ประพฤติปฏิบัติ ตาม เพื่อให้บุคคลอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. การมีวินัย โดยมองเชิงความรู้สึกนึกคิด จิตใจ การมีวินัย หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ความสำนึก และจิตวิญญาณที่มีอยู่ภายในตัวบุคคลเป็นเครื่องกำกับให้บุคคลประพฤติปฏิบัติตามวินัย

3. การมีวินัย โดยมองเชิงจิตใจและพฤติกรรม การมีวินัย หมายถึง คุณลักษณะโดยรวมของบุคคลที่แสดงออกด้วยใจหรือความรู้สึก ความคิด การตัดสินใจและเลือกกระทำตาม วินัยที่เป็นไปในทางสร้างสรรค์ด้วยความสมัครใจ เพื่อแก้ปัญหาของส่วนตนและส่วนรวมอันจะเป็นประโยชน์ต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม

4. การมีวินัย โดยมองเชิงสัมพันธ์กับจริยธรรม การมีวินัย หมายถึง จริยธรรมที่กำกับความประพฤติที่สังคมยอมรับการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยนักเรียน นับว่าเป็นสิ่งจำเป็น เพราะวินัยเป็นสิ่งสัมพันธ์กับชีวิตความเป็นอยู่ทางสังคม ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย โรงเรียนในฐานะที่เป็นบ้านหลังที่สองต้องแนะนำแนวทางให้นักเรียนสามารถประพฤติตนให้เป็นผู้มีระเบียบวินัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีวินัยในตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญสูงสุดสำหรับมนุษย์ เพราะถ้าตัวเราเองมีวินัยแล้ววินัยด้านอื่นๆ ก็จะตามมา

ส่วนพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546, หน้า 1077) ได้ให้ความหมายของคำว่าวินัย ไว้ว่า หมายถึง ระเบียบแบบแผนและข้อบังคับ ข้อปฏิบัติ ในขณะที่ กรมวิชาการ (2542, หน้า 21) ได้ให้ความหมายของคำว่าวินัยไว้ว่า หมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อตกลงที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการให้บุคคลประพฤติปฏิบัติในการดำรงชีวิตร่วมกัน เพื่อให้อยู่อย่างราบรื่น มีความสุขความสำเร็จ โดยอาศัยการฝึกให้รู้จักปฏิบัติตน รู้จักควบคุมตนเองและสำนึกงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540, หน้า 20) ให้ความหมายของคำว่า วินัย ไว้ในทำนองเดียวกันกับกรมวิชาการว่า วินัยเป็นคุณลักษณะทางจิตและพฤติกรรมที่ช่วยให้สามารถควบคุมตนเองและปฏิบัติตามระบบระเบียบเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวม

สำหรับในทางการศึกษานั้น ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 19 – 21) ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนไว้ 8 ประการ คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย

ไม่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ โดยให้นิยามของคำว่า มีวินัยและผู้มีวินัย ซึ่งมุ่งตรงไปสู่การสร้างเสริมคุณลักษณะของผู้เรียนไว้ ดังนี้

มีวินัย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับ ของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

มีวินัยในตนเอง คือ ประพฤติปฏิบัติตนตามระเบียบแบบแผนอย่างสม่ำเสมอ

การมีวินัยในสังคม คือ การอยู่ด้วยกันในสังคมด้วยความรับผิดชอบ เป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่กระทบกระทั่งกัน ทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ผู้มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคม

พฤติกรรมบ่งชี้ของการมีวินัยของนักเรียน ได้แก่

1. ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ของครอบครัว โรงเรียน และสังคม

2. ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันและรับผิดชอบในการทำงาน

สรุปได้ว่า วินัย หมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อตกลงที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นแนวทางให้บุคคลประพฤติปฏิบัติในการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมให้เรียบร้อยดีงาม ซึ่งจะมีพฤติกรรมบ่งชี้ถึงการมีวินัย คือ 1) ปฏิบัติตนตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับ ของครอบครัว โรงเรียน และสังคม และ 2) ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันและรับผิดชอบในการทำงาน

ความสำคัญของการเสริมสร้างวินัย

การเสริมสร้างวินัยมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นในการเสริมสร้างความมีวินัยเอาไว้ ดังต่อไปนี้

พระธรรมปิฎก (2539, หน้า 17) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวินัยสรุปได้ว่า เมื่อคนตั้งอยู่ในวินัยอย่างที่เราเรียกกันว่าเป็นคนมีวินัยแล้ว พระพุทธเจ้าตรัสว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งเรียกได้ว่าเป็น แสงเงินแสงทองของชีวิตที่ดีงาม

นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2539, หน้า 16 - 20) กล่าวถึงความสำคัญของการสร้างวินัยให้แก่เด็กว่า การมีความสัมพันธ์กับคนอื่น การรู้จักกฎระเบียบของสังคม ความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น รวมทั้งการบังคับใจตนเอง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้รวมเรียกว่า “กระบวนการทางสังคม” นอกจากนี้ก็ยังมีสิ่งที่สังคมยึดถือเป็นแนวปฏิบัติตามความคาดหวังต่างๆ ที่สังคมมีต่อบุคคล ศีลธรรม และขนบธรรมเนียม ประเพณี สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่ต้องปลูกฝังให้เกิดกับตัวเด็กทั้งสิ้น

นิดดา หงษ์วิวัฒน์ (2541, หน้า 1) กล่าวถึงความสำคัญของการมีวินัยไว้ว่า “วินัยสร้างความรับผิดชอบ วินัยสร้างระเบียบแบบแผน วินัยสร้างคนให้เป็นคนดี วินัยสร้างคนให้เป็นคนเก่ง” คนที่มีวินัยเท่านั้นจึงจะเป็นผู้มีความรับผิดชอบ คนที่มีความรับผิดชอบเท่านั้นจึงจะเป็นผู้กล้าเผชิญ

กับอุปสรรคปัญหาประดามี และใช้สติไตร่ตรองแก้ปัญหา เพื่อให้บรรลุความรับผิดชอบ และผู้แก้ปัญหาบ่อยๆ เท่านั้นจึงจะนำมาซึ่งความเฉลียวฉลาด

ปราณี วิธรวาณิช (2542, หน้า 145) กล่าวว่า การมีวินัยเป็นมงคลกับชีวิต ผู้มีวินัยดี ย่อมเกิดสิริมงคลเป็นประโยชน์ ดังต่อไปนี้

1. สามารถดำเนินชีวิตไปสู่ความเจริญก้าวหน้าทั้งทางโลกและทางธรรม
2. สังคมอยู่ร่วมกันด้วยความสุขความเจริญอย่างอารยประเทศทั้งหลาย
3. ก่อให้เกิดสามัคคีในหมู่คณะ ทั้งนี้เพราะปฏิบัติตามวินัยอย่างเดียวกัน

สุชา จันทรธอม (2531, หน้า 23) ได้กล่าวถึงหลักสำคัญในการสร้างวินัย มี 4 ประการ คือ

1. เด็กจะต้องเรียนรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา เป็นพฤติกรรมที่ดี เป็นที่ปรารถนาของสังคม

2. เด็กจะต้องประพฤตินในสิ่งที่ดีและขจัดพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนา
3. เด็กจะต้องกระทำความดี จนกระทั่งเกิดเป็นนิสัย โดยไม่ต้องมีใครคอยแนะนำ
4. ให้เด็กพอใจที่จะปฏิบัติในสิ่งที่ดีที่ควร และหลีกเลี่ยงในการปฏิบัติในสิ่งไม่ดีไม่ควร

พระสมชาย ฐานวุฑโฒ (2543, หน้า 71) ได้กล่าวถึง มงคลชีวิต 38 ประการไว้ในหนังสือ มงคลชีวิตฉบับ “ทางก้าวหน้า” ซึ่งการ “มีวินัย” เป็นมงคลชีวิตลำดับที่ 9 โดยได้กล่าวว่า “ดาบคมที่ไร้ฝัก ลูกกระเบิดที่ไม่มีสลักนिरภัย ย่อมเกิดโทษแก่เจ้าของได้ง่ายฉนั้นใด ความรู้ความสามารถ ถ้าไม่มีวินัยกำกับแล้วก็จะมีโทษแก่ผู้เป็นเจ้าของได้ฉนั้น” ช่างดาบทำฝักดาบไว้กันอันตราย ช่างทำระเบิดก็ทำสลักนिरภัยไว้เช่นกัน” ดังนั้น เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสอนศาสนิกชนให้เป็นคนฉลาดรู้ฉลาดทำแล้วจึงทรงสัพพัตถ์ด้วยว่าต้องมีวินัย การอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เหล่าถ้าขาดระเบียบวินัยต่างคนต่างทำตามอำเภอใจ ความขัดแย้งและทะเลาะกันก็เกิดขึ้น ยิ่งมากคนก็ยิ่งมากเรื่อง ไม่มีความสุข การงานที่ทำก็เสียผลประโยชน์ วินัยจึงเป็นสิ่งที่ใช้ควบคุมให้คนเราใช้ความรู้ความสามารถไปในทางที่ถูกที่ควร คือ ทำให้เป็นคนฉลาดใช้ นั่นเอง

ทิตนา แคมณี (2546, หน้า 27) กล่าวว่า หากประเทศชาติต้องการที่จะแก้ปัญหาวิกฤติทางคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของสังคมอย่างจริงจัง จำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายทั้งบุคลากรที่รับผิดชอบในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนจะต้องหันมาร่วมมือกัน เพื่อนำวิธีการต่างๆ มาดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ปัญหาของการแก้ไขปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมไม่ได้อยู่ที่การขาดวิธีการที่จะสั่งสอนอบรมหรือพัฒนา สาเหตุคงมีหลายประการ เช่น การขาดความตระหนักในความสำคัญของปัญหา การขาดความรู้ความเข้าใจที่แท้จริง ขาดเวลา ขาดการสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ขาดขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน การมีภาระเกินกำลัง และสิ่งที่ขาดมากที่สุด คือ ขาดการร่วมมือกันนำวิธีการต่างๆ ไปปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง จนกระทั่งบรรลุเป้าหมาย

ประหยัด ยางกลาง (2546, หน้า 15) กล่าวถึงความสำคัญของการมีวินัยไว้สรุปได้ว่า ระเบียบวินัยมีความสำคัญต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคมมนุษย์ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการรักษาระเบียบวินัย ทั้งนี้ เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ความเป็นสมาชิกที่ดีในโรงเรียน และสถานศึกษาและความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม การควบคุมตนเองได้ ความมีระเบียบวินัย มีวินัยในตนเอง การช่วยเหลือผู้อื่น เสียสละ มุ่งมั่นพัฒนา คือ ลักษณะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม

สรุปความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนาความมีระเบียบวินัย คือ วินัยในตนเอง จะช่วยส่งเสริมให้เด็กเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง สามารถควบคุมตนเองได้ด้วยสติ เข้าใจในกฎเกณฑ์ระเบียบในสังคมและอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข

ประเภทของวินัย

วินัย สามารถแบ่งออกได้เป็นหลายประเภท ซึ่งขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่นักวิชาการแต่ละท่านได้กำหนดขึ้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ฉันทนา ภาคบังกช (2539, หน้า 9) กล่าวถึงคุณลักษณะของความมีวินัย จำแนกได้ 2 ประเภท ได้แก่

1. วินัยภายนอก ผู้ที่มีวินัยภายนอกจะมีการแสดงออกซึ่งมองจากภายนอกกว่าเป็นการกระทำที่บังเกิดผลดีต่อตนเอง ส่วนรวม และสังคม เช่น มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เชื่อฟัง และปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ คำสั่ง หรือข้อตกลง พฤติกรรมที่ปรากฏเป็นผลจากการอบรมสั่งสอน บังคับ หรือเสริมแรง แต่ผู้ที่มีวินัยภายนอกยังต้องได้รับการดูแลควบคุมอยู่เสมอ มิฉะนั้นอาจไม่ปฏิบัติตามวินัยที่กำหนดได้

2. วินัยในตนเอง ผู้ที่มีวินัยในตนเองจะมีการแสดงออกคล้ายกับผู้ที่มีวินัยภายนอก แต่ไม่ต้องถูกควบคุมจากภายนอก เพราะได้รับการแนะนำหรืออบรมสั่งสอนประกอบด้วยเหตุผลอย่างดี และมีบรรยากาศของความรักความหวังดี ย่อมสามารถควบคุมตนเองได้ ทั้งในด้านอารมณ์และพฤติกรรมของตน เพื่อให้พฤติกรรมเป็นไปตามที่มุ่งหวังและไม่ขัดต่อระเบียบกฎเกณฑ์ที่สังคมวางไว้

ปราณี วิธรวาณิชย์ (2542, หน้า 145) ได้แบ่งประเภทของวินัย ตามหลักของพระพุทธศาสนาออกเป็น 2 อย่าง คือ

1. อาคาริยวินัย คือ วินัยของผู้ครองเรือนได้แก่ เบญจศีล กุศลกรรมบถ 10 หรือ อุโบสถศีล เป็นต้น

2. อนาคาริยวินัย คือ วินัยของบรรพชิต ได้แก่ภิกษุ มีศีล 227 ข้อ กำกับไว้ เป็นปาฏิโมกข์ สวรรคัล มีอินทริยสังวรศีล อาชีวปาริสุทธิศีล และปัจฉัยสันนิสสิตศีล ส่วนสามเณร มีศีล 10 ข้อ เป็นต้น

พนัส หันนาคินทร์ (2524 , หน้า 249) ได้แบ่งประเภทของวินัยที่ใช้กันอยู่ในโรงเรียนไว้ดังนี้

1. วินัยเฉียบขาดแบบทหาร (Absolute Authority) วินัยแบบนี้ใช้ความกลัวของเด็กเป็นเครื่องมือ เพราะถือว่าเด็กยังเล็กอยู่ ยังไม่มีความคิด ไม่รู้จักผิดชอบชั่วดี เด็กจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งและระเบียบที่ครูในโรงเรียนวางไว้ ใครละเมิดจะได้รับโทษ ซึ่งผิดหลักการประชาธิปไตย วินัยที่น่าจะเป็นวินัยที่เกิดจากการรู้จักผิดชอบชั่วดีในส่วนตัวของนักเรียนเอง
2. วินัยแบบนี้ถือว่า เมื่อนักเรียนได้กระทำสิ่งที่ตัวเองใส่ใจแล้ว ปัญหาเรื่องวินัยจะไม่เกิดขึ้น เช่น นักเรียนชอบวาดรูปในเวลาเรียน ครูจัดชั่วโมงวาดเขียนให้ เด็กจะเกิดการเลิกวาดรูปในช่วงที่เรียนวิชาอื่นๆ
3. วินัยที่เกิดขึ้นจากการรู้จักความรับผิดชอบและเกิดจากเกียรติของตนเองในการสร้างให้นักเรียนรักเกียรติของตนเองนั้น ครูจะต้องยอมรับนับถือในเกียรติของนักเรียนเสียก่อน นักเรียนได้รู้จักการอบรมให้รู้จักการเป็นผู้นำ ผู้ตาม รู้จักความคิดริเริ่ม รู้จักการให้ความร่วมมือ สิ่งเหล่านี้เป็นคุณธรรมที่โรงเรียนควรปลูกฝังให้มีในตัวนักเรียนทั้งสิ้น

สมเจตน์ อภิมณฑ์รักษา (2520, อ้างใน กุลชา ศิริเฉลิมพงศ์, 2544, หน้า 16) ได้กล่าวถึงประเภทของวินัยไว้ว่าแบ่งเป็น 2 ประเภท ซึ่งคล้ายคลึงกับ ฉันทนา ภาคบงกช คือ

1. วินัยส่วนรวม หรือวินัยสำหรับหมู่คณะ (External Authority Discipline) หมายถึง วินัยที่ออกจากอำนาจภายนอก หรือวินัยภายนอก ผู้ที่มีวินัยภายนอกจะมีการแสดงออก ซึ่งมองจากภายนอกว่าเป็นการกระทำที่บังเกิดผลดีต่อตนเอง ส่วนรวม และสังคม เช่น ความเป็นระเบียบเรียบร้อย เชื้อพียงและปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ คำสั่ง หรือข้อตกลง พฤติกรรมที่ปรากฏเป็นผลจากการอบรมสั่งสอน บังคับ หรือเสริมแรง แต่ผู้ที่มีวินัยภายนอกยังต้องได้รับการควบคุมดูแลอยู่เสมอ มิฉะนั้นอาจไม่ปฏิบัติตามวินัยที่กำหนดได้ วินัยส่วนรวมนี้จะต้องเป็นกฎเกณฑ์เป็นแนวทางกลางๆ ให้ทุกคนสามารถปฏิบัติตามได้
2. วินัยในตนเอง (Self Discipline) หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการที่ปฏิบัติเพื่อบังคับตนเองให้ปฏิบัติตามถ้านักเรียนมีวินัยในตนเองแล้วก็จะลดปัญหาในการปกครองนักเรียนได้อย่างมาก โรงเรียนไม่จำเป็นจะต้องออกข้อบังคับระเบียบให้มากมาย การควบคุมและการปกครองก็สะดวกสบาย เพราะตนเองจะต้องรู้จักควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้บรรลุจุดหมายปลายทางได้อย่างสุขสบาย รู้จักความรับผิดชอบ ปฏิบัติตามหน้าที่ตนรับผิดชอบ

รุจิร ภู่อาระ และคณะ (ม.ป.ป., หน้า 17) ได้แบ่งระเบียบวินัยออกเป็น 3 ประเภท ซึ่งแต่ละประเภทต่างก็มีแนวทางปฏิบัติแตกต่างกันออกไป ดังนี้

1. ระเบียบวินัยส่วนตัว หมายถึง กฎเกณฑ์ แนวทางปฏิบัติ หรือคติประจำใจ ซึ่งแต่ละคนจะแตกต่างกันออกไป ได้แก่ เพศ วัย ฐานะทางสังคม ระดับการศึกษา หน้าที่การงาน หรือค่านิยม เช่น การตรงต่อเวลา ไม่ประพฤติดื้อฉ้อ เป็นต้น

2. ระเบียบวินัยในหน้าที่ หมายถึง กฎเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่การงาน เช่น วินัยของครอบครัวที่ทุกคนในบ้านต้องปฏิบัติในฐานะบิดา มารดา ลูกหลาน หรือผู้อาศัย วินัยของโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ เช่น การแต่งกาย การทำความเคารพ เป็นต้น

3. ระเบียบวินัยทางสังคม ได้แก่ แนวปฏิบัติอันดีที่ทุกคนในสังคมยึดถือปฏิบัติเหมือนกัน มีลักษณะเหมือนกับวินัยส่วนตัวและวินัยในหน้าที่ แต่วินัยทางสังคมมีความหมายที่กว้างกว่า ส่วนวินัยทั้งสองที่กล่าวไปแล้วนั้นจะเกี่ยวข้องกับกลุ่มเล็กกว่าวินัยทางสังคม ตัวอย่างของวินัยทางสังคม เช่น มารยาท กฎหมาย จารีตประเพณี หลักปฏิบัติทางศาสนา เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การแบ่งประเภทของวินัยมีอยู่หลากหลายเกณฑ์ โดยอาจแบ่งตามคุณลักษณะของวินัย จะสามารถแบ่งได้เป็น วินัยภายนอกตัวบุคคล กับ วินัยภายในตัวบุคคล หากแบ่งตามระดับและแนวทางปฏิบัติ จะสามารถแบ่งได้เป็น ระเบียบวินัยส่วนตัว ระเบียบวินัยในหน้าที่ และระเบียบวินัยทางสังคม ถ้าแบ่งตามประเภทของบุคคลที่ยึดถือวินัย จะสามารถแบ่งได้เป็น อาคาริวินัย กับ อนาคาริวินัย เป็นต้น

แนวคิดและหลักการในการเสริมสร้างวินัย

นักวิชาการหลายท่านได้ให้แนวคิดและหลักการในการเสริมสร้างวินัยไว้ ดังนี้

วนิดา เสวกตรุณทร (2537, หน้า 72 - 73) ได้เสนอแนวคิดและแนวทางในการสร้างวินัยให้นักเรียนไว้ ดังนี้

1. ผู้ใหญ่สามารถสร้างวินัยให้กับเด็กได้ คือ การทำตัวอย่างที่ดีให้แก่ตัวเด็ก ประพฤติปฏิบัติตน คอยชี้แนะ ตักเตือน รวมทั้งให้เหตุผล ข้อดี ข้อเสีย ของการประพฤติปฏิบัติในเรื่องต่างๆ ได้

2. ขึ้นเรียนกับการสร้างวินัย ซึ่งในการจัดกิจกรรมต่างๆ ในชั้นเรียนครูต้องควบคุมจริงจังกับระเบียบข้อบังคับ ถ้าทำผิดก็ลงโทษและอย่างต่อเนื่อง

3. กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมสร้างวินัยในโรงเรียนประถมศึกษา ครูประจำชั้นมีความใกล้ชิดมากจึงเหมาะที่จะช่วยปลูกฝังและสร้างนิสัยให้กับเด็กในหลายโอกาสที่เอื้ออำนวยให้ โดยเฉพาะตอนเข้าหลังการเคารพธงชาติ ซึ่งโรงเรียนส่วนมากมีการจัดกิจกรรมโฮมรูม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนได้มีโอกาสเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ การปรับตัว ตลอดจนการฝึกทักษะต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และกิจกรรมต่างๆ ควรวางโครงการอย่างมีจุดประสงค์และการปฏิบัติที่ชัดเจน รวมทั้งมีการประเมินผล

ฉันทนา ภาคบงกช และคณะ (2539) ได้เสนอแนะแนวทางในการสร้างเสริมวินัย ดังนี้

1. ควรเริ่มต้นส่งเสริมวินัยจากเรื่องที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน เช่น การรักษาความสะอาดให้คุ้นเคยกับการทำตามระเบียบง่ายๆ เช่น การเคารพสิทธิก่อนหลังจนเกิดเป็นนิสัย ไม่ต้องจงใจหรือตั้งใจ ฝึกความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น ไม่สร้างมลภาวะ โดยให้เหตุผลแนวคิดเพื่อให้เด็กเข้าใจรับผิดชอบต่อความสุขของตนเองและสังคม เมื่อวินัยภายนอกเกิดเป็นความเคยชินแล้ว จะฝึกจิตใจให้มีคุณธรรม มีความยับยั้งชั่งใจ มีทริोटตตปะ เป็นกำลังใจให้ทำในสิ่งที่เหมาะสมที่ควร

2. ควรลดการชี้แนะ บังคับ สั่งสอน และอบรมลง เพราะวินัยที่เกิดจากการควบคุมบังคับจากภายนอกมักไม่ถาวร ควรใช้หลักจิตวิทยาแบบมนุษยนิยมในการช่วยให้เด็กรู้จักคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง สร้างข้อตกลงด้วยตนเอง และปฏิบัติตามระเบียบข้อตกลงด้วยความเต็มใจ ซึ่งเป็นวินัยในตนเอง

3. ควรรณรงค์ให้มีการส่งเสริมวินัยโดยใช้สื่อต่างๆ ผ่านสื่อมวลชน

4. ทำตนเองให้มีวินัย ทำครอบครัวให้มีวินัย ทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบมีวินัย ทำให้เพื่อนและผู้ใกล้ชิดมีวินัย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของวินัย และประพฤติปฏิบัติอย่างมีวินัยร่วมมือกับองค์กรและสถาบันต่างๆ ที่สร้างเสริมวินัย

6. การกำหนดวินัยควรปรับให้ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเป็นธรรม ควรฝึกการทำกิจกรรมกลุ่ม

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540 , หน้า 21) ได้เสนอแนวคิดในการเสริมสร้างวินัย ไว้ 5 ประการ คือ

1. การทำให้เกิดพฤติกรรมเคยชิน โดยให้บุคคลรู้เพิ่มและปฏิบัติพฤติกรรมที่ดีเพื่อเป็นพื้นฐานและปฏิบัติต่อเนื่องจนเกิดเป็นพฤติกรรมเคยชินที่ดี

2. การใช้วัฒนธรรมในสังคม เป็นแนวปฏิบัติผสมผสานกับหลักการ ทำให้เป็นพฤติกรรมที่เคยชิน เช่น การทำความเคารพด้วยการไหว้เมื่อพบผู้ใหญ่ เป็นสิ่งที่เขาทำได้ง่าย แต่การเข้าแถวไม่ใช้วัฒนธรรมไทย เด็กไม่ได้เห็นแบบอย่างที่ดีอยู่เสมอเหมือนดังเช่นการไหว้ของไทย ดังนั้น การไหว้จึงง่ายต่อการปฏิบัติมากกว่าการเข้าแถว

3. การใช้องค์รวม เป็นความสัมพันธ์ระหว่างจิตใจ พฤติกรรมและสติปัญญา ซึ่งเป็นหลักการทางการศึกษาและหลักการพัฒนาจริยธรรม คือ มีความเข้าใจในสำคัญของสิ่งที่จะกระทำ มีความพอใจ และยอมรับในสิ่งที่จะกระทำ ยอมรับไปสู่ความพร้อมในการกระทำ

4. การใช้แรงหนุนสภาพจิต เป็นการตั้งความมุ่งมั่นหรืออุดมการณ์และพยายามปฏิบัติตามเป้าหมายที่อาจมุ่งมั่นไว้ซึ่งอาจทำให้เกิดการเปรียบเทียบ แม้ความภาคภูมิใจในผลการปฏิบัติหากใช้มากเกินไปจะกลายเป็นดูถูกดูหมิ่นผู้อื่นอันเกิดจากการเปรียบเทียบและพึงพากำลังใจจากภายนอก

5. การใช้กฎเกณฑ์บังคับ เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้สำเร็จได้ชั่วระยะหนึ่ง เมื่อไม่มีผู้ใดควบคุมวินัยก็จะหายไป จึงเป็นวิธีที่ไม่ถูกต้อง

นวลศิริ เปาโรหิต (2540, หน้า 30 - 34) ได้กล่าวถึงแนวทางในการเสริมสร้างวินัยไว้ว่า การสร้างวินัยให้เด็กยอมรับวินัยหรือกฎทุกกฎ ต้องมีลักษณะ 3 ประการ ดังนี้

1. กฎต้องสมเหตุผล หมายความว่า สิ่งที่ยากให้เด็กทำนั้นควรเป็นสิ่งที่ดี เป็นไปได้ และเป็นเรื่อง que เด็กทำได้ในระดับอายุของเขา

2. กฎต้องถูกต้องชัดเจน ไม่คลุมเครือ คือ ต้องแน่ใจว่ากฎที่ตั้งไว้ในเด็กทุกเรื่องเป็นสิ่งที่ชัดเจน อย่าให้มีข้อสงสัย

3. กฎต้องบังคับได้ คือ ต้องมีการกำหนดโทษ ถ้าทำผิดก็ต้องลงโทษอย่างจริงจัง ทำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

กองวิจัยทางการศึกษา (2542, หน้า 99 - 106) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาศักยภาพด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนไว้ว่ามี 7 ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

1. กำหนดนโยบายของโรงเรียน ผู้บริหารต้องกำหนดให้การพัฒนาศักยภาพด้านความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเองของนักเรียน เป็นนโยบายของโรงเรียนอย่างชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร โดยผู้บริหารโรงเรียนประชุมชี้แจงรายละเอียดให้ครู - อาจารย์ทุกคนในโรงเรียนทราบ และเข้าใจถึงนโยบาย วัตถุประสงค์ ความสำคัญ และประโยชน์ของการพัฒนาความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเองของนักเรียนและกำหนดให้เป็นนโยบายที่ครู - อาจารย์ นักเรียนทุกคนในโรงเรียนต้องปฏิบัติร่วมกัน

2. แต่งตั้งคณะกรรมการตามที่โรงเรียนได้ตระหนักเห็นความสำคัญและประโยชน์ของความรับผิดชอบและความมีวินัยในตนเองของนักเรียน โดยกำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียนอย่างชัดเจนนั้น จำเป็นต้องมีคณะกรรมการรับผิดชอบในการดำเนินการ โดยให้มีการแต่งตั้งเป็นลายลักษณ์อักษร คณะกรรมการผู้รับผิดชอบในการดำเนินการ โดยมีแนวทางในการสรรหาแต่งตั้งหลายแนวทาง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อม ข้อจำกัดบุคลากร สภาพแวดล้อม และงบประมาณแต่ละโรงเรียน ดังนั้น คณะกรรมการผู้รับผิดชอบในการดำเนินการของแต่ละโรงเรียนไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน

3. กำหนดกิจกรรมในการพัฒนาศักยภาพด้านความรับผิดชอบและวินัยในตนเองของนักเรียน โรงเรียนต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และทั่วถึงนักเรียนทุกคน ซึ่งการกำหนดกิจกรรมในการพัฒนาสามารถกำหนดได้หลายแนวทาง

4. ดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนด ผู้บริหารโรงเรียนและคณะกรรมการดำเนินการจัดประชุมครูทุกคนในโรงเรียน ชี้แจงรายละเอียดของกิจกรรมในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนด้านความรับผิดชอบและมีวินัยของนักเรียน และเพื่อให้การดำเนินการตามกิจกรรมบรรลุตามวัตถุประสงค์ การพิจารณามอบหมายให้ครูอาจารย์รับผิดชอบการดำเนินงานของแต่ละกิจกรรมให้สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ

5. นิเทศ ติดตาม ประเมินผลระหว่างดำเนินการ การดำเนินการพัฒนาศักยภาพด้านความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเองในระหว่างที่ครูอาจารย์

6. ประเมินและสรุปผลการดำเนินงาน หลังจากดำเนินการพัฒนาศักยภาพด้านความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเองของนักเรียนเสร็จสิ้นแล้ว ให้มีการประเมินผลการดำเนินงานและพัฒนาศักยภาพด้านความรับผิดชอบและมีวินัยในตนเองของนักเรียน โดยประเมินและสรุปผลของ

แต่ละกิจกรรมที่ได้ดำเนินการและภาพรวมของการพัฒนาในขั้นตอนนั้นควรมีเครื่องมือในการประเมินผล เช่น แบบทดสอบ แบบสอบถามและแบบสังเกต และควรสรุปผลการดำเนินงานให้ชัดเจน มีขั้นตอนอย่างเป็นระบบ หลังจากประเมินผลแล้วหากพบว่าการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ให้ดำเนินการตามขั้นตอนที่ 7 ถ้าไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ควรมีการปรับปรุงแก้ไขแล้วดำเนินการตามในแผนภูมิที่ 1 ใหม่

7. ดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนดอย่างต่อเนื่องจนเป็นงานประจำที่ต้องปฏิบัติ โดยมีการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมได้ตามความเหมาะสม

ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ (2539) ได้เสนอแนะแนวทางการปฏิบัติของครูในการที่จะส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยเอาไว้ ดังนี้

1. ความแน่นอนสม่ำเสมอ ครูควรมีตารางสอนและตารางกิจกรรมเสริมหลักสูตรในแต่ละภาคเรียนที่ชัดเจนแน่นอน นักเรียนจะรู้สึกสบายใจถ้าเขารู้กำหนดการที่แน่นอนของตนเองล่วงหน้า การตั้งกฎเกณฑ์และระเบียบปฏิบัติต้องคำนึงว่ามีความสำคัญ และนักเรียนสามารถที่จะทำตามได้ นักเรียนต้องการรู้อย่างชัดเจนว่าครูและโรงเรียนต้องการอะไรจากตน ทั้งนี้ เพื่อให้นักเรียนจะสามารถตัดสินใจได้แน่นอน หากมีการเปลี่ยนแปลงครูต้องอธิบายเหตุผลว่าเป็นเพราะเหตุใด

2. ชมเชยให้กำลังใจ นักเรียนต้องการความสนใจและการยอมรับที่สม่ำเสมอจากครู ครูจึงควรบอกให้นักเรียนรู้ถึงความต้องการอย่างชัดเจน และชมเชยเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ดี

3. ทำเป็นตัวอย่าง นักเรียนจะเลียนแบบสิ่งต่างๆ รอบตัว ดังนั้น ครูจึงควรทำเป็นตัวอย่างที่ดีให้นักเรียนเห็น เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่ครูคาดหวัง

4. ใช้เหตุผลที่ถูกต้องตามสถานการณ์ นักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันและมีพัฒนาการทางร่างกายและอารมณ์แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับเวลาและสถานการณ์ ก่อนที่จะใช้วินัยกับนักเรียน ครูต้องพิจารณาว่านักเรียนกำลังเหนื่อย ป่วย หิว กำลังไม่สบายใจหรือไม่ ครูต้องพยายามเข้าใจและให้ออกาสนักเรียนปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์อย่างถูกต้องตามกาลเทศะ

5. การลงโทษ อาจทำได้หากครูพูดชี้แจงหรือกระทำโดยวิธีต่างๆ แล้ว แต่ก็ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาของนักเรียนได้ อาจจำเป็นต้องมีการลงโทษ แต่ไม่ควรรุนแรงเกินเหตุ เช่น ครูอาจแสดงการไม่ยอมรับในสิ่งที่นักเรียนกระทำ หรือแสดงพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง การงดปฏิบัติบางอย่างหรือบางประการ การจำกัดบริเวณหรือการไม่มีปฏิสัมพันธ์ด้วยในช่วงเวลาที่เหมาะสม

ร่วมจิตร ศรีวงศ์ (2552, ออนไลน์) ได้เสนอแนะไว้ว่าการเสริมสร้างวินัยให้แก่แก่นักเรียนมีอยู่ 2 แนวทาง คือ

1. การเสริมสร้างวินัยเชิงลบหรือเชิงรับ เป็นกระบวนการเสริมสร้างวินัยที่มุ่งจะกำกับควบคุมไม่ให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ผิดกฎระเบียบที่โรงเรียนกำหนด ครูส่วนใหญ่ทั้งในอดีตและปัจจุบันต่างก็เห็นว่าการสร้างวินัยโดยวิธีนี้เป็นวิธีการที่ได้ผลรวดเร็ว เพราะสามารถหยุดพฤติกรรม

ของนักเรียนได้ทันทีทันใด และนิยมใช้การลงโทษทั้งที่กระทำต่อร่างกายและจิตใจของนักเรียน โดยไม่ได้คำนึงถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับนักเรียนในระยะยาว ส่วนใหญ่มักเป็นการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่เด็กได้กระทำมาก่อนหน้าแล้ว จึงเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การสร้างวินัยเชิงรับ

2. การเสริมสร้างวินัยเชิงบวกหรือเชิงรุก เป็นกระบวนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนที่มุ่งจะพัฒนาและปลูกฝังพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้กับนักเรียน ครูในปัจจุบันอาจจะยังไม่เข้าใจวิธีการหรือเข้าใจแต่ก็ไม่ค่อยเห็นด้วยเพราะเป็นวิธีการที่ต้องใช้เวลากว่าจะเห็นผล เป็นวิธีที่ครูจะต้องมีความอดทนอดกลั้นสูง จะต้องใช้ความเป็นกัลยาณมิตร ความรัก ความเมตตาต่อศิษย์อย่างจริงจัง และจริงจัง และครูก็มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา ตลอดจนภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้พัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีความรู้ มีความสุขภายในเวลาจำกัด แต่ถ้าครูทำไม่ได้ก็อาจจะถูกเพ่งเล็งจากผู้บังคับบัญชาก็ได้ ดังนั้น ครูจึงไม่นิยมการเสริมสร้างวินัยเชิงบวกเพราะเห็นผลช้าแต่จริงๆ แล้วการเสริมสร้างวินัยเชิงบวกจะให้ผลที่มั่นคงถาวรกว่า และเป็นวิธีการป้องกันก่อนที่จะเกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์กับนักเรียน จึงเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า การเสริมสร้างวินัยเชิงรุก

ครูดีมีประสิทธิภาพด้วยการสร้างวินัยเชิงบวก

โรงเรียนเป็นสถาบันที่มีหน้าที่อบรมและให้การเรียนรู้แก่เด็ก โดยให้การปลูกฝังและส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ การเอาใจใส่ดูแลต่อนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญรองจากพ่อแม่ เด็กๆ มักจะเลียนแบบครู ถ้าครูมีพฤติกรรมดีและส่งเสริมนักเรียนให้มีพฤติกรรมที่ดี โดยต้องดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด มีความรัก เมตตา เอาใจใส่ มีความเข้าใจเด็กทั้งในด้านพัฒนาการ ความรู้สึกนึกคิด และปัญหาของเด็ก ความใกล้ชิดและความเข้าใจ จะทำให้ครูสามารถป้องกันเด็กได้มากกว่าการแก้ไข ควรใช้วิธีการเสริมแรงจูงใจมากกว่าการลงโทษ ครู ผู้ปกครอง และผู้ใหญ่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตเด็ก ต้องคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนของเด็กด้วย คือ การลดความรุนแรงต่อเด็กในบ้านและโรงเรียน ส่งเสริมวิธีการสื่อสารและสร้างความสัมพันธ์ที่ไร้ความรุนแรง โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และความต้องการด้านพัฒนาการของเด็ก และครูควรเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก และครูต้องคำนึงถึงโลกของเด็กสามด้าน คือ

- * โลกที่ให้เกียรติและเห็นคุณค่าเด็กแต่ละคน
- * โลกที่ฟังเสียงเด็กและเรียนรู้จากเด็ก
- * โลกที่เด็กทุกคนมีความหวังและโอกาส

ปัจจัยที่ทำให้เด็กมีลักษณะแตกต่างกัน เพราะเด็กมีความแตกต่างระหว่างบุคคล และความแตกต่างกันเกิดจากหลายสาเหตุ จากประสบการณ์ของนักเรียน พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กมีสภาพแตกต่างกัน ได้แก่ ธรรมชาติของเด็ก พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ ผู้ปกครอง สภาพของครอบครัว โรงเรียนและการเอาใจใส่ของครู ทางเลือกที่ดีที่สุด คือ การอบรมบ่มนิสัยเด็กด้วยการสร้างวินัยเชิงบวก คือ การเข้าใจธรรมชาติของเด็กและปฏิบัติต่อเด็กอย่างสร้างสรรค์ และปราศจากความรุนแรง

สรุปได้ว่า แนวคิดและหลักการในการเสริมสร้างวินัยนั้น ควรดำเนินการตามหลักการ โดยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้ใหญ่ควรทำตนให้เป็นแบบอย่าง
2. วางกฎเกณฑ์อย่างสมเหตุสมผล
3. ใช้วัฒนธรรมเป็นฐาน ให้เด็กเข้าใจได้ง่ายจากสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัว เช่น การไหว้ เป็นต้น
4. ต้องมีการกำกับ ดูแลอย่างสม่ำเสมอ ให้เด็กประพฤติปฏิบัติจนเป็นนิสัย
5. ควรมีการเสริมแรง เช่น การชมเชย เป็นต้น
6. อาจมีการลงโทษที่สมเหตุสมผล และไม่รุนแรงจนเกินเหตุ
7. ควรเน้นการเสริมสร้างวินัยเชิงบวก คือ มีการให้เหตุผล มีความเป็นกัลยาณมิตร ซึ่งต้องอาศัยเวลา แต่ทำให้เกิดความคงทนถาวรมากกว่าการเสริมสร้างวินัยเชิงลบ

หลักการวางระเบียบวินัยแก่นักเรียน

การกำหนดระเบียบวินัยให้นักเรียนนั้นต้องอาศัยหลักการต่างๆ เพื่อให้มีความเหมาะสมต่อการเสริมสร้างวินัย สอดคล้องระดับของนักเรียน บริบทของสังคม และเป็นที่ยอมรับในการยึดถือปฏิบัติได้ ซึ่งมีนักการศึกษาได้ให้หลักการในการวางระเบียบวินัยแก่นักเรียนไว้ดังต่อไปนี้

ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์ (2536, หน้า 27 - 28) ได้กล่าวถึงหลักการกำหนดวินัยนักเรียนว่า โรงเรียนสามารถกำหนดวินัยเองได้ และควรกำหนดให้อยู่ภายใต้หลักการดังต่อไปนี้ คือ

1. หลักเสริมสร้างพัฒนาบุคลิกภาพ ไม่ควรสร้างหรือวางระเบียบวินัยในสถานการณ์ของ “การห้าม” ควรมีการวางระเบียบวินัยในลักษณะของการ “แนะ” เป็นถ้อยคำทางบวกมากกว่าทางลบ ข้อความทางบวกเป็นการชี้แนะเพื่อการพัฒนาบุคลิกภาพมากกว่าเพียงเพื่อหยุดพฤติกรรม เบี่ยงเบน
2. หลักกฎหมาย ระเบียบวินัยที่กำหนดขึ้นนั้นจะต้องเป็นไปตามกฎหมายของบ้านเมือง ไม่ขัดกันในสถานศึกษานั้น เป็นการเรียนรู้ของสังคม สถานศึกษาเป็นตัวแทนของสังคมในการเตรียมพร้อมบุคคลเพื่อการเข้าสู่สังคม หากระเบียบวินัยที่ขัดกฎหมายบ้านเมืองย่อมเป็นการฝักคนให้ขัดกับกฎหมายบ้านเมือง
3. หลักปฏิบัติจริง โดยระเบียบวินัยที่กำหนดขึ้นจะต้องปฏิบัติได้หรือบังคับใช้ได้ มิฉะนั้นระเบียบวินัยที่กำหนดขึ้นจะไม่มี ความหมาย
4. หลักการเข้าร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการออกหรือวางระเบียบวินัยด้วย เพราะจะช่วยให้เด็กมีความเต็มใจที่จะปฏิบัติตาม การเข้าร่วมของเด็กนักเรียนจะมากขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของเด็ก
5. หลักการป้องกัน การป้องกันการประพฤติดุระเบียบวินัยดีกว่าการแก้ไข ปัญหา ความประพฤติที่เกิดขึ้นแล้ว

6. หลักการลงโทษ ระเบียบวินัยที่ศักดิ์สิทธิ์ต้องมีบทลงโทษ ซึ่งจะช่วยหยุดหรือป้องกันการประพฤติผิดไว้ในโอกาสต่อไป

7. หลักประโยชน์ การวางระเบียบจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนส่วนใหญ่ มุ่งประโยชน์ให้นักเรียนแต่ละคนได้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

8. หลักพัฒนาการของเด็ก การวางระเบียบวินัยนั้นจะต้องเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย ระดับปฐมวัย ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา ระเบียบวินัยจะต้องง่ายและเป็นรูปธรรม ในระดับที่สูงขึ้นจะสามารถมีระเบียบวินัยที่ยากและเป็นนามธรรม

9. หลักเรียบง่าย หลักการนี้เป็นการใช้ภาษาในระเบียบวินัยควรเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย ต้องการชี้แจงรายละเอียดเพิ่มเติมน้อย มิฉะนั้นอาจก่อให้เกิดปัญหาในการใช้และการตีความ

10. หลักการเป็นปัจจุบัน วินัยที่ดีจะต้องเหมาะสมกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สถานศึกษาจะต้องมีการทบทวนปรับเปลี่ยนระเบียบวินัยให้เป็นปัจจุบันเสมอ

ธงชัย ช่อผกา (2537, หน้า 274, อ้างใน ประหยัด บางกลาง (2546, หน้า 23) กล่าวถึง หลักการของการสร้างวินัยนักเรียน ดังนี้

1. ควรยึดจุดประสงค์และเป้าหมายทางการศึกษาเป็นหลัก โดยมีจุดมุ่งหมายในการเสริมสร้างนักเรียนให้เป็นผู้มีความประพฤติมีวินัยในตนเอง สามารถปกครองตนเองได้ ยืนอยู่บนหลักแห่งความถูกต้องชอบธรรม

2. มีความเหมาะสมและสามารถปฏิบัติได้ ควรกำหนดขึ้นตามวิถีทางแห่งประชาธิปไตย โดยครูและนักเรียนสามารถปรับเปลี่ยน ยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ กาลเวลา แต่ต้องมีหลักแห่งความเสมอภาคของบุคคล เคารพสิทธิของผู้อื่น

การปรับปรุงแก้ไขนักเรียนที่มีปัญหาทางวินัยในปัจจุบัน วิธีการปรับปรุงแก้ไขนักเรียนที่มีปัญหาทางวินัย มี 2 วิธี คือ

1. วิธีการที่ไม่ใช่การลงโทษ วิธีการนี้ใช้ความรู้ในการปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมที่เริ่มด้วยการวิเคราะห์ถึงสาเหตุของพฤติกรรมที่มีปัญหา แบ่งได้ 2 กลุ่ม คือ

1.1 วิธีการที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในตัวเอง

- 1) การชักจูงและแนะแนว
- 2) การให้คำปรึกษา
- 3) การสอนซ่อมเสริม

1.2 วิธีการปรับปรุงสิ่งแวดล้อม

- 1) วิธีการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
- 2) การจัดโปรแกรมการทำงานควบคู่กับการเรียน
- 3) การเลือกชั้นหรือโรงเรียนที่เหมาะสมให้

4) การจัดโปรแกรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

5) การเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมทางบ้านและชุมชน

2. วิธีการลงโทษ เป็นวิธีที่ได้ผลในระดับหนึ่งหากรู้จักใช้วิธีการลงโทษที่ถูกต้อง คือ สามารถหยุดพฤติกรรมเบี่ยงเบนได้อย่างน้อยระยะหนึ่งและเป็นการแสดงให้เห็นว่า กฎระเบียบที่วางไว้นั้นมีความศักดิ์สิทธิ์และมีความจำเป็น การปล่อยให้มีการฝ่าฝืนโดยไม่มีการลงโทษจะทำให้ นักเรียนเข้าใจว่าสิ่งที่ประพฤติอยู่นั้นเป็นความถูกต้อง ในการลงโทษนั้น ผู้ลงโทษจะต้องรู้หลักการ ในการลงโทษ เพื่อที่จะไม่ให้มีผลกระทบเกิดขึ้นต่อไป การลงโทษมีหลักเกณฑ์ที่ผู้ลงโทษควรถือปฏิบัติให้ถูกหลักการ เพราะเป็นผลที่กระทบต่อความมีวินัยและความรับผิดชอบของบุคคลที่ถูก ลงโทษ หลักเกณฑ์ในการลงโทษ มีดังนี้

2.1 ยึดหลักความชัดเจนและมีเหตุผล คือ ความผิดทางวินัยของนักเรียนมีความชัดเจน มีหลักฐานพยานแน่นหนา ขณะเดียวกันความผิดนั้นจะส่งผลเสียหายต่อส่วนรวมที่อธิบายได้ชัดเจน

2.2 ใช้หลักเมตตาธรรม ผู้ลงโทษต้องอยู่ในภาวะที่แสดงออกซึ่งความเมตตา ในการ ลงโทษปราศจากความโหดเหี้ยม รวมทั้งมีความเป็นธรรม ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง

2.3 คำนึงถึงหลักความร่วมมือ ประนีประนอม การลงโทษเป็นมาตรการทางลบ จึงไม่ควร เป็นเรื่องด่วนที่จะกระทำได้ง่ายๆ หากมีความขัดแย้งต้องพยายามประนีประนอม

จะเห็นได้ว่า หลักการในการวางระเบียบวินัยแก่นักเรียนที่ควรต้องคำนึงถึงนั้นมีอยู่ หลายประการ เช่น หลักเสริมสร้างพัฒนาบุคลิกภาพ หลักกฎหมาย หลักปฏิบัติจริง ฯลฯ อีกทั้ง การแก่นักเรียนที่มีปัญหาด้านวินัยก็มีทั้งวิธีการที่ไม่ใช้การลงโทษ และวิธีการที่ใช้การลงโทษ ซึ่งผู้ที่จะ เสริมสร้างวินัยให้นักเรียนควรต้องทำความเข้าใจหลักการต่างๆ เพื่อให้สามารถเสริมสร้างวินัย นักเรียน และปรับปรุงแก้ไขวินัยนักเรียนที่มีปัญหาได้อย่างเหมาะสม

การพัฒนาศักยภาพด้านความมีวินัย ความรับผิดชอบของนักเรียน

มีนักวิชาการได้เสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพด้านความมีวินัย ความรับผิดชอบของ นักเรียนไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

ใจจริง บุญเรืองรอด (ม.ป.ป., หน้า 120) ได้กล่าวถึงกระบวนการควบคุมระเบียบวินัยว่า ต้องดำเนินการตามหลัก 4 ขั้นตอน คือ

1. การวางระเบียบวินัย ได้แก่ การกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับระเบียบวินัย เพื่อใช้ เป็นเกณฑ์ของพฤติกรรมนักเรียน ถือเป็นภารกิจที่ต้องทำเป็นลำดับแรก หากไม่แล้วจะไม่มีหลักยึด ในการพิจารณาพฤติกรรมนักเรียน

2. การติดตามประเมินผล ได้แก่ กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของ เด็กในภาวะโอกาสต่างๆ ตามความเป็นจริง เพื่อนำพฤติกรรมนั้นมาพิจารณาตัดสินใจต่อไป

3. การเปรียบเทียบ ได้แก่ กระบวนการที่นำพฤติกรรมจริงมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือระเบียบวินัยที่วางไว้ เพื่อดูภาวะเบี่ยงเบนหรือความผิดปกติ เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไป

4. การปรับปรุงแก้ไข ได้แก่ การดำเนินการแก้ไขและพัฒนาสภาพความผิดปกติและพัฒนาให้เด็กมีบุคลิกภาพที่ถูกต้องต่อไป

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) (2539, หน้า 18 - 28) ได้กล่าวถึงวิธีการเสริมสร้างวินัยให้เจริญงอกงาม ดังต่อไปนี้

1. สร้างวินัยด้วยการทำให้เป็นพฤติกรรมเคยชินเราควรให้พฤติกรรมที่ดีและกันพฤติกรรมที่ไม่ดีไม่ให้เกิดขึ้น เอาพฤติกรรมดีมาเป็นพื้นฐาน และฝึกให้จนกลายเป็นความเคยชิน เป็นวิธีการเบื้องต้นในการสร้างวินัย โดยทำให้เกิดพฤติกรรมเคยชินที่ดี

2. ใช้วินัยที่ลงตัวแล้วคือวัฒนธรรมมาช่วย เช่น พ่อแม่พาเด็กไปในสถานที่ที่ต้องให้บริการแก่คนจำนวนมาก พ่อแม่ไปเข้าแถวรอคิว เด็กก็ไปเข้าแถวรอคิวด้วย พอเจอครั้งแรกก็เขาแถวรอคิวต่อไปครั้งที่ 2 เด็กก็เข้าแถวรอคิว ต่อไปครั้งที่ 3 เด็กก็เข้าแถวรอคิว จากนั้นเด็กก็เข้าแถวรอคิวเองโดยไม่ต้องตั้งใจฝึก ไม่ต้องไปสอนให้ปากเปียกปากแฉะ

3. สร้างวินัยให้ได้ผลด้วยระบบสัมพันธ์ขององค์รวม คือ เป็นระบบองค์รวมที่จะต้องประสานกัน หมายความว่าในการฝึกฝนพัฒนามนุษย์ หรือการศึกษานี้จะต้องให้องค์ประกอบ 3 ส่วน คือ ด้านพฤติกรรม ด้านจิตใจ และด้านปัญญา ประสานไปด้วยกัน ทำให้เกิดองค์รวมที่สมบูรณ์

4. สร้างวินัยโดยใช้ปัจจัยอื่นช่วยเสริม วินัยจะทำให้เกิดความสุข และประเพณีปฏิบัติ ด้วย ความพอใจ ศรัทธา และความรัก จึงเป็นปัจจัยสำคัญ เป็นต้นแบบที่ดีของพฤติกรรม (ศีล) มีความรัก ทำให้เกิดความอบอุ่น มีความเป็นกันเอง พร้อมทั้งศรัทธาและความสุข (จิตใจ) กัลยาณมิตร รู้เหตุ รู้ผล สามารถบอกได้ว่าทำอย่างนั้นแล้วมีผลอย่างไร ทำให้เด็กเข้าใจเหตุผลและเห็นคุณค่าในสิ่งที่มี (ปัญญา)

5. สร้างวินัยด้วยแรงหนุนของสภาพจิตใจ คือ การตั้งเป็นอุดมคติในจิตใจ ทำให้ใจมีความฝึกฝนมุ่งมั่นอย่างแรง วิธีนี้ทางธรรมไม่สนับสนุน ถ้าจะใช้ต้องระวัง

6. สร้างวินัยโดยใช้กฎเกณฑ์บังคับ คือ การสร้างวินัยโดยใช้กฎหมาย หรือกฎเกณฑ์บังคับควบคุมโดยมีการลงโทษ วิธีนี้สร้างวินัยได้แต่เป็นวิธีที่ไม่ดีและไม่ถูกต้อง ไม่เข้ากับหลักการของธรรม

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเกิดวินัยในตนเอง

ทฤษฎีเกี่ยวกับการเกิดวินัยในตนเองนั้นมีนักวิชาการกล่าวถึงไว้ ดังนี้

ไพบูลย์ ชำชนมะลี (2548, หน้า 17) กล่าวว่า ความมีวินัยในตนเองเป็นคุณสมบัติสำคัญที่บุคคลควรมี เพราะผู้ที่มีวินัยในตนเองจะมีคุณธรรม ประพฤติตนอย่างมีเหตุผล ไม่ก่อความ

วุ่นวายแก่สังคม การศึกษาทฤษฎีที่ว่าด้วยการเกิดวินัยจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะให้ทราบว่าวินัยในตนเองมีที่มาอย่างไร เพื่อที่จะได้ปลูกฝังและพัฒนาให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลได้

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2527, หน้า 58 – 59) ได้อธิบายถึงทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองโดยยึดแนวทฤษฎีที่สำคัญ 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีของ เมารอร์ (Mowrer) ซึ่งว่าด้วยการกำเนิดของการควบคุมตนเองหรือความมีวินัยในตนเอง และทฤษฎีของ เพค และ ฮาวิกเฮิร์ส (Peck and Havighurst) ซึ่งว่าด้วยพัฒนาการของแรงจูงใจทางจริยธรรมหรือความมีวินัยในตนเอง โดยยึดการควบคุมของอีโก้และซูเปอร์อีโก้เป็นหลัก ซึ่งมีหลักการสำคัญ ดังต่อไปนี้

ทฤษฎีการเกิดวินัยในตนเองของทฤษฎีของ เมารอร์ (Mowrer) การเกิดวินัยในตนเองของบุคคลนั้น นักจิตวิทยาทั้งหลายเชื่อว่าจะต้องมีพื้นฐานมาตั้งแต่ระยะแรกจนกระทั่งเติบโตขึ้นมา สิ่งสำคัญ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างทารกกับบิดามารดา หรือผู้เลี้ยงดูอันจะเป็นทางนำไปสู่ความสามารถในการให้รางวัลตนเอง หรือความสามารถควบคุมตนเองเมื่อโตขึ้น ซึ่ง Mowrer ได้อธิบายว่า ทารกหรือเด็กจะต้องเรียนรู้จากผู้เลี้ยงดูตนเองมา โดยการเรียนรู้นี้จะเกิดในสภาพอันเหมาะสมเท่านั้น การเรียนรู้ของเด็กทารกหรือเด็กจะเกิดขึ้นหลายระดับและมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. บุคคลที่สำคัญต่อการเรียนรู้ของทารกหรือเด็ก คือ บิดามารดา หรือผู้เลี้ยงดู การที่ทารกได้รับการบำบัดความต้องการก็จะรู้สึกสบายใจและมีความสุข และจะติดอยู่ในสำนักของทารกไปจนเติบโตขึ้น

2. ความรักและความผูกพันของเด็กนำไปสู่การปฏิบัติตามคำอบรมสั่งสอน หรือการเลียนแบบผู้ที่ตนรักและพอใจ กล่าวคือ จากความรักและความพอใจของเด็กที่มีต่อบิดามารดา หรือผู้เลี้ยงดู จึงทำให้บิดามารดา หรือผู้เลี้ยงดูมีการอบรมสั่งสอนเด็ก หรือมีการกระทำหรือพูดจาอย่างไร เด็กจะเกิดการทำตามหรือเลียนแบบคำพูด ซึ่งการเลียนแบบผู้เลี้ยงดูตนเองของเด็กจะทำทั้งทางที่ดีและไม่ดีเท่ากัน ตรงที่ลักษณะนั้นเป็นลักษณะของผู้ที่ตนรักและพอใจ ดังนั้น จากทฤษฎีของ Mowrer การเกิดวินัยในตนเองจนเป็นผู้ที่บรรลุวุฒิภาวะทางจิตนั้น จะต้องเริ่มต้นจากการเลี้ยงดูในวัยทารกอย่างมีความสุข ความอบอุ่น และผ่านการอบรม สั่งสอน หรือเลียนแบบที่ดีงามจากผู้เลี้ยงดูตนเอง จึงจะพัฒนามาเป็นลักษณะที่เด่นชัดในจิตสำนึกของบุคคลนั้นและกลายเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องมีเหตุผลของบุคคลนั้น

ทฤษฎีแรงจูงใจทางจริยธรรมหรือความมีวินัยในตนเองของ เพค และฮาวิกเฮิร์ส (Peck and Havighurst) เชื่อว่า การควบคุมอีโก้ (Ego Control) และการควบคุมซูเปอร์อีโก้ (Super Ego Control) ร่วมกันช่วยให้เกิดความต้องการแสดงพฤติกรรมเพื่อผู้อื่นได้อย่างสมเหตุสมผล พลังควบคุมของอีโก้และซูเปอร์อีโก้ของแต่ละบุคคลไม่เท่ากัน เนื่องจากได้รับความรู้จากจริยศึกษาที่ทำให้บุคคลรู้ผลการกระทำของตนไม่เท่ากัน ซึ่งส่งผลไปสู่ความมีวินัยในตนเอง

จะเห็นได้ว่าการวางรากฐานการมีวินัยในตนเองนั้นควรต้องเริ่มที่วัยเด็ก ซึ่งการอบรมสั่งสอนเลี้ยงดูจากครอบครัวจะมีผลต่อการมีวินัยในตนเองของเด็ก นอกจากนี้ การจัดกิจกรรม

ในสถานศึกษา การสอนของครูก็มีส่วนส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัยเช่นกัน ผลจากการเสริมสร้างวินัยในตนเองให้แก่แก่นักเรียนนั้นอาจปรากฏให้เห็นได้ในวัยรุ่นตอนปลายหรือวัยผู้ใหญ่ตอนต้น

วินัยด้านความรับผิดชอบ

คณะผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับวินัยด้านความรับผิดชอบไว้ โดยมีรายละเอียดตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

ความหมายของความรับผิดชอบ

นักวิชาการและหน่วยงานต่างๆ ได้ให้ความหมายของคำว่าความรับผิดชอบไว้อย่างหลากหลาย ดังเช่น คณะอนุกรรมการการจัดทำคู่มือ การปลูกฝังค่านิยมของกลุ่มนักบริหาร กลุ่มสื่อมวลชน กลุ่มสมาคม มูลนิธิและกลุ่มพัฒนากำลังคน (2526) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ความรับผิดชอบ” ไว้ดังนี้ “ความรับผิดชอบ คือ ลักษณะของความเป็นพลเมืองที่ดีที่สำคัญอย่างหนึ่ง ความรู้สึกรับผิดชอบต่อเป็นลักษณะนิสัยและทัศนคติของบุคคลซึ่งเป็นเครื่องผลักดันให้เกิดการปฏิบัติตามระเบียบ เคารพสิทธิของผู้อื่น ทำตามหน้าที่ของตนเอง และมีความซื่อสัตย์สุจริต การที่บุคคลมีลักษณะความรับผิดชอบ จะช่วยให้การอยู่ร่วมกัน ในขณะที่ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2546, หน้า 691) ได้ให้ความหมายของความรับผิดชอบไว้อย่างกระชับว่า หมายถึง อาการยอมตามผลที่ดีหรือไม่ดีในกิจการที่ได้กระทำไป

ในส่วนที่เกี่ยวกับความหมายของ “คุณธรรม ความรับผิดชอบ” ตามแนวพระราชดำริ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 9) โดย ฤทธา พันธ์มวนิช สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม จากหนังสือพิมพ์มติชน รายงานวันที่ 29 มกราคม พ.ศ.2550 ได้กล่าวไว้ดังนี้ “ความรับผิดชอบ คือ สภาพที่รู้จักภาระหน้าที่และทำงาน หรือดำเนินการตามภาระหน้าที่ให้บังเกิดผลลัพธ์มากที่สุด และเงื่อนไขที่ต้องมี คือ การรู้ (เรียนรู้ และ/หรือรับรู้) ว่าภารกิจที่ต้องกระทำในหน้าที่นั้นๆ มีอะไรบ้าง หรืออีกนัยหนึ่ง คือ รู้หน้าที่นั่นเอง การมีคุณธรรมความรับผิดชอบ สื่อการมีคุณภาพ การรู้จักหน้าที่ นั่นคือ การมีความสำนึกในหน้าที่”

จากที่กล่าวมาข้างต้นแล้วนั้น สามารถสรุปได้ว่า “ความรับผิดชอบ” หมายถึง ลักษณะที่แสดงออกถึงความเอาใจใส่ จดจ่อ ตั้งใจ มุ่งมั่น ต่อการศึกษาเล่าเรียน และการเป็นอยู่ของตนเอง ตลอดจนสังคมอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสำเร็จตามความมุ่งหมายในเวลาที่กำหนด ตลอดจนยอมรับผลการกระทำทั้งผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้น รวมทั้งปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น เป็นความผูกพันในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้

ซึ่งจากความหมายของคำว่าวินัย และความหมายของความรับผิดชอบ คณะผู้วิจัยจึงได้สรุปพฤติกรรมบ่งชี้ถึงวินัยด้านความรับผิดชอบโดยแบ่งเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง ได้แก่ 1) แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ 2) รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย 3) ขยัน รับผิดชอบต่อการเรียน 4) รักษาสุขภาพอนามัยของตนเอง 5) มีความอดทน เพียรพยายาม

2. ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ได้แก่ 1) ช่วยทำงานบ้าน 2) เคารพเชื่อฟังผู้ปกครอง
3) ไม่นำความเดือดร้อนมาสู่ครอบครัว

3. ความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ 1) ช่วยดูแลรักษาสาธารณสมบัติ 2) เข้าร่วมกิจกรรม
ของโรงเรียน 3) เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

ความสัมพันธ์ของความรับผิดชอบกับคุณธรรมอื่นๆ

วินัยด้านความรับผิดชอบมีความเกี่ยวข้องกับคุณธรรมต่างๆ หลายประการ ดังนี้

กรณีศึกษา ชาวชน (2560) ได้กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบกับคุณธรรม
ประการอื่นๆ เอาไว้ ดังนี้

ความรับผิดชอบกับการมีวินัยเป็นเรื่องที่สำคัญ บุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบจำต้องเป็นคนที่มี
“มีวินัย” คือ การปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์และวิธีการที่ได้กำหนดไว้สำหรับภารกิจในบทบาท
หน้าที่นั้นๆ ถ้ามีการปฏิบัติตนที่แตกต่างไปจากวิธีการและ/หรือระเบียบกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้ว
โอกาสที่จะประสบความสำเร็จในการดำเนินการย่อมมีน้อย และไม่สามารถสร้างผลลัพธ์ให้เป็นไป
ตามคาดหวังไว้ในบทบาทหน้าที่นั้นๆ การมีวินัยจึงมักกล่าวเชื่อมโยงกับ “ความอดทน” “ความ
พากเพียร” ที่จะดำเนินการให้บังเกิดผลตามที่ต้องการ ความหมายของ “การมีวินัย” จึงกินความ
ไปถึงความเพียรพยายาม ความบากบั่น ตลอดจนความอดทนที่เกิดขึ้นอย่างอยู่ตัวและจริงจัง เพื่อให้
บังเกิดผลงานที่คาดหวัง ความรับผิดชอบกับการตรงต่อเวลา เรื่องนี้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก
ผู้มีวินัยแล้วจะเป็นผู้ที่ “ตรงต่อเวลา” ในการปฏิบัติงานใดๆ ไม่ว่าจะเป็นบทบาท/หน้าที่อะไรก็ตาม
จะเกี่ยวข้องกับเวลาเสมอ ทั้งแง่เวลาที่ต้องใช้ในการทำกิจกรรม และเวลาที่เป็นตัวกำหนดการทำงาน
แต่ละขั้น ผู้ที่มีความรับผิดชอบเมื่อดำเนินตรงตามเวลา ผลงานที่บังเกิดขึ้นก็จะจะเป็นไปตามความ
ต้องการทั้งในแง่ปริมาณ คุณภาพ และเวลา ความรับผิดชอบกับความเป็นเลิศ จำต้องเป็นคนที่
มีวิญญูญาณของการเรียกร้อง “ความเป็นเลิศ” จากตัวเอง ขณะเดียวกันต้องมีความพากเพียรพยายาม
และต้องมี “การเสียสละ” ตัวเอง (ในรูปของเวลา แรงกาย พลังสมอง การพักผ่อนหย่อนใจ) กล่าวคือ
ไม่ใช่การทำงานแบบ “เช้าชามเย็นชาม” ทำเพื่อให้วันและเวลาผ่านไปเรื่อยๆ เท่านั้น แต่ทำงาน
ด้วยความกระตือรือร้น การทุ่มเทพลังกายพลังสมองเพื่อให้บังเกิดผลลัพธ์ตามที่ต้องการ ขณะเดียวกัน
ย่อมมีโอกาสทำให้เกิดความริเริ่มใหม่ และการสร้างสรรค์นวัตกรรมในบุคคลผู้นั้น อันเป็นผลจาก
ความพยายาม การเรียกร้องความเป็นเลิศจากตัวเอง จัดเป็นสภาพหนึ่งของ “ความไม่สำเร็จ”
การที่บุคคลยอมบากบั่นพากเพียรเพื่อให้ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน ย่อมต้องเรียกร้อง
ความเป็นเลิศจากตัวเอง เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จดังกล่าว ความรับผิดชอบกับความกล้าหาญ
ในเรื่องนี้จำต้องมี “ความกล้าหาญ” ที่จะดำเนินการใดๆ โดยไม่รีรอ มีความเด็ดขาดแน่วแน่ใน
การตัดสินใจอันเป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบในบุคลิกของผู้ที่มีความรับผิดชอบ ซึ่งตรงกันข้าม
กับการผัดวันประกันพรุ่ง หรือการรีรอไม่ดำเนินการในภารกิจนั้นๆ ด้วยความไม่กล้าตัดสินใจ
การดำเนินงานไม่สำเร็จตามวัตถุประสงค์ ความกล้าหาญจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งในคุณธรรม

ความรับผิดชอบที่สำคัญเช่นกัน ความรับผิดชอบกับความซื่อสัตย์ ผู้ที่มีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง และมีวินัยที่จะปฏิบัติตามระเบียบ เกณฑ์ที่กำหนด เป็นผู้ปฏิบัติตนให้เป็นไปตามจรรยาบรรณของอาชีพหรือการงานนั้นๆ ดังนั้น ผู้ที่มีความรับผิดชอบจึงอยู่ในสภาพที่ซื่อสัตย์สุจริตต่อภาระหน้าที่ของตนเอง โดยจรรยาบรรณของอาชีพและการงาน ถ้าขาดคุณธรรมความรับผิดชอบต่อความซื่อสัตย์เป็นเรื่องที่อันตรายมาก ความรับผิดชอบกับการคำนึงถึงผู้อื่นในการดำเนินงานใดๆ ก็ตามจะต้องเกี่ยวข้องกับผู้อื่น การไม่สร้างภาระหรือปัญหาให้แก่ผู้อื่น โดยคำนึงถึงผู้อื่น เป็นคุณธรรมรับผิดชอบต่อตระหนักถึงบุคคล จะต้องมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

ผลที่เกิดจากการมีความรับผิดชอบ

กรรณิกา ขาวขุ่น (2560) ได้กล่าวถึง ผลแห่งการมีความรับผิดชอบไว้ว่า ความรับผิดชอบมีความสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างไรรัน ผลที่จะได้รับก็มีดังนี้ คือ

1. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนที่มีศักยภาพที่ดี
2. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนที่มีการวางแผนที่ดี
3. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนที่ตรงต่อเวลา
4. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนมุ่งมั่นและมีเป้าหมายในการทำงาน
5. คนที่มีความรับผิดชอบ จะเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน
6. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนที่มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานเสมอ
7. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนขยันหมั่นเพียร
8. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีกับทุกคน
9. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนมองโลกในแง่ดีเสมอ
10. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนที่ได้รับความไว้วางใจจากผู้อื่น
11. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนน่าเชื่อถือและมีคุณค่าในสังคม
12. คนที่มีความรับผิดชอบ สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุขตามหลักเศรษฐกิจ

พอเพียง

13. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนซื่อสัตย์ซื่อตรง ต่อตนเองและสังคม
14. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนที่มีความยุติธรรม
15. คนที่มีความรับผิดชอบ เป็นคนที่พบความสำเร็จในชีวิต

สรุปได้ว่า ความรับผิดชอบสัมพันธ์กับคุณธรรมด้านอื่นๆ เป็นอย่างมาก เพราะเมื่อบุคคลใดมีความรับผิดชอบแล้ว ย่อมจะประพฤติปฏิบัติตนตามระเบียบกฎเกณฑ์ตามข้อกำหนด ทำงานตามที่ได้รับมอบหมายและตามหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงต่อเวลา และไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น ซึ่งจะนำพาให้ผู้ที่มีความรับผิดชอบประสบความสำเร็จในชีวิตหน้าที่การงาน

วินัยด้านการตรงต่อเวลา

คณะผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับวินัยด้านการตรงต่อเวลาไว้โดยมีรายละเอียดตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

ความหมายของการตรงต่อเวลา

ศิริลักษณ์ เบญจภุมริน (2560) ได้ให้นิยามของคำว่าตรงต่อเวลาไว้ว่า การตรงต่อเวลา หมายถึง การถือตามกำหนดเวลา สำหรับกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง

ชมรมพุทธศาสตร์สากล ในอุปถัมภ์ของสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ (2557) ได้กล่าวถึงความหมายของความตรงต่อเวลาหรือการตรงต่อเวลาไว้ในหนังสือ 5 ห้องชีวิต ฉบับทบทวนว่า ความตรงต่อเวลาในที่นี้หมายถึง ความตรงต่อเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ทุกๆ เรื่อง นับตั้งแต่เรื่องกิจวัตรประจำวันของเราเอง เช่น การกินอาหารแต่ละมื้อเป็นเวลา การเข้านอนและตื่นนอนเป็นเวลา การออกจากบ้านไปทำงานหรือไปโรงเรียนและการกลับถึงบ้านเป็นเวลา เป็นต้น นอกจากนี้ก็เป็นเรื่องความตรงต่อเวลาในการทำภารกิจที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น เช่น การเข้าทำงาน และเลิกงานตรงเวลา การเข้าประชุมและเลิกงานตรงเวลา การเข้าประชุมและเลิกประชุมตรงเวลา การไปถึงที่นัดหมายตรงเวลา เป็นต้น

สรุปได้ว่า การตรงต่อเวลา หมายถึง ความตรงต่อเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ทุกๆ เรื่อง นับตั้งแต่เรื่องกิจวัตรประจำวันของเราเอง และความตรงต่อเวลาในการทำภารกิจที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น

ความสำคัญของการตรงต่อเวลา

การตรงต่อเวลามีความสำคัญอย่างยิ่ง ดังที่นักวิชาการหลายท่านได้เสนอไว้ ดังนี้

ท่านหญิงพูนพิศมัย ดิสกุล ทรงเล่าถึงเสด็จพ่อของท่านในหนังสือชีวิตและงานของสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (2502) ตอนหนึ่งว่า “การตรงต่อเวลาอย่างหนึ่ง ท่านทรงถือมากกว่าผู้ใดไม่ถือเวลาเป็นสำคัญ ผู้นั้นเป็นคนไม่มีหลัก เชื่อถือไม่ได้” คตินี้สำคัญนักและควรใส่ใจอย่างยิ่ง การฝึกตนให้เป็นคนตรงต่อเวลาเป็นทางแห่งความสำเร็จและความก้าวหน้า ผู้ที่เป็นใหญ่เป็นโตและเป็นคนสำคัญนั้น ไม่ใช่เป็นได้โดยการยกย่องหรือโดยการสืบทอด ตัวเองต้องปฏิบัติตนให้มีระเบียบ การฝึกตนให้ตรงต่อเวลาเป็นวิธีการฝึกระเบียบอย่างดี วันหนึ่งๆ ท่านเคยมีกำหนดเวลา กินนอน ทำงาน หรือเปล่า และได้ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดหรือเปล่า หากคำตอบของท่านว่า “ไม่” นั้นแสดงว่า ท่านยังห่างไกลกับความสำเร็จมากนัก

สุทธิชัย ปัญญาโรจน์ (2556) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการตรงต่อเวลาไว้ว่า “การฝึกให้เป็นคนตรงต่อเวลา มีข้อดีหลายอย่าง เช่น จะทำให้เราได้ผลงานเป็นจำนวนมาก ฝึกตนเองให้เป็นคนมีวินัย ฝึกการฝึกใจตนเอง ฝึกการปฏิเสธใจของตนเอง เป็นต้น ตัวอย่าง ถ้าหากคุณเป็นนักเขียน คุณกำหนดเวลาตั้งแต่ 20.00 - 23.00 น. คุณจะเขียนหนังสือ แต่หากมีเพื่อนชวนไปดูภาพยนตร์

หรือชวนไปเดินเที่ยว แล้วคุณไม่มีวินัยหรือไม่กล้าปฏิเสธ ก็จะทำให้เวลาเขียนหนังสือของคุณลดน้อยลงไป ผลงานหนังสือที่ต้องการก็จะไม่ได้ตามกำหนดที่ได้ตั้งไว้ แต่หากว่าเรามีการทำงานที่ตรงต่อเวลา ก็จะทำให้ร่างกาย จิตใจของเราเปลี่ยนสภาพ เตรียมพร้อม เตรียมพลังงานไว้สำหรับเวลานั้นๆ (กำหนดเวลาตั้งแต่ 20.00 - 23.00 น. เขียนหนังสือ)

การตรงต่อเวลานี้ ยังรวมไปถึงการไม่ยอมส่งงานตามเวลาที่กำหนด ทำให้หลายคนติดนิสัยผัดวันประกันพรุ่ง ทำให้งานค้างเป็นจำนวนมาก ดังสุภาษิตว่า “ดินพอกหางหมู” บางคนงานค้างจนกระทั่ง “ดินจะพอกตัวของหมูไปอีกต่างหาก” ฉะนั้น หากใครรู้ว่ามีนิสัยผัดวันประกันพรุ่ง ก็จงแก้ไขโดยเร็ว เพราะการผัดวันประกันพรุ่งจะทำให้งานง่ายเปลี่ยนเป็นงานยากและงานที่ยากอยู่แล้วเป็นงานที่ยิ่งยากขึ้นอีก

ลักษณะการตรงต่อเวลา จึงเป็นนิสัยของคนทำงานเก่ง

ศิริลักษณ์ เบญจภูมิริน (ออนไลน์, ค้นเมื่อ 29 พฤศจิกายน 2560) ได้กล่าวถึงประโยชน์และโทษของการตรงต่อเวลา รวมถึงพฤติกรรมที่ปรารถนาให้ผู้เรียนปฏิบัติไว้ ดังนี้

ประโยชน์ของการตรงต่อเวลา

1. ทำให้เรามีนิสัยขยันขันแข็ง เอาใจใส่งานอย่างจริงจัง
2. ฝึกให้เราเป็นคนกระตือรือร้น มีชีวิตชีวา
3. ทำให้เรามีความซื่อตรงต่อตัวเอง รักษาเกียรติยศของตนเอง
4. ทำให้เราทำงานได้สะดวก รวดเร็ว เรียบร้อยและมีผลดี
5. หน้าที่การงานประสบความสำเร็จ ชีวิตก้าวหน้า
6. สามารถกำหนดกิจกรรมต่างๆ ที่เราจะกระทำได้ในแต่ละวันทำให้ชีวิตมีระเบียบและมีวินัยกับตนเอง
7. เป็นที่เชื่อถือ และไว้วางใจของคนอื่น

โทษของการไม่ตรงต่อเวลา

1. กลายเป็นคนเกียจคร้าน คอยหาสาเหตุหลีกเลี่ยงงาน
2. เป็นคนผัดวันประกันพรุ่ง
3. กิจกรรมหรือการงาน และชีวิตยุ่งเหยิง ไม่เป็นระเบียบ
4. กลายเป็นคนไม่ซื่อตรงต่อตนเอง
5. ทำให้ผิดนัด กิจกรรมหรืองานเกิดความเสียหาย
6. ไม่เป็นที่เชื่อถือของคนอื่น

พฤติกรรมที่ปรารถนาให้ผู้เรียนปฏิบัติ

1. ให้ผู้เรียนรู้จักจัดเวลาให้พอเหมาะกับกิจกรรมต่างๆ เพื่อความเป็นระเบียบของชีวิต
2. ฝึกให้เป็นคนรู้จักเผื่อหรือกำหนดเวลาไว้ สำหรับกิจกรรมหรือเหตุการณ์ต่างๆ

3. เมื่อมีการนัดหมายกับใคร ควรมาก่อนกำหนดเวลา
4. เมื่อมีการกำหนดเวลาในการกิจกรรมต่างๆ ควรทำให้เสร็จก่อนเวลา

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การตรงต่อเวลาเป็นวินัยที่มีความสำคัญยิ่ง ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ประมวลจากความหมายและความสำคัญของการตรงต่อเวลา ทำให้สามารถกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้ของการตรงต่อเวลาได้ ดังนี้

1. การตรงต่อเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนเอง ได้แก่
 - 1) มาโรงเรียนทันการเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง
 - 2) เข้าเรียนทันเวลา
 - 3) เข้าร่วมกิจกรรมตามเวลา
 - 4) ส่งงาน/การบ้านภายในเวลาที่กำหนด
 - 5) เข้าห้องสอบตรงเวลา
2. การตรงต่อเวลาในการทำภารกิจที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น ได้แก่
 - 1) ไม่ผิดเวลานัด
 - 2) เมื่อยืมของแล้วส่งคืนตามเวลา

2.4 การสร้างรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการหาคุณภาพของรูปแบบฯ

ความหมายของรูปแบบ คำว่า “Model” เป็นคำภาษาอังกฤษที่มีความหมายตรงกับคำในภาษาไทยว่า รูปแบบ ต้นแบบ แบบแผน แบบจำลอง เป็นต้น สำหรับในงานวิจัยฉบับนี้จะใช้คำว่า “รูปแบบ” เนื่องจากเป็นคำที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในวงการวิจัยและการศึกษา ความหมายของ “รูปแบบ (model)” มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

อุทุมพร จามรมาน (2541, หน้า 22) กล่าวว่า รูปแบบหมายถึงโครงสร้างของความเกี่ยวข้องของหน่วยต่างๆ หรือตัวแปรต่างๆ ดังนั้น รูปแบบจึงน่าจะมีมากกว่าหนึ่งมิติหลายตัวแปร และตัวแปรต่างๆ มีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกันในเชิงความสัมพันธ์และเชิงเหตุและผล

เยาวดี วิบูลย์ศรี (2544, หน้า 27) กล่าวว่า รูปแบบคือวิธีการที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ ตลอดจนทั้งจินตนาการที่มีต่อปรากฏการณ์หรือเรื่องราวใดๆ ให้ปรากฏโดยใช้การสื่อสารในลักษณะต่างๆ เช่น ภาพวาด ภาพเหมือน แผนภูมิแผนผังต่อเนื่อง หรือสมการทางคณิตศาสตร์ ให้สามารถเข้าใจได้ง่าย และในขณะเดียวกันก็สามารถนำเสนอเรื่องราวหรือประเด็นต่างๆ ได้อย่างกระชับ ภายใต้หลักการอย่างมีระบบ

รัตน์ บังสน์ (2552, หน้า 124) ได้ให้ความหมายของรูปแบบจำแนกออกเป็น 3 ความหมาย ดังนี้

1) แผนภาพหรือภาพร่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ยังไม่สมบูรณ์เหมือนของจริง รูปแบบในความหมายนี้มักจะเรียกทับศัพท์ในภาษาไทยว่า “โมเดล” ได้แก่ โมเดลบ้าน โมเดลรถยนต์ โมเดลเสื้อ เป็นต้น

2) แบบแผนความสัมพันธ์ของตัวแปรหรือสมการทางคณิตศาสตร์ที่รู้จักกันในชื่อที่เรียกว่า “Mathematical Model”

3) แผนภาพที่แสดงถึงองค์ประกอบการทำงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง รูปแบบ ในความหมายนี้ บางทีเรียกกันว่าภาพย่อส่วนของทฤษฎีหรือแนวคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เช่น รูปแบบการสอน รูปแบบการบริหาร รูปแบบการ ประเมิน เป็นต้น

Longman (1981, p.668) ได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ 3 ความหมาย คือ

- 1) สิ่งซึ่งเป็นแบบย่อส่วนของของจริง ซึ่งเท่ากับแบบจำลอง
- 2) สิ่งของหรือคนที่น่าสนใจใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินการบางอย่าง เช่น ครูต้นแบบ
- 3) รุ่นของผลิตภัณฑ์ต่างๆ

Victoria Neufeldt (1988, p.541) กล่าวว่า รูปแบบ คือ ภาพจำลองหรือตัวอย่างของ ข้อความเป็นจริงที่มีลักษณะเป็นมาตรฐานของความเป็นเลิศ

Good, Carter V. (1973, p.198) ได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ 2 ความหมาย คือ

- 1) แบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำเป็นตัวอย่างเพื่อ การเรียนแบบ
- 2) แบบจำลองของสิ่งที่เป็นอย่างอยู่

T.Husen, and N.T.Postlethwaite (1975, pp.137 - 138) กล่าวว่า รูปแบบเป็นส่วนหนึ่ง ที่ผู้วิจัยพยายามวิเคราะห์ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันขององค์ประกอบอย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีการ ทางวิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะนำเสนอรูปแบบมาใช้ประโยชน์

Willer, R.H (1967, p.15) กล่าวว่า รูปแบบเป็นการสร้างมโนทัศน์เกี่ยวกับชุดของ ปรากฏการณ์ โดยอาศัยหลักการของระบบรูปร่าง

Stoner, A.F., & Wankel, C (1986, p.12) ได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ 2 ความหมาย คือ

- 1) เป็นการจำลองความจริงของปรากฏการณ์
- 2) อธิบายปรากฏการณ์ที่มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบ

Hausser, D.L (1980, pp.132 - 161) ได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ 2 ความหมาย คือ

- 1) เป็นสิ่งที่ออกแบบมาเพื่อแสดงถึงองค์ประกอบ
- 2) กระบวนการตรวจสอบความแตกต่างระหว่างความสัมพันธ์ในเชิงทฤษฎี กับปรากฏการณ์จริง

สรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ หรือตัวแปรต่างๆ ผู้วิจัยสามารถใช้รูปแบบอธิบายปรากฏการณ์ธรรมชาติ ระบบต่างๆ รวมทั้งลำดับขั้นตอนขององค์ประกอบของกิจกรรมในระบบ

องค์ประกอบของรูปแบบ

จากการศึกษาตัวอย่างของรูปแบบจากเอกสารที่เกี่ยวข้องต่างๆ พบว่า ไม่มีปรากฏหลักเกณฑ์ที่เป็นเกณฑ์ตายตัวว่ารูปแบบนั้นต้องมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของปรากฏการณ์ที่ผู้สนใจดำเนินการศึกษา ส่วนการกำหนดองค์ประกอบรูปแบบในการศึกษา และทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดองค์การและการบริหารจัดการตามแนวคิด Brown and Moberg (อ้างใน สมาน อัสวภูมิ, มปป.) ได้สังเคราะห์รูปแบบขึ้นจากแนวคิดเชิงระบบ (system approach) กับหลักการบริหารตามสถานการณ์ (contingency approach) และองค์ประกอบตามรูปแบบประกอบด้วย

- 1) สภาพแวดล้อม (environment)
- 2) เทคโนโลยี (technology)
- 3) โครงสร้าง (structure)
- 4) กระบวนการจัดการ (management process)
- 5) การตัดสินใจสั่งการ (decision making)

ส่วน Ivancevich, J. H. et al (1989) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบเชิงระบบ ประกอบด้วย

- 1) ปัจจัยนำเข้า
- 2) กระบวนการ
- 3) ผลผลิต
- 4) ข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อม

การพิจารณารูปแบบในลักษณะนี้ ถือว่าผลผลิตของระบบเกิดจากการที่มีปัจจัยนำเข้าไปผ่านกระบวนการ ซึ่งจะจัดกระทำให้เกิดผลผลิตขึ้นและให้ความสนใจกับข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อมภายนอก องค์ประกอบของรูปแบบ 6 องค์ประกอบ คือ

- 1) หลักการของรูปแบบ
- 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ
- 3) ระบบและกลไกของรูปแบบ
- 4) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ
- 5) แนวทางการประเมินผลรูปแบบ
- 6) เงื่อนไขของรูปแบบ (สมาน อัสวภูมิ, มปป.)

องค์ประกอบของรูปแบบที่ดีควรประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของรูปแบบในการพัฒนารูปแบบใดๆ ก็ตาม ผู้ออกแบบรูปแบบต้องรู้ว่า จะออกแบบรูปแบบการดำเนินงานนี้ขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์ใด ซึ่งโดยทั่วไปก็มักจะพัฒนารูปแบบ ขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเพื่อให้การดำเนินงานเกิดผลดีอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น จัดทำการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขึ้นมาก็เพื่อให้การดำเนินงานในสถานศึกษา เป็นไปอย่างมีคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นต้น

2. ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ เพื่อให้การดำเนินงานของรูปแบบเป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้ออกแบบรูปแบบต้องกำหนดว่าจะออกแบบรูปแบบนั้นๆ บนฐานคิดของ ทฤษฎีและหลักการใดบ้าง เช่น หลักการประการหนึ่งของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ “หลักร่วมกันรับผิดชอบ” หมายความว่า คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องร่วมกันรับผิดชอบ เป็นต้น

3. ระบบงานและกลไกของรูปแบบ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามหลักการและบรรลุ ตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ผู้พัฒนารูปแบบต้องออกแบบระบบงานของรูปแบบเพื่อเป็นกลไก ในการดำเนินงานของรูปแบบ เช่น การจัดโครงสร้างองค์การ การตั้งคณะกรรมการและคณะทำงาน ต่างๆ และที่จำเป็นอื่นๆ พร้อมกับการกำหนดบทบาทหน้าที่ ความสัมพันธ์ และการทำงานร่วมกัน ของระบบเหล่านั้น เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบที่กำหนดไว้

4. วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ โดยการกำหนดภารกิจ กระบวนการ วิธีการ กิจกรรม และอื่นๆ ที่ต้องดำเนินการเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบ

5. แนวการประเมินรูปแบบ หมายถึง การกำหนดแนวทางและเครื่องมือในการประเมินผล รูปแบบตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ และการประเมินการดำเนินงานตามรูปแบบ ว่าเป็นไปตามที่ กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบว่ารูปแบบทำหน้าที่ตามทีออกแบบไว้มากน้อย เพียงใด และเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด ตลอดจนกำหนดแนวทางในการพัฒนารูปแบบ ต่อเนื่องต่อไปได้

6. คำอธิบายประกอบรูปแบบ หมายถึง การอธิบายคำศัพท์เฉพาะที่นำมาใช้ในการ ออกแบบรูปแบบเพื่อสื่อความให้ตรงกันในการนำรูปแบบไปใช้

7. ระบุเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้เนื่องจากรูปแบบมีข้อจำกัดของตนเอง ดังนั้น ผู้ออกแบบรูปแบบควรได้ระบุเงื่อนไขที่จะทำให้การนำรูปแบบไปใช้ประสบผลสำเร็จ และข้อ ระวังที่ควรระวังเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น เป็นต้น (สมาน อัสวภูมิ, มปป, หน้า 55)

หลังจากออกแบบรูปแบบเสร็จแล้ว ผู้ออกแบบควรจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบโดยนำสาระ ของรูปแบบทั้ง 7 องค์ประกอบ เครื่องมือและเอกสารประกอบการใช้รูปแบบทั้งหมดมาบรรจุไว้ใน คู่มือด้วย จึงจะทำให้การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานมีความสมบูรณ์ครบถ้วน และเมื่อตรวจสอบ

คุณภาพของรูปแบบแล้วรายงานการตรวจสอบรูปแบบไว้ในภาคผนวกของคู่มือด้วยจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาและนำรูปแบบไปใช้ในการดำเนินงานต่อไปเป็นอย่างยิ่ง

ประเภทของรูปแบบ

รูปแบบสามารถจำแนกออกได้หลายประเภท ได้มีผู้จำแนกประเภทของรูปแบบ ดังนี้
Smith and others (1980, p.461) จำแนกรูปแบบออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) จำแนกออกเป็น

1.1 รูปแบบคล้ายจริง (Iconic Model) มีลักษณะคล้ายของจริง เช่น เครื่องบินจำลอง
หุ่นไล่กา หุ่นตามร้านตัดเสื้อผ้า

1.2 รูปแบบเหมือนจริง (Analog Model) มีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง เช่น
การทดลองทางเคมีในห้องปฏิบัติการก่อนจะทำการทดลอง เครื่องบินจำลองที่บินได้หรือเครื่อง
ฝึกหัดบิน เป็นต้น รูปแบบชนิดนี้มีความใกล้เคียงความจริงมากกว่าแบบแรก

2. รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) จำแนกออกเป็น

2.1 รูปแบบข้อความ (Verbal model) หรือรูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Model) เป็นการใช้อธิบายความปกติธรรมดาในการอธิบายโดยย่อ เช่น คำพรรณนาลักษณะงาน
คำอธิบายรายวิชา เป็นต้น Bertalanffy (1968, หน้า 24) ผู้สร้างทฤษฎีระบบกล่าวว่า การมี
รูปแบบข้อความนั้นแม้บางครั้งจะเข้าใจยากแต่ก็ยิ่งดีกว่าไม่มีรูปแบบเสียเลย เพราะอย่างน้อยก็เป็น
แนวทางในการสร้างรูปแบบประเภทอื่นต่อไป

2.2 รูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) หรือรูปแบบเชิงปริมาณ
(Quantitative Model) เช่น สมการและโปรแกรมเชิงเส้น เป็นต้น

Keeves (1988, p.561 - 565) ได้จำแนกรูปแบบออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) เป็นรูปแบบเชิงกายภาพ ส่วนใหญ่ใช้ใน
ด้านวิทยาศาสตร์ เช่น รูปแบบโครงสร้างอะตอมสร้างขึ้นโดยการใช้หลักการเปรียบเทียบโครงสร้าง
ของรูปแบบ ให้สอดคล้องกับลักษณะที่คล้ายกันทางกายภาพ สอดคล้องกับข้อมูลและความรู้ที่มีอยู่
ในลักษณะนั้นด้วย รูปแบบที่สร้างขึ้นต้องมีองค์ประกอบชัดเจน สามารถนำไปทดสอบด้วยข้อมูล
เชิงประจักษ์ได้และสามารถนำไปใช้ในการหาข้อสรุปของปรากฏการณ์ได้อย่างกว้างขวาง เช่น รูปแบบ
จำนวนนักเรียนในโรงเรียน สร้างขึ้นโดยเปรียบเทียบกับลักษณะถึงน้ำที่ประกอบด้วย ท่อน้ำเข้าและ
ท่อน้ำออก ปริมาณที่ไหลเข้าถึงเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่เข้าโรงเรียน อัตราการเกิด อัตรา
การย้ายเข้า อัตราการรับเด็กอายุต่ำกว่าเกณฑ์ ส่วนปริมาณน้ำที่ไหลออกเปรียบเทียบกับจำนวน
นักเรียนที่ออกจากโรงเรียน เนื่องจากพันธุศาสตร์การศึกษา การย้ายออก การจบการศึกษา สำหรับ
ปริมาณน้ำที่เหลือในถังเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่เหลืออยู่ในโรงเรียน เป็นต้น จุดมุ่งหมาย
ของรูปแบบนี้เพื่ออธิบายปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงจำนวนนักเรียนในโรงเรียน

2. รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) เป็นรูปแบบที่ใช้ภาษาเป็นสื่อในการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิดองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของปรากฏการณ์นั้น และใช้ข้อความในการอธิบายเพื่อให้เกิดความกระจ่างขึ้น แต่จุดอ่อนของรูปแบบประเภทนี้ คือ ขาดความชัดเจนแน่นอน ทำให้ยากแก่การทดสอบ แต่อย่างไรก็ตามได้มีการนำรูปแบบนี้มาใช้ในการศึกษามาก เช่น รูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียน เป็นต้น

3. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) เป็นรูปแบบที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปร โดยใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์ ปัจจุบันมีแนวโน้มว่าจะนำไปใช้ในด้านพฤติกรรมศาสตร์มากขึ้น โดยเฉพาะในการวัดและประเมินผลทางการศึกษา รูปแบบลักษณะนี้ส่วนมากพัฒนามาจากรูปแบบเชิงข้อความ

4. รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) เป็นรูปแบบที่เริ่มจากการนำเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ในการศึกษาเกี่ยวกับพันธุศาสตร์ รูปแบบเชิงสาเหตุนี้ทำให้สามารถศึกษารูปแบบเชิงข้อความที่มีตัวแปรสลับซับซ้อนได้ แนวคิดสำคัญของรูปแบบนี้คือต้องสร้างขึ้นจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหรืองานวิจัยที่มีมาแล้ว รูปแบบจะเขียนในลักษณะสมการเส้นตรงแต่ละสมการแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุเชิงผลระหว่างตัวแปร จากนั้น มีการเก็บรวบรวมข้อมูลในสภาพการณ์ที่เป็นจริงเพื่อทดสอบรูปแบบ รูปแบบเชิงสาเหตุนี้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1) รูปแบบระบบเส้นเดียว (Recursive Model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรด้วยเส้นโยงที่มีทิศทางของการเป็นสาเหตุในทิศทางเดียวโดยไม่มีความสัมพันธ์ย้อนกลับ

2) รูปแบบระบบเส้นคู่ (Non-recursive Model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร โดยทิศทางความสัมพันธ์ของตัวแปรภายในตัวแปรหนึ่งอาจเป็นทั้งตัวแปรเชิงสาเหตุ และเชิงผลพร้อม จึงมีทิศทางความสัมพันธ์ย้อนกลับได้

Steiner (อ้างใน เสรี ชัดแจ้ง, 2538 หน้า 7) ได้จำแนกรูปแบบออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) จำแนกออกเป็น

1.1 รูปแบบของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Model of) เช่น รูปแบบเครื่องบินที่สร้างเหมือนจริงแต่มีขนาดย่อ

1.2 รูปแบบสำหรับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Model for) เป็นรูปแบบจำลองที่ออกแบบไว้เพื่อเป็นต้นแบบผลิตสินค้า ต้องสร้างรูปแบบเท่าของจริงขึ้นมาก่อนแล้วจึงผลิตสินค้าตามรูปแบบนั้น

2. รูปแบบเชิงแนวคิด (Conceptual Model) จำแนกออกเป็น

2.1 รูปแบบเชิงแนวคิดของสิ่งหนึ่งสิ่งใด (Conceptual Model of) เป็นรูปแบบหรือแบบจำลองที่สร้างขึ้นโดยจำลองมาจากทฤษฎีที่มีอยู่แล้ว เช่น รูปแบบที่สร้างมาจากทฤษฎีการคงอยู่ของนักเรียนในโรงเรียน เป็นต้น

2.2 รูปแบบเชิงแนวคิดเพื่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด (Conceptual Model for) เป็นรูปแบบที่สร้างขึ้นมาเพื่ออธิบายทฤษฎีหรือปรากฏการณ์ เช่น รูปแบบที่สร้างขึ้นจากทฤษฎีการคัดสรรตามธรรมชาติ เพื่อนำไปอธิบายทฤษฎีการคงอยู่ของนักเรียนในโรงเรียน เป็นต้น

จากการศึกษาประเภทของรูปแบบ สรุปได้ว่าการแบ่งประเภทของรูปแบบจะขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการอธิบายรูปแบบนั้นๆ

คุณลักษณะของรูปแบบที่ดี

Keeves (1988) กล่าวถึง ลักษณะของรูปแบบที่ดีว่าควรจะมีข้อกำหนด (Requirement) 4 ประการ คือ

- 1) รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (Structural Relationship) มากกว่าความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันแบบรวมๆ (Associative Relationship)
- 2) รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้น ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตและเป็นไปได้ที่จะทดสอบรูปแบบบนพื้นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์
- 3) รูปแบบควรระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาและเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์หรืออธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย
- 4) รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่และสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ ซึ่งจะเป็นการขยายในเรื่องที่กำลังศึกษา

การสร้างและพัฒนาแบบ

การสร้างรูปแบบ รูปแบบที่จะนำไปใช้ให้ได้ประโยชน์สูงสุดนั้น ต้องประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ มีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง สามารถทำนายผลได้ สามารถขยายความผลทำนายได้กว้างขวางขึ้น และสามารถนำไปสู่แนวคิดใหม่ๆ (อานวย เภาตระกูล, 2548, หน้า 117) สำหรับการพัฒนาแบบนั้น ผู้วิจัยจะต้องศึกษาแนวคิดทฤษฎีในการสร้างรูปแบบ นำเอาข้อมูลที่จัดเก็บมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อกำหนดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบ กำหนดโครงสร้างและข้อเสนอของรูปแบบอย่างชัดเจน เพื่อนำไปสู่ผลสรุปเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่มุ่งหวังของการวิจัย มีการทดสอบและปรับปรุงก่อนนำรูปแบบไปใช้งานจริง ประเมินผลหลังจากการนำรูปแบบไปใช้งานจริง (บุญส่ง หาญพานิช, 2546)

Meason, Albert and Khedourri (1985) ได้เสนอขั้นตอนการสร้างรูปแบบไว้ ดังนี้

- 1) ขั้นรวบรวมปัญหา (Problem formulation) เพื่อให้รู้ว่าอะไรคือปัญหาที่แท้จริง
 - 2) ขั้นพัฒนาแบบ (Model Construction) ดำเนินการหลังจากการรวบรวมปัญหา
- การสร้างรูปแบบต้องพิจารณาวัตถุประสงค์เบื้องต้นของการสร้าง และรู้ถึงลักษณะเฉพาะที่ต้องการของผลผลิต ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็น และควรคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการสร้างและความสนใจของผู้ใช้ด้วย เพราะถ้ารูปแบบมีค่าใช้จ่ายสูงและไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ใช้ ข้อมูลที่รวบรวมมาอาจมี

ข้อบกพร่องได้ในระหว่างดำเนินการ ดังนั้น จึงควรมีการให้คำจำกัดความสภาพการณ์การสุ่มตัวอย่าง และทำตามหลักวิชาการอย่างเคร่งครัด ควรมีการประเมินค่าและพิจารณาความแปรปรวนอย่าง ระมัดระวัง สมควรนำตัวแปรใดบ้างมาวางไว้ในรูปแบบที่จะสร้างและเมื่อสร้างเสร็จแล้วก็ต้อง พิจารณาว่าครอบคลุมตัวแปรหรือไม่ มีความบกพร่องในตัวแปรใดบ้าง

3) ขั้นตอนการทดสอบรูปแบบ (Testing the Model) เมื่อสร้างรูปแบบเสร็จแล้วควรทดสอบ โดยพิจารณาถึง

3.1) มีความตรงตามสถานการณ์จริง (valid) รูปแบบที่สร้างหากมีความใกล้เคียง กับความจริงจะดีมากเพราะจะช่วยให้การตัดสินใจดีขึ้นไม่ยุ่งยากต่อการนำไปใช้ และควรพิจารณา ถึงความสำเร็จของการแก้ปัญหาด้วย

3.2) มีการนำไปทดลองใช้เพื่อเปรียบเทียบว่า ผลการนำไปใช้ทำให้มีการปรับปรุง คุณภาพในการปฏิบัติงานอย่างไรการทดลองใช้มี 2 ลักษณะ คือ ทดลองย้อนหลัง (Retrospective Evaluation) โดยใช้กับข้อมูลในอดีตและการทดลองใช้ปฏิบัติจริงในปัจจุบัน (Pretest)

4) ขั้นตอนการนำไปใช้ (Implementation) เมื่อผ่านการทดสอบแล้วควรสามารถที่จะนำไปใช้ ให้เกิดความสำเร็จ เพราะไม่มีรูปแบบใดที่สำเร็จสมบูรณ์จนกว่าจะได้รับความสนใจและมีการนำไปใช้

5) ขั้นตอนการพัฒนาปรับปรุงให้ทันสมัย (Model Up Dating) แม้ว่าจะมีการนำรูปแบบไปใช้ อย่างประสบผลสำเร็จ แต่ก็ควรมีการพัฒนาปรับปรุงประยุกต์ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของ องค์กร และสถานการณ์ที่กระทบจากภายนอกและภายในองค์กร

การพัฒนาแบบ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแบบ พบว่า การพัฒนาแบบนั้น อาจจะมีขั้นตอนในการดำเนินงานแตกต่างกันไป แต่โดยทั่วไปแล้วอาจจะแบ่งออกเป็นสองตอน ใหญ่ๆ คือ การสร้างรูปแบบ (construct) และการหาความตรง (validity) ของรูปแบบ (Willer, 1967, p. 83) ส่วนรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนว่ามีการดำเนินการอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะและกรอบ แนวคิดซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนาแบบนั้นๆ ตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนาแบบ ได้แก่

การพัฒนาแบบซึ่งเป็นรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2535, หน้า 13) ซึ่งได้แบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ การพัฒนาแบบและการทดสอบ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบ ในส่วนการพัฒนาแบบนั้นดำเนินการโดยวิเคราะห์ ลำดับในการทำวิทยานิพนธ์ หลักการเขียนรายงานการวิจัย จุดบกพร่องที่มักจะพบในการทำ วิทยานิพนธ์ ฯลฯ แล้วนำองค์ประกอบเหล่านั้นมาสร้างเป็นรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ ตามลำดับขั้นในการทำวิทยานิพนธ์ หลังจากนั้นจะเป็นขั้นตอนที่ 2 นำรูปแบบดังกล่าวไปทดสอบ และประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบ

การพัฒนาแบบอีกวิธีหนึ่งตามแนวทางการศึกษาของ รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2548, หน้า 92 - 93) ได้พัฒนาแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เหมาะสม การศึกษามีรายละเอียดในการดำเนินการ 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและสำรวจข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับแนวคิดและหลักการบริหารคุณภาพทั้งองค์การ โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ได้รับเลือกเป็นโครงการนำร่องการวิจัย และการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการศึกษาสภาพจริงจากรายงานการประเมินตนเองของโรงเรียนที่ผ่านการประเมินคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบจำลองเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การ โดยการสังเคราะห์แบบสัมภาษณ์จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 นำมาสร้างเป็นรูปแบบจำลองระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์การด้วยการสร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิแบบเลือกตอบ เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นโดยอิสระ

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการพัฒนารูปแบบระบบบริหารคุณภาพทั้งองค์การโดยใช้เทคนิคเดลฟายจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติการใช้รูปแบบจำลองจากขั้นตอนที่ 2 นำมาศึกษาวิเคราะห์ และกำหนดรูปแบบระบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การด้วยเทคนิคเดลฟาย 3 รอบ

ขั้นตอนที่ 4 การวิเคราะห์หาความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 5 การสรุปและนำเสนอรูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์การและจัดทำเป็นรายงานผลการวิจัย ต่อไป

ส่วนสมุทร ชำนาญ (2546) ได้พัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มุ่งศึกษารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เหมาะสมกับสภาพสังคมแบ่งการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับหลักการ แนวคิด ทฤษฎี วิธีการบริหารโรงเรียนที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน และสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อกำหนดกรอบความคิดในการวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการสร้างรูปแบบจำลองเพื่อสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยมีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ด้วยการสร้างเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย เพื่อถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 3 เป็นขั้นการพัฒนารูปแบบบริหารสถานศึกษาที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานโดยใช้เทคนิคเดลฟายจากผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 4 เป็นขั้นการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และกรรมการสถานศึกษา

สรุป รูปแบบที่จะนำไปใช้ได้ประโยชน์สูงสุดนั้นจะต้องเป็นรูปแบบที่ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ มีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง สามารถทำนายผลได้ สามารถขยายผลของการทำนายได้กว้างขวางขึ้น และสามารถนำไปสู่แนวคิดใหม่ๆ สำหรับการสร้างและพัฒนารูปแบบนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีในการสร้างรูปแบบ โดยการนำเอาข้อมูลที่จัดเก็บมาวิเคราะห์ สังเคราะห์เพื่อกำหนดความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างของกระบวนการ องค์ประกอบของรูปแบบ โดยกำหนดโครงสร้างและข้อเสนอของรูปแบบเพื่อนำไปสู่ผลสรุปสำหรับอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น การวิจัยในครั้งนี้มีการหาคุณภาพของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้จริง มีการประเมินผลพัฒนา ปรับปรุงหลังจากการนำรูปแบบไปใช้งานจริงแล้วนำเสนอรูปแบบและเผยแพร่ในขั้นตอนสุดท้าย

การหาคุณภาพของรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การหาคุณภาพของรูปแบบเป็นหลักการที่ตกลงร่วมกันของบุคคลที่ปฏิบัติงานในวิชาชีพ การประเมินเพื่อใช้วัดคุณค่าหรือคุณภาพของรูปแบบ โดยการหาคุณภาพของรูปแบบนั้นจำเป็นต้องมีมาตรฐาน โดยมาตรฐานการประเมินการหาคุณภาพของคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการประเมินทางการศึกษา (The Joint Committee on Standards for Educational Evaluation) ซึ่งได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานสำหรับการตัดสินคุณภาพการประเมินทางการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 มาตรฐาน 29 เกณฑ์ (James R. Sanders . et al , 1994, p.18-19) ได้แก่

1) มาตรฐานด้านการใช้ประโยชน์ การประเมินนั้นให้สารสนเทศที่จำเป็นแก่ผู้เกี่ยวข้อง ระบุผู้ที่เกี่ยวข้องที่ต้องการใช้สารสนเทศ ความเป็นที่เชื่อถือของผู้ประเมิน การรวบรวมข้อมูลครอบคลุมและตอบสนองความต้องการใช้สารสนเทศของผู้เกี่ยวข้อง การแปลความหมายและการตัดสินคุณค่ามีความชัดเจน รายงานการประเมินมีความชัดเจนทุกขั้นตอน การเผยแพร่ผลการประเมินไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง รายงานการประเมินเสร็จทันเวลาสำหรับนำไปใช้ประโยชน์ การประเมินส่งผลกระทบในการกระตุ้นให้มีการดำเนินการประเมินต่อไปอย่างต่อเนื่อง

2) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) การประเมินที่มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง เหมาะสมกับสถานการณ์ ปฏิบัติได้ ยอมรับได้ ประหยัดและคุ้มค่า

3) มาตรฐานความเหมาะสม (Propriety Standards) การประเมินได้ทำอย่างเหมาะสมตามกฎ ระเบียบ จรรยาบรรณ มีการคำนึงถึงสวัสดิภาพของผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการประเมิน

4) มาตรฐานความถูกต้อง (Accuracy Standard) การประเมินได้ใช้เทคนิคที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ข้อสรุป ข้อค้นพบ และสารสนเทศที่เพียงพอสำหรับตัดสินคุณค่าของสิ่งที่ประเมิน

นอกจากนั้น สมศักดิ์ ภูวิภาตววรรณ (2554, หน้า 396 - 398) ศึกษาการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนขนาดเล็ก จังหวัด เชียงใหม่และจังหวัดเชียงราย ได้ใช้มาตรฐานการประเมินคุณภาพของรูปแบบ โดยกำหนด 6 มาตรฐาน 23 เกณฑ์ ได้แก่ 1) ด้านความเป็นไปได้ของรูปแบบ มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง เป็นไปได้ในการสร้างความร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้อง เป็นไปได้ในการจัดสรรทรัพยากร สนับสนุนการดำเนินงาน 2) ด้านความเหมาะสมของรูปแบบ มีความเหมาะสมกับบริบท เหมาะสมกับความสามารถพื้นฐานของครูและผู้บริหาร เหมาะสมกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา เหมาะสมกับแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา เหมาะสมกับการพัฒนาทักษะวิชาชีพครูและผู้บริหาร 3) ด้านความเพียงพอ เป้าหมายของรูปแบบมีความเพียงพอต่อการพัฒนาครูและผู้บริหาร ปัจจัยที่เกี่ยวข้องมีความเพียงพอ เนื้อหาสาระมีความเพียงพอต่อการพัฒนา วิธีที่ใช้ในการดำเนินงาน มีความเพียงพอต่อการพัฒนาศักยภาพครูและผู้บริหาร การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลเพียงพอต่อการตรวจสอบคุณภาพการดำเนินงาน 4) ด้านอัตรประโยชน์ มีประโยชน์ต่อการพัฒนาครู ผู้บริหาร คุณภาพผู้เรียน ผลที่ได้จากการดำเนินการตามรูปแบบใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการประกันคุณภาพการศึกษา 5) ด้านการเห็นพ้องต้องกัน ผู้มีส่วนได้เสียมีโอกาสเห็นพ้องต้องกันในหลักการ เป้าหมาย การดำเนินงานตามรูปแบบ 6) มาตรฐานด้านจริยธรรม การดำเนินการตามรูปแบบช่วยส่งเสริมการยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนครู ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้อง ส่งเสริมความรับผิดชอบของครูและผู้บริหารในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมเรื่องการอุทิศตนเพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวมช่วยให้เกิดการเกื้อกูลซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงาน

สรุปได้ว่า มาตรฐานในการหาคุณภาพของรูปแบบมีความสำคัญต่อกระบวนการประเมินเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้รูปแบบมีมาตรฐานที่แน่นอน สำหรับการตัดสินคุณค่าของสิ่งของหรือสถานการณ์ที่ต้องหาคุณภาพประเมิน ทั้งนี้ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้มาตรฐานการประเมินรูปแบบของคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการประเมินทางการศึกษา (The Joint Committee on Standards for Educational Evaluation) ซึ่งได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานสำหรับการตัดสินคุณภาพการประเมินทางการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 มาตรฐาน 29 เกณฑ์ (James R. Sanders. et al, 1994, p. 18 - 19) มาประยุกต์กับมาตรฐานการประเมินคุณภาพรูปแบบของ สมศักดิ์ ภูวิภาตววรรณ (2554, หน้า 235) โดยในการศึกษาหาคุณภาพของรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการหาคุณภาพของคู่มือการเสริมสร้างวินัยครั้งนี้

ใช้มาตรฐานในการประเมินหาคุณภาพของรูปแบบ จำนวน 4 มาตรฐาน ได้แก่ 1) ด้านการใช้ประโยชน์ (Utility) 2) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) 3) ด้านความเหมาะสม (Propriety) 4) ด้านความถูกต้อง (Accuracy)

2.5 กระบวนการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

กระบวนการเสริมสร้างวินัยควรเริ่มตั้งแต่วัยเด็กเล็ก ซึ่งเป็นวัยที่กำลังสร้างลักษณะนิสัย และต่อเนื่องถึงเด็กวัยเรียน ซึ่งจะมีกระบวนการเรียนรู้ คิดอย่างมีเหตุผลมากขึ้น เด็กจะเลือกทำกิจกรรมอย่างที่น่าสนใจและลงมือทำด้วยตนเอง ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาความจำและการแก้ไขปัญหาด้วยเหตุผล (ชุตินา ศิริกุลชยานนท์, 2559)

การฝึกวินัยทำให้เด็กเกิดนิสัยในการควบคุมตนเอง อันจะช่วยให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ โดยไม่ล่วงเกินสิทธิหรือประพฤติดมารยาทของสังคม การฝึกวินัยให้เด็กจำเป็นต้องกระทำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ค่อยเป็นค่อยไปโดยมีการยืดหยุ่นได้ตามสภาพของเด็ก และควรให้เด็กเข้าใจถึงเหตุผลของกฎระเบียบนั้นๆ ควรหลีกเลี่ยงการข่มขู่ แต่ควรสนับสนุนให้กำลังใจ ยกย่องชมเชยเมื่อมีโอกาส สถาบันที่มีบทบาทในการปลูกฝังการมีวินัยแก่คนในชาติ ได้แก่ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา สถาบันการเมืองและการปกครอง สื่อมวลชน และองค์กรอิสระ ถึงแม้ว่าการพัฒนาการมีวินัยต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายสถาบันดังกล่าวไปแล้วนั้น การปลูกฝังการมีวินัยในตนเองให้แก่เด็กวัยเรียนนั้นเป็นหน้าที่สำคัญของ สถาบันครอบครัว และสถาบันการศึกษาที่ต้องพยายามปลูกฝังความมีระเบียบวินัยให้เหมาะสมกับวัย โดยเริ่มแรกจากสถาบันครอบครัว เพราะบิดามารดามีบทบาทต่อพฤติกรรมของเด็กและคอยอบรมสั่งสอนให้เด็กมีพฤติกรรมความประพฤติที่ดีได้ และนอกจากนี้แล้ว ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญเช่นกันในการเสริมสร้างวินัยให้เด็กเมื่ออยู่ในชั้นเรียน พร้อมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก ควรร่วมมือกันและประสานแนวคิดระหว่างบ้านและโรงเรียน เวลาและวิธีการทางบวกเพื่อสร้างวินัย

ท่านพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) ได้กล่าวถึง วิธีสร้างวินัยในตนเอง ดังนี้

“การจะให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้ยั่งยืนเคยชิน ย่อมมาจากจิตใจที่มีความพึงพอใจ มีความสุขในการทำพฤติกรรมนั้น เมื่อเกิดปัญญาเรียนรู้ เกิดความรู้ความเข้าใจมองเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการกระทำนั้น จะเป็นวิธีสร้างวินัยความรับผิดชอบในตนเอง เป็นการจัดสรรโอกาส ทำให้ชีวิตและสังคมมีระเบียบเป็นโอกาสแก่การพัฒนามนุษย์”

มุ่งหวังให้เด็กได้แนวทางในการประพฤติปฏิบัติ โดยการปฏิบัตินั้นซึมซับเข้าไปในตัวเด็ก ควบคุมตัวเองในการกระทำสิ่งต่างๆ ได้ตามความคาดหวังและมีความสุข โดยเฉพาะ

- เป็นคนตรงต่อเวลา
- มีวินัยในการกิน กินเป็นเวลา 3 มื้อ ไม่จุบจิบ
- การเรียน ใฝ่รู้ จัดตารางสอน ทำการบ้าน อ่านบททบทวนบทเรียน เข้าเรียนสม่ำเสมอ

- การเล่น เล่นและออกกำลังกายเป็นเวลา
- การทำงาน ตามที่ได้รับมอบหมาย
- การเข้านอน ตื่นเป็นเวลา
- การใช้เงิน รู้จักประหยัด อดออม รู้คุณค่าของเงิน

แนวทางปฏิบัติ

• จัดทำข้อตกลงในการปฏิบัติร่วมกัน ในระดับครอบครัวและในสถาบันการศึกษา เพื่อให้
นักเรียนทราบความคาดหวัง ส่งเสริมทางเลือกและโอกาสผ่านกิจกรรมต่างๆ

- หาแนวทางในการแก้ปัญหาาร่วมกัน
- ครู/ผู้ปกครองเป็นแบบอย่าง
- มีความสม่ำเสมอในการปฏิบัติ ไม่ควรนำเด็กมาเปรียบเทียบกัน
- ปรับเปลี่ยนเทคนิคให้เหมาะสมกับสถานการณ์
- ให้เด็กรู้แผนงานในแต่ละวัน
- สิ่งแวดล้อมที่ดี ความรัก ความเข้าใจ
- การติดตามอย่างต่อเนื่อง
- สอนให้มีทักษะชีวิต เหมาะสม ไม่เหมาะสม

ผลดีของการมีวินัย

• ทำให้เกิดความมั่นใจ สามารถควบคุมตนเอง ควบคุมอารมณ์ และการกระทำ นำไปสู่
ความมั่นใจในตนเองและความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

- ทำให้เข้าใจตนเอง มองภาพตนเองดีขึ้นเมื่อประสบผลสำเร็จและเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง
- ทำให้ทำงานได้ประสบผลสำเร็จ
- ทำให้เป็นคนที่ทำอะไรอย่างมีจุดหมาย
- ทำให้สามารถควบคุมตนเองและการกระทำให้เหมาะสมตามสถานการณ์
- ทำให้เห็นคุณค่าของเวลา เงิน สิ่งที่อยู่รอบข้างและรู้สึกที่ตนเองเป็นที่ยอมรับของสังคม

การปลูกฝังวินัยในเด็กช่วยส่งเสริมพัฒนาการและการเจริญเติบโตของเด็กตามวัย หากที่ผ่านมายังไม่มีการฝึก ยังไม่เข้าไปที่จะเริ่ม ต้องเข้าใจถึงพฤติกรรมหรือการกระทำของเด็กก่อน การจะปรับปรุง เปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป ให้เด็กทราบเหตุผล (ยอมดีกว่าการออกคำสั่ง การบังคับ หรือการลงโทษ) เมื่อเด็กเกิดความพึงพอใจ มีความสุขในการกระทำพฤติกรรมนั้น เมื่อเกิดปัญญาเรียนรู้ เกิดความรู้ความเข้าใจมองเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการกระทำนั้น จะเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์แบบยั่งยืน

2.6 สภาพและกลไกความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ ของสังคม ในการพัฒนา การเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบ และการตรงต่อเวลา

สถาบันที่มีบทบาทในการเสริมสร้างวินัย

ในการเสริมสร้างวินัยมีสถาบันที่มีบทบาทในการดำเนินการและประสานความร่วมมือ
ดังนี้

2.6.1 สถาบันครอบครัว

ในการส่งเสริมการมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สัมพันธภาพในครอบครัว
เป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการมีวินัยในตนเอง การสร้าง
สัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวและให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ จำเป็นที่จะต้องเริ่มต้นจากตัวของบุคคล
ในครอบครัวเป็นอันดับแรก เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคล เป็นลักษณะการมีปฏิสัมพันธ์
ต่อกันระหว่างสมาชิกในครอบครัวไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ลูก ความสัมพันธ์ระหว่าง
ปู่ย่าตายายกับลูกหลาน รวมไปถึงความสัมพันธ์ในหมู่ญาติมิตร โดยครอบครัวที่มีสัมพันธภาพ
ดีจะมีการสนทนาพูดคุยกันด้วยความรักใคร่ปรองดอง มีความห่วงใยซึ่งกันและกันปรึกษาหารือ
ร่วมกันเมื่อมีปัญหาต่างๆ เกิดขึ้น (จิราพร ชมพิกุลและคณะ, 2552) การสร้างสัมพันธภาพที่ดี
ต่อบุคคลอื่นๆ ในครอบครัวนั้น ทำให้การดำเนินชีวิตของบุคคลที่เป็นสมาชิกในครอบครัวเป็นไปอย่าง
ราบรื่นและมีความสุข เกิดความเข้าใจในระหว่างบุคคลต่อบุคคลได้ดี นำมาซึ่งความสุข ความสำเร็จ
ของตนเอง ครอบครัว สังคม และไปจนถึงประเทศชาติบ้านเมืองที่ตนเองเป็นสมาชิกให้ดำเนิน
ไปอย่างสันติและความผาสุกต่อไป (สมิธ วุฒิสวัสดิ์, 2552) หากพ่อแม่หรือผู้ปกครองเข้าถึง
การสร้างสัมพันธภาพในครอบครัวและสามารถปฏิบัติได้ดี บุตรก็จะได้รับการหล่อหลอมความสัมพันธ์
ที่ดีในครอบครัวนำไปสู่การปฏิบัติตนเป็นผู้มีวินัยในตนเอง

นิมิตศุรา แวและคณะ (2548) ได้กล่าวว่า สถานภาพทางครอบครัวในที่นี้ หมายถึง การอยู่
ร่วมกัน การแยกกันอยู่ การหย่าร้าง ของครอบครัว

- 1) การอยู่ร่วมกัน คือ การได้อยู่กับสามี อยู่กับภรรยา และบุตร
- 2) การแยกกันอยู่ ได้แก่ ผู้ที่มีได้อยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยาแล้วแต่ยังไม่ได้หย่ากันตาม
กฎหมาย รวมทั้งผู้ที่ไม่ได้สมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมาย แต่ไม่ได้อยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยาแล้ว
- 3) การหย่าร้าง ได้แก่ สามีภรรยาที่จดทะเบียนหย่าต่อนายทะเบียนถือว่าถูกต้องตามกฎหมาย
เพื่อให้ความเป็นสามีภรรยาสิ้นสุดลง

การเห็นความสำคัญของปัญหาครอบครัวที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียนนั้น สุพิศ
ธรรมพันทา (2540) ได้กล่าวถึง สภาพครอบครัวที่แตกแยกทำให้เด็กขาดความมั่นใจในตัวเอง
แสดงอวดเก่งต่อครู ต่อเพื่อนนักเรียนเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้อื่น สัมพันธภาพในครอบครัวก็เป็น

หนึ่งในปัจจัยที่ทำให้เด็กประพฤติผิดวินัย เช่น ผู้ปกครองไม่มีเวลาหรือไม่สนใจในเรื่องความเป็นอยู่ สภาพจิตใจการศึกษาเล่าเรียน นอกจากนี้วิธีการอบรมสั่งสอนของครอบครัวก็เป็นสาเหตุให้เด็กเกิด อารมณ์กระวนกระวาย ตื่นเต้นอยู่เสมอ ขาดความเชื่อมั่นในตนเองหรือการปล่อยให้เด็กทำสิ่งต่างๆ ตามใจจะทำให้เด็กขาดเหตุผลที่ดีทางจิตใจ ไม่แน่ใจว่าตนเองทำถูกหรือผิด ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญกับการขัดเกลาทางสังคมในระดับครอบครัวซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการปลูกฝังวินัยของ ผู้เรียนในเบื้องต้น

Broom and Selznick (1958) ได้อธิบายการขัดเกลาทางสังคมไว้สองความหมาย กล่าวคือ ในแง่สังคม การขัดเกลาทางสังคม หมายถึง การถ่ายทอดวัฒนธรรมและการทำให้บุคคล มีวิถีชีวิตที่เป็นระเบียบและในแง่ของแต่ละบุคคล การขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการที่ทำให้ คนเปลี่ยนจากชีวอินทรีย์เป็นมนุษย์ที่สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้และปฏิบัติตาม ค่านิยม อุดมคติและระดับความทะเยอทะยานได้ โดยกล่าวถึงการขัดเกลาทางสังคมว่า มีความ มุ่งหมายหลัก 4 ประการ ดังนี้

1. การปลูกฝังระเบียบวินัย การมีระเบียบวินัยถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำเนิน กิจกรรมในสังคมและการอยู่ร่วมกันของกลุ่ม การปลูกฝังระเบียบวินัย จะทำให้บุคคลยอมทำตาม ระเบียบกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนด ถึงแม้ว่าจะมีความยากลำบากแต่ก็ต้องฝืนใจทำ ระเบียบวินัย เป็นสิ่งที่บุคคลได้รับนับตั้งแต่วันเริ่มต้นของชีวิตจบจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ บุคคลควรทำตามระเบียบ วินัยอย่างสม่ำเสมอและยึดหยุ่นอย่างมีเหตุผล เพราะมีผลต่อบุคลิกภาพของบุคคลอย่างมาก

2. การปลูกฝังความมุ่งหวังในชีวิตตามที่กลุ่มยอมรับ โดยปกติระเบียบวินัยเป็นสิ่งที่ บุคคล ไม่ค่อยอยากปฏิบัติตาม แต่ความมุ่งหวังจะช่วยให้บุคคลมีความมุ่งมั่นและยอมรับระเบียบวินัยที่จะ ต้องประพฤติปฏิบัติ เพื่อลุล่วงสู่ความต้องการในอนาคต ความลุล่วงที่ต้องการนั้น คือความมุ่งหวัง ที่บุคคลได้รับจากสังคมหรือกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ได้ถ่ายทอดค่านิยมทางสังคมนั้นมาถึงตัวบุคคล เช่น คุณค่าของสังคมไทยที่ยกย่องให้เกียรติคนที่มีการศึกษาสูง ค่านิยมทางสังคมจะได้รับการปลูกฝัง ทั้งทางตรงและทางอ้อมทำให้บุคคลเกิดความมุ่งหวังในค่านิยมเหล่านี้ และยอมลำบากทำตาม บรรทัดฐานที่กลุ่มวางไว้เพื่อเป็นเป้าหมายในชีวิต

3. การกำหนดบทบาทในสังคม บุคคลจะได้รับการกำหนดบทบาทจากสังคมรวมทั้งรับรู้ ทศคติต่างๆ ที่เกี่ยวกับบทบาทนั้นๆ โดยลักษณะของการรับรู้แบบค่อยเป็นค่อยไป เช่น ลักษณะ การวางตัวใหม่พฤติกรรมที่เหมาะสมถูกกาลเทศะต่อบุคคลอื่นที่มีความสัมพันธ์ด้วย

4. การให้ความชำนาญเฉพาะอย่างหรือทักษะบุคคลจะได้รับการอบรมสั่งสอนให้เกิด ความชำนาญหรือทักษะที่จะมีส่วนร่วมกิจกรรมในสังคมกับคนอื่นๆ จุดมุ่งหมายในข้อนี้เป็นผล สุดท้าย ที่ต่อเนื่องมาจากจุดมุ่งหมายแต่ละข้อตามลำดับในสังคมที่มีความเป็นอยู่อย่างง่าย ๆ วิธีการเรียนรู้ มักเกิดจากการเลียนแบบถ่ายทอดกันลงมานับชั่วอายุคนแต่ในสังคมที่สลับซับซ้อน ความรู้ ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เข้ามามีบทบาทในชีวิตของบุคคลอย่างมากวิธีการเรียนรู้ในสังคม

ที่ซับซ้อนนี้จึงต้องเป็นการเรียนรู้อย่างเป็นทางการจึงจะได้ผล โดยแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ คือ โรงเรียนนั่นเอง

การอบรมเลี้ยงดูจึงนับว่าเป็นพื้นฐานสำคัญหรือเป็นการขัดเกลาทางสังคมในช่วงแรกที่ทุกคนต้องผ่านกระบวนการเหล่านี้มาทั้งสิ้น การอบรมเลี้ยงดูเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เด็กมีการเจริญเติบโตและพัฒนาการอย่างองค์รวมการอบรมเลี้ยงดูครอบคลุมถึงการแนะนำสั่งสอนฝึกฝนที่มุ่งให้เด็กประพฤติดี มีระเบียบวินัย รู้จักควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบ และการดูแลเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็กทั้งกายและใจโดยมุ่งให้เด็กมีสุขภาพดี ร่างกายแข็งแรงไม่มีโรคไม่พิการ อารมณ์แจ่มใส สติปัญญาดี มีความเฉลียวฉลาด และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นในการที่เด็กจะเจริญเติบโตและมีพัฒนาการอย่างองค์รวมได้นั้น ขึ้นกับปัจจัยหลักสำคัญ 2 ประการ คือ พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมซึ่งการอบรมเลี้ยงดูนับเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของเด็ก โดยความหมายการอบรมเลี้ยงดู ได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ ดังนี้

เพ็ญศรี พิชัยสนธิ (2552) ได้อธิบายความหมายของการอบรมเลี้ยงดู ดังนี้ การอบรมหมายถึง การแนะนำ สั่งสอนและอบรมฝึกฝน ที่มุ่งให้เด็กประพฤติดี มีระเบียบวินัยรู้จักควบคุมตนเองมีความรับผิดชอบ เป็นต้น ส่วนการเลี้ยงดู หมายถึง การดูแลเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็กทั้งกายและใจโดยมุ่งให้เด็กมีสุขภาพดีร่างกายแข็งแรงทุกระบบ ไม่มีโรค ไม่มีความพิการ อารมณ์แจ่มใส สติปัญญาเฉลียวฉลาด และมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น เป็นต้น

สมน อมรวิวัฒน์ และคณะ (2532, หน้า 13) ได้สรุป ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูเด็ก หมายถึง ลักษณะวิธีการต่างๆ ที่ผู้เลี้ยงเด็กใช้ในการเลี้ยงดูเด็ก ดูแลเด็ก อบรมสั่งสอนเด็กและมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก รวมทั้งการปฏิบัติตัวของผู้เลี้ยงเด็กและความคิดเห็นของผู้ใหญ่เกี่ยวกับเด็ก

Craig, G. J. (1979, p. 91) ได้กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู คือ กระบวนการที่บุคคลได้เรียนรู้ในการพัฒนาทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ความรู้ และความหวังของสังคม ตลอดจนการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาทของงานในสังคมนั้นๆ ด้วย

Broom, L., and Selznick, P. (1958) ได้ให้คำนิยามของการอบรมเลี้ยงดูไว้สองลักษณะ คือ ทางสังคม หมายถึง การถ่ายทอดวัฒนธรรม และการทำให้บุคคลมีวิถีชีวิตที่เป็นระเบียบ ในแง่บุคคล หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ตนเปลี่ยนจากชีวอินทรีย์เป็นมนุษย์สามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองได้ และปฏิบัติตามอุดมคติ ค่านิยม และระดับความทะเยอทะยาน

สรุปการอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การตอบสนองความต้องการของเด็กทั้งกายและใจ การมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก การถ่ายทอดวัฒนธรรม ทัศนคติความเชื่อ ค่านิยม ความรู้ และความหวังของสังคม ตลอดจนการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีอย่างรอบด้าน คือ กาย ใจ สังคม และปัญญา เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเองให้แข็งแรงและสามารถใช้ชีวิตได้อย่างชาญฉลาด

จุดมุ่งหมายของการอบรมเลี้ยงดูมีหลักใหญ่ 4 ประการ คือ

1. การปลูกฝังระเบียบวินัย (Disciplines) ซึ่งเป็นพื้นฐานในการดำเนินกิจกรรมในสังคม และการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มทำให้บุคคลปฏิบัติตามกฎระเบียบที่สังคมกำหนด เป็นสิ่งที่บุคคลได้รับ ตั้งแต่วัยต้นของชีวิตในการดำรงชีวิต

2. การปลูกฝังความคาดหวัง (Aspiration) ทำให้ระเบียบวินัยมีคุณค่าและง่ายต่อการปฏิบัติเพื่อให้ได้สิ่งที่ตนเองต้องการ

3. การกำหนดบทบาทในสังคม (Social Role) เป็นการที่บุคคลรู้จักบทบาทตนเอง และแสดงบทบาทได้อย่างเหมาะสมในการสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ถูกต้องตามกาลเทศะและโอกาสต่างๆ กัน

4. การให้เกิดทักษะหรือความชำนาญเฉพาะอย่าง (Skills) ที่จะใช้ร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น ในสังคมมีการถ่ายทอดการปฏิบัติตามประเพณี โดยการเรียนรู้จากการเลียนแบบการปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ปัจจัยด้านการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง หมายถึง รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ ผู้ปกครองของนักเรียนใช้ในการอบรมเลี้ยงดูนักเรียน ประกอบด้วย

4.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจที่มีเหตุผล (authoritative parenting style) เป็นลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาให้ความรักความอบอุ่นมาก มีการควบคุมความประพฤติ อย่างเข้มงวดแต่มีการควบคุมทางด้านจิตใจในระดับต่ำบิดามารดายินดียอมรับฟังลูกเพื่อที่จะได้ให้การแนะนำ เสนอแนะแนวทางที่ดีให้แก่ลูก ให้คำแนะนำลูกอย่างสม่ำเสมอบิดามารดาประเมินค่าความ เชื่อถือ ในฐานะที่เป็นความคาดหวังและอิสรภาพของลูก บิดามารดาตั้งมาตรฐานและบังคับลูก ให้ทำตามมาตรฐานที่ตนเองกำหนด บิดามารดาไม่ยอมรับว่าตนเองเป็นผู้ที่กำหนดกฎเกณฑ์ต่างๆ เหล่านั้น ลูกมักถูกกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในลักษณะแบบ “ให้และรับ” อย่างไรก็ตาม บิดามารดา รับฟังความคิดเห็นของลูก ยอมรับฟังเหตุผลต่างๆ ที่ลูกใช้อธิบายถึงการตัดสินใจและเปิดโอกาส ให้ลูกได้บอกจุดมุ่งหมายของลูกด้วย

4.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม (authoritarian parenting style) เป็นลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาให้ความรักความอบอุ่นไม่มาก มีการควบคุมความประพฤติ อย่างเข้มงวดและมีการควบคุมทางด้านจิตใจในระดับสูงด้วย บิดามารดาในกลุ่มนี้ มีการควบคุม และประเมินผลพฤติกรรมและทัศนคติของลูกเพื่อให้ตรงกับมาตรฐานของการปฏิบัติที่ถูกงู้งใจ ในทางทฤษฎีและกำหนดโดยผู้ที่มีอำนาจสูงกว่าบิดามารดาแบบนี้จะไม่ใช้คำว่า “ให้และรับ” ในครอบครัว ลูกถูกคาดหวังให้ยอมรับคำพูดของบิดามารดาว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องเสมอ การเชื่อฟัง คำนิยมหรือคำพูดของบิดามารดาเปรียบเหมือนการทำความดีของลูก บิดามารดาแบบนี้คาดหวังให้ ลูกต้องทำดีที่สุดและผิดไม่ได้เลย ลูกถูกมองว่ายังมีสถานภาพเป็นเด็ก โดยมีความเข้มงวดกับลูกใน เรื่องอิสรภาพ และระบุนความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานบ้านที่ลูกต้องรับผิดชอบเพื่อสอนลูกให้เอาใจใส่ ในงานบิดามารดามักฝึกหัดลูกให้ทำตามคำสั่งที่ต้องการยึดมั่นในตนเองอย่างแข็งขันและเข้มงวด ต่อลูก

4.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยตามใจ (Indulgent parenting style) เป็นลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาให้ความรักความอบอุ่นมาก มีการควบคุมความประพฤติไม่เข้มงวด และมีการควบคุมทางด้านจิตใจในระดับต่ำด้วย บิดามารดาในกลุ่มนี้เชื่อว่า การควบคุมลูกเป็นการละเมิดสิทธิของเด็กและจำกัดขีดพัฒนาการของลูก จึงตามใจลูก พยายามปฏิบัติตนในแนวทางต่างๆ ที่ไม่บีบบังคับลูก เช่น ไม่ลงโทษ ยอมรับลูกและเห็นด้วยกับแรงกระตุ้นเกี่ยวกับความปรารถนาและการกระทำของลูก บิดามารดาจะไม่เข้มงวดกวดขันลูกปล่อยให้ลูกทำตามใจชอบ

2.6.2 สถาบันการศึกษา

สถาบันการศึกษานับเป็นสถานที่บ่มเพาะสำคัญต่อการเสริมสร้างวินัยให้เกิดขึ้นในตัวของนักเรียน ควรมีนโยบายปลูกฝังความมีน้ำใจให้เกิดแก่นักเรียนทุกคน เพราะจะช่วยพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นบุคคลที่สามารถใช้ชีวิตให้อยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข สำหรับสถานศึกษาควมมีวินัยเป็นสิ่งสำคัญที่ครูผู้สอนต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมให้เกิดขึ้นตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งเป็นการปลูกฝังให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการมีวินัยเพื่อความสุขและความสำเร็จของตนเองและสังคม โดยนักวิชาการทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้เสนอบทบาทของสถานศึกษาต่อการสร้างวินัยไว้ ดังต่อไปนี้

ธีรวิทย์ ประทุมพรรัตน์ (2534) ได้กล่าวว่า โรงเรียนไม่ควรมีการเน้นการสร้างวินัยด้วยการออกกฎเกณฑ์ให้นักเรียนปฏิบัติและขู่บังคับด้วยคำตักโทษไว้ตายตัว หากไม่ปฏิบัติไปในแนวทางที่กำหนดไว้จะได้รับโทษตามที่วางไว้ การใช้รูปแบบนี้อาจจะเหมาะกับการใช้กับคนบางประเภทหรือองค์กรต่างๆ แต่สำหรับโรงเรียนโดยเฉพาะนักเรียนด้วยแล้วนั้นจะเป็นความผิดพลาดอย่างมากหากมีการดำเนินการในเรื่องวินัยด้วยวิธีการดังกล่าว เพราะพฤติกรรมอย่างเดียวกันของนักเรียนจะมีสาเหตุที่ต่างๆ กัน เช่น นักเรียนที่หนีเรียนแบบเดียวกันอาจจะจะมีเหตุผลเพราะนิสัยที่ไม่ดี หรืออาจจะมีความจำเป็นเพราะต้องหาเลี้ยงชีพ หรือบางทีครูเองอาจจะจะเป็นต้นเหตุที่ทำให้เด็กหนีเรียนก็เป็นได้ ดังนั้น จึงได้มีการนำเสนอว่าการสร้างระเบียบวินัยให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนควรมีการเพิ่มสิ่งเร้าทางบวกให้มาก

นอกจากนี้ Dunhill (1964, หน้า 1, อ้างถึงใน วีระศักดิ์ ไชยเสน, 2548, หน้า 49) ได้กล่าวไว้อย่างน่าสนใจว่า การปลูกฝังระเบียบวินัยนั้นจะต้องเริ่มทุกส่วนอย่างเป็นกระบวนการ โดยเริ่มจากการปลูกฝังในระดับห้องเรียน ซึ่งต้องมีการจัดสภาพการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนที่สามารถเอื้อประโยชน์ให้ครูดำเนินบทเรียน โดยปราศจากสิ่งรบกวนอันเป็นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนของนักเรียน ระเบียบวินัยในชั้นเรียน คือ สิ่งที่กำหนดขึ้นภายในห้องเรียน โดยมุ่งหวังให้นักเรียนสามารถควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองให้เป็นแบบแผนอันหนึ่งอันเดียวกัน สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข ซึ่ง ฉันทนา ภาคบงกช และคณะ (2539) ได้เสนอแนะแนวทางการเสริมสร้างวินัย ดังนี้

1. ควรเริ่มต้นส่งเสริมวินัยนักเรียนจากเรื่องที่ย่ายในชีวิตประจำวัน เช่น การรักษาความสะอาดให้คุ้นเคยกับการทำตามระเบียบง่ายๆ เช่น การเคารพสิทธิก่อนหลังจนเกิดเป็นนิสัย ต้องเจาะจงหรือตั้งใจฝึกความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น การไม่สร้างมลภาวะโดยให้แนวคิดเพื่อให้เด็กเข้าใจรับผิดชอบต่อความสุขของตนเองและสังคม เมื่อวินัยภายนอกเกิดเป็นความเคยชินแล้ว จะฝึกจิตใจให้มีคุณธรรม มีความยับยั้งชั่งใจ มีhiriโอตบะเป็นกำลังใจให้ทำในสิ่งที่เหมาะสม

2. ควรลดการชี้แนะหรือการสั่งสอนอบรมลง เพราะวินัยที่เกิดจากการควบคุมบังคับจากภายนอก มักจะไม่ถาวร ควรใช้หลักการทางจิตวิทยาแบบมนุษยนิยมในการช่วยให้เด็กรู้จักคิดและตัดสินใจด้วยตนเองสร้างข้อตกลงด้วยตนเอง และปฏิบัติตามระเบียบข้อตกลงด้วยความเต็มใจ ซึ่งเป็นวินัยในตนเอง

3. ควรรณรงค์ให้มีการเสริมสร้างวินัย โดยใช้สื่อต่างๆ ผ่านสื่อมวลชน

4. ทำตนเองให้มีวินัย ทำครอบครัวให้มีวินัย ทำหน่วยงานที่รับผิดชอบให้มีวินัย ทำเพื่อนฝูงและผู้ใกล้ชิดมีวินัย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณค่าของวินัย

5. วินัยการร่วมมือกับองค์กรและสถาบันต่างๆ ที่สร้างเสริมวินัย

6. การกำหนดวินัยควรปรับให้ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเป็นธรรม ควรฝึกการทำการกิจกรรมกลุ่ม

ขณะที่ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ (2539) ได้เสนอแนะแนวทางการปฏิบัติของครูในการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดวินัย ดังนี้

1) ความแน่นอนสม่ำเสมอ ครูควรมีตารางสอนและตารางกิจกรรมเสริมหลักสูตรในแต่ละภาคเรียนที่ชัดเจนแน่นอน นักเรียนจะรู้สึกสบายใจถ้าเขารู้กำหนดการที่แน่นอนของตนเองล่วงหน้า การตั้งกฎเกณฑ์และระเบียบปฏิบัติต้องคำนึงว่ามีความสำคัญและนักเรียนสามารถที่จะทำตามได้ นักเรียนต้องการรู้อย่างชัดเจนว่าครูและโรงเรียนต้องการอะไรจากตน ทั้งนี้ เพื่อนักเรียนจะสามารถตัดสินใจได้แน่นอน หากมีการเปลี่ยนแปลงครูต้องอธิบายเหตุผลว่าเป็นเพราะเหตุใด

2) ชมเชยให้กำลังใจ นักเรียนต้องการความสนใจและการยอมรับที่สม่ำเสมอจากครู ครูจึงควรบอกให้นักเรียนรู้ถึงความต้องการอย่างชัดเจน และชมเชยเมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่ดี

3) ทำเป็นตัวอย่าง นักเรียนจะเลียนแบบสิ่งต่างๆ รอบตัว ดังนั้น ครูจึงควรทำเป็นตัวอย่างที่ดีให้นักเรียนเห็น เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่ครูคาดหวัง

4) ใช้เหตุผลที่ถูกต้องตามสถานการณ์ นักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันและมีพัฒนาการทางร่างกายและอารมณ์แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับเวลาและสถานการณ์ ก่อนที่จะใช้วินัยกับ นักเรียน ครูต้องพิจารณาว่านักเรียนกำลังเหนื่อย ป่วย หิว กำลังไม่สบายใจหรือไม่ ครูต้องพยายามเข้าใจและให้ออกาสนักเรียนปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ อย่างถูกต้องตามกาลเทศะ

5) การลงโทษ อาจทำได้หากครูพูดชี้แจงหรือกระทำโดยวิธีต่างๆ แล้ว แต่ก็ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาของนักเรียนได้ อาจจำเป็นต้องมีการลงโทษ แต่ไม่ควรรุนแรงเกินเหตุ เช่น ครูอาจแสดงการไม่ยอมรับในสิ่งที่นักเรียนกระทำหรือแสดงพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง การงดปฏิบัติบางอย่างหรือบางประการ การจำกัดบริเวณหรือการไม่มีปฏิสัมพันธ์ด้วยในช่วงเวลาที่เหมาะสม

2.6.3 สถาบันศาสนา

จากการศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของศาสนา พบว่า ศาสนาเกิดจากความต้องการด้านจิตใจของมนุษย์ เพื่อสร้างความรู้สึกรับประกันและปลอดภัยทางด้านจิตใจ กล่าวคือ มนุษย์สมัยก่อนมีความรู้ความสามารถจำกัด ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของปรากฏการณ์ธรรมชาติ จึงคิดว่าเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตและสิ่งแวดล้อมของตนนั้น เช่น ฝนตก ไฟป่า น้ำท่วม แผ่นดินไหว โรคระบาด เป็นต้น เกิดจากอำนาจลึกลับและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มนุษย์จึงพากันกราบไหว้บูชา เช่น สรวง เพื่อหวังจะให้ดวงวิญญาณอำนาจลึกลับหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์นั้นพึงพอใจ จะได้ช่วยคุ้มครองปกป้องรักษาพวกตน ซึ่งความคิดเช่นนี้ได้ทำให้เกิดระบบความเชื่อต่างๆ และสถาบันศาสนาขึ้นในที่สุด

2.6.3.1 ความหมายของสถาบันศาสนา

กฤษฎา นันทเพชร (2540) ได้กล่าวถึงความหมายของสถาบันศาสนา หมายถึงแบบแผนของความคิดการกระทำในเรื่องเกี่ยวกับจิตใจความเชื่อทางสังคมทางศาสนาเป็นสถาบันที่ครอบคลุมในเรื่องต่างๆ เช่น การปฏิบัติของฆราวาสต่อภิกษุ พิธีกรรมต่างๆ ความเชื่อเกี่ยวกับไสยศาสตร์ และเกี่ยวกับชีวิตในโลกนี้โลกหน้า

นอกจากนี้ กิรติ บุญเจือ (2541) ยังกล่าวเพิ่มเติมอีกว่า สถาบันศาสนายังเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่ช่วยสนองความต้องการด้านจิตใจ เสริมสร้างกำลังใจให้สมาชิกในสังคมได้ต่อสู้กับปัญหาโดยปฏิบัติตามคติความเชื่อและมีกลุ่มทางสังคม ได้แก่ วัด สำนักสงฆ์ ทำหน้าที่ในด้านนี้ทุกสังคมจะมีศาสนาเป็นที่ยึดถือและใช้เป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต และแต่ละสังคมก็นับถือศาสนาแตกต่างกันออกไป บางสังคมก็นับถือศาสนาที่เชื่อในพระเจ้าองค์เดียว บางสังคมก็นับถือศาสนาที่เชื่อในพระเจ้าหลายองค์ และบางสังคมก็ไม่นับถือพระเจ้า แต่ถือว่ามนุษย์เป็นใหญ่ในตัวเอง ควบคุมชะตาชีวิตของตนเอง ส่วนในสังคมที่ยังด้อยการศึกษา ผู้คนอาจยึดถือลัทธิความเชื่อในเรื่องของวิญญาณและปรากฏการณ์ธรรมชาติ ส่วนการปฏิบัติตามพิธีกรรมทางศาสนาก็ย่อมแตกต่างกันไปตามความเชื่อของศาสนานั้น

สำหรับประเทศไทยมีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ ซึ่งคำสอนนั้นมีได้มุ่งสั่งสอนแต่เพียงหลักศีลธรรมจรรยาอันมีผลไปถึงปรัชญาในการดำเนินชีวิตเท่านั้น หากแต่ยังมุ่งรวมไปถึงผลที่มีต่อประเทศชาติโดยรวมอีกด้วย เช่น คำสอนที่ว่า สุขเสมอด้วยความสงบไม่มี นอกจากจะสอนให้คนไทยเป็นคนรักความสงบแล้ว คำสอนดังกล่าวยังส่งผลต่อประเทศชาติโดย

ส่วนรวม คือ ทำให้ประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่รักความสงบ ใฝ่สันติภาพ ไม่คิดรุกรานใคร
ตระหนักวินัยในตนเอง

2.6.3.2 องค์ประกอบของสถาบันศาสนา ได้แก่

2.6.3.2.1 กลุ่มทางสังคมหรือองค์การทางสังคม สถาบันศาสนาจะประกอบด้วย
กลุ่มทางสังคมหรือองค์การทางสังคมที่สำคัญ เช่น วัด สำนักสงฆ์ สถาบันทางการศึกษาทางสังคม
เช่น วิทยาลัยสงฆ์ เพื่อช่วยทำหน้าที่ของสถาบันทางศาสนาได้อย่างครบถ้วน

2.6.3.2.2 สถานภาพและบทบาท ในสถาบันศาสนาจะมีสถานภาพที่สำคัญ
ได้แก่ ศาสดา สาวกและศาสนิกชน ในพระพุทธศาสนา คือ พระพุทธเจ้า มีสาวกได้แก่ พระภิกษุสงฆ์
ในคณะสงฆ์แบ่งสถานภาพออกไปตามสมณศักดิ์ เช่น แบ่งเป็นสมเด็จพระสังฆราช สมเด็จพระราชาคณะ
พระราชาคณะ พระครู ฯลฯ ซึ่งแต่ละตำแหน่งย่อมกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและมีบทบาท
ที่แสดงให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ เช่น เป็นพระต้องสำรวมอริยาบถ มีความเมตตาต่อสัตว์โลก
เทศนาสั่งสอนศาสนิกชนและประพฤติตามพระธรรมวินัย เป็นต้น

2.6.3.2.3 หน้าที่ของสถาบันศาสนา มีหน้าที่ต่อสังคมทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม
ดังนี้

- 1) สร้างความเป็นปึกแผ่นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของสังคม คือ
มีปรัชญาในการดำเนินชีวิตที่เหมือนกัน
- 2) ควบคุมมาตรฐานความประพฤติปฏิบัติของสมาชิกในสังคม
- 3) ช่วยเสริมสร้างความมั่นคงทางจิตใจ ให้สมาชิกสามารถเผชิญกับ
ปัญหาและแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นได้อย่างมีสติ
- 4) มีอิทธิพลต่อการจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิก
- 5) เป็นเครื่องสร้างความผูกพันระหว่างคนในชาติและวัฒนธรรมของ
สังคม

2.6.3.2.4 บรรทัดฐานทางสังคม สถาบันทางศาสนาจะกำหนดหลักคำสอน และ
แนวการปฏิบัติของสมาชิก เช่น ผู้ที่ต้องการอุปสมบทในพระพุทธศาสนา ต้องเป็นชายและมีอายุ
ครบ 20 ปีบริบูรณ์ พระภิกษุสงฆ์ต้องเคร่งครัดในพระธรรมวินัย ต้องยังชีพด้วยการออกบิณฑบาต
โปรดสัตว์โลก ในระหว่างพรรษาภิกษุต้องจำศีลที่วัด พุทธศาสนิกชนที่ดีต้องมีศีล 5 ต้องร่วม
ประกอบศาสนกิจในวันสำคัญทางศาสนา สังเกตเห็นได้ว่าในทางศาสนาพุทธที่เป็นศาสนาประจำ
ชาติไทยได้มีการสอดแทรกรูปแบบการสร้างคามมีวินัย

การปลุกจิตสำนึก พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุต. โต.) (2539) ได้กล่าวถึงการปลุกจิตสำนึกของสังคมพุทธ ความว่า ตามหลักพระพุทธศาสนา พุทธศาสนิกชนจะต้องมองกว้าง คิดไกล ใฝ่สูง โดยมีคำอธิบายดังต่อไปนี้

1. มองกว้าง พระพุทธศาสนาสอนให้เรามองกว้าง กล่าวคือ ไม่ให้มองแค่ตัวเอง ไม่ให้มองแค่สังคมของเรา แต่ให้มองทั้งโลก ให้มีปัญญามองเห็นระบบความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัยในสรรพสิ่งในธรรมชาติทั้งหมด เรามองว่าธรรมชาติทั้งหมดนี้เป็นระบบแห่งปัจจัยสัมพันธ์ สิ่งทั้งหลายในจักรวาลนี้มีความสัมพันธ์ พึ่งพาอิงอาศัยและส่งผลกระทบต่อกันทั้งสิ้น และให้มีเมตตากรุณาดำเนินชีวิตและบำเพ็ญกิจต่างๆ

มองกว้าง นั้น ถ้ายังมองออกไปไม่ถึงทั้งโลกหรือถึงอารยะธรรมของมนุษยชาติ ก็ขอให้มีจิตสำนึกทางสังคม ในระดับประเทศชาติของตัวเองก่อน เป็นการค่อยๆ ฝึก ค่อยๆ พัฒนากันไป ขยายทัศนะออกไป ไม่ให้มองอยู่แค่ตัวเองและผลประโยชน์ของตัวเองหรือเอาแต่กลุ่มแต่พวกของตัวเอง แล้วก็กระทบกันไป กระแทกกันมา อยู่แค่นั้น จิตสำนึกทางสังคมนั้น ตอนแรกเอาแค่ให้มีความรักบ้านเมือง มีความซาบซึ้งภูมิใจในความดีงามของชุมชนหรือสังคมของตน ซึ่งจะแสดงออกมาในจิตใจ เช่น เมื่อเห็นคนต่างประเทศเข้ามาในบ้านเมืองของตน ก็คิดนึกว่า ถ้าคนต่างชาติเหล่านั้นเดินทางไปในประเทศของเรา ได้เห็นความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสะอาด ทิวทัศน์ธรรมชาติที่สวยงามในบ้านเมืองของเรา และประชาชนที่อยู่ดีมีสุขมีน้ำใจ เขาก็จะชื่นชม แม้แต่ไม่เห็นคนต่างชาติเหล่านั้น แต่ตนเองเดินทางไปในบ้านเมืองของตัวเอง มองเห็นความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสะอาด ทัศนียภาพในธรรมชาติแวดล้อมที่ยังคงอยู่ในสภาพอันดี และประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี แล้วเกิดความรู้สึกชื่นใจ อยากให้คนต่างบ้านต่างเมืองมาเห็นและนึกว่าถ้าเขามาเห็นแล้ว เขาก็จะชื่นชม เมื่อนึกไปและทำให้เป็นไปจริงได้แบบนี้แล้ว ก็เกิดความปิติ เอิบอímปลาบปลื้มใจ ภูมิใจในประเทศชาติบ้านเมือง ความรู้สึกนึกคิดอย่างนี้ ถ้ามีขึ้นเกิดขึ้นเสมอๆ ก็จะชักนำจิตใจและความคิดไปในทางที่ดีงามและสร้างสรรค์ จะทำให้ชีวิตและสังคมเจริญพัฒนาไปในทางที่ดีงามถูกต้อง

2. คิดไกล พระพุทธศาสนาสอนให้คิดไกลไปข้างหน้าจนกว่าจะถึงจุดหมายสูงสุด ให้มีชีวิตอยู่กับปัจจุบัน โดยมีปัญญาสืบค้นหยั่งรู้เหตุปัจจัยยาวไกลในอดีต และมีความไม่ประมาทที่จะป้องกันความเสื่อมและสร้างสรรค์เหตุปัจจัยให้พร้อม ที่จะนำไปสู่ความเจริญงอกงามในอนาคต บนฐานแห่งชีวิตที่อยู่กับปัจจุบัน ที่จัดการกับปัจจุบันให้ดีที่สุด ด้วยการพัฒนาตนก้าวไปข้างหน้าตลอดเวลา ให้ชีวิตงอกงามสมบูรณ์จนถึงพระนิพพาน นี่คือการคิดไกลอย่างยิ่ง

3. ใฝ่สูง ก็คือใฝ่ธรรมมุ่งแสวงหาความรู้ให้เข้าถึงความจริงแท้ ปราบปรามจะสร้างสรรค์ความดีงาม บำเพ็ญประโยชน์สุขแก่สังคม ให้ชีวิตและสังคมบรรลุความดีงามประเสริฐเลิศด้วยธรรม เหมือนดังพระโพธิสัตว์ที่ตั้งปณิธานใฝ่ปรารถนาโพธิญาณ มีใจเด็ดเดี่ยว มุ่งหวังบรมธรรม อย่างนี้จึงจะเรียกว่าใฝ่สูง

ความใฝ่สูง คือ ใฝ่ธรรม ที่เป็นหลักการใหญ่ประจำใจของคนทั้งสังคม คือ การถือธรรม เป็นใหญ่ เคารพธรรม บูชาธรรม คนในสังคมนี้จะต้องเชิดชูบูชาความจริง ความถูกต้อง ความดีงาม ยึดเอาธรรม คือ ความจริง ความถูกต้อง ความดีงามนั้นเป็นบรรทัดฐาน ถ้าสังคมไทยเป็นสังคมแห่ง ความใฝ่ธรรมได้อย่างนี้ ก็ถึงขั้นที่เรียกได้ว่าเป็นสังคมที่มีอุดมธรรม ถ้าคนไทยมีอุดมธรรมแล้ว ปัญหาต่างๆ ที่เลวร้ายทั้งหลายจะหมดไป และความเจริญพัฒนาที่แท้จริงอันพึงปรารถนา ก็จะตามมา

การมีส่วนร่วมในสังคมพุทธ คือ การที่พุทธศาสนิกชนจะต้องมีส่วนเข้ามาช่วยเหลือสังคม ที่ตนเองอาศัยอยู่ให้มีความสุข ดังนั้น การเข้ามามีส่วนร่วมจะต้องเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ซึ่งพระธรรมปิฎก กล่าวว่า

1. คนมีคุณแก่ส่วนรวม สมาชิกที่ดีของสังคมจะเป็นผู้ช่วยสร้างสรรค์สังคม มีธรรม คือ หลักความประพฤติ ดังนี้

1.1 มีหลักพรหมวิหาร คือ ธรรมประจำใจของผู้ประเสริฐหรือผู้มีจิตใจยิ่งใหญ่กว้างขวาง ดุจพระพรหม 4 อย่าง คือ มีเมตตา คือ ความรักความปรารถนาดี มีเมตริจิตที่ดี ต้องการช่วยเหลือ ให้ทุกคนประสบประโยชน์และความสุข มีความกรุณา คือ ความสงสาร อยากช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้น จากความทุกข์ ใฝ่ใจที่จะปลดปล่อยบำบัดความทุกข์ยากเดือดร้อนของคนและสัตว์ทั้งปวง มีมุทิตา คือ ความเบิกบานพลอยยินดี เมื่อเห็นผู้อื่นอยู่ดีมีสุข ก็มีใจแช่มชื่นเบิกบาน เมื่อเห็นเขาทำดีงาม ประสบความสำเร็จก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป ก็พลอยยินดีบันเทิงใจด้วย พร้อมที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุน และมีอุเบกขา คือ ความมีใจเป็นกลาง มองตามความเป็นจริง ไม่เอนเอียง หรือมีอคติ เป็นต้น

1.2 บำเพ็ญการสงเคราะห์ คือ ปฏิบัติตามหลักการสงเคราะห์หรือธรรมเครื่องยึดเหนี่ยว ใจคน และประสานหมู่ชนไว้ในสามัคคีที่เรียกว่า สังคหวัตถุ 4 อย่าง คือ ทาน คือ การให้ความเอื้อเฟื้อ เพื่อแผ่ เสวยสละ แบ่งปัน ช่วยเหลือสงเคราะห์ ด้วยปัจจัยสี่ ทุน หรือทรัพย์สินสิ่งของ ตลอดจนให้ความรู้ความเข้าใจ และศิลปวิทยา แก่เพื่อนร่วมสังคม ปิยวาจา คือ เจรจาอ่อนหวาน พูดคำที่สุภาพ อ่อนโยนและเป็นคำที่มีประโยชน์ที่ผู้ฟังได้ฟังแล้วชื่นใจ สบายใจเห็นประโยชน์ในคำพูดนั้น พูด ให้กำลังใจ เป็นต้น อตถจริยา คือ การบำเพ็ญตนให้เป็นคนมีประโยชน์ต่อผู้อื่น ได้แก่ การไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่เพื่อนมนุษย์ และไม่เบียดเบียนเมื่อผู้อื่นขอความช่วยเหลือ การสนับสนุนในสิ่งที่ เห็นว่าถูกต้องดีงาม เป็นประโยชน์ต่อเพื่อนมนุษย์ในสังคม และสมานัตตา คือ การปฏิบัติตน สม่าเสมอ ไม่ถือตัว ไม่หยิ่งจองหองในเมื่อได้ดีมีฐานะ ซึ่งได้แก่ การให้ความนับถือเพื่อนมนุษย์ ผู้มีฐานะศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับตน ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยามบุคคลที่ด้อยกว่าตน เป็นต้น

2. คนผู้เป็นส่วนร่วมที่ดีของหมู่ชน คนผู้เป็นส่วนร่วมที่ดีของหมู่ชน ซึ่งจะช่วยให้หมู่ชน อยู่ร่วมกันด้วยดี มีธรรม คือ หลักความประพฤติ ดังนี้

2.1 พึงตนเองได้ คือ ทำตนให้เป็นที่พึงของตนได้ พร้อมทั้งจะรับผิดชอบตนเอง ไม่ทำตัว ให้เป็นปัญหาหรือเป็นภาระถ่วงหมู่คณะ หรือหมู่ญาติ ด้วยการประพฤติธรรมสำหรับสร้างที่พึ่งตนเอง

เรียกว่า นาถกรณีธรรม 10 ประการ คือ มีศีล คือ ประพฤติดีมีวินัย มีพหุสัจจะ คือ มีการศึกษาเล่าเรียนมาก มีกัลยาณมิตรตา คือ รู้จักคบคนดี มีโสวัจสตา คือ เป็นคนพุดง่าย ไม่กระด้างดื้อรั้น เอาใจใส่ช่วยเหลือกิจการของหมู่คณะ มีธรรมกามาตา คือ เป็นผู้ใฝ่ศึกษาหลักธรรม สิ่งดีงามทั้งหลาย มีวิริยารัมภะ คือ มีความขยันหมั่นเพียร ไม่เกียจคร้าน มีสันตมูฐิ คือ มีความรู้จักพอ ไม่โลภมาก มีสติ คือ มีสติมั่นคง มีความรู้สึกตัวอยู่ตลอดเวลา และมีปัญญา คือ เป็นผู้เข้าใจถึงเหตุผล รู้ดีรู้ชั่ว เป็นต้น

2.2 อยู่ร่วมในหมู่ด้วยดี ในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่นที่เป็นเพื่อนร่วมงาน ร่วมกิจการหรือร่วมชุมชน ตลอดจนพี่น้องร่วมครอบครัว พึงปฏิบัติหลักการอยู่ร่วมกัน ที่เรียกว่า สาราณียธรรม (ธรรมเป็นเหตุให้ระลึกถึงกัน) มี 6 ประการ คือ มีเมตตาทายกรรม ได้แก่ การเข้าไปตั้งทายกรรมประกอบด้วย เมตตา นั่นคือ การอยู่ด้วยกันด้วยการกระทำดีต่อกัน ไม่เบียดเบียนทำร้ายกัน แต่มุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือกัน เพื่อความผาสุกร่วมกัน เป็นต้น มีเมตตาวจีกรรม ได้แก่ การเข้าไปตั้งวจีกรรมประกอบด้วยเมตตา คือ ใช้หลักการพูด โดยการเจรจาให้เข้าใจกัน ไม่กล่าวร้ายเสียดสีกัน เป็นต้น มีเมตตามโนธรรม ได้แก่ การเข้าไปตั้งมโนกรรมประกอบด้วยเมตตา คือ การไม่คิดทำร้ายซึ่งกันและกัน มีความซื่อสัตย์เคารพในความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีจิตเมตตาต่อกัน เป็นต้น แบ่งปันผลประโยชน์ที่ได้มาด้วยความชอบธรรมแก่เพื่อร่วมสังคม ได้แก่ การแบ่งปันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทั้งในด้านอาหาร เครื่องอุปโภคบริโภคเครื่องมือการเกษตร ตลอดจนวิทยาการความรู้ต่างๆ ให้แก่เพื่อนร่วมสังคม รวมตลอดถึงการรู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน ไม่ทำลายระบบนิเวศน์สิ่งแวดล้อมที่ก่อให้เกิดผลกระทบมวลมนุษย์ เป็นต้น รักษาความประพฤติ (ศีล) เสมอกัน ได้แก่ การอยู่ร่วมกันอย่างให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีความเสมอภาคกัน และมีความเห็นร่วมกัน ไม่วิวาท เพราะมีความเห็นผิดกัน ได้แก่ การอยู่ร่วมกันจะต้องยอมรับในกฎกติกาทางสังคมที่กำหนดไว้ ไม่กระทำความผิดเหมือนว่าเป็นการฝ่าฝืนมติของสังคม การไม่เอารัดเอาเปรียบกันหรือข่มเหงกีดกันผู้อื่น มีแต่จะสร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและสังคมที่ตนอาศัยอยู่ด้วย

3. คนมีส่วนร่วมในการปกครองที่ดี

สมาชิกของรัฐผู้มีส่วนร่วมให้เกิดการปกครองที่ดี โดยเฉพาะคนในสังคมประชาธิปไตย พึงรู้หลักและปฏิบัติ ดังนี้

3.1 รู้หลักอธิปไตย คือ รู้หลักความเป็นใหญ่ที่เรียกว่า อธิปไตย 3 ประการ คือ อัตตาธิปไตย ถือตนเป็นใหญ่ คือ ถือเอาตนเอง ฐานะ ศักดิ์ศรี เกียรติภูมิ ของตนเป็นใหญ่ ฝ่ายที่เป็นบุคคลในด้านนี้ คือ การเว้นจากการทำความชั่วมุ่งทำความดีด้วยการเคารพตนเอง โลกาธิปไตย ถือโลกเป็นใหญ่ คือ ถือความนิยมของชาวโลกเป็นใหญ่ หวั่นไหวไปตามเสียงนินทา สรรเสริญ เป็นต้น ฝ่ายที่เป็นบุคคล ได้แก่ เว้นจากการทำชั่ว มุ่งทำความดีด้วยการเคารพเสียงของชนหมู่มาก และธรรมาธิปไตย ถือธรรมเป็นใหญ่ คือ ถือหลักการ ความจริง ความถูกต้อง ความดีงาม เหตุผล

เป็นใหญ่ กระทำด้วยการคำนึงถึงสิ่งที่ได้ศึกษา ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริง และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การรู้จักพิจารณาอย่างถ่องแท้ ตามกำลังสติปัญญา และมุ่งคิดพิจารณาด้วยความบริสุทธิ์ใจ เป็นไปโดยชอบธรรม และเพื่อความดีงาม ตามหลักโดยทั่วไป ได้แก่ การรู้จักเคารพหลักการ กฎ ระเบียบ กติกา และข้อบังคับทางสังคมหรือองค์กรนั้นๆ ดังนั้น หากเราต้องการถือเอาความถูกต้องเป็นใหญ่ จะต้องยึดหลักของธรรมาธิปไตย โดยมีได้ถือตนหรือถือโลกเป็นใหญ่

3.2 มีส่วนในการปกครอง โดยปฏิบัติตามหลักการมีส่วนร่วมรับผิดชอบที่จะช่วยป้องกันความเสื่อม นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองโดยส่วนเดียวที่เรียกว่า อภินิหารธรรม คือ หมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ พร้อมเพรียงกันประชุม ไม่ทำตามอำเภอใจตนเอง ให้เกียรติผู้รู้ผู้มีประสบการณ์ ให้เกียรติและคุ้มครองสตรี เคารพสักการะโบราณสถาน และดูแลรักษาผู้ทรงศีล

สรุป สถาบันต่างๆ ล้วนมีบทบาทในการเสริมให้เป็นคนดี มีวินัย ตั้งมั่นในการดำรงชีวิตให้เป็นคนมีคุณภาพในทุกด้าน ตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของสังคมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

2.7 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาของนักเรียน

จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทาง/นโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการมีวินัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาของนักเรียน จำนวน 111 เรื่อง แล้วนำมาวิเคราะห์ ได้ผลการศึกษาดังรายละเอียดใน ตารางที่ 2.1 – 2.4

ตารางที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาในสถานศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัจจัย		1) คงเหลือ อาชีวศึกษา (2552)	2) เยาวชน จงเอือกกลาง (2551)	3) จักรพรรพ พานสุวราช (2551)	4) เกษม พงษ์ไชย (2551)	5) ชุติศักดิ์ ภูมิลาว (2551)	6) รัชชชัญญะสิทธิ์ พงษ์พม (2551)	7) จาตุวัชร ขอบคำ (2552)	8) ประเสริฐ อีวา (2551)	9) ชุติศักดิ์ ภูมิลาว (2551)	10) เกษม พงษ์ไชย (2551)	11) ประกอบ ภูมิลาว (2551)	12) วิชญ์พันธ์ ลาซานนท์ (2551)	13) ชุติศักดิ์ ขอบคำ (2551)	14) ชุติศักดิ์ ขอบคำ (2552)	15) เกษม พงษ์ไชย (2552)	16) อรุณสิทธิ์ ลาพานนท์ (2551)	17) เกษม พงษ์ไชย (2551)	18) ชุติศักดิ์ ขอบคำ (2551)	19) เกษม พงษ์ไชย (2551)	20) เกษม พงษ์ไชย (2552)	21) เกษม พงษ์ไชย (2551)	22) เกษม พงษ์ไชย (2552)
1. ด้านผู้บริหาร																							
คุณลักษณะของผู้บริหาร																							
1.1	มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียน		✓			✓										✓					✓		
1.2	มีความเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้เรียน		✓			✓										✓					✓		
1.3	ปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการมีวินัย		✓			✓										✓					✓		
ความรู้ของผู้บริหาร																							
1.4	มีความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยนักเรียน		✓			✓										✓					✓		
1.5	มีความรู้เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย/แนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย		✓			✓										✓					✓		
1.6	มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรและบริบทของโรงเรียน และชุมชน เพื่อนำไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน		✓			✓										✓					✓		
1.7	มีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน / จัดการเรียนการสอนที่บูรณาการ การเสริมสร้างวินัยเข้าไปในการเรียนการสอนได้		✓			✓										✓					✓		

ตารางที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาในสถานศึกษาทางงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ปัจจัย		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
		คสสอ อจวิชัย (2552)	เจษฎา จงเอนกลาง (2551)	อุไรพร พานสุวรรณ (2551)	เกษม พงษ์ไชย (2551)	นิตยา ภูมิกุล (2551)	รศ.ดร.นิตยา ภูมิกุล (2551)	จตุพร วัฒนสุข (2552)	ประเสริฐ วัฒนสุข (2551)	นิตยา ภูมิกุล (2551)	นิตยา ภูมิกุล (2551)	นิตยา ภูมิกุล (2551)	นิตยา ภูมิกุล (2551)	นิตยา ภูมิกุล (2551)	นิตยา ภูมิกุล (2551)	นิตยา ภูมิกุล (2551)	นิตยา ภูมิกุล (2551)	นิตยา ภูมิกุล (2551)	นิตยา ภูมิกุล (2551)	นิตยา ภูมิกุล (2551)	นิตยา ภูมิกุล (2551)	นิตยา ภูมิกุล (2551)	นิตยา ภูมิกุล (2551)
ความสามารถของผู้บริหาร																							
1.8	มีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์/ปรัชญาที่เกี่ยวกับวินัยที่ชัดเจน		✓			✓										✓	✓			✓			
1.9	สามารถกระตุ้นและโน้มน้าวให้บุคลากรในโรงเรียนเห็นความสำคัญในการพัฒนาวินัย		✓			✓										✓	✓			✓			
1.10	สามารถส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย		✓			✓										✓	✓			✓			
1.11	ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน บ้าน ชุมชน และองค์กรต่างๆ ในการเสริมสร้างวินัย		✓			✓										✓	✓			✓			
1.12	จัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการ/กิจกรรมที่เสริมสร้างวินัยนักเรียน		✓			✓										✓	✓			✓			
1.13	นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะการทำโครงการ/กิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียน		✓			✓										✓	✓			✓			
2. ด้านครู																							
คุณลักษณะของครู																							
2.1	มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียน		✓			✓										✓	✓			✓			
2.2	มีความเข้าใจถึงวิสัยทัศน์ จุดหมาย เป้าหมายด้านการเสริมสร้างวินัย		✓			✓										✓	✓			✓			

ตารางที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยตามความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาในสถานศึกษาทางวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

[illegible]

ตารางที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยตามความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาในสถานศึกษาทางวิชาชีพของ (ต่อ)

[illegible]

ตารางที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์ที่ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาในสถานศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ปัจจัย		23 จิรพันธุ์ วรรณศิริ (2550)	24 ภิญญา ปัทม (2552)	25 ชุติมา มงคลเมฆ (2553)	26 ชัยวิช ฤทธเสน (2551)	27 สิริรัตน์ บุตรสิทธิ์ (2551)	28 จิราภรณ์ นาคเรือง (2552)	29 อธิส ธรรมยา (2551)	30 ไสว รุ่งพรำช (2552)	31 คงสิริ อางวัชชัย (2552)	32 จริญญา เกรียงไชย (2550)	33 กัญญา พลายมณี (2553)	34 ชุติพร ศิริพันธุ์ (2552)	35 เฉลียวจิตร จงเชือกกลาง (2551)	36 จิราพร พงษ์ไชย (2551)	37 เกษม พงษ์ไชย (2551)	38 จิรพันธุ์ วรรณศิริ (2550)	39 รัชฎาภรณ์ พงษ์พิมาย (2551)	40 เกียรติศักดิ์ ศาสสะสุภะภักดิ์ (2552)	41 ประสพ กอทอง (2551)	42 ศิริพร เมืองโคตร (2551)	43 ชุตติภรณ์ ไซยทองศรี (2551)	44 วไลยวรรณ หอมทอง (2551)	45 ศศิธร รัตนแสง (2550)
ความสามารถของผู้บริหาร																								
1.8	มีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์/ปรัชญาที่เกี่ยวข้องกับวินัยที่ชัดเจน				✓						✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
1.9	สามารถกระตุ้นและโน้มน้าวให้บุคลากรในโรงเรียนเห็นความสำคัญในการพัฒนาวินัย									✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
1.10	สามารถส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย			✓	✓				✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
1.11	ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน บ้าน ชุมชน และองค์กรต่างๆ ในการเสริมสร้างวินัย										✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
1.12	จัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการ/กิจกรรมที่เสริมสร้างวินัยนักเรียน									✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
1.13	นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะการทำให้โครงการ/กิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียน				✓					✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
2. ด้านครู																								
คุณลักษณะของครู																								
2.1	มีความรู้สึที่ดีต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียน				✓				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
2.2	มีความเข้าใจถึงวิสัยทัศน์ จุดหมาย เป้าหมาย ด้านการเสริมสร้างวินัย			✓	✓				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาในสถานศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

	ปัจจัย	23 จันทน์พำ วรณศิริ (2550)	24 กัญญา ปุ๊ทอง (2552)	25 ชุติมา ชลภมณ (2553)	26 ชัยรัช ฤคเสน (2551)	27 สิริรัตน์ บุตรสิงห์ (2551)	28 อภิรดาพร นาคเรือง (2552)	29 ถวิล สมัยนก (2551)	30 ไสว รุ่งพราพ (2552)	31 คงฐิติ อจวิชัย (2552)	32 จริญญา เครือไทย (2550)	33 กัญญา พลชัย (2553)	34 ชุติพร ศิริพันธุ์ (2552)	35 เสน่ห์ธร จงอุบลกลาง (2551)	36 อภิรดาพร วรณศิริ (2551)	37 เกษม พงษ์ไชย (2551)	38 จันทน์พำ วรณศิริ (2550)	39 รุ่งกษิธรรัตน์ พึ่งพิงาย (2551)	40 เกียรติศักดิ์ สาละนุกฤกษ์ (2552)	41 ประสาน กองทอง (2551)	42 ศิริพร เมื่องโคตร (2551)	43 ขาติณรค์ ไชยทองศรี (2551)	44 วิไลวรรณ หอมทอง (2551)	45 ศศิธร รัตนแสง (2550)
		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2.3	ตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีวินัยของนักเรียน				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2.4	ปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการมีวินัยของนักเรียน				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2.5	มีความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2.6	มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2.7	มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรและบริบทของโรงเรียนและชุมชน เพื่อนำไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2.8	มีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน / จัดการเรียนรู้การสอนที่การบูรณาการเสริมสร้างวินัยเข้าไปในการเรียนการสอนได้			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2.9	มีความสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2.10	สามารถวิเคราะห์หลักสูตรและบริบทของโรงเรียนและชุมชนเพื่อนำไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน				✓					✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาในสถานศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ปัจจัย	23 จิตน์พิว วรณศิริ (2550)	24 กรียา ปัทม (2552)	25 ชุติ มงคลเมษ (2553)	26 ชัยวิช อุเตม (2551)	27 สิริรัตน์ บุตรสิทธิ์ (2551)	28 จิราภรณ์ นาคเรือง (2552)	29 อธิล สมัยมก (2551)	30 ไสว รุณพรช (2552)	31 คงสิริ อางวิชัย (2552)	32 จริญญา เกรือไชย (2550)	33 กัญญา พลายม (2553)	34 ชุติพร ศิริพันธุ์ (2552)	35 เจริญพร จงเอนกลาง (2551)	36 จิราพร พงษ์วรม (2551)	37 เกษม พงษ์ไชย (2551)	38 จิตน์พิว วรณศิริ (2550)	39 รักเกียรติ พงษ์พมาย (2551)	40 เกียรติศักดิ์ สะกะสะกฤษ (2552)	41 ประธาน กองทอง (2551)	42 ศิริพร เมื่องโคตร (2551)	43 ชุตินรงค์ ไชยทองศรี (2551)	44 วไลยวรรณ หอมทอง (2551)	45 ศศิธร รัตนแสง (2550)
2.11 สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน / จัดการเรียนการสอนที่การบูรณาการเสริมสร้างวินัยเข้าไปในการเรียนการสอนได้				✓				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	
2.12 มีความสามารถในการเสริมแรงนักเรียนใหม่วินัย	✓		✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. ด้านนักเรียน																							
3.1 ตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีวินัย	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3.2 เป็นผู้คิดกิจกรรมที่เสริมสร้างวินัยด้วยตนเอง										✓													
3.3 เป็นผู้ลงมือทำกิจกรรมที่เสริมสร้างวินัยด้วยตนเอง			✓	✓				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3.4 เป็นผู้ผู้นำเสนอกิจกรรมที่เสริมสร้างวินัยด้วยตนเอง								✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3.5 มีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมสร้างวินัย	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
4. ด้านสภาพแวดล้อมโรงเรียน																							
4.1 โรงเรียนมีบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความรัก ความเมตตา	✓		✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓			✓	✓			
4.2 ทุกคนในโรงเรียนให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไม่มีอคติต่อกัน			✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓						✓	✓			
4.3 กิจกรรมในโรงเรียนเน้นความร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน	✓		✓	✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓			✓		✓	✓			
4.4 มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียน		✓	✓	✓				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓	✓	✓			

ตารางที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยด้านความรู้รับผิดชอบและการตรงต่อเวลาในสถานศึกษาทางวิชาชีพของ (ต่อ)

ปัจจัย		23 จุรินทร์ วรรณศิริ (2550)	24 ทิพย์ ปัทอง (2552)	25 ชีวาศ มงคลมณ (2553)	26 ชัยวิช จิตเสน (2551)	27 สิริรัตน์ บุตรสิงห์ (2551)	28 อภิรณ นาคเรือง (2552)	29 อรุณ ธรรมมา (2551)	30 ไสว รินทรา (2552)	31 คงสิริ อจางวิชัย (2552)	32 จริญญา เกรียงไทย์ (2550)	33 กัญญา พลามณี (2553)	34 ชุติพร ศิริพันธ์ (2552)	35 เฉลิมศรี จงเจือกกลาง (2551)	36 อรุณพร พานสุวรรณ (2551)	37 เกษม พงษ์ไชย (2551)	38 จุรินทร์ วรรณศิริ (2550)	39 รัชต์เกียรติ พึ่งพิงาย (2551)	40 เกียรติศักดิ์ สาครศึกษา (2552)	41 ประสาน กองทอง (2551)	42 ศิริพร เมืองโคตร (2551)	43 ชวลิตพงศ์ ไชยทองศรี (2551)	44 วิไลวรรณ หอมทอง (2551)	45 ศศิธร รัตนแสง (2550)
5. ด้านเครือข่ายความร่วมมือ																								
5.1	กรรมการสถานศึกษา/ผู้ปกครอง/ชุมชน/องค์กรต่างๆ มีความเข้าใจวิสัยทัศน์ จิตหมาย เป้าหมายด้านการเสริมสร้างวินัยนักเรียน	✓		✓	✓				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓	
5.2	กรรมการสถานศึกษา/ผู้ปกครอง/ชุมชน/องค์กรต่างๆ มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาวินัยนักเรียน	✓		✓	✓				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓	
5.3	กรรมการสถานศึกษา/ผู้ปกครอง/ชุมชน/องค์กรต่างๆ ให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาวินัยนักเรียน	✓		✓	✓				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓	
5.4	กรรมการสถานศึกษา/มีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน บ้าน ชุมชน และองค์กรต่างๆ ในการเสริมสร้างวินัยนักเรียน	✓							✓			✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓		✓	

ตารางที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาในสถานศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ปัจจัย	1. ด้านผู้บริหาร																						
	คุณลักษณะของผู้บริหาร																						
1.1	มีความรู้สึที่ดีต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียน																						✓
1.2	มีความเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้อื่น																						✓
1.3	ปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการมีวินัย																						✓
ความรู้ของผู้บริหาร																							
1.4	มีความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยนักเรียน																						✓
1.5	มีความรู้เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย/แนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย																						✓
1.6	มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิเคราะห์หลักสูตรและบริบทของโรงเรียน และชุมชน เพื่อนำไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน																						✓
1.7	มีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน / จัดการเรียนการสอนที่บูรณาการ การเสริมสร้างการมีวินัยเข้าไปในการเรียนการสอนได้																						✓

ตารางที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาในสถานศึกษาทางวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ปัจจัย		46 พหุศาสตร์อุปถัมภ์ (2552)	47 ขนานนพ สอ.บาง (2552)	48 สมัย จันทรา (2551)	49 กาญจนนา นพรัตน์ (2552)	50 จตุรัส หอศิลป์ (2552)	51 ประเสริฐ อ่ำพล (2551)	52 ชัยสิทธิ์ ศุภโรจน์ (2551)	53 เกียรติศักดิ์ บุญเรือง (2551)	54 ประจวบ พุ่มโพธิ์งาม (2551)	55 วิชิตพันธ์ ลาขานนท์ (2551)	56 นิโชค ชะอ้อน (2551)	57 กรรณ ปัญธิงกา (2551)	58 ชนิตา สันมะรัง (2551)	59 อธิษฐ์ วัฒนพงศ์ (2551)	60 เกียรติพงษ์ พันธ์ทอง (2552)	61 เสงี่ยมทอง สม (2552)	62 กุศลิตา อุ่นนอก (2551)	63 บุญศักดิ์ หอศิลป์ (2551)	64 ชัยสิทธิ์ บุญทด (2551)	65 พิชิต นาวาพรพันธุ์กุล (2552)	66 สุเมธ ภูมิ (2550)	67 กนกภกณโชติ ชัยมงคล (2551)	68 จันทนา ภูมิ (2551)
ความสามารถของผู้บริหาร																								
1.8	มีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์/ปรัชญาที่เกี่ยวข้องกับวินัยที่ชัดเจน	✓	✓			✓			✓	✓			✓		✓	✓			✓			✓		
1.9	สามารถกระตุ้นและโน้มน้าวให้บุคลากรในโรงเรียนเห็นความสำคัญในการพัฒนาวินัย	✓	✓			✓			✓	✓			✓		✓	✓			✓			✓		
1.10	สามารถส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย	✓	✓			✓			✓	✓			✓		✓	✓			✓			✓		
1.11	ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน บ้าน ชุมชน และองค์กรต่างๆ ในการเสริมสร้างวินัย	✓	✓			✓			✓	✓			✓		✓	✓			✓			✓		
1.12	จัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการ/กิจกรรมที่เสริมสร้างวินัยนักเรียน	✓	✓			✓			✓	✓			✓		✓	✓			✓			✓		
1.13	นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะะการทำการโครงการ/กิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียน	✓	✓			✓			✓	✓			✓		✓	✓			✓			✓		
2. ด้านครู																								
คุณลักษณะของครู																								
2.1	มีความรู้สึกที่ต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียน	✓	✓			✓			✓	✓			✓		✓	✓			✓			✓		
2.2	มีความเข้าใจถึงวิสัยทัศน์ จุดหมาย เป้าหมาย ด้านการเสริมสร้างวินัย	✓	✓			✓			✓	✓			✓		✓	✓			✓			✓		

ตารางที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยตามความรับผิดชอบและการตัดสินใจในเวลาอันรวดเร็วในการตอบสนองต่อเหตุฉุกเฉินในสถานศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

[illegible]

ตารางที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาในสถานศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ปัจจัย	5. ด้านเครือข่ายความร่วมมือ																						
	46) พหุศาสตร์ บูรณาการ (2552)	47) ขานนท์ ต่ออำนาจ (2552)	48) สมัย จันทรา (2551)	49) กาญจนา พรพัฒน์ (2552)	50) จรัสวิทย์ ขอบคำ (2552)	51) ประเสริฐ อัมม (2551)	52) พิชิต ศุภเสนา (2551)	53) เกียรติศักดิ์ บุญเรือง (2551)	54) ประจวบ พุ่มไพสิฐ (2551)	55) วิชญ์พันธ์ ลาซานนท์ (2551)	56) ชูโชค ชะออน (2551)	57) กรกฎ บุญสิงห์ (2551)	58) ชนิตา สันมะเรง (2551)	59) อธิวัฒน์ เลหาพันธ์ (2551)	60) เกียรติพงษ์ พิพัฒน์ (2552)	61) เขมทอง สมธิ (2552)	62) กุศลิดา อุ่นอก (2551)	63) บุญนิ คอบแก้ว (2551)	64) ชูศักดิ์ บุญถาวร (2551)	65) พิชิต นาวาพรกุล (2552)	66) ชูณัฐ คุ้มมณี (2550)	67) กนกกาญจน์ ขำขันมะลิ (2551)	68) จันทนา บุญประเสริฐ (2551)
5.1	กรรมการสถานศึกษา/ผู้ปกครอง/ชุมชน/องค์กรต่างๆ มีความเข้าใจวิสัยทัศน์ จุดหมาย เป้าหมายด้านการเสริมสร้างวินัยนักเรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	
5.2			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓		✓	
5.3			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	
5.4			✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	

ตารางที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยตามความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาในสถานศึกษาทางวิชาชีพของ (ต่อ)

[illegible]

[illegible]

ตารางที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาในสถานศึกษาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ปัจจัย		87 กล้วย อยุธยา (2553)	88 แสง เจ้าพรหม (2553)	89 วัฒนา สิงห์ (2552)	90 อภิชาติ เหลือง (2551)	91 จุฑาพรพิชิต (2552)	92 นิธิวิทย์ วรเดช (2551)	93 สมัย ชุ่มทอง (2551)	94 ไพฑูริย์ ยุทธศาสตร์ (2550)	95 บุญล้อม ทองอาบ (2553)	96 วุฒินันท์ จันทร์ทอง (2552)	97 นิตยา รัชต์วงษ์ (2552)	98 สุภัค แสนหา (2551)	99 จุฑาพรพิชิต (2552)	100 นิธิวิทย์ วรเดช (2551)	101 กล้วย อยุธยา (2553)	102 วุฒิ กอสมณี (2551)	103 สุรเดช เจริญสง่า (2551)	104 อรุณัน ธารไชย (2554)	105 พระสาธิต ขาญชาติ (2552)	106 อภิชาติ เหลือง (2551)	107 แสง เจ้าพรหม (2553)	108 วัฒนา สิงห์ (2552)	109 อุนทร พานนท์ (2551)	110 สมหมาย ฝ่ายเทศ (2552)	111 ราไพ รุ่งอรุณ (2556)
1. ด้านผู้บริหาร																										
คุณลักษณะของผู้บริหาร																										
1.1	มีความรู้สึกรักที่ต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียน		✓				✓	✓			✓	✓		✓					✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
1.2	มีความเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้อื่น		✓				✓				✓	✓		✓					✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
1.3	ปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการมีวินัย		✓				✓				✓	✓		✓							✓	✓	✓	✓	✓	✓
ความรู้ของผู้บริหาร																										
1.4	มีความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยนักเรียน		✓				✓				✓	✓		✓					✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
1.5	มีความรู้เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย/แนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย		✓				✓				✓	✓		✓					✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
1.6	มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรและบริบทของโรงเรียน และชุมชน เพื่อนำไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน		✓				✓				✓	✓		✓					✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓
1.7	มีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน / จัดการเรียนการสอนที่การบูรณาการ การเสริมสร้างการมีวินัยเข้าไปในการเรียนการสอนได้		✓				✓				✓	✓		✓					✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยตามความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาในสถานศึกษาทางวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

[illegible]

ตารางที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยตามความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาในสถานศึกษาทางวิชาชีพของ (ต่อ)

ปัจจัย					
	87) ฉวย เดอฮัว (2553)	✓			
	88) แสง เฝาทัวร์ (2553)	✓			
	89) วันนา สิงห์ (2552)	✓			
	90) อภิชาติ เหลือง (2551)	✓			
	91) จุฑาพรพิณ อุบล (2552)	✓			
	92) มิวส์ วรเดช (2551)	✓			
	93) สมัย ชุมทอง (2551)	✓			
	94) ไพรัตน์ ยุทธศาสตร์ (2550)	✓			
	95) บุญล้อม ทองอาบ (2553)	✓			
	96) วสันต์ จันทร์ทอง (2552)	✓			
	97) นิตยา รัฐวิวัฒน์ (2552)	✓			
	98) สุภากร แสนหา (2551)				
	99) จุฑาพรพิณ อุบล (2552)				
	100) มิวส์ วรเดช (2551)	✓			
	101) ฉวย เดอฮัว (2553)				
	102) วิทย์ กองมณี (2551)	✓			
	103) สุระเดช เขียวสุต (2551)				
	104) อรุण ชาวไทย (2554)	✓			
	105) พระสหายย์ ขาวขี้ด (2552)	✓			
	106) อภิชาติ เหลือง (2551)	✓			
	107) แสง เฝาทัวร์ (2553)	✓			
	108) วันนา สิงห์ (2552)	✓			
	109) สุนทร พานนท์ (2551)	✓			
	110) สมหมาย ห้วยหมื่น (2552)	✓			
	111) จั๊ว รังษิ์วรรณ (2556)				

ตารางที่ 2.2 ผลการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้การมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาของนักเรียนจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตัวบ่งชี้การมีวินัย		1) คงสิริ อจวิชัย (2552)	2) อนุสร จงเอื้อกลาง (2551)	3) อูฐพร พานสุวรรณ (2551)	4) เกษม พงษ์ไชย (2551)	5) ชุติศักดิ์ แก้ววษา (2551)	6) รัชเสเกียรติ พึ่งพิงาย (2551)	7) จตุวิทย์ ขอบคำ (2552)	8) ประเสริฐ อ้าวลา (2551)	9) ชุติศักดิ์ คุตโตเสา (2551)	10) เกียรติศักดิ์ บุญเรือง (2551)	11) ประกอบ พุ่มโพธิ์งาม (2551)	12) วิชญ์พันธ์ ลาซานนท์ (2551)	13) ชุติโชค ชะซอน (2551)	14) เสริมทอง สมลี (2552)	15) เกียรติศักดิ์ พึ่งพิงาย (2552)	16) อรุณกมล แซ่หวะพันธ์ (2551)	17) กรกฎ บุญสิงห์ (2551)	18) ชุตินา สันมะเริง (2551)	19) สมัย จันทรา (2551)	20) กาญจนา พรรัตน์ (2552)	21) กนกกาญจน์ ชำชนะสี (2551)	22) ไสว รุทรา (2552)
		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
1. ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง																							
1.1	แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ																						
1.2	รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย																						
1.3	ขยันรับผิดชอบต่อการเรียน																						
1.4	รักษาสุขภาพอนามัยของตนเอง																						
1.5	มีความอดทน เพียรพยายาม																						
2. ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว																							
2.1	ช่วยทำงานบ้าน		✓																	✓			
2.2	เคารพเชื่อฟังผู้ปกครอง		✓																	✓			
2.3	ไม่มีความเดือดร้อนมาสู่ครอบครัว																						
3. ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม																							
3.1	ช่วยเหลือรักษาสาธารณสมบัติ	✓	✓		✓			✓	✓	✓				✓				✓		✓			✓
3.2	เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	✓	✓		✓			✓	✓			✓		✓		✓		✓		✓			
3.3	เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน		✓					✓	✓	✓				✓		✓			✓				

ตารางที่ 2.2 ผลการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการดำเนินงานวิจัยของ (ต่อ)

ตัวบ่งชี้การมีวินัย		4. ด้านการตรงต่อเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนเอง																					
		1) คงสิทธิ์ อาจำวัชชัย (2552)	2) เฉบุตฺร จงเจือกาง (2551)	3) จุราพร พานสุวารณ (2551)	4) เกษม พงเจุย (2551)	5) ชุคคูล์ กุณาวา (2551)	6) รัศมเกยรชั พงคัมาย (2551)	7) จาตุพัลย์ ซอบค้ำ (2552)	8) ประเสริฐ อัมวล (2551)	9) ชุชคัลล คุดลาคา (2551)	10) เกยลลลคคูล์ บุกเลอง (2551)	11) ประกอบ พงคัมพลาง (2551)	12) วุชอพัลลลล ลาชาชนนท (2551)	13) ชุชคค ซะออน (2551)	14) เพ้มทอง สมลล (2552)	15) เกยลลลลลล พงคัมทอง (2552)	16) ออรลลลลลลลล เลาคะพลลล (2551)	17) กรรฎ บุกเลอง (2551)	18) ชลลลลล ลลลลลลล (2551)	19) สมลลล จลลลลล (2551)	20) กายอนา นพลลลล (2552)	21) กณกคากอญอญลลลลลลลล (2551)	22) ลลลลลลลลลลลล (2552)
4.1	มาโรงเรียนทันการเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง						✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
4.2	เข้าเรียนทันเวลา							✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
4.3	เข้าร่วมกิจกรรมตามเวลา							✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
4.4	ส่งงาน/การบ้านภายในเวลาที่กำหนด	✓						✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
4.5	เข้าห้องสอบตรงเวลา																						
5. ด้านการตรงต่อเวลาในการทำภารกิจที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น																							
5.1	ไม่ผิดเวลานัด																						
5.2	เมื่อยืมของแล้วส่งคืนตามเวลา																						

ตารางที่ 2.2 ผลการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการดำเนินงานวิจัยของ (ต่อ)

ตัวบ่งชี้การมีวินัย		4. ด้านการตรงต่อเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนเอง																						
		23 จุรินทร์ วรรณศิริ (2550)	24 กีรยา ปัทมทอง (2552)	25 ชัชวาล มงคลเกษม (2553)	26 ชัยวัฒน์ อุดมเสน (2551)	27 สิริรัตน์ บุตรสีห์ (2551)	28 อธิภากรณ นาคเรือง (2552)	29 อภิพล สมบูรณ์ (2551)	30 ไชวรินทร์พร (2552)	31 คงสิริ อัจฉริยะ (2552)	32 จริญญา เจริญไทย (2550)	33 กัญญา พลายน้อย (2553)	34 ชุติพร ศิริพันธ์ (2552)	35 เจริญพร จงใจกลาง (2551)	36 อธิภากรณ นาคเรือง (2551)	37 กัญญา พงษ์ไชย (2551)	38 จุรินทร์ วรรณศิริ (2550)	39 รัชฎาภรณ์ พงษ์พิมาย (2551)	40 เกียรติศักดิ์ สาครศึกษา (2552)	41 ประติมา กอทอง (2551)	42 ศิริพร เมื่องโศภน (2551)	43 ชัชวาลย์ มงคลเกษม (2551)	44 วิไลวรรณ หอมทอง (2551)	45 ศศิธร รัตนแสง (2550)
4.1	มาโรงเรียนทันการเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง	✓			✓				✓			✓						✓		✓			✓	
4.2	เข้าเรียนทันเวลา	✓			✓				✓			✓						✓		✓			✓	
4.3	เข้าร่วมกิจกรรมตามเวลา	✓			✓				✓			✓						✓		✓			✓	
4.4	ส่งงาน/การบ้านภายในเวลาที่กำหนด	✓			✓							✓											✓	
4.5	เข้าห้องสอบตรงเวลา				✓				✓									✓						
5. ด้านการตรงต่อเวลาในการทำภารกิจที่เกี่ยวข้องกับผู้สอน																								
5.1	ไม่ผิดเวลานัด				✓													✓						
5.2	เมื่อมีของแล้วส่งคืนตามเวลา																	✓						

ตารางที่ 2.2 ผลการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการดำเนินงานวิจัยของ (ต่อ)

ตัวบ่งชี้การมีวินัย					
4. ด้านการตรงต่อเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนเอง					
4.1	มาโรงเรียนทันการเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง	✓			
4.2	เข้าเรียนทันเวลา	✓			
4.3	เข้าร่วมกิจกรรมตามเวลา	✓			
4.4	ส่งงาน/การบ้านภายในเวลาที่กำหนด				
4.5	เข้าห้องสอบตรงเวลา	✓			
5. ด้านการตรงต่อเวลาในการทำภารกิจที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น					
5.1	ไม่迟เวลานัด	✓			
5.2	เมื่อมีมของแล้วส่งคืนตามเวลา	✓			

2.2 ผลการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้การมีวินัยด้านความรู้ความรับผิดชอบและการทำงานวิจัยของ (ต่อ)

[illegible]

ตารางที่ 2.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการมีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อเวลาของนักเรียนจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

ตัวบ่งชี้การมีวินัย		4. ด้านการตรงต่อเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนเอง																									
		87 ฉวยเฉยฉิว (2553)	88 แสง เจ้าพรหม (2553)	89 วสันา สິงหสิ (2552)	90 อภิชาติ เทหุถึง (2551)	91 จุฑาเทพย จิตคคิ (2552)	92 มธิวคคิ วรคค (2551)	93 สมิย ชุมทอง (2551)	94 ไพบุยีย ยุทธสสิรุ (2550)	95 บุญสิ้อม ทองอาบ (2553)	96 วสันาบุฟ จันทรทอง (2552)	97 นิธยา รัชชิวาฟ (2552)	98 สุภคิ แสนขวา (2551)	99 จุฑาเทพย จิตคคิ (2552)	100 มธิวคคิ วรคค (2551)	101 ฉวยเฉย ฉอยฉิว (2553)	102 วุฬคค กองมสิ (2551)	103 สุรคคช เจริญสว้าง (2551)	104 อรพิน จารุไซย (2554)	105 พระสสาธิญ ขาญขสิคิ (2552)	106 อภิชาติ เทหุถึง (2551)	107 แสง เจ้าพรหม (2553)	108 วสันา สິงหสิ (2552)	109 สุนทร พานฟ (2551)	110 สมนหาย ส่วยเทศ (2552)	111 วุฬ รัชชิวารม (2556)	
4.1	มาโรงเรียนทันการเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
4.2	เข้าเรียนทันเวลา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
4.3	เข้าร่วมกิจกรรมตามเวลา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
4.4	ส่งงาน/การบ้านภายในเวลาที่กำหนด	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
4.5	เข้าห้องสอบตรงเวลา	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
5. ด้านการตรงต่อเวลาในการทำภารกิจที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น																											
5.1	ไม่ผิดเวลานัด																				✓						
5.2	เมื่อมีของแล้วส่งคืนตามเวลา																				✓						

ตาราง 2.3 สรุปจำนวนและร้อยละของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาที่ได้
จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 111 เรื่อง (n = 111)

	ปัจจัย	รวม	ร้อยละ
1. ด้านผู้บริหาร			
คุณลักษณะของผู้บริหาร			
1.1	มีความรู้สึกที่ดีต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียน	48	43.24
1.2	มีความเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้อื่น	41	36.94
1.3	ปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการมีวินัย	42	37.84
ความรู้ของผู้บริหาร			
1.4	มีความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยนักเรียน	57	51.35
1.5	มีความรู้เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย/แนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย	47	42.34
1.6	มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรและบริบทของโรงเรียนและชุมชน เพื่อนำไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน	50	45.05
1.7	มีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน / จัดการเรียนการสอนที่บูรณาการการเสริมสร้างวินัย เข้าไปในการเรียนการสอนได้	53	47.75
ความสามารถของผู้บริหาร			
1.8	มีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์/ปรัชญาที่เกี่ยวกับวินัยที่ชัดเจน	48	43.24
1.9	สามารถกระตุ้นและโน้มน้าวให้บุคลากรในโรงเรียนเห็นความสำคัญ ในการพัฒนาวินัย	48	43.24
1.10	สามารถส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย	56	50.45
1.11	ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน บ้าน ชุมชน และองค์กรต่างๆ ในการเสริมสร้างวินัย	50	45.05
1.12	จัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการ/กิจกรรมที่เสริมสร้างวินัยนักเรียน	49	44.14
1.13	นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะการทำโครงการ/กิจกรรมเสริมสร้างวินัย นักเรียน	54	48.65

ตาราง 2.3 (ต่อ)

	ปัจจัย	รวม	ร้อยละ
2. ด้านครู			
คุณลักษณะของครู			
2.1	มีความรู้สึกที่ดีต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียน	92	82.88
2.2	มีความเข้าใจถึงวิสัยทัศน์ จุดหมาย เป้าหมายด้านการเสริมสร้างวินัย	93	83.78
2.3	ตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีวินัยของนักเรียน	93	83.78
2.4	ปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการมีวินัยของนักเรียน	71	63.96
ความรู้ของครู			
2.5	มีความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน	107	96.40
2.6	มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย	96	86.49
2.7	มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรและบริบทของโรงเรียนและชุมชน เพื่อนำไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน	98	88.29
2.8	มีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน / จัดการเรียนการสอนที่บูรณาการการเสริมสร้างวินัย เข้าไปในการเรียนการสอนได้	93	83.78
ความสามารถของครู			
2.9	มีความสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย	101	90.99
2.10	สามารถวิเคราะห์หลักสูตรและบริบทของโรงเรียนและชุมชน เพื่อนำไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน	71	63.96
2.11	สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน / จัดการเรียนการสอนที่บูรณาการการเสริมสร้างวินัยเข้าไปในการเรียนการสอนได้	74	66.67
2.12	มีความสามารถในการเสริมแรงนักเรียนให้มีวินัย	99	89.19
3. ด้านนักเรียน			
3.1	ตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีวินัย	105	94.59
3.2	เป็นผู้คิดกิจกรรมที่เสริมสร้างวินัยด้วยตนเอง	12	10.81
3.3	เป็นผู้ลงมือทำกิจกรรมที่เสริมสร้างวินัยด้วยตนเอง	94	84.68

ตาราง 2.3 (ต่อ)

	ปัจจัย	รวม	ร้อยละ
3.4	เป็นผู้นำเสนอกิจกรรมที่เสริมสร้างวินัยด้วยตนเอง	18	16.22
3.5	มีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมสร้างวินัย	96	86.49
4. ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน			
4.1	โรงเรียนมีบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความรัก ความเมตตา	89	80.18
4.2	ทุกคนในโรงเรียนให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไม่มีอคติต่อกัน	73	65.77
4.3	กิจกรรมในโรงเรียนเน้นความร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน	88	79.28
4.4	มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียน	96	86.49
5. ด้านเครือข่ายความร่วมมือ			
5.1	กรรมการสถานศึกษา/ผู้ปกครอง/ชุมชน/องค์กรต่างๆ มีความเข้าใจวิสัยทัศน์ จุดหมาย เป้าหมายด้านการเสริมสร้างวินัยนักเรียน	87	78.38
5.2	กรรมการสถานศึกษา/ผู้ปกครอง/ชุมชน/องค์กรต่างๆ มีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาวินัยนักเรียน	89	80.18
5.3	กรรมการสถานศึกษา/ผู้ปกครอง/ชุมชน/องค์กรต่างๆ ให้การสนับสนุน ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาวินัยนักเรียน	103	92.79
5.4	กรรมการสถานศึกษา/มีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน บ้าน ชุมชน และองค์กรต่างๆ ในการเสริมสร้างวินัยนักเรียน	56	50.45

ตาราง 2.4 สรุปจำนวนและร้อยละของตัวบ่งชี้การมีวินัยด้านความรับผิดชอบและความตรงต่อเวลาของนักเรียนจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจำนวน 111 เรื่อง (n = 111)

	ตัวบ่งชี้การมีวินัย	รวม	ร้อยละ
1. ด้านความรับผิดชอบ			
1.1 ความรับผิดชอบต่อตนเอง			
1.1.1	แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ	68	61.26
1.1.2	รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	77	69.37
1.1.3	ขยันรับผิดชอบต่อการเรียน	57	51.35
1.1.4	รักษาสุขภาพอนามัยของตนเอง	29	26.13
1.1.5	มีความอดทน เพียรพยายาม	34	30.63
1.2 ความรับผิดชอบต่อครอบครัว			
1.2.1	ช่วยทำงานบ้าน	14	12.61
1.2.2	เคารพเชื่อฟังผู้ปกครอง	30	27.03
1.2.3	ไม่นำความเดือดร้อนมาสู่ครอบครัว	19	17.12
1.3 ความรับผิดชอบต่อสังคม			
1.3.1	ช่วยดูแลรักษาสาธารณสมบัติ	48	43.24
1.3.2	เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	95	85.59
1.3.3	เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน	26	23.42
2. ด้านการตรงต่อเวลา			
2.1 การตรงต่อเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนเอง			
2.1.1	มาโรงเรียนทันการเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง	69	62.16
2.1.2	เข้าเรียนทันเวลา	60	54.05
2.1.3	เข้าร่วมกิจกรรมตามเวลา	56	50.45
2.1.4	ส่งงาน/การบ้านภายในเวลาที่กำหนด	43	38.74
2.1.5	เข้าห้องสอบตรงเวลา	9	8.11
2.2 การตรงต่อเวลาในการทำภารกิจที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น			
2.2.1	ไม่ผิดเวลานัด	16	14.41
2.2.2	เมื่อยืมของแล้วส่งคืนตามเวลา	8	7.21

ผลจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ข้างต้น ผู้วิจัยได้นำไปใช้ในการยกยารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความ รับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ในส่วนของปัจจัยเกื้อหนุน ที่ประกอบไปด้วย ผู้บริหาร ครู/บุคลากร นักเรียน สภาพแวดล้อมในโรงเรียน เครือข่ายความร่วมมือ และในส่วนของผลลัพธ์ (Outcome) ของรูปแบบ คือ ตัวบ่งชี้ของการมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.8.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัย

ถิรพงศ์ ฤกษ์ขำ (2558) ได้ทำการพัฒนารูปแบบการพัฒนาวินัยนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร มีการดำเนินการ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการพัฒนาวินัยนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ดำเนินการโดย 1) วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิดและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษารูปแบบการพัฒนาวินัยนักเรียน 2) ศึกษาสภาพ และปัญหาการดำเนินการพัฒนาวินัยในปัจจุบัน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้ คือ รองผู้อำนวยการ กลุ่มบริหารงานที่ดูแลเกี่ยวกับกิจการนักเรียนโดยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามความคิดเห็นและ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ 3) ร่างรูปแบบการพัฒนาวินัยนักเรียน 4) วิพากษ์ร่างรูปแบบ ที่ร่างขึ้น โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม 5) ปรับปรุงรูปแบบที่ได้จากการสนทนากลุ่ม 6) ศึกษา ความเป็นไปได้และตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประชากรที่ใช้ใน การวิจัยขั้นตอนนี้ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ และทำการตรวจสอบ ความสอดคล้องของรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ใช้การวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis: CFA) พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิง ประจักษ์ ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบฯ โดยนำรูปแบบที่ได้ไปทดลองใช้ในโรงเรียนสตรีวิทยา 2 ในพระบรมราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ขั้นตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบฯ ดำเนินการโดย 1) การประเมินรูปแบบฯ หลังจากทดลองใช้ โดยนำมาตราฐานการประเมินของ JCSEE (Maduas, Scriven and Stufflebeam, 1983, หน้า 399 - 402) มาปรับใช้เป็นเกณฑ์ใน การประเมินแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ มาตรฐานด้านความเป็น ไปได้ มาตรฐานด้านความเหมาะสมและมาตรฐานด้านความถูกต้อง เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ความคิดเห็นที่มีค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของแบบสอบถามในภาพรวมเท่ากับ 0.962 และ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) นำผลการประเมิน ดังกล่าว มาปรับปรุงรูปแบบที่นำไปทดลองใช้ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในทางปฏิบัติ ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการพัฒนาวินัยนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ ด้านการบริหาร ด้านการจัดการเรียน การสอน ด้านการจัดกิจกรรม ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านการสร้างความสัมพันธ์ผู้ปกครอง และด้านการวัดและประเมินผลทางวินัย 2) การประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบ พบว่า ร้อยละ ของนักเรียนที่ได้ผลการประเมินหลังการทดลองใช้รูปแบบในภาพรวม ในระดับ 3 และ 2 มีจำนวน นักเรียนเพิ่มมากขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการทดลองใช้รูปแบบ ส่วนร้อยละของนักเรียนที่ได้ผล การประเมินหลังการทดลองใช้รูปแบบในระดับ 1 และ 0 มีจำนวนลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับก่อน การทดลองใช้รูปแบบ และ3) การประเมินผลการทดลองการใช้รูปแบบการพัฒनावินัยนักเรียน ตามมาตรฐานการประเมินของ JCSEE 4 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานด้านอรรถประโยชน์ มาตรฐาน ด้านความเป็นไปได้ มาตรฐานด้านความเหมาะสม และมาตรฐานด้านความถูกต้อง พบว่า รูปแบบการพัฒनावินัยนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร มีอรรถประโยชน์ มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม และมีความถูกต้อง อยู่ในระดับมากที่สุดทุกมาตรฐาน

คุณศักดิ์ บุตรสีมา (2555) ได้ทำการศึกษาการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการเสริมสร้างควมมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียน มัธยมศึกษา จังหวัดมุกดาหาร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัด มุกดาหาร จำนวน 723 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีอำนาจการจำแนกรายชื่อ อยู่ระหว่าง 0.32 - 0.91 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.93 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t - test (Independent Samples) และ F - test (One - way ANOVA) ผลการศึกษา พบว่า 1) การเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียน โดยรวม อยู่ในระดับดีมาก 2) การเสริมสร้างควมมีวินัยของนักเรียน จำแนกตามสภาพโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านการสร้าง วินัยโดยใช้เกณฑ์บังคับ โดยนักเรียนมีความเห็นสูงกว่าครู เมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

สันติกร รักสองหมื่น (2557) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียน มัธยมศึกษา ในเขตภาคใต้ตอนบน ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวง ศึกษาธิการ ในเขตภาคใต้ตอนบน จำนวน 236 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนที่จัดการเรียน การสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 118 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 118 คน หัวหน้างานปกครองหรือหัวหน้างานฝ่ายกิจการนักเรียน จำนวน 118 คน ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา จำนวน 118 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,180 คน รวมทั้งหมด 1,534 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้าง

ขึ้นเอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ตัวแปรที่สังเกตได้โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนระหว่างรูปแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้การวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (Path Analysis) ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับการมีวินัยของนักเรียนมีระดับการมีวินัยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ระดับการมีวินัยของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ และด้านการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียนพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียนเรียงตามลำดับจากมากที่น้อยที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ส่งผลต่อการมีวินัยทางตรงและทางอ้อมต่อการมีวินัยของนักเรียน โดยมีค่าอิทธิพลรวม $Beta = 0.65$ รองลงมา คือ ปัจจัยด้านสภาพครอบครัวของนักเรียน ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อการมีวินัยของนักเรียน มีค่าอิทธิพลรวม 0.39 ปัจจัยด้านจิตลักษณะ ส่งผลทางตรงและทางอ้อมต่อการมีวินัยของนักเรียน มีค่าอิทธิพลรวม $Beta = 0.20$ และปัจจัยด้านการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนส่งผลทางตรงต่อการมีวินัยของนักเรียน มีค่าอิทธิพลรวม $Beta = 0.15$ 3) ลักษณะรูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียนที่สร้างขึ้นมา มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

พระครูใบฎีกา พงษ์พันธ์ุ บุญญวิโส (บุญสอน) (2553) ได้ทำการศึกษาการส่งเสริมวินัยนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 การศึกษาเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างครูอาจารย์ จำนวน 351 คน นักเรียน จำนวน 770 คน รวมจำนวน 1,121 คน เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า เก็บข้อมูล 6 ด้าน คือ ด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลา ด้านการเข้าแถว ด้านความสะอาด ด้านการแสดงความเคารพ ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบและแนวปฏิบัติของโรงเรียน และนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ผลการศึกษา พบว่า 1) สภาพการส่งเสริมวินัยนักเรียนของครูอาจารย์ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.26 โดยการส่งเสริมวินัยด้านการแต่งกายและด้านการปฏิบัติตามระเบียบวินัยข้อบังคับของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการเข้าแถว ด้านการแสดงความเคารพ ด้านการตรงต่อเวลา และด้านความสะอาดตามลำดับ ส่วนสภาพการส่งเสริมวินัยของนักเรียนในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.91 ส่วนรายด้าน พบว่า ด้านการแสดงความเคารพและด้านการปฏิบัติตามระเบียบวินัยและข้อบังคับของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยรองลงมา ได้แก่ ด้านการแต่งกาย ด้านความสะอาด ด้านการเข้าแถว และด้านการตรงต่อเวลาตามลำดับ 2) ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมวินัยนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เขต 3 พบว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์ทำความเข้าใจระเบียบวินัยด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง มีกิจกรรมยกย่องนักเรียนที่ปฏิบัติถูกต้อง

ตามกฎหมายของโรงเรียนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี มีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างจิตสำนึกด้านวินัยและความรับผิดชอบต่อเกิดขึ้นกับนักเรียนเป็นสำคัญ

สิริกร อินสม (2558) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมความมีวินัยในตนเองของนักเรียนตามสถานภาพของครอบครัว เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสภาพการอบรมเลี้ยงดูและสภาพแวดล้อมสถานศึกษากับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน เพื่อศึกษาชุดปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเอง และเพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 191 คน ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 191 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนนทบุรี 14 โรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ครูฝ่ายปกครองในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่ตั้งอยู่ในจังหวัดนนทบุรี จำนวน 112 คน จาก 14 โรงเรียน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน One - Way ANOVA F-test สถิติทดสอบสมมุติฐานวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) คัดเลือกตัวแปรพยากรณ์ที่สัมพันธ์กับตัวแปรเกณฑ์ โดยใช้วิธีการ Enter เพื่อดูตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการศึกษาระดับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน พบว่า 1) นักเรียนมีวินัยด้านพฤติกรรมในห้องเรียนและด้านพฤติกรรมทั่วไปอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนตามสถานภาพของครอบครัว พบว่า นักเรียนที่มีสถานภาพทางครอบครัวต่างกัน มีพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความมีวินัยในตนเองทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านการอบรมเลี้ยงดู คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจที่มีเหตุผล ด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา ได้แก่ การปฏิบัติตนของครูพฤติกรรมกลุ่มเพื่อน และระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ด้านการอบรมเลี้ยงดู คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ 4) ชุดตัวแปรที่พยากรณ์ความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ประกอบด้วย พฤติกรรมกลุ่มเพื่อน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การปฏิบัติตนตามครูและการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจที่มีเหตุผล โดยสมการนี้สามารถทำนายความมีวินัยในตนเองของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 33.0 ($R^2 = .330$) 5) ปัญหาของ

การพัฒนาพฤติกรรมด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนในด้านการปฏิบัติตนของครู ครูบางคนสอนไม่ค่อยเข้าใจ ทำให้นักเรียนชวนกันหนีเรียน ในด้านพฤติกรรมกลุ่มเพื่อน นักเรียนมีพฤติกรรมเลียนแบบ เช่น การแต่งกายผิดระเบียบ ด้านพฤติกรรมทั่วไป คือ ขาดความรับผิดชอบ สนใจเทคโนโลยีที่ไม่จำเป็นมากเกินไป ครูควรหาสื่อหรือกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนง่ายขึ้น ให้มีการกำหนดบทลงโทษอย่างชัดเจนสำหรับนักเรียนที่หนีเรียน ควรจัดกิจกรรมปลูกจิตสำนึก หาสื่อการสอนที่ทำให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง สำหรับผู้ปกครองควรให้ความรักและเอาใจใส่นักเรียน ติดตามความเป็นอยู่และผลการเรียน ตลอดจนการคบเพื่อนของนักเรียน ควรมีการสอนจริยธรรมและศีลธรรมให้มากขึ้น ผู้ปกครองควรปรับตัว ลดช่องว่างระหว่างวัยลง โดยการโน้มเข้าใกล้กับลูกที่เป็นวัยรุ่นให้ได้มากที่สุด เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจที่ดีต่อกัน

2.8.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ

ธัญลักษณ์ เวชกามา (2556) ได้ทำการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนท่าเยี่ยมวิทยาล อําเภอมืองยาง จังหวัดนครราชสีมา ดำเนินการสร้างความรับผิดชอบ 3 ด้าน โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ ดำเนินการเป็น 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติการ การสังเกต โดยกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 25 คน กลุ่มผู้ร่วมวิจัยจำนวน 4 คน กลุ่มผู้ใช้ข้อมูลจำนวน 11 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน และแบบบันทึก การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation Technique) และเสนอข้อมูลโดยใช้วิธีการพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาก่อนการดำเนินการพัฒนา โรงเรียนประสบปัญหาการขาดความรับผิดชอบ คือ ด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลา และด้านการรักษาความสะอาด เมื่อดำเนินการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าเยี่ยมวิทยาลแล้ว ในวงรอบที่ 1 ใช้กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการ โครงการเสริมสร้างวินัยนักเรียน กิจกรรมตาวิเศษ และกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความรับผิดชอบต่อตนเอง เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ นักเรียนส่วนมาก (ร้อยละ 72) ปรับปรุงตนเองดีขึ้น ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง นักเรียนมาโรงเรียนทันเวลาในการทำกิจกรรมรักษาความสะอาด บริเวณอาคารเรียน ร่วมมือกันทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนได้สะอาดดี แต่พบปัญหามีนักเรียนบางส่วนไม่เข้าร่วมกิจกรรม ทั้งเศษกระดาษไม่เป็นที่ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยจึงร่วมกันวางแผนการดำเนินงานในวงรอบที่ 2 โดยใช้ 4 กิจกรรมเพื่อกระตุ้นสร้างความตระหนักและเห็นคุณค่า พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความรับผิดชอบต่อตนเองดีขึ้นกว่าวงรอบที่ 1 กล่าวคือ นอกจากนักเรียนจะมาทำเวรประจำวันทันทุกครั้งและรักษาความสะอาดในห้องเรียนได้อย่างดีเยี่ยม ก่อนเลิกเรียนตอนเย็น นักเรียนช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียนพร้อมทั้งนำขยะไปทิ้งทิ้งจึงพากันกลับบ้าน โดยมีครูอาจารย์เป็นผู้ดูแลและให้กำลังใจ ส่วนด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม พบว่า นักเรียนร่วมกัน

ทำความสะอาดบริเวณที่ตนเองรับผิดชอบทุกคน (ร้อยละ 100) ร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด

คงสิริ อาจิวชัย (2552) ได้ทำวิจัยเรื่อง การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนนวมินทราชูทิศ อีสาน อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ 2 ด้าน คือ ความรับผิดชอบต่อตนเองด้านการแต่งกายและความรับผิดชอบต่อส่วนรวมด้านการรักษาความสะอาด โดยการใช้วิจัยเชิงปฏิบัติการ 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การสังเกตและการสะท้อนผล กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้าและบุคลากรในโรงเรียน ที่มาร่วมศึกษาด้วยความสมัครใจ จำนวน 4 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 69 คน ประกอบด้วยอาจารย์ที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3 คน อาจารย์ฝ่ายปกครอง จำนวน 1 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 65 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสังเกต แบบประเมิน แบบสัมภาษณ์ การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าเชิงบรรยาย ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความรับผิดชอบมากขึ้น รักความสะอาด และให้ความร่วมมือในการดูแลความสะอาดห้องเรียน บริเวณโรงเรียนมากขึ้น มีความกระตือรือร้น มีวินัยในการทำมาสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนด้วยตนเองโดยมีต้องมีครูคอยกำกับดูแล โดยใช้กลยุทธ์กิจกรรมโฮมรูมและกิจกรรมสะอาดทุกตารางเมตรพัฒนา

เจนุวัตร จงเจือกกลาง (2551) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนคุเตยราษฎร์สามัคคี อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนคุเตยราษฎร์สามัคคี อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) มีกระบวนการทำงานที่เป็นวงจร PAOR ตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การลงมือปฏิบัติการตามแผน (Action) การสังเกตการณ์ (Observation) และการสะท้อนผลการปฏิบัติการ (Reflection) การดำเนินการเป็น 2 วงรอบ ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู ที่สมัครใจเข้าร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 6 คน กลยุทธ์ที่ใช้พัฒนา ได้แก่ 1. กิจกรรม AIC (Appreciation Influence Control) 2. กิจกรรมโฮมรูม 3. กิจกรรมจิตใจแจ่มใสสุขภาพแข็งแรง 4. กิจกรรมทำความสะอาดบริเวณจุดบริการ 5. กิจกรรมคนดีศรีคุเตย 6. กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน 7. กิจกรรมความสะอาด 360 องศา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 คน ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 3 คน ครูเวร/ครูประจำชั้น จำนวน 4 คน ประธานและรองประธานนักเรียนจำนวน 2 คน ตัวแทนนักเรียน ช่วงชั้นที่ 1 , 2 จำนวน 4 คน และนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 62 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึก และ

แบบประเมิน การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลหลายมิติ (Triangulation) วิเคราะห์และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยวิธีการบรรยาย (Narrative) ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนคูเตย ราษฎร์สามัคคี อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา ก่อนการพัฒนาการปฏิบัติงานไม่มีความชัดเจน ต่อเนื่อง ทำให้พบปัญหานักเรียนขาดวินัยด้านความรับผิดชอบกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จึงได้พัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ ในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์ กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ (Appreciation Influence Control) กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมจิตใจแจ่มใสสุขภาพแข็งแรง กิจกรรมทำความสะอาดบริเวณจุดบริการ กิจกรรมคนดีศรีคูเตย ผลการพัฒนาปรากฏว่า กิจกรรมเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบส่งผลให้นักเรียน มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทิศทางที่ดีขึ้น แต่ยังมีประเด็นปัญหาที่จะต้องแก้ไขปรับปรุง คือ นักเรียนบางส่วนที่ยังไม่มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อให้การพัฒนาได้ผลแบบถาวรจึงพัฒนา ในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน และกิจกรรมความสะอาด 360 องศา โดยการดำเนินกิจกรรมการกวาดล้างอย่างจริงจังในการทำความสะอาดร่างกายของกิจกรรมฟันสวย ยิ้มใส และในกิจกรรมเขตรับผิดชอบสะอาด ปรับปรุงกิจกรรมกลุ่มสปีการ กำหนดกิจกรรมและ หน้าที่จุดบริการให้ชัดเจน และขยายระยะเวลาให้เหมาะสม ผลปรากฏว่า นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมด้านความสะอาดร่างกาย เครื่องแต่งกาย ห้องเรียน ห้องพิเศษ ห้องส้วม และบริเวณ โรงเรียนดีขึ้นมากจึงทำให้นักเรียนมีร่างกายที่สะอาดสมบูรณ์ แข็งแรง สุขภาพจิตดี บริเวณโรงเรียน สะอาด ร่มรื่น อยู่เสมอ เหมาะแก่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างดี

จิราพร พานสุวรรณ (2551) ได้ศึกษาถึงการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัย นักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนบ้านหนองไผ่พิทยาคม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัด นครราชสีมา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการดำเนินงาน เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความ รับผิดชอบโรงเรียนบ้านหนองไผ่พิทยาคม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ตามกรอบ การศึกษา 2 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง และด้านความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ ดำเนินการเป็น 2 วงรอบ แต่ละวงรอบ ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การสังเกต และการสะท้อนผล กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้ศึกษาค้นคว้า ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านหนองไผ่พิทยาคม จำนวน 4 คน กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 คือ ประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 จำนวน 33 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 43 คน ได้แก่ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 5 คน กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 33 คน และผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองไผ่พิทยาคม จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิค การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าเชิงบรรยาย ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า สภาพปัญหาของโรงเรียน บ้านหนองไผ่พิทยาคม โรงเรียนขาดการส่งเสริมความมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม นักเรียนขาด

ความตระหนักในความรับผิดชอบต่อตนเองและสถานศึกษา ส่งผลให้คุณภาพของผู้เรียนไม่เป็นไปตามเป้าประสงค์และจากการประชุมระดมความคิดของผู้ร่วมศึกษา ได้กำหนดแนวทางร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนจึงได้ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 มีการพัฒนาใน 2 ส่วน คือ การพัฒนากลุ่มผู้ร่วมศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจและเกิดทักษะในกระบวนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนโดยการประชุมและพัฒนากลุ่มเป้าหมายให้เกิดการพัฒนาและเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ โดยการจัดกิจกรรม 2 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมโรงเรียนสวยด้วยมือเราและกิจกรรมนักเรียนต้นแบบ ผลของการดำเนินการ พบว่า นักเรียนได้รับการพัฒนายินดีด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาดีขึ้นเป็นที่น่าพอใจ วงรอบที่ 2 ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ร่วมกันดำเนินการกลยุทธ์เดิมต่อเนื่อง และได้เพิ่มรายละเอียดในการดำเนินกิจกรรม คือ ขอความร่วมมือไปยังผู้ปกครองนักเรียนเข้าร่วมประเมินการดำเนินกิจกรรมของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้น กล่าวคือ ตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียน รู้จักระวังและรักษาสุขภาพอนามัยของตนเอง รู้จักใช้จ่ายอย่างประหยัดและคุ้มค่า รวมถึงสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จตามกำหนดและมีคุณภาพ นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสถานศึกษามากขึ้น กล่าวคือ รักษาความสะอาดโต๊ะ เก้าอี้ อาคารเรียน และบริเวณโรงเรียนที่ตนเองรับผิดชอบเป็นอย่างดี แต่งกายถูกต้องตามระเบียบโรงเรียนและรักษาสมบัติของโรงเรียน ผลที่ได้เป็นที่น่าพอใจและประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้

เกษม พงษ์ไชย (2551) ได้ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนนิคมพิมายศึกษา อำเภอนิคมพิมาย จังหวัดนครราชสีมา มีการรอบการศึกษา 2 ด้าน คือ วินัยด้านการแต่งกาย และวินัยด้านความสะอาด โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการดำเนินการเป็น 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การสังเกต และการสะท้อนผล กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้ศึกษาค้นคว้า ครูที่ปรึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 และ 4/2 จำนวน 2 คน กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/1 และ 4/2 จำนวน 72 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 6 คน ได้แก่ ครูฝ่ายปกครอง ครูที่ปรึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 คน หัวหน้าห้องระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 2 คน ครูเวรประจำวัน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าเชิงบรรยาย ผลการศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบัน ปัญหาวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ คือ นักเรียนแต่งกายไม่ถูกระเบียบสวมเครื่องประดับ ไขว่คว้า แต่งหน้ามาโรงเรียน และขาดวินัยด้านการรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจึงได้ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 ดำเนินการโดยใช้กิจกรรม “รณรงค์การแต่งกายถูกระเบียบ” และกิจกรรม “โรงเรียนน่าอยู่แลดูสะอาดตา” ผลการพัฒนา พบว่า พฤติกรรมวินัยนักเรียนด้านการแต่งกายของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่ดีขึ้น นักเรียนตัดผมถูกระเบียบของโรงเรียน นักเรียนหญิงที่ไขว่คว้ามัดรวบผม ไม่แต่งหน้า

หรือสวมใส่เครื่องประดับเพื่อการเสริมสวย และแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนรวมถึง การสวมเสื้อใส่กางเกงของนักเรียนชาย แต่ยังมีนักเรียนส่วนหนึ่งที่พยายามหลบเลี่ยง ปฏิบัติให้ ถูกต้องเฉพาะในเวลาที่ต้องตรวจประเมินหรือไม่ปฏิบัติเลย และพฤติกรรมวินัยนักเรียนด้านการรักษา ความสะอาดห้องเรียนและบริเวณที่รับผิดชอบมีความสะอาดมากขึ้น นักเรียนมีความตั้งใจและ เอาใจใส่ในการทำ ความสะอาด มีการร่วมมือกันในกลุ่มที่รับผิดชอบ นักเรียนมาโรงเรียนเร็วขึ้น ห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนที่รับผิดชอบเป็นระเบียบ มีการทิ้งขยะเป็นที่ แต่ยังมีนักเรียนส่วนหนึ่งที่ ยังไม่ให้ความร่วมมือในการทำ ความสะอาด กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจึงประชุมร่วมกันเพื่อหา แนวทางพัฒนาในวงรอบที่ 2 ดำเนินการโดยใช้กิจกรรม “คนดีศรีนครินทรวิโรฒศึกษา” กิจกรรม “ประกวดความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน” เป็นกลยุทธ์พัฒนา พบว่า นักเรียนมีการแต่งกาย ถูกระเบียบมากขึ้น มีบุคลิกภาพที่ดีขึ้น ห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนสะอาดและสวยงาม มีการ ตกแต่งห้องเรียนและบริเวณโรงเรียนตามจินตนาการของนักเรียน ทำให้ภูมิทัศน์โดยรวมของ โรงเรียนสวยงามมากขึ้น

ชูศักดิ์ ภูพานา (2551) ได้ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการดำเนินงานสร้างเสริมวินัยความรับผิดชอบ ต่อตนเองของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลหนองแขวงประชาอุบลมภ์ อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น 4 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ด้านการตรงต่อเวลา ด้านการปฏิบัติตามระเบียบของ สถานศึกษา ด้านการแต่งกาย และด้านการสนใจกิจกรรมการเรียน โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ ตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน ขั้นการปฏิบัติตามแผน ขั้นการสังเกต และขั้นสะท้อนผล ซึ่งมีกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าที่ได้มาโดยความสมัครใจเข้าร่วมพัฒนา จำนวน 7 คน ประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูที่ปรึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 จำนวน 4 คน กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 ที่มี พฤติกรรมขาดวินัย จำนวน 32 คน ระหว่างดำเนินการพัฒนาใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา ได้แก่ 1) การอบรม 2) การเสริมแรง 3) การเยี่ยมบ้าน และดำเนินการตรวจสอบข้อมูลแบบหลายมิติ (Triangulation) ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ก่อนการพัฒนานักเรียนกลุ่มเป้าหมายมาเข้าแถว เคารพธงชาติ ไม่ตรงเวลา นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบของสถานศึกษาไม่ถูกต้องและการเข้าปฏิบัติ กิจกรรมต่างๆ ไม่ทันตามเวลากำหนด นักเรียนแต่งชุดนักเรียนและชุดประจำวันไม่ถูกต้องตาม ระเบียบโรงเรียน นักเรียนทำงานที่ครูมอบหมายไม่เสร็จ ส่งงานไม่ทันกำหนดเวลา และไม่สอบกแก้ไข ผลการเรียน ส่งผลต่อกิจกรรมการเรียนการสอนของครู และในที่สุดทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ผู้ศึกษาจึงได้ดำเนินการพัฒนาโดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ และกลยุทธ์ในการพัฒนา ผลการศึกษาในแต่ละด้าน พบว่า 1) ด้านการตรงต่อเวลา นักเรียนกลุ่ม เป้าหมาย มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ได้แก่ การมาเข้าแถวเคารพธงชาติ ตรงเวลา 2) ด้านการ ปฏิบัติตามระเบียบของสถานศึกษา นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเข้าร่วม ปฏิบัติกิจกรรม ต่างๆ ทุกกิจกรรมทันเวลา 3) ด้านการแต่งกาย มีการแต่งกายด้วยชุดนักเรียน และ

มีการแต่งกายด้วยชุดประจำวันตามที่โรงเรียนกำหนดเรียบร้อยทุกคน 4) ด้านการสนใจกิจกรรมการเรียน พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมพัฒนาไปในทางที่ดี กล่าวคือ มีการทำงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จและส่งทันตามกำหนดเวลา รวมถึงดำเนินการสอบแก้ผลการเรียนเสร็จเรียบร้อยทุกคน กล่าวได้ว่า นักเรียนได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหลังจากที่ได้รับการพัฒนาแล้ว และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

รักษเกียรติ พิงพิมาย (2551) ได้ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างควมมีวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านวังหิน อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา การศึกษาค้นคว้าใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ดำเนินการเป็น 2 วงรอบ แต่ละวงรอบ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการสร้างความตระหนัก กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า และผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 2 คน คือ ครูหัวหน้าฝ่ายปกครองและครูแนะแนว กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีปัญหาด้านความตรงต่อเวลา จำนวน 18 คน และนักเรียนที่มีปัญหาด้านการแต่งกาย จำนวน 22 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 27 คน ประกอบด้วย ตัวแทนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 คน ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 4 คน ครูเวรประจำวันจำนวน 5 คน และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 คน ตัวแทนผู้นำชุมชน จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบบันทึกข้อมูลต่างๆ การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลหลายมิติ และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ก่อนการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน บุคลากรในโรงเรียนขาดการวิเคราะห์ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน ไม่มีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่ชัดเจน ขาดระบบการร่วมคิดร่วมทำในการกำกับติดตามและประสานงานของบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งครูยังมีการะงานการสอนและงานพิเศษอื่นอยู่มากพอแล้ว ทำให้การดำเนินงานขาดประสิทธิภาพที่ชัดเจน พฤติกรรมการมาโรงเรียนสายและการแต่งกายไม่ถูกต้องและไม่เป็นระเบียบจึงเกิดขึ้น หลังจากดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน พบว่า กลุ่มเป้าหมายที่มีปัญหาด้านการตรงต่อเวลาผ่านการพัฒนา จำนวน 15 คน ไม่ผ่านการพัฒนา จำนวน 3 คน และกลุ่มเป้าหมายที่มีปัญหาด้านการแต่งกายผ่านการพัฒนา จำนวน 19 คน ไม่ผ่านการพัฒนา จำนวน 3 คน จึงต้องดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การสร้างควมตระหนักด้วยกิจกรรม “การอบรมระเบียบวินัยด้านการตรงต่อเวลาและการแต่งกายในคาบโฮมรูม” พบว่า กลุ่มเป้าหมายสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในด้านการตรงต่อเวลาและการแต่งกายผ่านเกณฑ์การพัฒนาทุกคน

จตุรวิทย์ ขอบคำ (2552) ได้ทำการวิจัยเพื่อเสริมสร้างคามมีวินัยของนักเรียนด้านความรับผิดชอบโรงเรียนเทศบาลสวนสนุก สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครขอนแก่น ในด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อส่วนร่วม โดยใช้กลยุทธ์ 3 กลยุทธ์ คือ โครงการเสริมสร้างวินัยใ้ใจรัก (รักษ์) สะอาด กิจกรรมประชาสัมพันธ์การรักษาความสะอาด กิจกรรมการตกแต่งห้องเรียน กิจกรรมเวรประจำวันทำความสะอาดเขตรับผิดชอบ กิจกรรมรณรงค์การตรงต่อเวลา กิจกรรมวันสำคัญฉันทัดต้องทำ กิจกรรมประกวดห้องเรียนดีเด่น โครงการลูกเสือสรวัดร นักเรียน กิจกรรมเดินแถวกลับบ้าน กิจกรรมพืดูแลน่อง โครงการพ่อครูแม่ครู กิจกรรมพบพ่อครูแม่ครู กิจกรรมเยี่ยมบ้านสานรัก และกระบวนการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) จำนวน 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติตามแผน (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 135 คน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจำนวน 7 คน ประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 6 คน ประกอบด้วย ครูฝ่ายปกครองจำนวน 3 คน ครูที่ปรึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 39 คน ประกอบด้วยหัวหน้างานอาคารสถานที่ จำนวน 3 คน ครูหัวหน้างานสภานักเรียนและสรวัดรนักเรียน จำนวน 3 คน กรรมการสภานักเรียนและสรวัดรนักเรียน จำนวน 3 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการประชุม และแบบประเมินพฤติกรรมคามมีวินัยของนักเรียน การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบ ข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation Technique) และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า สภาพการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยของนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนเทศบาลสวนสนุก สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครขอนแก่นก่อนการดำเนินการพัฒนานักเรียนขาดคามรับผิดชอบต่อตนเอง กล่าวคือ การแต่งกายไม่เรียบร้อย ไม่สวมถุงเท้า แต่งกายไม่เหมาะสมกับวิชาเรียน เช่น ไม่แต่งชุดพลศึกษาในวันที่มีการเรียนวิชาพลศึกษา ขาดคามรับผิดชอบต่อหน้าที่ กล่าวคือ เข้าเรียนไม่ตรงเวลา หนีเรียนบางชั่วโมง ไม่เข้าเรียนในวิชาชุมนุม เป็นต้น และขาดคามรับผิดชอบต่อส่วนรวม กล่าวคือ ทิ้งขยะไม่ถูกที่ ขาดการมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาดตามที่ได้รับมอบหมาย และขาดวินัยในการทิ้งขยะหลังจากได้ดำเนินการพัฒนาและเสริมสร้างวินัยนักเรียนโดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา 3 กลยุทธ์ คือ โครงการเสริมสร้างวินัยใ้ใจรัก (รักษ์) สะอาด โครงการลูกเสือสรวัดรนักเรียน และโครงการพ่อครูแม่ครู นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง กล่าวคือ นักเรียนมีวินัยในการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบทางโรงเรียน มีการพัฒนาพฤติกรรมการแต่งกายจนถูกต้องตามระเบียบของทางโรงเรียน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ กล่าวคือ มีการเข้าเรียนตรงเวลาและครบทุกรายวิชา เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นทุกครั้ง มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม กล่าวคือ มีวินัยในการทิ้งขยะ ช่วยกันรักษาความสะอาดห้องเรียน ห้องน้ำและบริเวณโรงเรียนจนสะอาดร่มรื่น มีการตกแต่งห้องเรียนให้สวยงาม ดูแลรักษาโต๊ะ เก้าอี้ และอุปกรณ์ในห้องเรียนได้เป็นอย่างดี

ประเสริฐ อ่ำพล (2551) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนก้านเหลืองวิทยาคมอำเภอเวียงน้อย จังหวัดขอนแก่น ตามกรอบ การศึกษาค้นคว้า 2 ด้าน คือ ความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา โดยใช้ หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research Principle) ปรับปรุงวินัยความรับผิดชอบของนักเรียน ดำเนินการพัฒนา 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) การสะท้อนผล (Reflection) กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 15 คน ประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 จำนวน 3 คน ครูเวรประจำวัน จำนวน 5 คน ครูฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียน จำนวน 3 คน คณะกรรมการนักเรียน จำนวน 3 คน กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 131 คน ประกอบด้วย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 49 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 35 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 47 คน กลุ่ม ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 141 คน ประกอบด้วย ครูปฏิบัติการสอนประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 5 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 จำนวน 131 คน ผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกภาคสนาม แบบสัมภาษณ์ สภาพการดำเนินงาน แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงาน แบบสังเกตตรวจสอบพฤติกรรมของ นักเรียน การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (Triangulation Technique) และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าเชิงบรรยาย ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า สภาพปัญหาในการพัฒนา การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยความรับผิดชอบของนักเรียน โรงเรียนก้านเหลืองวิทยาคม อำเภอ เวียงน้อย จังหวัดขอนแก่น นักเรียนมีพฤติกรรมขาดวินัยความรับผิดชอบ 2 ด้าน ได้แก่ ด้าน ความรับผิดชอบต่อตนเองเกี่ยวกับการแต่งกายตามระเบียบของโรงเรียน การมาเรียนสม่ำเสมอ การส่งงานที่ครูมอบหมาย และด้านความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา เกี่ยวกับการเข้าเขตรับผิดชอบ ทำความสะอาด การรักษาทรัพย์สินสมบัติของโรงเรียน และการมาเข้าแถวเคารพธงชาติ เนื่องจาก โรงเรียนขาดแนวทางในการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยความรับผิดชอบของนักเรียน เมื่อดำเนินการ พัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยความรับผิดชอบของนักเรียนในวงรอบที่ 1 โดยกำหนดกลยุทธ์ ในการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การดำเนินการตามคู่มือการพัฒนาการดำเนินงาน เสริมสร้างวินัยความรับผิดชอบของนักเรียน และการนิเทศ ผลการพัฒนา พบว่า นักเรียน มีพฤติกรรมวินัยความรับผิดชอบเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรม ที่พึงประสงค์มากขึ้น มีความรับผิดชอบต่อตนเองเกี่ยวกับการแต่งกายได้ถูกต้อง นักเรียนเข้าเรียน มากขึ้น การส่งงานที่ครูมอบหมายส่วนใหญ่ส่งงานตรงเวลา ด้านความรับผิดชอบต่อสถานศึกษา นักเรียนเอาใจใส่ในการเข้าเขตรับผิดชอบทำความสะอาดดีขึ้น นักเรียนมีความตระหนักและเห็น คุณค่าของทรัพย์สินของโรงเรียน ช่วยกันดูแลรักษา นักเรียนเห็นความสำคัญและให้ความร่วมมือใน การเข้าแถวเคารพธงชาติมากขึ้น จำนวนนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่มีพฤติกรรมขาดวินัยความรับผิดชอบ ต่อตนเองลดลงเหลือ 82 คน ด้านวินัยความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาลดลงเหลือ 56 คน

ในการพัฒนาพบปัญหาคณะครูบางส่วนยังให้ความร่วมมือไม่เต็มที่ กิจกรรมการอบรมหน้าเสาธง บางวันใช้เวลามากเกินไป นักเรียนบางส่วนยังไม่พัฒนาตนเอง แต่งกายยังไม่ถูกต้องตามระเบียบ ของโรงเรียน นักเรียนมาโรงเรียนสายทำให้ไม่ได้เข้าเขตรับผิดชอบ ไม่ทันเข้าแถว โดดเรียน การแบ่งเขต รับผิดชอบยังไม่เหมาะสมและยังมีเศษกระดาษและโต๊ะเก้าอี้บางส่วนถูกทำลาย จึงต้องมีการพัฒนาเพิ่มเติมในวงรอบที่ 2 โดยได้ปรับกลยุทธ์ด้านการนิเทศ ให้มีการกำกับ ติดตาม ช่วยเหลือ เพิ่มมากขึ้น ผลการพัฒนา พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่มีพฤติกรรมขาดวินัยด้านความรับผิดชอบ ต่อตนเองลดลงเหลือ 48 คน และพฤติกรรมขาดวินัยด้านความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาลดลง เหลือ 25 คน

ชูชาติ คิดโสดา (2551) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบ ตามกรอบ 2 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม โดยมีกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 4 คน ประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า และผู้ร่วม ศึกษาค้นคว้า จำนวน 3 คน นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 โรงเรียน บ้านศรีม่วงแดง จำนวน 30 คน ที่มีผลจากการประเมินตนเองของโรงเรียนบ้านศรีม่วงแดง ในด้าน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านความมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับต้องปรับปรุง วิธีการ ดำเนินการใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของแคมมัสและ แมกแท็กการ์ด (Kemmis and McTaggart) คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) กิจกรรมที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ กิจกรรมการนิเทศภายในกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี กิจกรรมการเสริมแรง และกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมนักเรียนแบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกข้อมูล การตรวจสอบ ข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบหลายมิติ (Triangulation Technique) วิเคราะห์และ นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ก่อนการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ นักเรียน กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน ขาดวินัยด้านความรับผิดชอบทั้งด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง และ ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม แต่หลังการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัย ในวงรอบที่ 1 โดยได้ดำเนินกิจกรรมดังต่อไปนี้ คือ กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ กิจกรรมการนิเทศภายใน กิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดี กิจกรรมการเสริมแรง และกิจกรรม การเยี่ยมบ้านนักเรียน ผลที่ได้จากการดำเนินกิจกรรมจากวงรอบที่ 1 พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน มีนักเรียนจำนวน 25 คน ที่มีการพัฒนาด้านความรับผิดชอบ ตามกรอบทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง และด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ส่วนที่เหลืออีก 5 คน ประกอบด้วย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 2 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2 คน ยังขาดวินัยด้านความรับผิดชอบ ตามกรอบ

ทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ประกอบด้วย ความสะอาดของร่างกาย ความสะอาดของเสื้อผ้าและการมาโรงเรียนตรงต่อเวลา และด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ประกอบด้วย การเข้าแถวก่อนเข้าชั้นเรียน การทำความสะอาดบริเวณที่รับผิดชอบและการรักษาสິงของของโรงเรียน จึงต้องมีการดำเนินการพัฒนาต่อไปในวงรอบที่ 2 ซึ่งกิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนา คือ กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ กิจกรรมการการนิเทศภายใน และกิจกรรมการเสริมแรง โดยแต่ละกิจกรรมเป็นการดำเนินงานอย่างเข้มข้น ผลจากการประเมินผลการดำเนินงานในวงรอบที่ 2 พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้ง 5 คน สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อ ทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ผลจากการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

เกียรติศักดิ์ บุญเรือง (2551) ได้ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองโรงเรียนบ้านสงยาง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร ตามกรอบการพัฒนา 3 ด้าน คือ การส่งงานทันตามกำหนดเวลา การแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน และการกลับบ้านตรงตามเวลา โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ ขั้นการวางแผน ขั้นปฏิบัติการ ขั้นสังเกตการณ์ และขั้นสะท้อนผล กลุ่มผู้ร่วมศึกษา จำนวน 5 คน จำแนกเป็นผู้ศึกษาค้นคว้า หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน ครูแนะแนว ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 จำนวน 3 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 25 คน ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 23 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินพฤติกรรม การตรวจสอบข้อมูลยึดหลักการตรวจสอบข้อมูลหลายมิติ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติร้อยละ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการพรรณนา ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า สภาพก่อนการพัฒนามีนักเรียนกลุ่มเป้าหมายจำนวน 23 คน มีปัญหาการส่งงานไม่ทันตามกำหนดเวลา การแต่งกายไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน และการกลับบ้านไม่ตรงตามเวลา เป็นพฤติกรรมที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วนทั้ง 3 ด้าน หลังจากได้ดำเนินการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์ 2 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์การประชุมระดมความคิดและการนิเทศการปฏิบัติการ และกิจกรรม 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการออกเยี่ยมบ้าน กิจกรรมการอบรมคุณธรรมจริยธรรม และกิจกรรมการยกย่องเชิดชูเกียรติ (มี 2 กิจกรรมย่อย คือ กิจกรรมคนดีศรีห้องเรียนและผู้ปกครองต้นแบบ) มาใช้ในการพัฒนา ทำให้พฤติกรรมความมีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนเปลี่ยนไปในทิศทางที่ดีขึ้น ซึ่งสามารถสรุปผลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการใช้กลยุทธ์และกิจกรรมดังกล่าวได้ 3 ด้าน คือ 1) ด้านการส่งงานทันตามกำหนดเวลา มีนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 6 คน ผลปรากฏว่า มีนักเรียนที่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นไปในทางที่พึงประสงค์ มีการส่งงานครบตามกำหนดเวลาทุกคน ผลการดำเนินงานดีขึ้น ซึ่งมีการพัฒนาจนสามารถผ่านเกณฑ์การคัดกรองจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งบรรลุเป้าหมายที่วางเอาไว้ 2) ด้านการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน มีนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 12 คน

ผลปรากฏว่า นักเรียนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ มีการแต่งกายที่เรียบร้อย และถูกต้องตามระเบียบของทางโรงเรียน จนผ่านเกณฑ์การคัดกรอง จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งบรรลุเป้าหมายที่วางเอาไว้ 3) ด้านการกลับบ้านตรงตามเวลา มีนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 คน ผลปรากฏว่า นักเรียนในกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์ มีนักเรียนที่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจนผ่านเกณฑ์การคัดกรอง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งบรรลุเป้าหมายที่วางเอาไว้

ประกอบ พุ่มโพธิ์งาม (2551) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัย ด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบัวเรณ อำเภอนาหวาย จังหวัดศรีสะเกษ ใน 3 ด้าน คือ ด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลา และด้านการรับผิดชอบต่องาน ที่มอบหมาย โดยใช้กลยุทธ์ประกอบด้วย 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมการประชุมผู้ปกครองนักเรียน กิจกรรมนักเรียนตัวอย่าง กิจกรรมห้องเรียนตัวอย่าง และกิจกรรมการเยี่ยมบ้านประสานความร่วมมือ วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้าใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการและดำเนินการพัฒนา 2 วงรอบ มีกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า 5 คน ประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้าและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 5 คน นักเรียนกลุ่มเป้าหมายจำนวน 49 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล มีจำนวน 111 คน ประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า กลุ่มเป้าหมายตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา และตัวแทนคณะกรรมการสภานักเรียน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการประชุมของผู้ร่วมศึกษา แบบสัมภาษณ์แบบสังเกต แบบบันทึกรายงานนักเรียนตัวอย่าง และแบบประเมินผลการจัดกิจกรรม การตรวจสอบข้อมูลใช้หลักการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าในรูปแบบของการบรรยายผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏ ดังนี้ 1) ผลการพัฒนาการในวงรอบที่ 1 พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้ง 49 คน ได้รับการพัฒนา วินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการแต่งกาย การตรงต่อเวลา และด้านความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย จนเป็นที่พอใจของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าแล้ว 40 คน คิดเป็นร้อยละ 81.63 และยังมีพฤติกรรมวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ยังไม่เป็นที่พอใจของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าอีก 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18.36 ซึ่งจะได้รับการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ต่อไป 2) ผลการพัฒนาการในวงรอบที่ 2 พบว่า จากการที่ใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาต่อเนื่องมาจาก วงรอบที่ 1 ทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 9 คน มีพฤติกรรมความมีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการแต่งกาย การตรงต่อเวลา และด้านความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายสูงขึ้นเป็นที่พอใจของกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า

วิชญ์พันธ์ ลาซานนท์ (2551) ได้ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัย ความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนด้านการเรียนและงานที่มอบหมาย โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งดำเนินการพัฒนา 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติการ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection)

กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูลมีจำนวน 65 คน ประกอบด้วย กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า 10 คน กลุ่มนักเรียนแกนนำ 55 คน นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย 55 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมจำนวน 55 คน คือ ผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบไปด้วย แบบสังเกต แบบประเมิน แบบบันทึกแบบสัมภาษณ์ การตรวจสอบข้อมูลยึดหลักการตรวจสอบข้อมูลหลายมิติ (Triangulation Technique) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ก่อนการดำเนินการพัฒนานักเรียนกลุ่มหนึ่งขาดวินัยความรับผิดชอบ ต่อตนเองด้านการเรียนและต่องานที่มอบหมาย โดยเห็นได้จากสรูปการไม่เข้าเรียนของฝ่ายวิชาการ ในแต่ละเดือน สรุปรการไม่เข้าร่วมกิจกรรมของฝ่ายกิจการนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนใน ภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ซึ่งมีนักเรียนจำนวนหนึ่งมีพฤติกรรมไม่เข้าเรียน ไม่เข้าร่วมกิจกรรมเป็นประจำ เมื่อได้ดำเนินการพัฒนาในรอบที่ 1 โดยใช้กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน กิจกรรม 5 ส ผลการดำเนินการ พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีการพัฒนา พฤติกรรมด้านความรับผิดชอบต่อการเรียนมากขึ้น โดยเข้าเรียนตรงเวลา ตั้งใจเรียน มีมารยาท ในห้องเรียน และมีความรับผิดชอบต่องานที่มอบหมายมากขึ้น โดยนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม ทำความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ รักษาความสะอาดห้องเรียน เข้าร่วมกิจกรรมได้ตรงเวลา จำนวน 44 คน แต่ยังมีนักเรียนที่ยังไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จำนวน 10 คน และมีนักเรียน 1 คน ได้ขอพักการเรียนในช่วงการพัฒนารอบที่ 1 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้มีการประชุมเพื่อหาวิธีการ พัฒนาวินัยนักเรียนกลุ่มดังกล่าวในรอบที่ 2 และได้ใช้กิจกรรมหลัก 2 กิจกรรม คือ กิจกรรม เพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมโฮมรูม และเพิ่มกิจกรรมใหม่ 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมร่วมใจพัฒนา กิจกรรมเด็กดีศรีสามหมอ ผลการดำเนินการพัฒนาปรากฏว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรม ที่ดีขึ้น เข้าเรียนเป็นประจำ ตั้งใจเรียน เข้าร่วมกิจกรรมรักษาความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบ และ ห้องเรียนด้วยความเต็มใจ มีความรู้สึกห่วงแหนและภาคภูมิใจในการมีส่วนร่วม รู้จักช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกันและช่วยเหลือคุณครูโดยไม่ต้องรอให้ขอความช่วยเหลือ จนทำให้นักเรียน กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 54 คน มีเวลาเรียนผ่านเกณฑ์การสอบปลายปี ซึ่งถือได้ว่านักเรียนเกิด การพัฒนาวินัยความรับผิดชอบต่อตนเองได้ดีขึ้น

ชูโชค ชะออน (2551) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้าน ความรับผิดชอบ โรงเรียนบ้านไพล อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ดำเนินงานเสริมสร้าง ความรับผิดชอบ 3 ด้าน โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ ดำเนินการพัฒนาเป็น 2 วงรอบ แต่ละ วงรอบ ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 25 คน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 4 คน กลุ่มผู้ให้ ข้อมูลจำนวน 11 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบ ประเมินและแบบบันทึก การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation Technique) และเสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยวิธีพรรณนาผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า สภาพปัญหา

ก่อนดำเนินการพัฒนา โรงเรียนประสบกับปัญหาการขาดความรับผิดชอบอยู่ 3 ด้าน คือ ด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลา และด้านการรักษาความสะอาด เมื่อดำเนินการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยนักเรียนโรงเรียนบ้านไพลแล้ว ในวงรอบที่ 1 ใช้กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการ โครงการเสริมสร้างวินัยนักเรียน กิจกรรมดาวพิเศษ และกิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียน พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความรับผิดชอบต่อตนเอง เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ นักเรียนส่วนมาก (ร้อยละ 72) ปรับปรุงตนเองดีขึ้นด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง นักเรียนมาโรงเรียนทันเวลาในการทำกิจกรรมที่รับผิดชอบ เช่น การทำเวรประจำวันที่ตนเองมีหน้าที่รับผิดชอบทุกครั้ง ส่วนความรับผิดชอบต่อส่วนรวม พบว่า นักเรียนร่วมทำกิจกรรมรักษาความสะอาดบริเวณอาคารเรียน ร่วมมือกันทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนได้สะอาดดี แต่พบปัญหามีนักเรียนบางส่วนไม่เข้าร่วมกิจกรรมพิเศษกระต่ายไม่เป็นที่ ดังนั้น กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจึงร่วมกันวางแผนการดำเนินงานในวงรอบที่ 2 โดยใช้กิจกรรม 4 กิจกรรม เพื่อกระตุ้น สร้างความตระหนัก และเห็นคุณค่า พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความรับผิดชอบต่อตนเองดีขึ้นกว่าวงรอบที่ 1 กล่าวคือ นอกจากนักเรียนจะมาทำเวรประจำวันทันทุกครั้งแล้ว ยังรักษาความสะอาดในห้องเรียนได้อย่างดีเยี่ยม ก่อนเลิกเรียนตอนเย็นนักเรียนจะช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียนก่อน พร้อมทั้งได้นำขยะไปเทที่ถังขยะรวมของโรงเรียนให้แล้วเสร็จ จึงพากันกลับบ้าน โดยมีครูอาจารย์เป็นผู้ดูแลและให้กำลังใจ ส่วนด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม พบว่า นักเรียนร่วมกันทำความสะอาดบริเวณที่ตนเองได้รับผิดชอบทุกคน (ร้อยละ 100) ร่วมมือกันรับผิดชอบต่อปฏิบัติหน้าที่ของตนเป็นอย่างดีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้ ยังช่วยกันรักษาความสะอาดเป็นอย่างดีโดยทิ้งขยะให้เป็นที่

2.8.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัยด้านการตรงต่อเวลา

ไพบูลย์ ยุทธเสรี (2550) ได้ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความตรงต่อเวลาของนักเรียนโรงเรียนนาโพธิ์พิทยาคม อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ด้านความตรงต่อเวลา การมาสายไม่เข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง และด้านการเข้าเรียนไม่ตรงเวลา โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน ตามแนวของเคมมิสและแมกแทกการ์ท คือ การวางแผน การปฏิบัติการสังเกต และการสะท้อนผล และใช้กลยุทธ์ 4 ในการพัฒนา ได้แก่ การอบรมคุณธรรม จริยธรรมการเยี่ยมบ้าน การเสริมแรง และการส่งเข้าอบรมที่ค่ายทหาร กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีจำนวน 12 คน ประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 3 คน ครูฝ่ายปกครองจำนวน 3 คน ตัวแทนนักเรียน จำนวน 3 คน วิทยากรทหาร จำนวน 2 นาย กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนโรงเรียนนาโพธิ์พิทยาคม ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านความตรงต่อเวลา จำนวน 125 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการตรวจสอบข้อมูลยึดหลักการตรวจสอบสามเส้า วิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ ข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาวิจัย พบว่า นักเรียนไม่เข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง สาเหตุ คือ ปัญหาทางครอบครัวและเมื่อดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 สิ้นสุดลง พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมที่

ไม่เพียงประสงค์ด้านความตรงต่อเวลาลดลง ทั้ง 2 ด้าน คือ จำนวนนักเรียนที่มาสายไม่เข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธงลดลง นักเรียนเข้าห้องเรียนทันเวลามากขึ้น กลยุทธ์การอบรมคุณธรรมจริยธรรมทำให้ครูสามารถสังเกตเห็นพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคนได้ดีขึ้น ทำให้สามารถหาสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนแต่ละคน อีกทั้งมีเวลาอบรมนักเรียนด้านความมีระเบียบวินัย กลยุทธ์การเยี่ยมบ้าน ทำให้ครูทราบปัญหาที่แท้จริงของนักเรียน ทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ทราบถึงลักษณะสภาพแวดล้อมที่นักเรียนอยู่อาศัย นำมาใช้เป็นข้อมูลเพื่อพัฒนาหาแนวทางแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนกลยุทธ์การเสริมแรง นับว่าเป็นกลยุทธ์ที่ใช้ได้ผลดีที่สุดในการลดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียน แต่ต้องทำอย่างต่อเนื่องและเคร่งครัด กลยุทธ์การส่งเข้าอบรมที่ค่ายทหารเป็นกลยุทธ์ใหม่ แต่สามารถลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนได้มากเช่นกัน เพราะเป็นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และระเบียบวินัยให้แก่นักเรียนอย่างเคร่งครัด โดยใช้วินัยทางทหาร การดำเนินการตามกลยุทธ์ทั้ง 4 กลยุทธ์ ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาวินัยด้านความตรงต่อเวลามากขึ้น

บุญล้อม ทองอาบ (2553) ได้ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนโรงเรียนคลีกล้วยพัฒนาพร เกี่ยวกับการตรงต่อเวลา ด้านการมาโรงเรียนตรงเวลา และการเข้าเรียนตรงเวลา โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้าครูฝ่ายปกครอง จำนวน 2 คน หัวหน้านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 จำนวน 6 คน และครูแนะแนว กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนโรงเรียนคลีกล้วยพัฒนาพร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 จำนวน 41 คน ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 56 คน ประกอบด้วย ครูโรงเรียนคลีกล้วยพัฒนาพรที่ไม่อยู่ในกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 10 คน ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนคลีกล้วยพัฒนาพร จำนวน 41 คน นักเรียนโรงเรียนคลีกล้วยพัฒนาพรที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบบันทึกการสัมภาษณ์ จำนวน 4 ฉบับ แบบบันทึกการสังเกต จำนวน 4 ฉบับ การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) วิเคราะห์และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าเชิงพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านการตรงต่อเวลา ในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศแบบมีส่วนร่วม การเยี่ยมบ้านนักเรียน เชิงสร้างสรรค์ การให้คำปรึกษา และกิจกรรมคู่สัญญา ส่งผลให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 10 คน มีความรู้ความเข้าใจและสามารถดำเนินกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการตรงต่อเวลาได้ตามกรอบการศึกษาค้นคว้า และนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ทั้ง 41 คน สามารถพัฒนาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการมาโรงเรียนตรงเวลาและการเข้าเรียนตรงเวลาดีขึ้น แต่ก็ยังมีปัญหานักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ยังขาดความชัดเจนในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอีก กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจึงได้ดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การติดตามแก้ไขพฤติกรรมรายบุคคล และทบทวนกิจกรรม

ในวงรอบที่ 1 ในเชิงลึก กระจายความร่วมมือไปหลายๆ ฝ่ายมากขึ้น ทำให้ครูมีความรู้ความสามารถในการเสริมสร้างวินัยนักเรียน จนทำให้นักเรียนเป็นผู้มีวินัย ในความรับผิดชอบต่อตนเองได้ดียิ่งขึ้น

สุรเดช เจริญสว่าง (2551) ได้ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน โรงเรียนโนนขำวิทยา อำเภอลพ จังหวัดขอนแก่น ในด้านการมาโรงเรียนและการเข้าเรียน โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) กลยุทธ์ที่ใช้ ได้แก่ การนิเทศแบบมีส่วนร่วม การเยี่ยมบ้านนักเรียนเชิงสร้างสรรค์ การให้คำปรึกษา และกิจกรรมคู่สัญญา ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าประกอบไปด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า คณะกรรมการพัฒนากิจการนักเรียน จำนวน 3 คน หัวหน้าระดับชั้น ม.1- ม.6 จำนวน 6 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูแนะแนว จำนวน 1 คน กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนโรงเรียนโนนขำวิทยาชั้้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 35 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 48 คน ประกอบด้วย ครูโรงเรียนโนนขำวิทยา ที่ไม่อยู่ในกลุ่มผู้ร่วมศึกษา จำนวน 3 คน ผู้ปกครอง นักเรียนโรงเรียนโนนขำวิทยา จำนวน 35 คน คณะกรรมการนักเรียน จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการสังเกต จำนวน 4 ฉบับ แบบบันทึกการสัมภาษณ์ จำนวน 4 ฉบับ ตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation Technique) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ก่อนการพัฒนาวินัยนักเรียนด้านการตรงต่อเวลา พบว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 มีพฤติกรรมขาดวินัยด้านการตรงต่อเวลาในการเข้าร่วม กิจกรรมหน้าเสาธง เฉลี่ยวันละ 35 คน และมีพฤติกรรมขาดวินัยด้านการตรงต่อเวลาในการเข้าเรียน เฉลี่ยวันละ 19 คน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจึงใช้กลยุทธ์ในการดำเนินการพัฒนา ในวงรอบที่ 1 คือ การนิเทศแบบมีส่วนร่วม พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำความรู้จากการให้คำแนะนำไปใช้ในการดำเนินงานได้เป็นอย่างดี การเยี่ยมบ้านนักเรียนเชิงสร้างสรรค์ สร้างความเข้าใจอันดีและเปลี่ยนทัศนคติของผู้ปกครองนักเรียนในเชิงบวกก่อให้เกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา นักเรียน การให้คำปรึกษานักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย มีความเข้าใจในการคิดวิเคราะห์ที่ชัดเจน ที่สามารถตัดสินใจกำหนด แนวทางในการแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง กิจกรรมคู่สัญญา ทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายได้รับการดูแล ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง โดยความร่วมมือระหว่างนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และครู สามารถสร้างวินัยนักเรียนด้านการตรงต่อเวลาของนักเรียนได้ดีขึ้น สามารถลดปัญหาไม่ทันเช้าได้ถึง 34 คน คิดเป็นร้อยละ 97.14 แต่ยังมีนักเรียน 1 คน ที่ยังไม่สามารถพัฒนาและแก้ไขพฤติกรรมของตนเองได้ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจึงกำหนดให้มีการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ได้พัฒนานักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 1 คน โดยได้ติดตามดูแลอย่างใกล้ชิด ปลุกฝังให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีวินัยในด้านการตรงต่อเวลา ทันเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธงและมีเวลาในการเข้าเรียนได้ไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 80 ตามเกณฑ์ ที่โรงเรียนกำหนด สามารถ

บรรลุตามกรอบการศึกษาค้นคว้าและเป็นที่น่าพึงพอใจของผู้ศึกษาค้นคว้าและกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าอย่างยิ่ง

อรพิน ธารไชย (2554) ได้ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านการตรงต่อเวลา ด้านการรักษาความสะอาด และด้านการแต่งกายของนักเรียน โรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) โดยใช้กลยุทธ์การมีส่วนร่วม ประกอบด้วย กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนและกิจกรรมการมอบหมายงาน กลยุทธ์การเสริมแรงประกอบด้วยกิจกรรมการให้คำมั่นสัญญาและการกำกับติดตามผล กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนที่กระทำผิดระเบียบวินัย และควรได้รับการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านการตรงต่อเวลา การรักษาความสะอาดและการแต่งกาย จำนวน 224 คน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 20 คน ประกอบด้วยผู้ศึกษาค้นคว้าในฐานะหัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 8 คน รองหัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 6 คน ครูแนะแนวระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 6 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 30 คน ประกอบด้วย เลขานุการระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 6 คน คณะกรรมการนักเรียน จำนวน 12 คน ตัวแทนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ระดับละ 2 คน จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ จำนวน 2 ฉบับ และแบบสังเกตพฤติกรรม จำนวน 5 ฉบับ ซึ่งมีการตรวจสอบข้อมูลโดยใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบ 3 เสา (Triangulation Technique) และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยการพรรณนาวิเคราะห์ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การมีส่วนร่วม การเสริมแรง กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน จัดกิจกรรมรักษาความมีวินัยเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียน ในด้านการแต่งกาย เพื่อให้นักเรียนแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน และจัดกิจกรรมการรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อส่วนรวมของนักเรียนในด้านการรักษาความสะอาด เมื่อสิ้นสุดการดำเนินการพัฒนา นักเรียนมีการพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อตนเองดีขึ้น ด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวมในด้านการรักษาความสะอาด นักเรียนมีการพัฒนาด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวมมากขึ้น การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การเสริมแรง การนิเทศ กำกับ ติดตามด้วยกิจกรรมคำมั่นสัญญา และกิจกรรมประกวดการทำความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ไม่มีจำนวนนักเรียนที่ประพฤติผิดวินัย ด้านการแต่งกายตามระเบียบของโรงเรียน ไม่สวมเครื่องประดับผิดระเบียบมาโรงเรียน ทรงผมตัดถูกระเบียบ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในระเบียบการแต่งกาย มีความตระหนักในการประพฤติตนให้อยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียนมากขึ้น และด้านความรับผิดชอบต่อส่วนรวม นักเรียนมีความรับผิดชอบการทำความ

สะอาดห้องเรียน และบริเวณโรงเรียนมากขึ้น ให้ความร่วมมือกันปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย มีความกระตือรือร้น ตั้งใจ และเอาใจใส่ในการทำงานมากขึ้น ส่งผลให้โรงเรียนสะอาด มีความเป็นระเบียบเรียบร้อยมีบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ การพัฒนาบรรลุผลเป็นไปตามความมุ่งหมาย

สายัญ ชาญชาติ (2552) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัย ด้านตรงต่อเวลานักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมเข้ายปราสาทวิทยา จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 3 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านการมาโรงเรียนทันเวลา การทำงานเสร็จตามเวลานัดหมาย การเข้าเรียนในภาคบ่าย โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการ 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติการสังเกต และการสะท้อนผล กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีจำนวน 6 รูป/คน ได้แก่ ผู้จัดการโรงเรียน ผู้ศึกษาค้นคว้า ครูฝ่ายปกครอง จำนวน 1 รูป ครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 จำนวน 3 รูป/คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 17 รูป/คน ได้แก่ เจ้าอาวาสวัดเข้ายปราสาท เจ้าอาวาสวัดต่างๆ ที่นักเรียนพำนักรักษา จำนวน 6 รูป ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 10 คน กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 จำนวน 55 รูป เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบบันทึก แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบประเมิน การตรวจสอบข้อมูลยึดหลักการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยวิธีพรรณนา ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า สภาพก่อนการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านการตรงต่อเวลาของนักเรียน โรงเรียนพระปริยัติธรรมเข้ายปราสาทวิทยา อำเภอหนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์ นักเรียนมาโรงเรียนไม่ตรงเวลา ไม่เข้าร่วมกิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ ไม่เข้าเรียนตามคาบเรียนนักเรียนทำงานเสร็จไม่ทันเวลาที่กำหนด ไม่อาสาการทำงาน ไม่ทำทันงานที่ได้รับมอบหมาย ผัดวันประกันพรุ่ง การไม่เข้าเรียนในภาคบ่าย ตั้งแต่เวลา 13.00 น. เมื่อรับประทานอาหารกลางวันเสร็จเข้าห้องเรียน ไม่ร่วมกิจกรรมพระสวดมนต์ในภาคบ่าย ไม่ไหว้พระสวดมนต์หลังเลิกเรียนตามเวลา ไม่เข้าเรียนตามตารางเรียนอย่างสม่ำเสมอ ออกนอกห้องเรียนก่อนหมดคาบเรียน หลังจากการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์ ได้แก่ การสอนสอดแทรกความมีวินัยในวิชาต่างๆ กิจกรรมการประกวดสามเณรสวดมนต์วินัยดีเด่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมเพื่อนเตือนสติเพื่อน กิจกรรมนิเทศติดตามเยี่ยมที่พำนักรักษา ส่งผลให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงวินัยด้านการตรงต่อเวลา ดังนี้ 1) การมาโรงเรียนทันเวลา ผลปรากฏว่า นักเรียนมาโรงเรียนทันเวลา มาถึงโรงเรียน ก่อน 08.00 - 08.15 น. เข้าร่วมทำกิจกรรมไหว้พระสวดมนต์ เข้าห้องเรียนตามเวลาคาบเรียนที่กำหนด โดยแสดงความตั้งใจ มีความพยายาม มีความกระตือรือร้น มีความประพฤติกรรมดีขึ้น มีการพัฒนาขึ้นตามวัยในแต่ละระดับ จนเป็นที่น่าพอใจ ในระดับหนึ่งของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า 2) การทำงานเสร็จตามเวลานัดหมาย ผลปรากฏว่า การทำงานเสร็จตามเวลานัดหมายที่มอบหมาย ตอบรับในการทำงานดี ไม่มีอาการแสดงออกอันไม่พึงประสงค์ อาสาช่วยทำงาน เมื่อมอบหมายงานจะทำงานทันทีไม่ผัดวันประกันพรุ่งทำงานอย่างต่อเนื่องจนสำเร็จในคาบเรียนหรือเวลานั้นๆ มีความรับผิดชอบในหน้าที่มากขึ้นอยู่ในระดับดี โดยมีผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าเป็นผู้ดูแลและให้กำลังใจ 3) การเข้าเรียนในภาคบ่าย ผลปรากฏว่า นักเรียนเข้าเรียนในภาคบ่าย รับประทานอาหารกลางวันเสร็จเข้าห้องเรียน ทำกิจกรรมไหว้พระสวดมนต์

หน้าห้องเรียนก่อนขึ้นเรียนในภาคบ่ายตามเวลาที่กำหนด ให้อำมาตย์มนตรีหลังเลิกเรียนตามเวลาที่กำหนด ร่วมดำเนินกิจกรรมอย่างพร้อมเพียงสร้างบรรยากาศน่าดู น่าอยู่ น่าเรียน นักเรียนมีพฤติกรรมดีขึ้น เป็นที่พอใจของผู้ศึกษาค้นคว้า

วิทย์ กองมณี (2551) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาดำเนินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการตรงต่อเวลาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 โรงเรียนเทศบาลบ้านสามเหลี่ยม 2 ด้าน คือ 1) ด้านการตรงต่อเวลาในการมาโรงเรียน 2) ด้านการตรงต่อเวลาในการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจำนวน 23 คน ประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า หัวหน้างานปกครอง 1 คน หัวหน้างานกิจการนักเรียน 1 คน ครูประจำชั้น จำนวน 10 คน หัวหน้านักเรียน จำนวน 10 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 44 คน ประกอบด้วย ครู 5 คน ผู้ปกครอง 30 คน นักเรียนที่ไม่อยู่ในกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 9 คน โดยมีกลุ่มเป้าหมายทั้งสิ้น 30 คน กรอบกลยุทธ์ หรือวิธีการที่นำมาใช้แก้ปัญหาหรือพัฒนาในการเสริมสร้างวินัยด้านการตรงต่อเวลาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 โรงเรียนเทศบาลบ้านสามเหลี่ยม โดยการประชุมอบรมและการนิเทศติดตาม วิธีการศึกษาค้นคว้า ใช้หลักวิธีวิจัยปฏิบัติการ (Action Research Principle) ตามแนวคิดของเคมมิสและแม็กแท็กการ์ท (Kemmis and McTaggart. 1988, หน้า 11 - 15) โดยดำเนินการเป็น 2 วงรอบ (Spiral) แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ระยะเวลาในการศึกษาค้นคว้า 4 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2550 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2551 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 5 ประเภท ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบบันทึกการประเมินพฤติกรรมนักเรียน การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation Technique) วิเคราะห์และนำเสนอผล การศึกษาค้นคว้าเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ก่อนดำเนินการพัฒนา นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนเทศบาลบ้านสามเหลี่ยมขาดวินัยด้านการตรงต่อเวลา ได้แก่ การมาโรงเรียนสาย การไม่เข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธงหลบอยู่ในห้องเรียนและโรงอาหาร นั่งรับประทานอาหารโดยไม่สนใจการทำกิจกรรมหน้าเสาธงของโรงเรียน ก่อให้เกิดภาพพจน์ที่ไม่มีระเบียบวินัย ซึ่งสำรวจและพบว่านักเรียนส่วนมากที่ไม่ร่วมกิจกรรมหน้าเสาธงเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ทำให้เป็นแบบอย่างที่ไม่ดีแก่น้องๆ โรงเรียนไม่ได้ดำเนินการวางแผนและแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างชัดเจนและจริงจัง ซึ่งเมื่อสำรวจและจัดกลุ่มเป้าหมายที่จะต้องพัฒนาทั้งสิ้นรวม 30 คน การพัฒนาในวงรอบที่ 1 กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ทำการศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลและคัดกรองพฤติกรรมนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มสร้างเสริมและกลุ่มพัฒนา ตามกรอบการศึกษาการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการตรงต่อเวลาใน 2 กิจกรรม คือ การเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธงและการเข้าชั้นเรียน โดยใช้กลยุทธ์การประชุมอบรมชี้แจงทำความเข้าใจทั้งนักเรียนและผู้ปกครอง พบว่า นักเรียนมีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมการเข้าแถวและเข้าเรียนดีขึ้น เหลือเพียงส่วนน้อยที่ยังไม่มี

การปรับปรุง จึงดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยเชิญผู้ปกครองพบเพื่อปรึกษาและนิเทศติดตาม
ร่วมกัน พบว่า ผู้ปกครองและผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้นิเทศติดตาม จนนักเรียนมีพฤติกรรมวินัยด้าน
การตรงต่อเวลาในการมาโรงเรียน เข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธงและการเข้าชั้นเรียนดีขึ้นทุกคน

ฉลวย ฉะฉวน (2553) ได้ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองด้าน
การตรงต่อเวลาของนักเรียนโรงเรียนบึงคำวิทยาคม อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร 5 ด้าน คือ
1) การมาโรงเรียนก่อนเวลา 08.00 น. 2) การทำความสะอาดบริเวณรับผิดชอบตามเวลาที่กำหนด
3) การเข้าเรียนแต่ละรายวิชาให้เรียบร้อยก่อนครูเข้าสอน 4) การส่งงานในเวลาที่คุณครูสอนนัดหมาย
และ 5) การร่วมกิจกรรมอื่นที่โรงเรียนจัด การดำเนินการพัฒนาใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action
Research) ดำเนินการ 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning)
การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) กลยุทธ์ที่ใช้
ในการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศกำกับ ติดตาม กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามี
จำนวน 9 คน ได้แก่ ผู้ศึกษาค้นคว้า หัวหน้ากลุ่มบริหารงานบุคคล หัวหน้างานกิจการนักเรียน ครูที่
ปรึกษาประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2, 3, 5
และ 6 ที่มีพฤติกรรมขาดระเบียบวินัยด้านการตรงต่อเวลา จำนวน 30 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน
20 คน ได้แก่ ครู จำนวน 4 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 10 คน หัวหน้านักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 - 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์
แบบสังเกต แบบบันทึก และแบบประเมิน การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบ
สามเส้า (Triangulation Technique) และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าโดยวิธีพรรณนา ผลการศึกษา
ค้นคว้า พบว่า การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการตรงต่อเวลา โรงเรียน
บึงคำวิทยาคม อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ตามหลักการวิจัยปฏิบัติการ 2 วงรอบ โดยนำ
กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ การกำหนดกิจกรรมที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมาใช้
ในการดำเนินการพัฒนา ได้แก่ กิจกรรมการสอนสวดแทรก กิจกรรมประกวดความสะอาดการแบ่ง
เขตบริเวณรับผิดชอบ กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน กิจกรรมประชุมผู้ปกครอง กิจกรรมรณรงค์
การป้องกันต่อต้านยาเสพติดติดตามโครงการยุวชนตำรวจ และกิจกรรมค่ายพุทธบุตรเฉลิมพระเกียรติ
ในรัชกาลที่ 9 และการนิเทศกำกับ ติดตาม ภายหลังจากดำเนินการพัฒนาครบ 2 วงรอบแล้ว ทำใ้
นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นผู้มีวินัยด้านตรงต่อเวลาดีขึ้น
บรรลุความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ตามกรอบการศึกษา 5 ด้าน คือ 1) การมาโรงเรียนก่อนเวลา 08.00 น.
2) การทำความสะอาดบริเวณรับผิดชอบตามเวลาที่กำหนด 3) การเข้าเรียนแต่ละรายวิชา
ให้เรียบร้อยก่อนครูเข้าสอน 4) การส่งงานในเวลาที่คุณครูสอนนัดหมาย 5) การร่วมกิจกรรมอื่น
ที่โรงเรียนจัด

อภิชาติ เหตุถึง (2551) ได้ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน โรงเรียนอัครคริสเตียนศึกษา อำเภอมือง จังหวัดอุดรธานี ด้านความรับผิดชอบเกี่ยวกับการตรงต่อเวลา และการแต่งกาย ใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ ตามแนวคิดของเคมมิสและแม็คแท็กการ์ด (Kemmis and McTaggart) ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล โดยดำเนินการเป็น 2 วงรอบ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจำนวน 4 คน ประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า ครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มเป้าหมายจำนวน 53 คน ประกอบด้วย นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 13 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 20 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 20 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 6 คน ประกอบด้วย ผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 3 คน ครูที่ปรึกษาจำนวน 3 คน กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา ได้แก่ การประชุมระดมสมอง การเสริมสร้างวินัยการปรับพฤติกรรม การกำกับติดตามและการเสริมแรง กิจกรรมในกลุ่มยุทธ คือ กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมจริยธรรมในโรงเรียน กิจกรรมเยี่ยมนักเรียนที่บ้าน กิจกรรมรับนักเรียนที่หน้าประตูโรงเรียน กิจกรรมเพื่อนดูแลเพื่อน กิจกรรมมอบรางวัลนักเรียนตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคตรวจสอบข้อมูลแบบหลายมิติ วิเคราะห์และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลโดยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ก่อนดำเนินการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบเกี่ยวกับการตรงต่อเวลาและการแต่งกาย พบว่า การดำเนินงานของฝ่ายพัฒนาผู้เรียนยังดำเนินงานไม่เป็นระบบ ไม่ชัดเจนในกิจกรรมและหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบดูแล นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาผิกระเปียบวินัยของโรงเรียนในการตรงต่อเวลาในการมาถึงโรงเรียนและการเข้าชั้นเรียน แต่งกายผิกระเปียบของโรงเรียน เช่น นักเรียนชายมักปล่อยชายเสื้อออกนอกกางเกงไว้ผมยาว นักเรียนหญิงไม่ใส่เสื้อซับใน ใส่ต่างหู ทาเล็บ แต่งหน้าทาปาก เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาที่โรงเรียนจะต้องดำเนินการเพื่อเสริมสร้างการมีวินัยในด้านการตรงต่อเวลาและการแต่งกายต่อไป หลังจากดำเนินการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบเกี่ยวกับการตรงต่อเวลา และการแต่งกาย โดยใช้กลยุทธ์การประชุมระดมสมอง การเสริมสร้างวินัย การปรับพฤติกรรม การกำกับติดตามและการเสริมแรง กิจกรรมในกลุ่มยุทธ ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมจริยธรรมในโรงเรียน กิจกรรมเยี่ยมนักเรียนที่บ้าน กิจกรรมรับนักเรียนที่หน้าประตูโรงเรียน กิจกรรมเพื่อนดูแลเพื่อน กิจกรรมมอบรางวัลนักเรียนตัวอย่าง ผลปรากฏว่า การดำเนินงานของฝ่ายพัฒนาผู้เรียนมีการดำเนินงานที่เป็นระบบชัดเจน มีแผนงาน และการกำกับติดตาม ด้านระเบียบวินัยนักเรียนได้รับการพัฒนาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้มีระเบียบวินัยในด้านการตรงต่อเวลา และการแต่งกายได้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน

จุฬาเทพย์ จิตคติ (2552) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนวัดบ้านปะเคียบ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ เกี่ยวกับการตรงต่อเวลา ด้านการมาโรงเรียนและด้านการเข้าเรียน โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า และให้ข้อมูล ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 3 คน และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 โรงเรียนวัดบ้านปะเคียบ จำนวน 25 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 20 คน ประกอบด้วย ครูผู้สอนที่ไม่อยู่ในกลุ่มผู้ร่วมศึกษา จำนวน 3 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 จำนวน 10 คน และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ จำนวน 4 ฉบับ แบบสังเกต จำนวน 4 ฉบับ และแบบบันทึกข้อมูลนักเรียน จำนวน 1 ฉบับ การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนด้านการตรงต่อเวลา การตรวจสอบข้อมูล ใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation Technique) และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าเชิงพรรณนา ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ก่อนการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนด้านการตรงต่อเวลาของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายส่วนมากขาดวินัยในการมาโรงเรียนไม่ทันการเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง และขาดวินัยในการเข้าชั้นเรียนทันการเรียกชื่อ ถึงแม้โรงเรียนจะมีมาตรการในการตรวจเรียกชื่อในช่วงโมงเรียนและให้การอบรมเป็นประจำ แต่ยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้ กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าได้ใช้กลยุทธ์ในการดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 คือ กิจกรรมการนิเทศแบบมีส่วนร่วม กิจกรรมการเยี่ยมบ้านนักเรียนเชิงสร้างสรรค์ กิจกรรมการให้คำปรึกษาและกิจกรรมคู่สัญญา พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 7 คน มีความรู้ความเข้าใจและสามารถดำเนินกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการตรงต่อเวลาได้ตามกรอบการศึกษาค้นคว้า หลังจากการทำกิจกรรมโดยใช้กลยุทธ์ดังกล่าว นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้ง 25 คน สามารถพัฒนาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการมาโรงเรียนและการเข้าชั้นเรียนดีขึ้นถึงร้อยละ 92.0 แต่ยังมีนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ยังขาดความชัดเจนในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอีกจำนวน 2 คน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจึงได้กำหนดให้มีการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ตามประเด็นปัญหาที่พบจากผลในวงรอบที่ 1 โดยเพิ่มกลยุทธ์การแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล และได้ทบทวนกิจกรรมในวงรอบที่ 1 ในเชิงลึก กระจายความร่วมมือไปยังหลายฝ่ายมากขึ้น ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้ง 2 คน มีความรู้ความเข้าใจ มีความชัดเจนและสามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบในด้านการมาโรงเรียนทันการเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง และมีเวลาในการเข้าชั้นเรียนในรายวิชาไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

นิธิวดี วรเดช (2551) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเอง ด้านการตรงต่อเวลาของนักเรียนโรงเรียนนาจะหลวย อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามหลักการและแนวคิดของเคมมิสและแม็กแท็กการ์ท (Kemmis and McTaggart) โดยมีกระบวนการในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า จำนวน 2 วงรอบ ในแต่ละวงรอบ ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผลโดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา 2 กลยุทธ์ คือ การประชุมแบบมีส่วนร่วมและการนิเทศติดตามและประเมินผล กิจกรรมดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนในวงรอบที่ 1 ได้แก่ กิจกรรมหน้าเสาธง และกิจกรรมอบรมจริยธรรม ในวงรอบที่ 2 ได้แก่ กิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน และกิจกรรมคนดีศรีนาจะหลวย ซึ่งมีกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า และครูที่ปรึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 4 คน กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 28 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 11 คน ประกอบด้วย ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 4 คน ครูฝ่ายบริหารทั่วไป จำนวน 3 คน และนักเรียนหัวหน้าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึก การตรวจสอบข้อมูลใช้เทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบเนื้อหา และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าเชิงบรรยาย ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า สภาพปัญหาวินัยนักเรียนก่อนการจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียน พบว่า นักเรียนขาดวินัยด้านการตรงต่อเวลา โดยเฉพาะนักเรียนที่มาสายและไม่เข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง การเข้าเรียนไม่ตรงคาบเวลา การส่งงานไม่ตรงตามกำหนดเวลา ซึ่งเป็นอุปสรรคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง ก่อให้เกิดปัญหาในการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน ทำให้สภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาการเสริมสร้างวินัยนักเรียน โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมหน้าเสาธง และกิจกรรมอบรมจริยธรรม ทำให้นักเรียนที่มีพฤติกรรมขาดวินัยด้านการตรงต่อเวลา มีจำนวนลดลงในวงรอบที่ 1 เป็นที่น่าพอใจจาก 28 คน เหลือ 12 คน ต้องพัฒนาต่อไป ในวงรอบที่ 2 เพราะมีนักเรียนอีกส่วนหนึ่งที่ยังหลบเลี่ยงไม่เข้าร่วมกิจกรรม มีมติในที่ประชุมว่าควรจัดกิจกรรมเพิ่มเติม ได้แก่ การปรับเปลี่ยนการเข้าแถวในกิจกรรมอบรมจริยธรรมทุกวันศุกร์ กิจกรรมการประกวดคนดีศรีนาจะหลวย กิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน การนิเทศติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ส่งผลให้นักเรียนมีการพัฒนาวินัยด้านการตรงต่อเวลาดีขึ้น ผลจากการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการตรงต่อเวลา พบว่า นักเรียนมีพัฒนาการด้านตรงต่อเวลาดีขึ้น เช่น นักเรียนมาโรงเรียนตรงเวลา เข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง เข้าเรียนตรงตามคาบเวลา ส่งงานตรงตามกำหนดเวลา มีความพึงพอใจและเต็มใจในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น มีจำนวนลดลงในวงรอบที่ 2 จาก 12 คนเหลือ 5 คน ซึ่งจะต้องได้รับการพัฒนาเสริมสร้างวินัยด้านการตรงต่อเวลาต่อไปในอนาคต

สุพจน์ พลหาญ (2548) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านการตรงต่อเวลาของนักเรียนโรงเรียนโกสุมพิทยาสรรค์ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ใน 2 ด้าน คือ การมาโรงเรียนและการเข้าเรียน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ตามแนวคิด Kemmis และ McTaggart ประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า มีจำนวน 9 คน ประกอบด้วยผู้ศึกษาค้นคว้า กรรมการฝ่ายปกครอง จำนวน 2 คน และหัวหน้าระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 6 คน กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 116 คน และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 18 คน ประกอบด้วย ครูที่ไม่ใช่ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 6 คน ผู้ปกครองนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 6 คน นักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสังเกต จำนวน 4 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์ จำนวน 4 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลยึดหลักเทคนิคการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ก่อนการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยด้านการตรงต่อเวลาของนักเรียน นักเรียนกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่จะขาดวินัยในการมาโรงเรียนไม่ทันการเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง และขาดวินัยในการเข้าเรียนช้าไม่ทันเช็คชื่อในรายวิชาหรือไม่เข้าชั้นเรียน แม้ว่าทางโรงเรียนจะมีมาตรการเข้มงวดในการเช็คชื่อน้ำเสาธง ตรวจเช็คชื่อในรายคาบเรียน ในการอบรม ว่ากล่าวตักเตือนทุกวันแล้วก็ตาม แต่เป็นเพียงการดำเนินมาตรการตามปกติ ไม่สามารถแก้ไขปัญหาค้นคว้า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาได้ใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาในวงรอบที่ 1 คือ การเสริมความรู้ด้วยผู้บริหาร การเยี่ยมบ้านเชิงสร้างสรรค์ การให้คำปรึกษานักเรียนกลุ่มเป้าหมาย และการทำกิจกรรมคู่สัญญา พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษามีความเข้าใจและสามารถดำเนินกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยด้านการตรงต่อเวลาของนักเรียนได้ตามกรอบการศึกษาค้นคว้า และนักเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้ง 116 คน สามารถพัฒนาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้มีวินัยในการมาโรงเรียนให้ทันเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธงและเข้าเรียนได้มากขึ้น ร้อยละ 76.72 แต่ยังมีปัญหาในนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ยังขาดความชัดเจนในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการพัฒนาตนเอง 18 คน กลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าจึงได้กำหนดให้มีการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ตามประเด็นปัญหาที่พบในวงรอบที่ 1 โดยใช้กลยุทธ์การติดตามแก้ไขพฤติกรรมเป็นรายบุคคล ด้วยการทบทวนกิจกรรมในวงรอบที่ 1 ในเชิงลึกและขยายความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือจากหลายๆ ฝ่าย ให้มากขึ้น ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้ง 18 คน มีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้อง มีเวลาการเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธงและมีเวลาเข้าเรียนในรายวิชาครบร้อยละ 80 ตามเกณฑ์ที่ทางโรงเรียนกำหนด

สุคนธา ไชยราช (2549) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนโรงเรียนบ้านดู่ทุ่งคำบอน อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร เกี่ยวกับการตรงต่อเวลา ด้านการมาโรงเรียนและการเข้าเรียน โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน

คือ การวางแผน ขั้นตอนปฏิบัติการ ขั้นตอนสังเกตการณ์ และการสะท้อนผล ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า ครูฝ่ายปกครอง จำนวน 2 คน หัวหน้านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 จำนวน 35 คน ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 3 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 3 คน และครูแนะแนว จำนวน 1 คน กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนบ้านดู่ทุ่งคำบอน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 จำนวน 35 คน ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 44 คน ประกอบด้วย ครูโรงเรียนบ้านดู่ทุ่งคำบอนที่ไม่อยู่ในกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า จำนวน 3 คน ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านดู่ทุ่งคำบอน จำนวน 35 คน นักเรียนโรงเรียนบ้านดู่ทุ่งคำบอนที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการสังเกต จำนวน 4 ฉบับ แบบบันทึกการสัมภาษณ์ จำนวน 4 ฉบับ และบันทึกการติดตามแก้ไขพฤติกรรม การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการตรงต่อเวลา การตรวจสอบข้อมูล ใช้เทคนิคการตรวจสอบแบบสามเส้า และการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า ก่อนการพัฒนาเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านการตรงต่อเวลา ของนักเรียนส่วนมากขาดวินัยด้านการมาโรงเรียนไม่ทันเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง และขาดวินัยในการเข้าเรียนไม่เข้าห้องเรียน ถึงแม้ว่าโรงเรียนจะมีมาตรการในการเช็คชื่อในช่วงโมงเรียน และให้การอบรมเป็นประจำ แต่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาค้นคว้าได้ กลุ่มผู้ศึกษาค้นคว้าได้ใช้กลยุทธ์ในการดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 คือ การนิเทศแบบมีส่วนร่วม การเยี่ยมบ้านนักเรียนเชิงสร้างสรรค์ การให้คำปรึกษานักเรียนกลุ่มเป้าหมายและกิจกรรมคู่สัญญา พบว่า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 10 คน มีความรู้ความเข้าใจและสามารถดำเนินกิจกรรมการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการตรงต่อเวลาได้ตามกรอบการศึกษาค้นคว้า ซึ่งหลังจากทำกิจกรรมโดยใช้กลยุทธ์ดังกล่าว นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้ง 35 คน สามารถพัฒนาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการมาโรงเรียนและเข้าชั้นเรียนดีขึ้นถึงร้อยละ 88.57 แต่ก็ยังมีปัญหานักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ยังขาดความชัดเจนในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอีกจำนวน 4 คน กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าจึงได้กำหนดให้มีการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ตามประเด็นที่พบจากผลในวงรอบที่ 1 โดยเพิ่มกลยุทธ์การติดตามแก้ไขพฤติกรรมรายบุคคลและทบทวนกิจกรรมในวงรอบที่ 1 ในเชิงลึกกระจายความร่วมมือไปหลายๆ ฝ่ายมากขึ้น ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้ง 4 คน มีความรู้และเข้าใจ มีความชัดเจนสามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้องมีระเบียบวินัยรับผิดชอบการมาโรงเรียนทันร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง และมีเวลาในการเข้าเรียนรายวิชาไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด

สมัย ชุมทอง (2551) ได้ทำการศึกษาดำเนินงานของฝ่ายปกครองโรงเรียนวังไม้แดงพิทยาคม อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า นักเรียนบางส่วนมีพฤติกรรมขาดระเบียบวินัยด้านการตรงต่อเวลา ได้แก่ การมาโรงเรียนไม่ทันการเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง การเข้าเรียนช้าไม่ทันการเรียกชื่อของครูประจำวิชา พฤติกรรมดังกล่าวหากไม่ได้รับการพัฒนาแก้ไขโดยเร่งด่วนอาจทำให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมที่ติดตัวจนเกิดเป็นนิสัย และสืบเนื่องให้เป็นผู้ใหญ่ที่ขาดคุณภาพในอนาคต การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้าง

คุณลักษณะด้านการตรงต่อเวลาของนักเรียนโรงเรียนวังไม้แดงพิทยาคม อำเภอประทาย จังหวัด นครราชสีมา เกี่ยวกับการตรงต่อเวลา ด้านการมาโรงเรียนและการเข้าเรียน โดยใช้หลักการวิจัย เชิงปฏิบัติการ (Action Research) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) ขั้นปฏิบัติการ (Action) ขั้นสังเกตการณ์ (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ผู้ร่วม ศึกษาคันท้า ประกอบด้วย ผู้ศึกษาคันท้าและหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 1 คน หัวหน้างานแนะแนวจำนวน 1 คน ครูที่ปรึกษา จำนวน 16 คน หัวหน้างานส่งเสริมคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ จำนวน 1 คน กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนโรงเรียนวังไม้แดงพิทยาคม ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 จำนวน 38 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 50 คน ประกอบด้วย ครูโรงเรียนวังไม้แดงพิทยาคม ที่ไม่อยู่ในกลุ่มผู้ร่วมศึกษา จำนวน 5 คน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 15 คน คณะกรรมการ สถานนักเรียน จำนวน 5 คน ตัวแทนนักเรียนที่ไม่อยู่ในกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 20 คน ตัวแทน คณะกรรมการสถานศึกษาจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึก การสังเกต จำนวน 4 ฉบับ และแบบบันทึกการสัมภาษณ์ จำนวน 4 ฉบับ การตรวจสอบข้อมูลใช้ เทคนิคการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation Technique) และนำเสนอผลการศึกษาคันท้า เจริญพรณนา ผลการศึกษาคันท้า พบว่า ก่อนการพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ ด้านการตรงต่อเวลาของนักเรียน กลุ่มเป้าหมายส่วนมากขาดวินัยในการมาโรงเรียนให้ทันการเข้า ร่วมกิจกรรมหน้าเสาธงและเข้าเรียนช้าไม่ทันการเรียกชื่อของครูประจำวิชา ถึงแม้ว่าโรงเรียน มีมาตรการในการเรียกชื่อในชั่วโมงเรียน และให้การอบรมเป็นประจำ แต่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาคันท้า กลุ่มผู้ร่วมศึกษาคันท้าได้ใช้กลยุทธ์ในการดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1 คือ การนิเทศแบบมีส่วนร่วม การเยี่ยมบ้านนักเรียน การให้คำปรึกษานักเรียนกลุ่มเป้าหมาย และกิจกรรมคู่สัญญา พบว่า กลุ่มผู้ร่วม ศึกษาคันท้าทั้ง 20 คน มีความรู้ความเข้าใจและสามารถดำเนินกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะ ด้านการตรงต่อเวลาของนักเรียนได้ตามกรอบการศึกษาคันท้า ซึ่งหลังการทำกิจกรรมโดยใช้ กลยุทธ์ดังกล่าว นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้ง 38 คน สามารถพัฒนาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการ มาโรงเรียนและการเข้าชั้นเรียนดีขึ้นถึงร้อยละ 94.74 แต่ก็ยังมีนักเรียนกลุ่มเป้าหมายที่ยังขาดความ เข้าใจและแนวทางในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมอีกจำนวน 2 คน กลุ่มผู้ศึกษาจึงได้กำหนดให้มี การพัฒนาในวงรอบที่ 2 และทบทวนกิจกรรมในวงรอบที่ 1 โดยเน้นกลยุทธ์กิจกรรมคู่สัญญา ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2 ทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายทั้ง 2 คน มีความรู้ความเข้าใจและสามารถ ปฏิบัติตนได้ถูกต้อง มีระเบียบวินัย รับผิดชอบการมาโรงเรียนทันการเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง และมีเวลาในการเข้าเรียนในรายวิชาต่างๆ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 ตามเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด โดยสรุป การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะด้านการตรงต่อเวลาของนักเรียน โรงเรียนวังไม้แดงพิทยาคม อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้กลยุทธ์การแทรกกิจกรรม เสริมการจัดกิจกรรมปกติใน 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมการนิเทศแบบมีส่วนร่วม กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน นักเรียน กิจกรรมการให้คำปรึกษา กิจกรรมคู่สัญญา ทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถบรรลุตามกรอบ

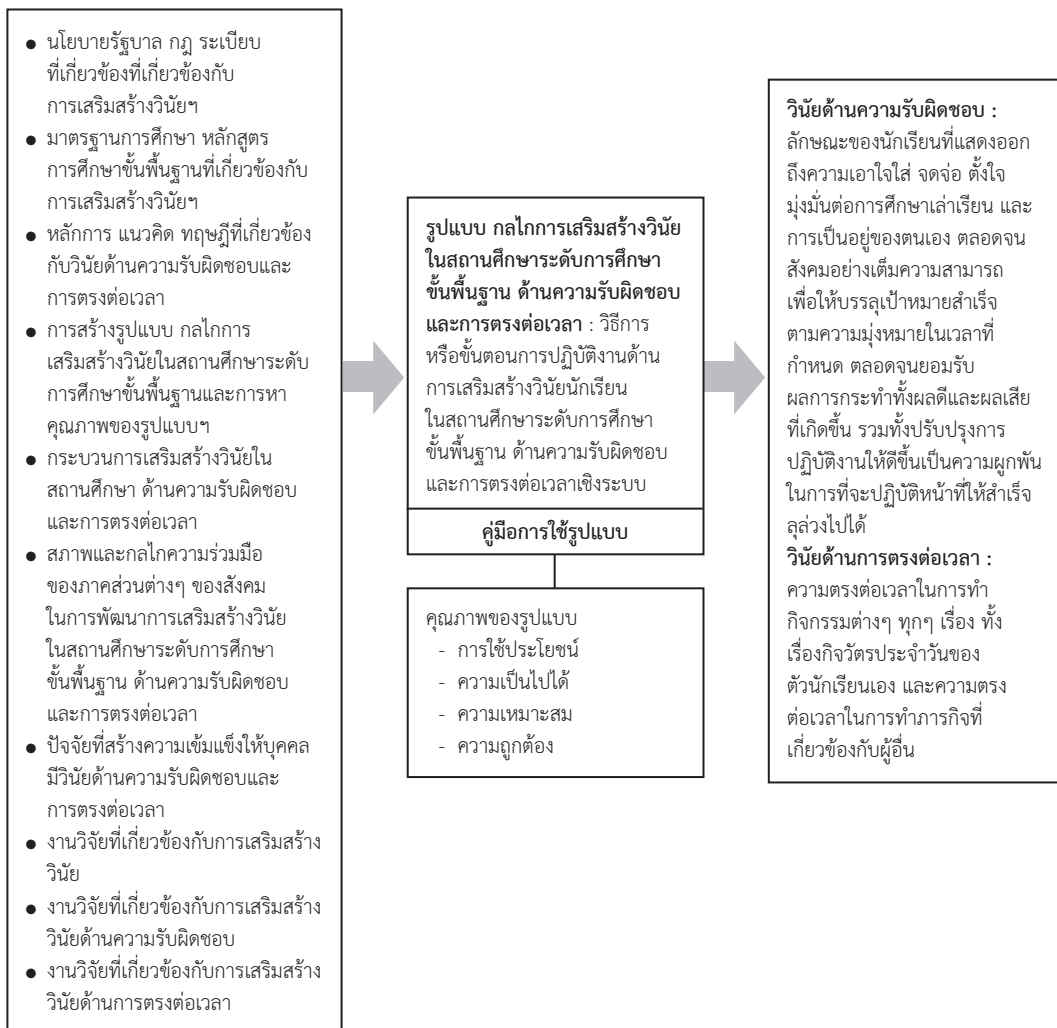
การศึกษา ครูผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถจัดกิจกรรมได้ตามกลยุทธ์ที่กำหนด และนักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นผู้มีคุณลักษณะด้านการตรงต่อเวลา กล่าวคือ มาโรงเรียนได้ทันเวลาการเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธงและการเข้าเรียนตรงเวลาทันต่อการเรียกชื่อของครูประจำวิชาเรียบร้อย

ไพบุลย์ ยุทธเสรี (2550) ได้ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความตรงต่อเวลาของนักเรียนโรงเรียนนาโพธิ์พิทยาคม อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 2 ด้าน ด้านความตรงต่อเวลา ในการร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง และด้านการเข้าเรียนไม่ตรงเวลา โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน ตามแนวของเคมมิสและแมกแทกการ์ท คือ การวางแผน การปฏิบัติการสังเกต และการสะท้อนผล และใช้กลยุทธ์ 4 กลยุทธ์ ในการพัฒนา ได้แก่ การอบรมคุณธรรมจริยธรรม การเยี่ยมบ้าน การเสริมแรง และการส่งเข้าอบรมที่ค่ายทหารกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีจำนวน 12 คน ประกอบด้วย ผู้ศึกษาค้นคว้า ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 3 คน ครูฝ่ายปกครองจำนวน 3 คน ตัวแทนนักเรียน จำนวน 3 คน วิทยากรทหาร จำนวน 2 นาย กลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนโรงเรียนนาโพธิ์พิทยาคม ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมด้านความตรงต่อเวลา จำนวน 125 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการตรวจสอบข้อมูลยึดหลักการตรวจสอบสามเส้า วิเคราะห์และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า นักเรียนไม่เข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง สาเหตุเพราะปัญหาทางครอบครัวเมื่อดำเนินการพัฒนาในรอบที่ 2 สิ้นสุดลง พบว่า กลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ด้านความตรงต่อเวลาลดลง ทั้ง 2 ด้าน กล่าวคือ จำนวนนักเรียนที่มาสายไม่เข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธงลดลง นักเรียนเข้าห้องเรียนทันเวลามากขึ้น กลยุทธ์การอบรมคุณธรรมจริยธรรมทำให้ครูสามารถสังเกตเห็นพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละคนได้ดีขึ้น ทำให้สามารถหาสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนแต่ละคน อีกทั้งมีเวลาอบรมนักเรียนด้านความมีระเบียบวินัย กลยุทธ์การเยี่ยมบ้าน ทำให้ครูทราบปัญหาที่แท้จริงของนักเรียน ทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ทราบถึงลักษณะสภาพแวดล้อมที่นักเรียนอยู่อาศัยนำมาใช้เป็นข้อมูลเพื่อพัฒนาหาแนวทางแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของนักเรียน กลยุทธ์การเสริมรแรงนับว่าเป็นกลยุทธ์ที่ใช้ได้ผลดีที่สุดในการลดพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียน แต่ต้องทำอย่างต่อเนื่องและเคร่งครัด กลยุทธ์การส่งเข้าอบรมที่ค่ายทหาร เป็นกลยุทธ์ใหม่แต่สามารถลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียนได้มากเช่นกัน เพราะเป็นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม และระเบียบวินัยให้แก่เด็กนักเรียนอย่างเคร่งครัด โดยใช้วินัยทางทหาร การดำเนินการตามกลยุทธ์ทั้ง 4 กลยุทธ์ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาวินัยด้านความตรงต่อเวลามากขึ้นเป็นที่พอใจของผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า โดยสรุป การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมวินัยในตนเองด้านความตรงต่อเวลาของนักเรียนโรงเรียนนาโพธิ์พิทยาคม อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้กลยุทธ์ การอบรมคุณธรรมจริยธรรม การเยี่ยมบ้าน การเสริมแรง และการส่งเข้าอบรมที่ค่ายทหาร ทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีพัฒนา

ด้านความมีวินัยมากขึ้น มาเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธงทันเวลา เข้าเรียนทันเวลามากขึ้น สามารถนำไปประยุกต์ใช้แก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ด้านอื่นๆ ของนักเรียนในโอกาสต่อไป

สรุปผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นโยบายรัฐบาล กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัยฯ มาตรฐานการศึกษา หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัยฯ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา การสร้างรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการหาคุณภาพของรูปแบบฯ กระบวนการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา สภาพและกลไกความร่วมมือของภาคส่วนต่างๆ ของสังคม ในการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ปัจจัยที่สร้างความเข้มแข็งให้บุคคลมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัย งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัยด้านการตรงต่อเวลา ทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำร่างรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ในรูปแบบของวิธีการหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานด้านการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา เจริญระบบ โดยวินัยด้านความรับผิดชอบ หมายถึง ลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงความเอาใจใส่ จดจ่อ ตั้งใจ มุ่งมั่นต่อการศึกษาเล่าเรียน และการเป็นอยู่ของตนเอง ตลอดจนสังคมอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสำเร็จตามความมุ่งหมายในเวลาที่กำหนด ตลอดจนยอมรับผลการกระทำทั้งผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้น รวมทั้งปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นเป็นความผูกพันในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ และวินัยด้านการตรงต่อเวลา หมายถึง ความตรงต่อเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ทุกๆ เรื่อง ทั้งเรื่องกิจวัตรประจำวันของตัวนักเรียนเอง และความตรงต่อเวลาในการทำภารกิจที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น พร้อมทั้งจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการประเมิน เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้เข้าใจถึงหลักการ แนวทางและข้อมูลที่สำคัญต่างๆ ก่อนที่จะนำไปปฏิบัติจริง นอกจากนั้น มาตรฐานในการประเมินคุณภาพของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบ มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะทำให้รูปแบบนั้นมีคุณภาพ ทั้งนี้ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้มาตรฐานการประเมินคุณภาพของรูปแบบของคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการประเมินทางการศึกษาของ James R. Sanders . et al (1994 , Page 18 - 19) และ สมศักดิ์ ภูวิภาดารวรรณ (2554, หน้า 235) ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ การใช้ประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและด้านความถูกต้อง แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ ดังนี้

ภาพ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยในลักษณะวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา 2) ปฏิบัติการทดลองใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา และ 3) ประเมินและจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัดคือ เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน และแม่ฮ่องสอน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยมี 3 กลุ่ม ดังนี้

1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจตัวบ่งชี้การมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1,437 คน โดยการสุ่มอย่างง่ายจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัด เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 531 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 464 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 442 คน

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อกำหนดตัวบ่งชี้ของการมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตรวจสอบความตรงของโมเดลเชิงโครงสร้างของรูปแบบฯ ได้แก่ ผู้บริหารและครู จากโรงเรียนใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ซึ่งกำหนดขนาดตัวอย่างตามที่ Schumacker และ Lomax (1996), Hair and others (1998, อ้างใน นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542) ที่กล่าวว่า การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์

โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น (Structural equation model : SEM) ควรใช้ขนาดตัวอย่าง 10 - 20 หน่วยต่อพารามิเตอร์ในโมเดลหนึ่งพารามิเตอร์ เนื่องจากโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นในครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรแฝง 7 ตัวแปร ได้แก่ ลักษณะของผู้บริหาร ลักษณะของครู ลักษณะของผู้เรียน บรรยากาศหรือสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เครือข่ายความร่วมมือ การมีวินัย ด้านความรับผิดชอบและความมีวินัยด้านการตรงต่อเวลา โดยมีจำนวนพารามิเตอร์เส้นทาง (Path) แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรในโมเดลรวม 35 เส้น ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมควรมีขนาดระหว่าง 350 – 700 หน่วย ด้วยเหตุผลดังกล่าว ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 1,000 คน และเพิ่มอีก 200 คน รวมเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,200 คน โดยแบ่งโรงเรียนออกเป็น 2 ประเภท คือ โรงเรียนที่เป็นสมาชิกของศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ จำนวน 42 โรงเรียน กับโรงเรียนทั่วไปจำนวน 74 โรงเรียน โดยการใช้การสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายให้ได้โรงเรียนแล้วเก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่สุ่มได้ โดยได้รับข้อมูลกลับคืน จำนวน 1,161 คน

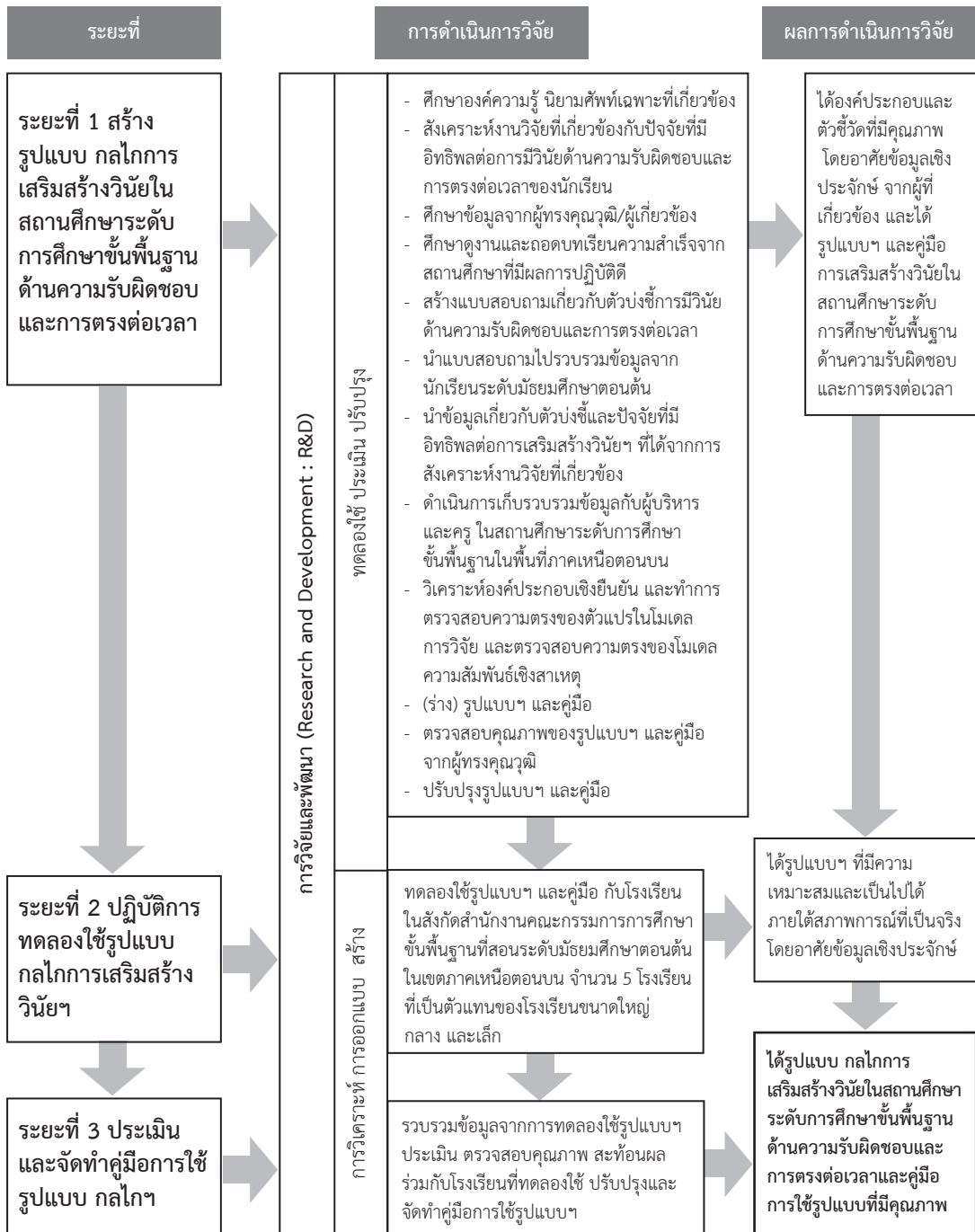
3) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติการใช้รูปแบบ กลไกฯ ได้แก่ ตัวแทนของโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1 โรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 2 โรงเรียน และขนาดเล็ก จำนวน 2 โรงเรียน ที่คัดเลือกตามเงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบ คือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารและคณะครูซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญ ทุกคนต้องตระหนักและมั่นใจในคุณค่าและความสำคัญของการมีวินัย สม่ครใจและเต็มใจเข้าร่วมโครงการฯ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือการกระทำที่แสดงถึงการเป็นคนมีความรับผิดชอบและตรงต่อเวลาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. แบบสอบถามความคิดเห็นผู้บริหาร/ครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา
3. แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับรูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา
4. โครงการทดลองใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา
5. แบบติดตามความก้าวหน้าโครงการทดลองใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา
6. แบบสรุปผลการดำเนินโครงการทดลองใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

การรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้แบ่งการดำเนินงานเป็น 3 ระยะ แต่ละระยะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย การดำเนินการวิจัยในภาพรวมและรายละเอียดขั้นตอนในการวิจัยดังภาพ 3.1

ภาพ 3.1 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยในภาพรวม

ระยะที่ 1 การสร้างรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

1.1 ศึกษาองค์ความรู้ทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา และกลไกที่สำคัญและมีความจำเป็นในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา

1.2 นิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

การมีวินัย หมายถึง คุณลักษณะ/พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน ครอบครัว และสังคมที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

วินัยด้านความรับผิดชอบ หมายถึง ลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงความเอาใจใส่ จดจ่อตั้งใจ มุ่งมั่นต่อการศึกษาเล่าเรียน และการเป็นอยู่ของตนเอง และผู้อยู่ในความดูแลตลอดจนสังคมอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายในเวลาที่กำหนดตลอดจนยอมรับผลการกระทำทั้งผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้น รวมทั้งปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นเป็นความผูกพันในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้

วินัยด้านการตรงต่อเวลา หมายถึง ความตรงต่อเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ทุกๆ เรื่อง ทั้งเรื่องกิจวัตรประจำวันของตัวนักเรียนเอง และความตรงต่อเวลาในการทำภารกิจที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น

1.3 สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาของนักเรียน จำนวน 111 เรื่อง เพื่อสรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียน จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาของนักเรียน ระหว่างปี พ.ศ. 2550 – 2560 จากฐานข้อมูล ThaiLIS (Thai Digital Collection) ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งเป็นฐานข้อมูลเอกสารฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์และรายงานการวิจัยของนักวิจัย โดยรวบรวมจากมหาวิทยาลัยและหน่วยงานต่างๆ ทั่วประเทศ ผลการสังเคราะห์ พบว่า ตัวแปรด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัยด้านความรับผิดชอบและความตรงต่อเวลาในสถานศึกษา ประกอบด้วย คุณลักษณะของผู้บริหาร จำนวน 3 ตัวแปร ความรู้ของผู้บริหาร จำนวน 4 ตัวแปร ความสามารถของผู้บริหาร จำนวน 6 ตัวแปร คุณลักษณะของครู จำนวน 4 ตัวแปร ความรู้ของครู จำนวน 4 ตัวแปร ความสามารถของครู จำนวน 4 ตัวแปร ด้านนักเรียน จำนวน 5 ตัวแปร สภาพแวดล้อมในโรงเรียน จำนวน 5 ตัวแปร และเครือข่ายความร่วมมือ จำนวน 4 ตัวแปร

ตัวบ่งชี้การมีวินัยด้านความรับผิดชอบและความตรงต่อเวลาของนักเรียน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ ด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ การตรงต่อเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ

ที่เกี่ยวกับตัวนักเรียน จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ และการตรงต่อเวลาในการทำภารกิจที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น จำนวน 2 ตัวบ่งชี้ รายละเอียดแสดงในบทที่ 2

1.4 ศึกษาข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครูผู้สอน นักวิชาการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัย นักเรียนในสถานศึกษา แล้วทำการถอดบทเรียนแบบเล่าเรื่อง (Story Telling) โดยการสัมภาษณ์ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ เกษม วัฒนชัย ประธานกรรมการมูลนิธิยุวสถิรคุณ และ คุณวัฒนา จตุรสิทธา คณะทำงานส่งเสริมการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม จังหวัดเชียงใหม่ ของศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

เกี่ยวกับรูปแบบและแนวทางการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา สรุปได้ว่า การเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาต้องมาจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้บริหาร ครู และตัวนักเรียนเอง โดยผู้บริหารและครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นผู้สนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลง โดยใช้หลักการระเบิดจากข้างใน กล่าวคือ การให้นักเรียนได้เรียนรู้ที่จะวิเคราะห์ตนเอง และคิดหาวิธีการที่ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาตนเองในเรื่องของการมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา การมีวินัยถือว่าเป็นคุณธรรมสำคัญข้อหนึ่งของนักเรียน การเพิ่มพูนคุณธรรมและจริยธรรมให้กับโรงเรียนควรได้รับความร่วมมือจาก 7 กลุ่มขับเคลื่อนสังคม ซึ่งได้แก่ บ้าน โรงเรียน ศาสนา (วัด) รัฐบาล ชุมชน ธุรกิจเอกชน และศูนย์คุณธรรม ครูควรสอนให้เด็กเข้าใจในความหมายของคุณธรรม โดยใช้ระบบ plan > do > check > act คือนักเรียนจะได้ลงมือทำในสิ่งที่เรียกว่า “คุณธรรม” จริงๆ กลไกที่สำคัญที่สุด คือ “ครู” และผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่างและเป็นกำลังสำคัญในการสนับสนุนขับเคลื่อนโดยต้องให้นักเรียนมีส่วนร่วมทุกอย่างถึงจะสำเร็จ (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิแสดงใน ภาคผนวก ก และภาพกิจกรรมแสดงในภาคผนวก)

1.5 ศึกษาดูงานและถอดบทเรียนความสำเร็จจากสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติดี (Best practice) ได้แก่ โรงเรียนวัดรางบัว สังกัด สพม. เขต 1 เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่ดีในด้านเสริมสร้างคุณธรรมให้กับนักเรียนของศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ และโรงเรียนมาลาอัสสะเคราะห์ จังหวัดอยุธยา ซึ่งเป็นโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษาของในหลวงรัชกาลที่ 9 โรงเรียนปิ่นสร้อยแยลส์วิทยาลัย อำเภอมะนัง จังหวัดยะลา และโรงเรียนฉือจี้ อำเภอยะกัง จังหวัดยะลา ด้วยการสัมภาษณ์ สังเกต สทนากลุ่ม สรุปได้ ดังนี้

โรงเรียนวัดรางบัว มีหลักการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน คือ 1) ใช้โครงการที่กระตุ้นให้เด็กคิด เด็กทำ เด็กนำเสนอ เป็นตัวขับเคลื่อน 2) เน้นการสอดแทรกคุณธรรมในการจัดการเรียนการสอนทุกวิชา 3) ผู้บริหารต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจพัฒนาโรงเรียนไม่ย่อท้อต่อปัญหาและอุปสรรค โดยมีกระบวนการพัฒนาหลักตามแนวทางของศูนย์โรงเรียนคุณธรรมมูลนิธิยุวสถิรคุณ ที่ประกอบด้วยงาน 4 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างความรู้ความเข้าใจ และ

การพัฒนาศักยภาพครูแกนนำและนักเรียนแกนนำ 2) การลงมือปฏิบัติของโรงเรียน (กำหนด
คุณธรรมเป้าหมายของโรงเรียนและจัดทำโครงการคุณธรรม) 3) การนิเทศ ติดตาม 4) การรายงาน
ความก้าวหน้าและประเมินผล

โรงเรียนปรินส์รอยแยลส์วิทยาลัย มีการกำหนดเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา
คือ “การพัฒนาอุปนิสัย” “The Ultimate Aim of Education is the Development of
Character” จุดเด่น คือ 1) มีหลักสูตรอุปนิสัยศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานที่เน้นการบูรณาการ
เข้ากับการเรียนการสอนกลุ่มสาระ 2) ใช้การปลูกฝังทุกระดับชั้นตามปรัชญาของโรงเรียน 3) ผู้ปกครอง
มีส่วนร่วม 4) ให้นักเรียนรายงานและประเมินตนเอง

โรงเรียนมาลาอิสสระเคราะห์ จังหวัดอยุธยา ซึ่งเป็นโรงเรียนในโครงการกองทุนการศึกษา
ของในหลวงรัชกาลที่ 9 เป้าหมายของโรงเรียน คือ “มีวินัย ใจซื่อสัตย์ ยืนหยัดจิตอาสา” ใช้โครงการ
ที่กระตุ้นให้เด็กคิด เด็กทำ เด็กนำเสนอ เป็นตัวขับเคลื่อน เน้นการสอดแทรกคุณธรรมในการจัด
การเรียนการสอนทุกวิชา ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นตั้งใจพัฒนาโรงเรียน ไม่ย่อท้อต่อปัญหาและ
อุปสรรค

โรงเรียนฉือจี้เชียงใหม่ จัดตั้งโดยมูลนิธิพุทธฉือจี้ไต้หวัน เปิดสอนในปีการศึกษา 2548
ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา และในอนาคตมีโครงการจะขยายถึงระดับอาชีวศึกษา แนวคิด
การจัดการศึกษา คือ “ประถมศึกษา ต้องปูพื้นฐานด้านการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องและมั่นคง
มัธยมศึกษา ต้องปลูกฝังและสร้างค่านิยมที่ถูกต้อง มหาวิทยาลัย ต้องชี้ทางนักศึกษาให้รู้จักหน้าที่
และพันธกิจของตนเอง” “สร้างคนให้ดีและเก่ง มุ่งทำให้คนมีความสุขบนความทุกข์ได้” รับนโยบาย
ทั้งหมดมาจากมูลนิธิใหญ่ที่ไต้หวัน มีการชี้แจงเกี่ยวกับระเบียบวินัยของโรงเรียนให้กับเด็กและ
ผู้ปกครองแรกเข้าศึกษา สร้าง/พัฒนาคุณครูให้ยอมรับและเป็นต้นแบบให้ได้ก่อน ครูประจำชั้น
จะเป็นหลักในการพัฒนา อยู่กับนักเรียนตลอดเวลา (โต๊ะทำงานครูอยู่ในห้องเรียน) สอดแทรก
ในการจัดการเรียนการสอน เน้นการเสริมแรงทางบวก ไม่ตี ไม่ประจานให้ได้ாய เช่น โครงการแขกของ
ผู้อำนวยการ เน้นการพัฒนาสภาพแวดล้อม การรักษาสมดุลของธรรมชาติ เช่น มีการคัดแยกขยะ
เปลี่ยนขยะเป็นทองคำ ให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการทำและรักษาความสะอาดของโรงเรียน

1.6 สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับตัวบ่งชี้การมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา เพื่อนำไปสู่การกำหนดผลผลิต (Outcome) ของรูปแบบฯ มีรายละเอียด ดังนี้

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือการกระทำที่แสดงถึงการเป็นคนมีความรับผิดชอบและตรงต่อเวลา
ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

1.1 นักเรียนระดับ

☐ มัธยมศึกษาปีที่ 1 ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 2 ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 3

1.2 โรงเรียน จังหวัด.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือการกระทำที่แสดงถึงการเป็นคนมีความรับผิดชอบ

2.1 นักเรียนมีเพื่อนหรือพบเห็นนักเรียนที่เป็นคนมีความรับผิดชอบสูง ให้ยกตัวอย่างหรือการกระทำหรือกิริยาอาการที่แสดงว่าเขามีความรับผิดชอบสูงจนเป็นที่ประทับใจนักเรียน

2.1.1 ความรับผิดชอบต่อตนเอง

2.1.2 ความรับผิดชอบต่อครอบครัว

2.1.3 ความรับผิดชอบต่อสังคม

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือการกระทำที่แสดงถึงการเป็นคนตรงต่อเวลา

3.1 นักเรียนมีเพื่อนหรือพบเห็นนักเรียนที่เป็นคนตรงต่อเวลา นักเรียนเห็นเขาผู้นั้นทำอะไรตรงต่อเวลาบ้าง จึงได้รับคำชมเชยเช่นนั้น

1.

2.

1.7 นำแบบสอบถามไปรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวบ่งชี้การมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาจากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไปเก็บข้อมูลจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1,437 คน โดยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 531 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 464 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 442 คน แล้วนำมาวิเคราะห์และสรุปผล

1.8 นำข้อมูลเกี่ยวกับตัวบ่งชี้และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างวินัยฯ ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 111 เรื่อง การถอดบทเรียนแบบเล่าเรื่อง จากผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ การถอดบทเรียนความสำเร็จจากสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติดีด้านการส่งเสริมวินัย การสำรวจและสอบถามพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มาสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาที่ผ่านตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ

1.9 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอบเขตในการศึกษาครั้งนี้ประชากร คือ ผู้บริหารและครูจากโรงเรียนใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ได้แก่ เชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แม่ฮ่องสอน เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครู จากโรงเรียนใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จำนวน 1,161 คน จากโรงเรียนทั้งหมด จำนวน 116 โรงเรียน โดยเป็นโรงเรียนคุณธรรม จำนวน 42 โรงเรียน และโรงเรียนทั่วไป จำนวน 74 โรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนคุณธรรมจะมีลักษณะที่สอดคล้องกับการศึกษาในครั้งนี้ เนื่องจากโรงเรียนคุณธรรม เป็นโรงเรียนที่ดำเนินกิจกรรมตามโครงการของมูลนิธิยุวสถิรคุณ ซึ่งเป็นโครงการสนองพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ว่า “ให้โรงเรียนสร้างคนดีให้บ้านเมือง” โดยการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม นักเรียนแบบองค์รวม เน้นกระบวนการมีส่วนร่วม และใช้โครงการคุณธรรมเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน โดยการสนับสนุนจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ และมีศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย เป็นประธานมูลนิธิยุวสถิรคุณ และอีกส่วนเป็นผู้บริหารและครูจากโรงเรียนทั่วไปใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ได้กลุ่มตัวอย่าง รายละเอียดดังตาราง 3.1

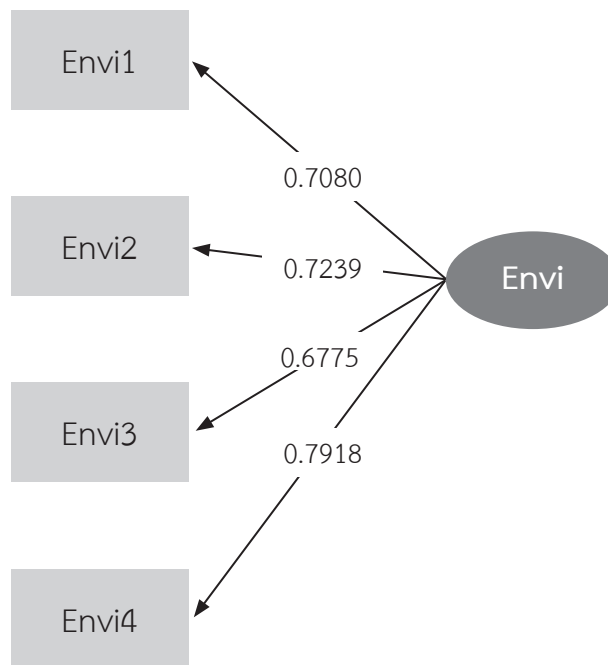
ตาราง 3.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บแบบสอบถามวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และทำการตรวจสอบความตรงของตัวแปรในโมเดลการวิจัย และตรวจสอบความตรงของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ประเภท	จังหวัด	จำนวนโรงเรียน	กลุ่มตัวอย่าง ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล (คน)	แบบสอบถาม ที่ได้รับกลับ จำนวน (ร้อยละ)
โรงเรียนคุณธรรม	เชียงใหม่	7	105	87 (83)
	เชียงราย	5	75	62 (83)
	ลำพูน	5	75	60 (80)
	พะเยา	5	75	58 (77)
	แพร่	5	75	55 (73)
	น่าน	5	75	62 (83)
	แม่ฮ่องสอน	5	75	56 (75)
	ลำปาง	5	75	57 (76)
โรงเรียนทั่วไป	เชียงใหม่	11	165	121 (73)
	เชียงราย	11	165	108 (65)
	ลำพูน	8	120	83 (69)
	พะเยา	9	135	90 (67)
	แพร่	9	135	65 (48)
	น่าน	10	150	68 (45)
	แม่ฮ่องสอน	7	105	58 (55)
	ลำปาง	9	135	71 (53)
รวม		116	1,740	1,161 (67)

1.10 นำข้อมูลที่ได้จาก 1.9 มาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และทำการตรวจสอบความตรงของตัวแปรในโมเดลการวิจัย และตรวจสอบความตรงของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียนมี 5 ด้าน คือ

1. ปัจจัยด้านบริบท (Context) หมายถึง การสร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตอย่างมีวินัยของนักเรียน ซึ่งเป็นบรรยากาศทั้งทางกายภาพและจิตใจของบุคลากรในโรงเรียน ผลการตรวจสอบโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบรูปแบบการเสริมสร้างวินัยฯ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ค่าไค์สแควร์ = 1.11 ค่า df=1 P-value = 0.29282 ค่าดัชนี GFI = 0.9995 ค่า AGFI =

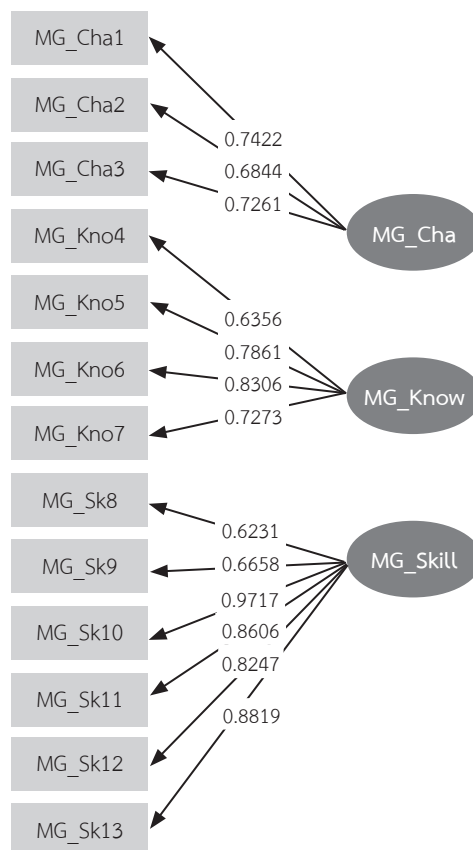
0.9952 และค่า RMSEA = 0.010 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพบว่าปัจจัยด้านบริบทที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียนมี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) โรงเรียนมีบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความรัก ความเมตตา 2) ทุกคนในโรงเรียนให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไม่มีอคติต่อกัน 3) กิจกรรมในโรงเรียนเน้นความร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน 4) มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ดังภาพ 3.2

ภาพ 3.2 โมเดลด้านสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน

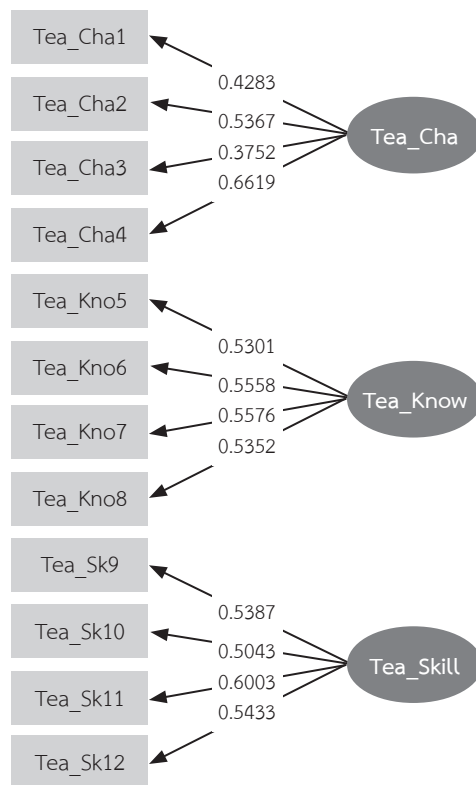
2. ปัจจัยด้านผู้บริหาร หมายถึง คุณลักษณะ ความรู้ และความสามารถของผู้บริหาร ที่ควรมีในการเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียน ผลการตรวจสอบโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบรูปแบบ การเสริมสร้างวินัยฯ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับ ข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ค่าไครสแควร์ = 50.36, ค่า df = 36, P-value = 0.05648, ค่าดัชนี GFI = 0.9923, ค่า AGFI = 0.9811 และค่า RMSEA = 0.019 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืน กับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพบว่า ปัจจัยด้านผู้บริหารที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียนมี 13 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีความรู้สึกที่ดีต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียน 2) มีความเป็นกัลยาณมิตรต่อ ผู้อื่น 3) ปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการมีวินัย 4) มีความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยนักเรียน

5) มีความรู้เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย/แนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย 6) มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรและบริบทของโรงเรียนและชุมชน เพื่อนำไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน 7) มีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน/จัดการเรียนการสอนที่การบูรณาการการเสริมสร้างการมีวินัยเข้าไปในการเรียนการสอนได้ 8) มีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์/ปรัชญาที่เกี่ยวกับวินัยที่ชัดเจน 9) สามารถกระตุ้นและโน้มน้าวให้บุคลากรในโรงเรียนเห็นความสำคัญในการพัฒนามวินัย 10) สามารถส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย 11) ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน บ้าน ชุมชน และองค์กรต่างๆ ในการเสริมสร้างวินัย 12) จัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการ/กิจกรรมที่เสริมสร้างวินัยนักเรียน 13) นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะการทำโครงการ/กิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียน ดังภาพที่ 3.3

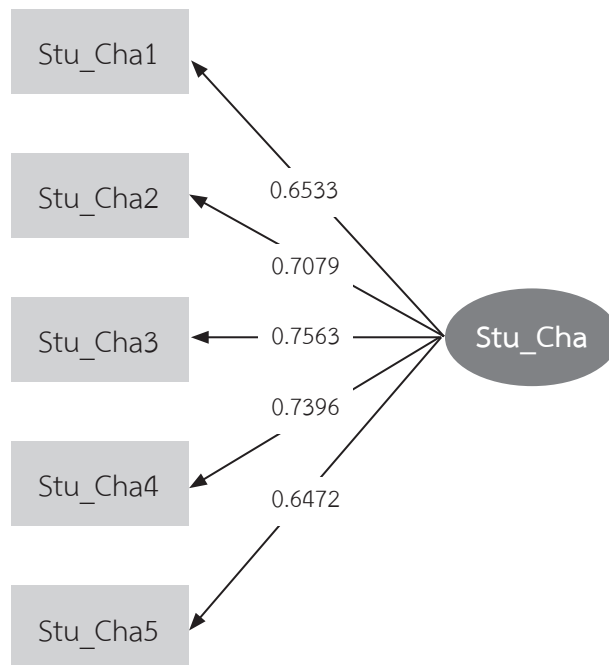
ภาพ 3.3 โมเดลด้านผู้บริหาร

3. ปัจจัยด้านครู หมายถึง คุณลักษณะ ความรู้ และความสามารถของครูที่ควรมีในการเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียน ผลการตรวจสอบโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบรูปแบบการเสริมสร้างวินัยฯ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ค่าไคส์แควร์ = 13.17, ค่า df = 10, P-value = 0.21444, ค่าดัชนี GFI = 0.9981, ค่า AGFI = 0.9853 และค่า RMSEA = 0.017 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพบว่า ปัจจัยด้านครูที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียนมี 12 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีความรู้สึกที่ดีต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียน 2) มีความเข้าใจถึงวิสัยทัศน์ จุดหมายเป้าหมายด้านการเสริมสร้างวินัย 3) ตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีวินัยของนักเรียน 4) ปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการมีวินัยของนักเรียน 5) มีความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย 6) มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย 7) มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรและบริบทของโรงเรียนและชุมชน เพื่อนำไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัย 8) มีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน/จัดการเรียนการสอนที่บูรณาการการเสริมสร้างวินัยเข้าไปในการเรียนการสอนได้ 9) มีความสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย 10) สามารถวิเคราะห์หลักสูตรและบริบทของโรงเรียนและชุมชน เพื่อนำไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน 11) สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน/จัดการเรียนการสอนที่บูรณาการการเสริมสร้างวินัยเข้าไปในการเรียนการสอนได้ 12) มีความสามารถในการเสริมแรงนักเรียนให้มีวินัย ดังภาพที่ 3.4

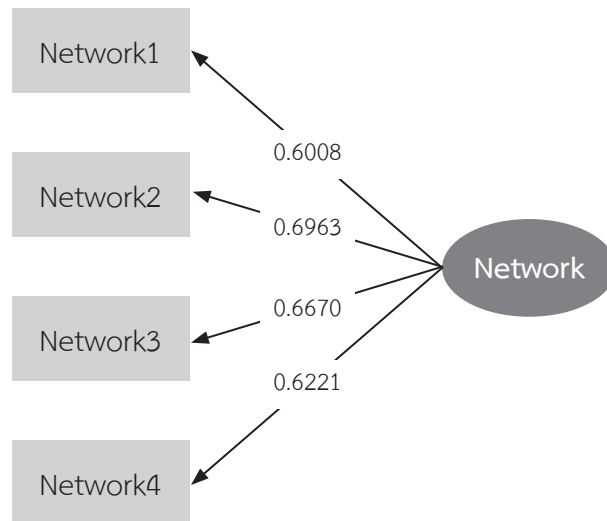
ภาพ 3.4 โมเดลด้านครู

4. ปัจจัยด้านนักเรียน หมายถึง คุณลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้เรียน ที่เมื่อมีลักษณะหรือพฤติกรรมดังกล่าวแล้ว จะทำให้การเสริมสร้างวินัยบรรลุเป้าหมาย ผลการตรวจสอบโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบรูปแบบการเสริมสร้างวินัยฯ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ค่าไคส์แควร์ = 0.25, ค่า $df = 2$, $P\text{-value} = 0.88350$, ค่าดัชนี $GFI = 0.9999$, ค่า $AGFI = 0.9994$ และค่า $RMSEA = 0.000$ แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพบว่า ปัจจัยด้านนักเรียนที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียนมี 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีวินัย 2) เป็นผู้คิดกิจกรรมที่เสริมสร้างวินัยด้วยตนเอง 3) เป็นผู้ลงมือทำกิจกรรมที่เสริมสร้างวินัยด้วยตนเอง 4) เป็นผู้นำเสนอกิจกรรมที่เสริมสร้างวินัยด้วยตนเอง 5) มีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมสร้างวินัย ดังภาพ 3.5

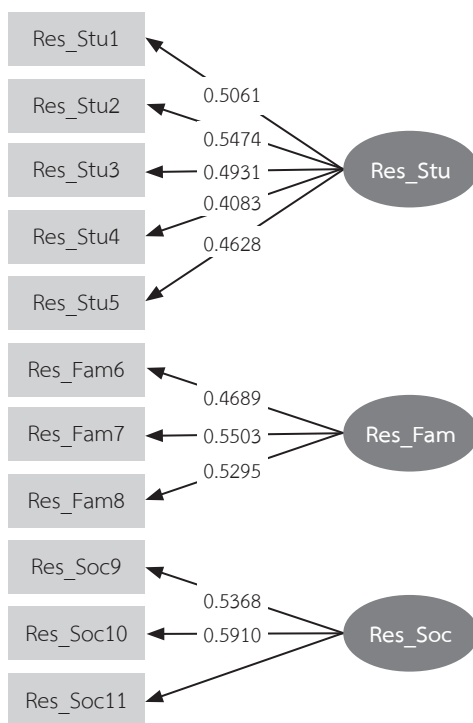
ภาพ 3.5 โมเดลด้านนักเรียน

5. ปัจจัยด้านเครือข่ายความร่วมมือ หมายถึง ความร่วมมือกันของสถาบันต่างๆ ภายนอกโรงเรียน ได้แก่ กรรมการสถานศึกษา ครอบครัวของนักเรียน ชุมชนโดยรอบ และสถาบันทางศาสนา ผลการตรวจสอบโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบรูปแบบการเสริมสร้างวินัยฯ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ค่าไคร้สแควร์ = 0.02 ค่า df = 1 P-value = 0.87685 ค่าดัชนี GFI = 1.0000 ค่า AGFI = 0.9999 และค่า RMSEA = 0.000 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพบว่า ปัจจัยด้านเครือข่ายความร่วมมือที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียนมี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มีความเข้าใจวิสัยทัศน์ จุดหมาย เป้าหมายด้านการเสริมสร้างวินัยนักเรียน 2) มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียน 3) ให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียน 4) มีความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน บ้าน ชุมชน และองค์กรต่างๆ ในการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ดังภาพ 3.6

ภาพ 3.6 โมเดลด้านเครือข่ายความร่วมมือ

สำหรับวินัยด้านความรับผิดชอบ จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่าประกอบด้วย 3 ลักษณะ ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัว และต่อสังคม และจากผลการตรวจสอบโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบรูปแบบการเสริมสร้างวินัยฯ กับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ค่าไคส์แควร์ = 24.46, ค่า $df = 20$, $P\text{-value} = 0.22289$, ค่าดัชนี $GFI = 0.9936$, ค่า $AGFI = 0.9807$ และค่า $RMSEA = 0.014$ แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพบว่า วินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนมี 11 ตัวบ่งชี้ คือ **วินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง** ได้แก่ 1) แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ 2) รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย 3) ขยันรับผิดชอบต่อการเรียน 4) รักษาสุขภาพอนามัยของตนเอง 5) มีความอดทน เพียรพยายาม **วินัยด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว** ได้แก่ 6) ช่วยทำงานบ้าน 7) เคารพเชื่อฟังผู้ปกครอง 8) ไม่นำความเดือดร้อนมาสู่ครอบครัว และ**วินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม** ได้แก่ 9) ช่วยดูแลรักษาสาธารณสมบัติ 10) ร่วมกิจกรรมของโรงเรียน 11) ร่วมกิจกรรมของชุมชน ดังภาพ 3.7

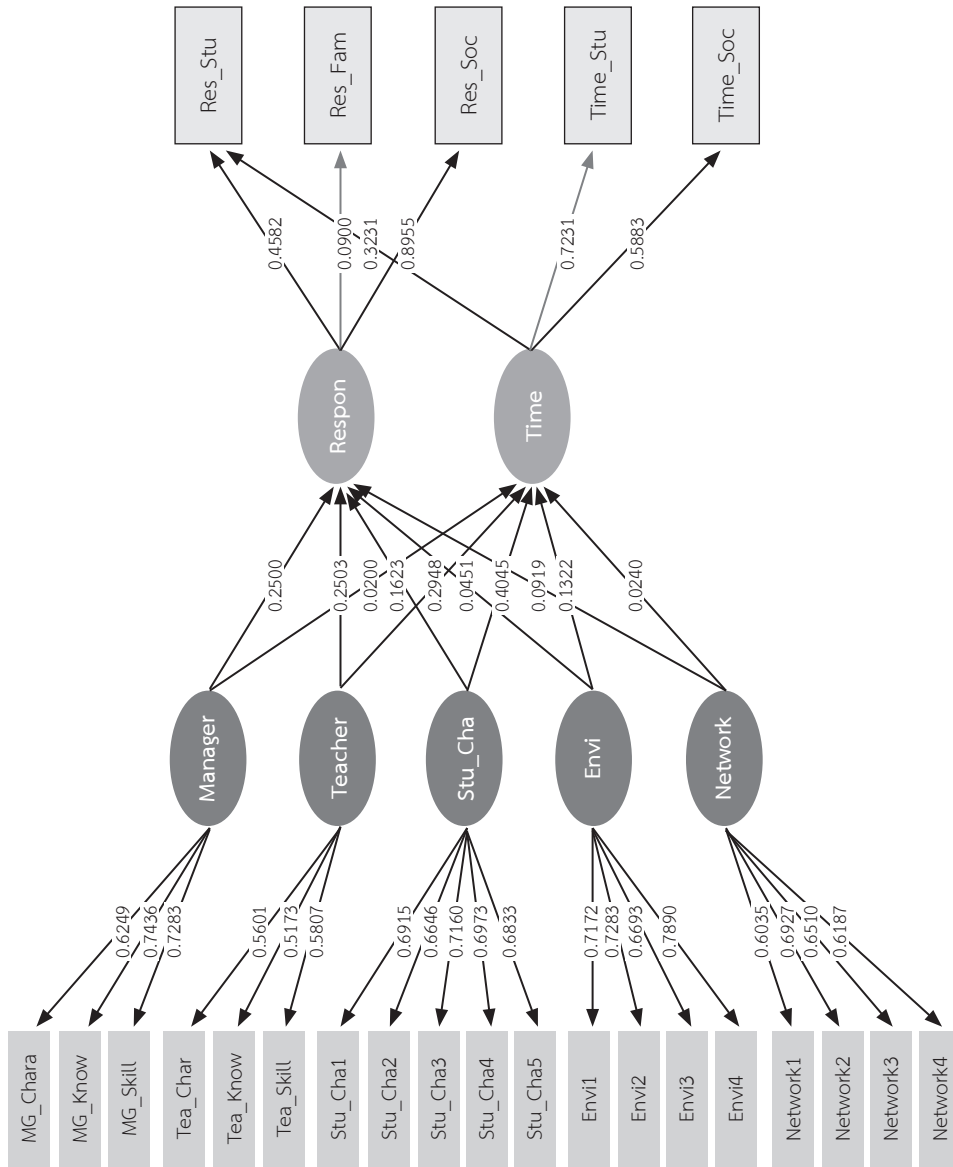

ภาพ 3.7 โมเดลวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน

วินัยด้านการตรงต่อเวลา ผลการตรวจสอบโมเดลโครงสร้างองค์ประกอบรูปแบบการเสริมสร้างวินัยฯ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ค่าไครส์แควร์ = 5.09, ค่า df = 4, P-value = 0.027837, ค่าดัชนี GFI = 0.9987, ค่า AGFI = 0.9912 และค่า RMSEA = 0.015 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพบว่า วินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนมี 7 ตัวบ่งชี้ คือ **วินัยด้านการตรงต่อเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนเอง** ได้แก่ 1) มาโรงเรียนทันการเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง 2) เข้าเรียนทันเวลา 3) เข้าร่วมกิจกรรมตามเวลา 4) ส่งงาน/การบ้านภายในเวลาที่กำหนด 5) เข้าห้องสอบตรงเวลา และ**วินัยด้านการตรงต่อเวลาในการทำภารกิจที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น** ได้แก่ 6) ไม่ผิดเวลานัด 7) เมื่อยืมของแล้วส่งคืนตามเวลา ดังภาพ 7 และผลการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเสริมสร้างในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา กับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ได้ค่าไครส์แควร์ = 264.4100, ค่า df = 176, P-value = 0.5400, ค่าดัชนี GFI = 0.9544, ค่า AGFI = 0.9523 และค่า RMSEA = 0.0490 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังภาพ 3.8

ภาพ 3.8 โมเดลวินัยด้านการตรงต่อเวลาของนักเรียน

ภาพ 3.9 โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

1.11 นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 1.10 มาร่างรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา พร้อมคู่มือการใช้รูปแบบฯ ที่ประกอบด้วย 6 ส่วน

ส่วนที่ 1 : เป้าหมาย (Goal) เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

ส่วนที่ 2 : ปัจจัยเกื้อหนุน (Input) ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ 1) ผู้บริหาร 2) ครู/ บุคลากร 3) สภาพแวดล้อมในโรงเรียน 4) เครือข่ายความร่วมมือ และ 5) คุณลักษณะของนักเรียน

ส่วนที่ 3 : กระบวนการในการเสริมสร้างวินัย (Process) ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) การบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมเพื่อเสริม สร้างวินัยนักเรียน เช่น โครงการเสริมสร้างวินัย กิจกรรมที่สอดแทรกในชีวิตประจำวัน ฯลฯ และ 3) การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัย

ส่วนที่ 4 : การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาการ เสริมสร้างวินัยนักเรียน

ส่วนที่ 5 : ผลลัพธ์ (Outcomes) คือ นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบและ การตรงต่อเวลา

1.12 ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบฯ โดยการจัดประชุม วิชาการรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบ และการตรงต่อเวลา โดยนำมาตราฐานการประเมินรูปแบบฯ ของคณะกรรมการกำหนดมาตรฐาน การประเมินทางการศึกษา (The Joint Committee on Standards for Educational Evaluation) ซึ่งได้ดำเนินการจัดทำมาตรฐานสำหรับการตัดสินคุณภาพการประเมินทางการศึกษา แบ่งออกเป็น 4 มาตรฐาน 29 เกณฑ์ (James R. Sanders. et al, 1994, p. 18 - 19) มาประยุกต์ กับมาตรฐานการประเมินคุณภาพรูปแบบของ สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรณ (2554, หน้า 235) ได้มาตรฐานในการประเมินหาคุณภาพของรูปแบบ จำนวน 4 มาตรฐาน ได้แก่

1) ด้านการใช้ประโยชน์ (Utility) หมายถึง รูปแบบและคู่มือการเสริมสร้างวินัย นักเรียนในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา เมื่อ นำไปใช้สามารถตอบสนองต่อความต้องการใช้สารสนเทศของผู้เกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้เป็น แนวทางในการเสริมสร้างวินัยนักเรียน พร้อมทั้งเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเป็น แนวทางในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาในสถานศึกษาหรือ หน่วยงานอื่นๆ ต่อไป

2) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) หมายถึง รูปแบบและคู่มือการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง สามารถนำไปปฏิบัติได้ เป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผลที่ได้จากการนำรูปแบบฯ ไปใช้จะนำไปสู่การพัฒนาให้นักเรียนมีวินัยในด้านอื่นๆ ได้

3) ด้านความเหมาะสม (Propriety) หมายถึง รูปแบบและคู่มือการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา มีความเหมาะสมตามกฎ ระเบียบ จรรยาบรรณทางวิชาชีพ มีการคำนึงถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการนำไปใช้

4) ด้านความถูกต้อง (Accuracy) หมายถึง รูปแบบและคู่มือการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา มีการพัฒนาจากพื้นฐานแนวคิดทฤษฎีที่น่าเชื่อถือ มีการระบอบุคคลประกอบ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ข้อมูลหลักฐาน ตลอดจนวิธีรวบรวมข้อมูล/หลักฐานของรูปแบบฯ ไว้อย่างชัดเจนน่าเชื่อถือ

โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 17 ท่านเป็นผู้พิจารณา พบว่า รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา มีคุณภาพด้านการใช้ประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้อง อยู่ในระดับมากทุกด้าน อีกทั้งมีการให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงรูปแบบ

1.13 ปรับปรุงรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบฯ ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
โดยปรับแก้ไข ดังนี้ 1) คำชี้แจงเพิ่มรายละเอียดของคำชี้แจง การเตรียมความพร้อมในการใช้รูปแบบฯ 2) ปรับภาพแบบจำลองรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัย 3) ปรับแนวคิดในการพัฒนารูปแบบฯ ให้ชัดเจน 4) ส่วนประกอบของรูปแบบฯ ปรับตัวแปรที่ไม่มีผลออกไป 5) กลไก/วิธีการ/กระบวนการในการเสริมสร้างวินัย เพิ่มตัวอย่างกิจกรรมต่างๆ เพิ่มกระบวนการมีส่วนร่วมของเครือข่าย 6) ปรับเครื่องมือ เกณฑ์ในการประเมินให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและได้รูปแบบ กลไกฯ ที่ประกอบด้วย 6 ส่วน คือ 1) เป้าหมาย (Goal) 2) บริบท (Context) 3) ปัจจัยนำเข้า (Input) 4) กระบวนการเสริมสร้างวินัย (Process) 5) ผลผลิต (Output) และ 6) การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

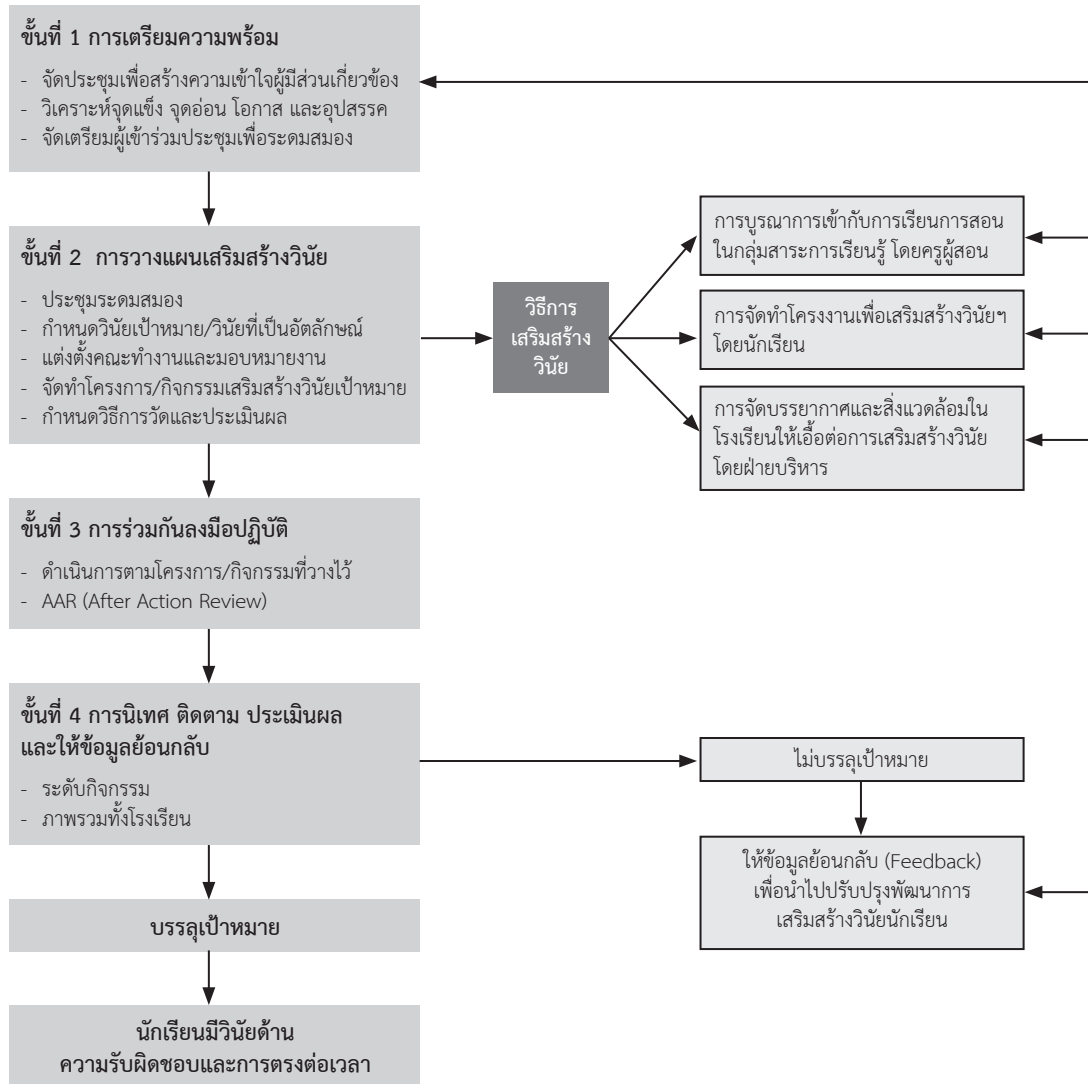
ระยะที่ 2 ปฏิบัติการทดลองใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาในสถานศึกษาจำนวน 5 โรงเรียน โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

2.1 เตรียมการภาคสนามที่จะใช้ในการปฏิบัติการ ได้แก่ การคัดเลือกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตภาคเหนือตอนบน โดยพิจารณาคัดเลือกโรงเรียนที่ผู้บริหารมีความสนใจและเต็มใจเข้าร่วมโครงการจำนวน 5 โรงเรียน เป็นตัวแทนของโรงเรียนขนาดใหญ่ 1 โรง ขนาดกลาง 2 โรง และขนาดเล็ก 2 โรง ดังนี้

- 1) โรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ อ.แม่สาย จ.เชียงราย (ขนาดใหญ่)
- 2) โรงเรียนชุมชนบ้านบวครน้อย อ.เมือง จ.เชียงใหม่ (ขนาดกลาง)
- 3) โรงเรียนอรุณวิทยาคม อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ (ขนาดกลาง)
- 4) โรงเรียนบ้านแม่ปุดา อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่ (ขนาดเล็ก)
- 5) โรงเรียนนครวิทยาคม อ.พาน จ.เชียงราย (ขนาดเล็ก)

2.2 จัดทำแผนปฏิบัติการและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ กลไกฯ ที่พัฒนาขึ้น

2.3 ปฏิบัติการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่คัดเลือกไว้เป็นเวลา 1 ภาคการศึกษา โดยได้จัดทำโครงการทดลองใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยฯ และคู่มือการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา เพื่อให้ผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของโรงเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนาแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานด้านการเสริมสร้างวินัย โดยใช้กระบวนการและวิธีการที่สอดคล้องกับสภาพบริบทและความพร้อมของสถานศึกษาแต่ละแห่งใน 4 ขั้นตอน ดังนี้

ภาพ 3.10 กลไก/วิธีการ/กระบวนการในการเสริมสร้างวินัย

การดำเนินการดังกล่าว คณะผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวปฏิบัติในการขับเคลื่อนการเสริมสร้างวินัยในโรงเรียนมาจากคู่มือปฏิบัติโรงเรียนคุณธรรม ของศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2558, หน้า 23-33) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อม มีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

1.1 จัดประชุมเพื่อให้สร้างความเข้าใจเชิงลึกกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและกรรมการสถานศึกษา ให้มีความตระหนักเข้าใจและเห็นความสำคัญในกระบวนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนตามรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ซึ่งประกอบด้วย เป้าหมาย (Goal) บริบท (Context) ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการเสริมสร้างวินัย (Process) ผลผลิต (Output) และการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

1.2 ประชุมระดมสมองเพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ต่อการเสริมสร้างวินัยของโรงเรียน โดยจัดกลุ่มผู้เข้าประชุมที่มีภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ ในกลุ่มเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน เช่น 1) กลุ่มครู 2) ผู้บริหาร 3) ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษา 4) กลุ่มนักเรียนแกนนำ ร่วมกันวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคที่เสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบและตรงต่อเวลา ร่วมกันปฏิบัติการ ค้นหาวิสัยเป้าหมาย/วินัยที่เป็นอัตลักษณ์ของโรงเรียน

ขั้นที่ 2 ร่วมกันวางแผนเสริมสร้างวินัย มีแนวทางในการดำเนินการ ดังนี้

2.1 ประชุมบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อระดมสมอง ในการขับเคลื่อนรูปแบบ

2.2 แต่งตั้งและมอบหมายงานให้มีคณะทำงานรับผิดชอบในการวางแผนจัดทำโครงการ/กิจกรรม การลงมือปฏิบัติ การประเมินผล และการปรับปรุงแผนจนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยอาจมีวาระการทำงาน 1 ภาคเรียน หรือ 1 ปีการศึกษา โดยมี 3 แนวทาง คือ 1) การบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยครูผู้สอน 2) การจัดทำโครงการเพื่อเสริมสร้างวินัย โดยนักเรียน และ 3) การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ให้เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัย โดยฝ่ายบริหาร

ขั้นที่ 3 การร่วมกันลงมือปฏิบัติ ตามแผนดำเนินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนทั้ง 3 แนวทาง คือ 1) การบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยครูผู้สอน 2) การจัดทำโครงการเพื่อเสริมสร้างวินัย โดยนักเรียน 3) การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัย มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ลงมือปฏิบัติด้วยกันตามแผนปฏิบัติงาน ในทุกกิจกรรมนักเรียนจะได้เรียนรู้จากการลงมือทำ โดยการสังเกต คิดพิจารณาปรับปรุงกิจกรรมให้นำไปสู่ความสำเร็จ ประการสำคัญได้เรียนรู้จากการร่วมกันทำงานเป็นทีมทำงานที่ดีด้วยกัน หลักสำคัญประการหนึ่งที่ช่วยในการ

รวมกลุ่มของนักเรียนให้ทำกิจกรรมร่วมกันได้อย่างมีความสุข คือ ความเป็นกัลยาณมิตร ทุกคนในกลุ่มจะทำงานอย่างสนุกสนานร่วมกับเพื่อนๆ ที่มีความเป็นกัลยาณมิตรซึ่งกันและกัน

3.2 เมื่อจบแต่ละกิจกรรมย่อยให้ทำ AAR (After Action Review) เป็นการพูดคุยกันเพื่อปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น

ขั้นที่ 4 การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และให้ข้อมูลย้อนกลับ ในส่วนของการนิเทศ เป็นในรูปแบบชุมชนกัลยาณมิตรนิเทศ ภายใต้แนวคิด ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) (เรวณี ชัยเชาวรัตน์, 2556) และสร้าง Facebook กลุ่มเสริมสร้างวินัยนักเรียน ความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา <https://www.facebook.com/groups/dcpcmu/> เพื่อเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสะท้อนผลการปฏิบัติระหว่างโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างและมีการประเมินผลระหว่างดำเนินโครงการ โดยใช้ตัวบ่งชี้ที่กำหนดไว้ในโครงการทดลอง เช่น 1) ร้อยละของกิจกรรม/โครงการ/โครงการที่ปฏิบัติได้ตามแผนที่กำหนดไว้ 2) ร้อยละของครูที่บูรณาการการเสริมสร้างวินัยในการจัดการเรียนการสอน 3) ร้อยละของผู้สนใจเข้าร่วมทำกิจกรรม/โครงการ/โครงการ 4) จำนวนกิจกรรม/โครงการที่เป็นไปตามแผน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงการปฏิบัติงานและการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการฯ โดยใช้ตัวบ่งชี้เพื่อประเมินผลสำเร็จของโครงการ เช่น 1) ร้อยละของกิจกรรม/โครงการ/โครงการที่บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด 2) พฤติกรรมที่พึงประสงค์ (ที่กำหนดไว้ในโครงการ/โครงการ) เพิ่มขึ้น 3) พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (ที่กำหนดไว้ในโครงการ/โครงการ) ลดลง ฯลฯ โดยมีกำหนดการในการนิเทศ ติดตาม ในแต่ละโรงเรียน ดังนี้

ตาราง 3.2 กำหนดการในการนิเทศ ติดตามโรงเรียนที่ร่วมทดลองใช้รูปแบบฯ

โรงเรียน	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2
บ้านแม่ปู้คา อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่ (ขนาดเล็ก)	9 พ.ค. 60	22 มิ.ย. 60
นครวิทยาคม อ.พาน จ.เชียงราย (ขนาดเล็ก)	8 พ.ค. 60	17 ก.ค. 60
ชุมชนบ้านบวกรน้อย อ.เมือง จ.เชียงใหม่ (ขนาดกลาง)	3 พ.ค. 60	26 มิ.ย. 60
อรุณทัยวิทยาคม อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ (ขนาดกลาง)	23 พ.ค. 60	12 ก.ค. 60
แม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ อ.แม่สาย จ.เชียงราย (ขนาดใหญ่)	27 พ.ค. 60	17 ก.ค. 60

ระยะที่ 3 ประเมินและจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

- 3.1 รวบรวมข้อมูลจากการทดลองใช้รูปแบบฯ มาวิเคราะห์
- 3.2 ปรับปรุงและจัดทำคู่มือรูปแบบ กลไกการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา
- 3.3 จัดทำร่างรายงานผลการวิจัยและพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา
- 3.4 นำเสนอรายงานผลการวิจัยและพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาข้อสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ใช้วิธีการและสถิติวิเคราะห์ในแต่ละวัตถุประสงค์ ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1

- 1.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้การถอดบทเรียนแบบเล่าเรื่อง (Story Telling)
- 1.2 ข้อมูลจากการศึกษาดูงาน ใช้การถอดบทเรียนความสำเร็จจากสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติดี (Best practice)
- 1.3 ข้อมูลจากการสำรวจตัวบ่งชี้การมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา และข้อมูลเกี่ยวกับตัวบ่งชี้และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างวินัยฯ ที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 111 เรื่อง ใช้การวิเคราะห์ความถี่และร้อยละ
- 1.4 การตรวจสอบความตรงของตัวแปรในโมเดลการวิจัย และตรวจสอบความตรงของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น (Structural equation model : SME)
- 1.5 การตรวจสอบคุณภาพของร่างรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ ทำโดยการจัดประชุมวิพากษ์รูปแบบฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 17 ท่าน และการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2

2.1 ข้อมูลที่ได้จากการทดลองปฏิบัติการใช้รูปแบบและกลไกฯ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และการหาร้อยละ และค่าเฉลี่ย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3

สำหรับการวิเคราะห์หาคุณภาพด้านความตรงของเครื่องมือวิจัยที่ประกอบด้วย

- แบบสอบถามเกี่ยวกับตัวชี้วัดความมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา
- แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพของรูปแบบฯ และคู่มือการใช้รูปแบบฯ
- แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียนระดับ

มัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

ใช้ดุลยพินิจของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างนิยามหรือสิ่งที่ต้องการวัดกับข้อคำถาม มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) เกณฑ์คุณภาพ คือ IOC มีค่าตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) สร้างรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา 2) ปฏิบัติการทดลองใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา และ 3) ประเมินและจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ผลการศึกษาครั้งนี้คณะผู้วิจัย ขอนำเสนอเป็น 3 ตอน ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการสร้างรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

จากการวิเคราะห์ปัจจัยและตัวบ่งชี้ในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความรับผิดชอบและตรงต่อเวลา โดยการสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การถอดบทเรียนแบบเล่าเรื่อง (Story Telling) จากผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ การถอดบทเรียนความสำเร็จจากสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติดีด้านการส่งเสริมวินัย (Best Practice) การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และการตรวจสอบความตรงของตัวแปรในโมเดลการวิจัยและตรวจสอบความตรงของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้เกิดความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

คณะผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นหลักในการพัฒนาแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ได้ภาพจำลองรูปแบบที่ประยุกต์จากกรอบแนวคิดการทำงานเชิงระบบ (System Approach) เพื่อการพัฒนามาตรฐานคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะและมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550, หน้า 3) ดังนี้

จากภาพ 4.1 องค์ประกอบของรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) เป้าหมาย (Goal) 2) บริบท (Context) 3) ปัจจัยนำเข้า (Input) 4) กระบวนการเสริมสร้างวินัย (Process) 5) ผลผลิต (Output) และ 6) การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) โดยที่

องค์ประกอบที่ 1 : เป้าหมาย (Goal) เป้าหมายของรูปแบบนี้ คือ เพื่อเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

องค์ประกอบที่ 2 : บริบท (Context) ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง การสร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตอย่างมีวินัยของนักเรียนซึ่งเป็นบรรยากาศทั้งทางกายภาพและจิตใจของบุคลากรในโรงเรียน มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) โรงเรียนมีบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความรัก ความเมตตา 2) ทุกคนในโรงเรียนให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไม่มีอคติต่อกัน 3) กิจกรรมในโรงเรียนเน้นความร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน 4) มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียน

องค์ประกอบที่ 3 : ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ 1) ผู้บริหาร 2) ครู 3) นักเรียน และ 4) เครือข่ายความร่วมมือ โดย

ผู้บริหาร ต้องมีคุณลักษณะ ความรู้ และความสามารถของผู้บริหารที่ควรมีในการเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียน ดังนี้ 1) มีความรู้สึกที่ดีต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียน 2) มีความเป็นกัลยาณมิตรต่อผู้อื่น 3) ปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการมีวินัย 4) มีความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยนักเรียน 5) มีความรู้เกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย/แนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย 6) มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรและบริบทของโรงเรียนและชุมชน เพื่อนำไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน 7) มีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน/จัดการเรียนการสอนที่บูรณาการการเสริมสร้างการมีวินัยเข้าไปในการเรียนการสอนได้ 8) มีความสามารถในการกำหนดวิสัยทัศน์/ปรัชญาที่เกี่ยวกับวินัยที่ชัดเจน 9) สามารถกระตุ้นและโน้มน้าวให้บุคลากรในโรงเรียนเห็นความสำคัญในการพัฒนามีวินัย 10) สามารถส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย 11) ประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียน บ้าน ชุมชน และองค์กรต่างๆ ในการเสริมสร้างวินัย 12) จัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการ/กิจกรรมที่เสริมสร้างวินัยนักเรียน 13) นิเทศ กำกับ ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะการทำโครงการ/กิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียน

ครู ต้องมีคุณลักษณะ ความรู้ และความสามารถ ดังนี้ 1) มีความรู้สึกที่ดีต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียน 2) มีความเข้าใจถึงวิสัยทัศน์ จุดหมาย เป้าหมายด้านการเสริมสร้างวินัย 3) ตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีวินัยของนักเรียน 4) ปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดีด้านการมีวินัยของนักเรียน 5) มีความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย 6) มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้

ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย 7) มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรและบริบทของโรงเรียนและชุมชนเพื่อนำไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัย 8) มีความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน/จัดการเรียนการสอนที่บูรณาการการเสริมสร้างวินัยเข้าไปในการเรียนการสอนได้ 9) มีความสามารถจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย 10) สามารถวิเคราะห์หลักสูตรและบริบทของโรงเรียนและชุมชน เพื่อนำไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน 11) สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียน/จัดการเรียนการสอนที่บูรณาการการเสริมสร้างวินัยเข้าไปในการเรียนการสอนได้ 12) มีความสามารถในการเสริมแรงนักเรียนให้มีวินัย

นักเรียน ต้องมีคุณลักษณะหรือพฤติกรรม ดังนี้ 1) ตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีวินัย 2) เป็นผู้คิดกิจกรรมที่เสริมสร้างวินัยด้วยตนเอง 3) เป็นผู้ลงมือทำกิจกรรมที่เสริมสร้างวินัยด้วยตนเอง 4) เป็นผู้นำเสนอกิจกรรมที่เสริมสร้างวินัยด้วยตนเอง 5) มีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมสร้างวินัย

เครือข่ายความร่วมมือ หมายถึง กรรมการสถานศึกษา ครอบครัวของนักเรียน ชุมชน โดยรอบ และสถาบันทางศาสนา ต้องมีลักษณะ ดังนี้ 1) มีความเข้าใจวิสัยทัศน์ จุดหมาย เป้าหมายด้านการเสริมสร้างวินัยนักเรียน 2) มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาวินัยนักเรียน 3) ให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาวินัยนักเรียน 4) มีความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน บ้าน ชุมชน และองค์กรต่างๆ ในการเสริมสร้างวินัยนักเรียน

องค์ประกอบที่ 4 : กระบวนการเสริมสร้างวินัย (Process) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อม

ขั้นที่ 2 การวางแผนเสริมสร้างวินัยนักเรียน

ขั้นที่ 3 การร่วมกันลงมือปฏิบัติ ประกอบด้วย 3 แนวทาง คือ 1) การบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยครูผู้สอน 2) การจัดทำโครงการเพื่อเสริมสร้างวินัยฯ โดยนักเรียน 3) การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัย โดยฝ่ายบริหาร

ขั้นที่ 4 การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และให้ข้อมูลย้อนกลับ

องค์ประกอบที่ 5 : ผลผลิต (Output) คือ นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัว และต่อสังคม ใน 11 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ 2) รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย 3) ขยันรับผิดชอบต่อการเรียน 4) รักษาสุขภาพอนามัยของตนเอง 5) มีความอดทน เพียรพยายาม 6) ช่วยทำงานบ้าน 7) เคารพเชื่อฟังผู้ปกครอง 8) ไม่นำความเดือดร้อนมาสู่ครอบครัว 9) ช่วยดูแลรักษาสาธารณสมบัติ 10) ร่วมกิจกรรมของโรงเรียน

- 11) ร่วมกิจกรรมของชุมชน และมีวินัยด้านการตรงต่อเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนเองและผู้อื่น 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มาโรงเรียนทันการเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง 2) เข้าเรียนทันเวลา 3) เข้าร่วมกิจกรรมตามเวลา 4) ส่งงาน/การบ้านภายในเวลาที่กำหนด 5) เข้าห้องสอบตรงเวลา 6) ไม่ผิดเวลานัด 7) เมื่อเยี่ยมของแล้วส่งคืนตามเวลา

องค์ประกอบที่ 6 : การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาการเสริมสร้างวินัย ดำเนินการ ดังนี้

- 1) การให้ผลสะท้อนกลับเกี่ยวกับผลงานหรือผลผลิต (Output) ว่าผลงานที่ได้ตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ เช่น นักเรียนส่วนใหญ่หรือทั้งหมดมีความรับผิดชอบต่อตนเอง
- 2) การให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับกระบวนการ (Process) ว่ากระบวนการที่ใช้ในงานมีข้อบกพร่องอย่างไร จะแก้ข้อบกพร่องของกระบวนการอย่างไร มีทางเลือกในเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้วยวิธีอื่นอีกหรือไม่
- 3) การให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า (Input) ว่า ผู้บริหาร ครู นักเรียน เครือข่ายความร่วมมือ มีลักษณะตามที่ควรจะเป็นแล้วหรือไม่ ถ้ายังไม่เป็นจะมีวิธีแก้ไข ปรับปรุงอย่างไร
- 4) การให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับบริบท (Context) ว่าสภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีลักษณะที่เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียนแล้วหรือไม่ ถ้ายังจะมีวิธีการแก้ไขปรับปรุงอย่างไร

ตอนที่ 2 ผลการปฏิบัติการทดลองใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัย ในสถานศึกษาด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

ผลการทดลองใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยฯ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตภาคเหนือตอนบน จำนวน 5 โรงเรียนที่เป็นตัวแทนของโรงเรียนขนาดใหญ่ 1 โรงเรียนขนาดกลาง 2 โรงเรียน และขนาดเล็ก 2 โรงเรียน ได้แก่

- 1) โรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ อ.แม่สาย จ.เชียงราย (ขนาดใหญ่)
- 2) โรงเรียนชุมชนบ้านบวครน้อย อ.เมือง จ.เชียงใหม่ (ขนาดกลาง)
- 3) โรงเรียนอรุณวิทยาคม อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ (ขนาดกลาง)
- 4) โรงเรียนบ้านแม่ปุก อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่ (ขนาดเล็ก)
- 5) โรงเรียนนครวิทยาคม อ.พาน จ.เชียงราย (ขนาดเล็ก)

โดยผู้วิจัยได้จัดทำโครงการทดลองใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยฯ และคู่มือการเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา เพื่อให้ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของโรงเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ใช้เป็น

เครื่องมือในการดำเนินงานด้านการเสริมสร้างวินัย โดยใช้กระบวนการและวิธีการที่สอดคล้องกับสภาพบริบทและความพร้อมของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

การประเมินผลการทดลองใช้ แบ่งเป็น 2 ระยะ ได้แก่

1. การประเมินผลระหว่างดำเนินโครงการ ใช้ตัวบ่งชี้เพื่อประเมินผลการทำกิจกรรม/โครงการ เพื่อใช้ในการปรับปรุงแผนปฏิบัติงาน เช่น 1) ร้อยละของกิจกรรม/โครงการ/โครงการที่ปฏิบัติได้ตามแผนที่กำหนดไว้ 2) ร้อยละของครูที่บูรณาการการเสริมสร้างวินัยในการจัดการเรียนการสอน 3) จำนวนกิจกรรม/โครงการที่เป็นไปตามแผน

2. การประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการฯ ใช้ตัวบ่งชี้เพื่อประเมินผลสำเร็จของโครงการ เช่น 1) ร้อยละของกิจกรรม/โครงการ/โครงการที่บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด 2) พฤติกรรมที่พึงประสงค์ (ที่กำหนดไว้ในโครงการ/โครงการ) เพิ่มขึ้น 3) พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (ที่กำหนดไว้ในโครงการ/โครงการ) ลดลง

ผลการดำเนินการ แสดงในตาราง 4.1 - 4.5

ตารางที่ 4.1 ผลการปฏิบัติงานระหว่างดำเนินโครงการ และเมื่อสิ้นสุดโครงการของโรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

แนวทางเสริมสร้างวินัย	เป้าหมาย (จำนวน)	ร้อยละที่ดำเนินการ		พฤติกรรมของนักเรียน	นวัตกรรมที่สร้าง/ประยุกต์ใช้
		ระหว่าง	เมื่อสิ้นสุด โครงการ		
1) การบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยครูผู้สอน	54 วิชา	68%	100%	- นักเรียนส่งงาน การบ้าน ตามเวลาที่กำหนด - ส่งงานตรงเวลา ทำงานเป็นระเบียบ - รักษาความสะอาดมากขึ้น และเข้าห้องเรียนตรงเวลา - นักเรียนรับผิดชอบต่อการทำงานที่ได้รับมอบหมาย รับผิดชอบต่อตนเอง - ให้ความสำคัญต่อสิ่งที่ได้ - นักเรียนมีการส่งงานตรงต่อเวลา - มีความรับผิดชอบตั้งใจทำงานมากขึ้น - นักเรียนเข้าเรียนทันเวลา - นักเรียนมีน้ำใจในชั้นเรียน ตั้งใจเรียนรู้ และเข้าห้องเรียนตามเวลา - นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อส่งงานบ้านทันต่อเวลา มีความตรงต่อเวลามากขึ้น - ส่งคืนอุปกรณ์ตรงเวลา - นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อในการส่งงาน	- การบูรณาการเชิงวิธีการ สอดแทรกความรับผิดชอบด้วยการยกตัวอย่างติดตามการส่งงาน - トラปั้มสะสมความดี - การตรวจสอบนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้วสะท้อนกลับทันที - กระตุ้นพฤติกรรมทุกคาบเรียนเพิ่มคะแนนให้นักเรียนที่มีพฤติกรรมดีสม่ำเสมอ และนักเรียนที่มีพฤติกรรมดีขึ้น - การเสริมแรงทางบวกโดยการชื่นชมและการให้รางวัล - แบบบันทึกการส่งงาน - แบบบันทึกเสริมสร้างวินัย - แบบบันทึกพฤติกรรมการให้แสดมภ์สะสมความดี - หากเข้าเรียนสายจะต้องทำหน้าที่เวรประจำคาบเรียนนั้น

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

แนวทางเสริมสร้างวินัย	เป้าหมาย (จำนวน)	ร้อยละที่ดำเนินการ		พฤติกรรมของนักเรียน	นวัตกรรมที่สร้าง/ประยุกต์ใช้
		ระหว่าง	เมื่อสิ้นสุด โครงการ		
				- นักเรียนส่งงานตรงตามเวลาที่กำหนด มากขึ้น มีวินัยในการเรียนและการทำกิจกรรมต่างๆ มากขึ้น มีความกระตือรือร้นในการทำงานรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายดีขึ้น	- กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน - กิจกรรมรู้ตัวเสมอ - กิจกรรมกำหนดข้อตกลง/ความรับผิดชอบ - บันทึกการปฏิบัติงานของนักเรียน - กิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน - การใช้ระบบห้องดูแลเพื่อน - การสร้างความตระหนักในความมีวินัย - ใช้วิธีสอนแบบสอดแทรกในการเรียน - การสอนในแต่ละชั่วโมง - สื่อเทคโนโลยีและการสร้างแรงจูงใจในการเรียน - การลงโทษ - เสริมสร้างวินัยในชั้นเรียนโดยตระหนักให้นักเรียนมีวินัยมากขึ้น - บูรณาการร่วมกับโครงการของนักเรียน - โดยใช้กิจกรรมคู่บัดดี้ เพื่อนช่วยเพื่อน - การติดตามงานนักเรียนและนำเสนอผลงานผ่าน Face book

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

แนวทางการเสริมสร้างวินัย	เป้าหมาย (จำนวน)	ร้อยละที่ดำเนินการ		พฤติกรรมของนักเรียน	นวัตกรรมที่สร้าง/ประยุกต์ใช้
		ระหว่าง	เมื่อสิ้นสุด โครงการ		
2) การจัดทำโครงการเพื่อ เสริมสร้างวินัย โดยนักเรียน	31 โครงการ	62%	82%	- ใส่ใจการ เข้าแถว และทำกิจกรรมหน้าเสาธง - การเล่นกันระหว่างทำกิจกรรมหน้าเสาธง - ส่วนใหญ่ของนักเรียนวางรองเท้า เป็นระเบียบ - ห้องเรียนสะอาดมากขึ้นและนักเรียน มีจิตอาสาและร่วมมือในการรักษา ความสะอาดดีนักเรียนไม่ระมัดระวัง ในการปกป้องรักษาทรัพย์สินของโรงเรียน	- การสอดแทรกการสร้างวินัยผ่านทาง เนื้อหาสาระของเนื้อหาการเรียนวิชา ภาษาอังกฤษ - การใช้สื่อการเรียนการเรียนการสอน ที่เกี่ยวข้องกับวินัยในโรงเรียน - การใช้แสดงปฏิกิริยาตอบสนองเพื่อมาแลก คะแนนท้ายคาบเรียน เช่น ส่งงานตรงเวลา ตอบคำถาม - กิจกรรมวิเคราะห์สิ่งที่ควรทำและไม่ควรทำ - กิจกรรม Running Number
				- การให้สะสมตราปณิธานรางวัลประจำเดือน - กิจกรรมรณรงค์ตามเสาธง - กิจกรรมขยะซีวิต คือ นำขยะที่รีไซเคิล ไปขายและนำเงินมาใช้กิจกรรม ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม - แบบสอบถาม แบบสังเกต - การให้แรงจูงใจทางบวก คำชมเชย	

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

แนวทางเสริมสร้างวินัย	เป้าหมาย (จำนวน)	ร้อยละที่ดำเนินการ		พฤติกรรมของนักเรียน	นวัตกรรมที่สร้าง/ประยุกต์ใช้
		ระหว่าง	เมื่อสิ้นสุด โครงการ		
				- มาเข้าแถวทันเวลา มาสายลดลง - นักเรียนส่งงาน การบ้านตรงต่อเวลาที่กำหนด - นักเรียนส่งงานตรงเวลา - นักเรียนมีความรับผิดชอบ ส่งงานตรงต่อเวลาชั้น ม.1/13 ส่งงานเพิ่มขึ้น - ผู้ใช้โรงอาหารให้ความร่วมมือในการทำความสะอาดมากขึ้น ขยะบริเวณโดยรอบโรงอาหารมีจำนวนลดลง - ชั้นลงบันไดเป็นระเบียบยิ่งขึ้น เคยขึ้นบันไดทีละหลายๆ คน และวิ่งขึ้นกัน - มีความรับผิดชอบ รักษาความสะอาด ไม่ทิ้งขยะเรี่ยราด มีวินัยกับตัวเอง แยกขยะได้/ทิ้งขยะเป็นที่มากขึ้น เพื่อนในห้องไม่มีวินัยในการรักษาความสะอาด - นักเรียนรักษาความสะอาดในห้องเรียน - นักเรียนขาดจิตสาธารณะ - ให้นักคนในกลุ่มมีความรับผิดชอบในการใช้ห้องน้ำ	- การตรวจเช็คจำนวนคนที่ส่งงานตามแบบตรวจสอบการส่งงานที่นักเรียนได้สร้างขึ้น และมีการกระตุ้นการส่งงานเป็นระยะ - กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ - แบบสังเกต - การเขียนป้ายกำกับชั้นลงบันได - การใช้ฉันทนาของและทำป้ายเตือน - การเผยแพร่การทำกิจกรรมความดีในครอบครัวลงโซเชียลด้วยรูปถ่าย - การใช้พลังจิตอาสาของสมาชิกในกลุ่มในการประดิษฐ์ตุ๊กตาไปเลย มาดับกลิ่นห้องน้ำ - แบบบันทึกการตรวจระเบียบวินัยในการแต่งกาย - การจัดเวรสำรวจและตรวจความเรียบร้อยรายงานครู - กิจกรรมสมุดสะสมแต้มบ๊อง แสดงบ๊องของรางวัล

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

แนวทางเสริมสร้างวินัย	เป้าหมาย (จำนวน)	ร้อยละที่ดำเนินการ		พฤติกรรมของนักเรียน	นวัตกรรมที่สร้าง/ประยุกต์ใช้
		ระหว่าง	เมื่อสิ้นสุด โครงการ		
				- นักเรียนรู้จักดูแลรักษาการแต่งกายให้ถูกระเบียบมากยิ่งขึ้น นักเรียนไม่แต่งกายผิดระเบียบของโรงเรียน - นักเรียนทิ้งขยะเป็นที่/นักเรียนทิ้งขยะไม่เป็นที่ - นักเรียนมีจิตสำนึกในการช่วยเหลือความสะอาดในโรงเรียน/นักเรียนทิ้งขยะไม่ถูกต้อง - นักเรียนมาเข้าแถวเร็วขึ้น และมีวินัยในการเข้าแถว ไม่คุย ไม่เล่น/ นักเรียนมาเข้าแถวช้า มาโรงเรียนสาย คุยและเล่นกันแถว - นักเรียนมีความรับผิดชอบตนเอง รับผิดชอบของตนเอง/นักเรียนชอบทิ้งขยะไม่เป็นที่ - นักเรียนสามารถส่งงานได้ตามที่กำหนด นักเรียนไม่ใส่ใจ ไม่กระตือรือร้นส่งงาน - นักเรียนมีความรักสมบัติของโรงเรียนและช่วยกันดูแลรักษาสมบัติของโรงเรียนมากขึ้น	- กิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน เซ็คส์และแจ้งครูที่ปรึกษาเพื่อประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง - การรับผิดชอบเก็บขยะของตนเองเพื่อนำมาคัดแยกและรวมกัน/ใช้การทิ้งขยะเพียงแคจุดเดียว - กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน คู่วีดีโอ สารีวัตร กัด-จิก ใช้ Face Book ในการติดตามข่าวสารการส่งงานจากครู และโซเชียลงานของเพื่อนที่ส่งงานแล้ว - การแบ่งกลุ่มนักเรียน ดูแลสอดส่องแต่ละทีกลั้งเลิกเรียน - การใช้โปรแกรมอินเทอร์เน็ต (Line) ในการส่งรูปภาพ เพื่อบันทึกการทำงาน - การติดตามงานผ่าน Face Book - กลยุทธ์การปรับเงินและให้รางวัลผู้มาโรงเรียนช้า - การพูดคุยทำความเข้าใจ เตือนกันระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

แนวทางเสริมสร้างวินัย	เป้าหมาย (จำนวน)	ร้อยละที่ดำเนินการ		พฤติกรรมของนักเรียน	นวัตกรรมที่สร้าง/ประยุกต์ใช้
		ระหว่าง	เมื่อสิ้นสุด โครงการ		
				- นักเรียนช่วยผู้ปกครองทำงานบ้านมากขึ้น - นักเรียนมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย / มีความเกียจคร้านในการทำงาน ไม่ตามและส่งงาน - นักเรียนมาเข้าแถวทัน ไม่มาโรงเรียนสาย - เวลาในการเข้าแถวไวขึ้น / นักเรียนมาสายเข้าแถวช้า ใช้เวลาในการจัดแถวมาก - นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบเพิ่มขึ้น / แต่งกายไม่ตรงวัน ทรงผมผิดระเบียบ - นักเรียนที่เข้าเรียนห้อง 722 ให้ความร่วมมือในการไม่ทิ้งขยะไว้ใต้โต๊ะ รวมถึงไม่นำขนมมากินบนห้อง / นักเรียนที่เข้ามาเรียนห้อง 722 บางส่วน ไม่ให้ความร่วมมือ - มีคนฟังและปฏิบัติตามมากขึ้น เข้าแถวเร็วขึ้น มีระเบียบในการเข้าแถว ปฏิบัติกิจกรรมนำเสาธงเร็วขึ้น เข้าแถวเร็วขึ้น และเป็นระเบียบขึ้น	- การใช้ข้อความสะกิดใจติดบนโต๊ะและขอความร่วมมือครูผู้สอน - กิจกรรมสามัคคีคือพลัง - แบบบันทึกการตรวจการแต่งกายของนักเรียน - การยกเก้าอี้โดยให้พนักงานฟิงคล้อยอยู่ด้านหลังสามารถแกว่งได้ - สื่อวิดีโอเกี่ยวกับการตระหนักรู้ถึงตนเอง - แนวทางการพัฒนาตนเอง และไอดอลของพวกเขา - บอร์ดระบายความรู้สึก - การกำหนดเขตทำสะอาดให้แก่ทุกคน - โดยเริ่มจากกลุ่มของห้องเรียนก่อน - เพื่อทำเป็นตัวอย่าง หลังจากนั้นขยายผลเป็นระดับ - การแบ่งเวรรับผิดชอบ

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

แนวทางเสริมสร้างวินัย	เป้าหมาย (จำนวน)	ร้อยละที่ดำเนินการ		พฤติกรรมของนักเรียน	นวัตกรรมที่สร้าง/ประยุกต์ใช้
		ระหว่าง	เมื่อสิ้นสุด โครงการ		
				- นักเรียนแต่งการถูกต้องตามระเบียบ - นักเรียนแต่งการไม่ถูกระเบียบลดน้อยลง - นักเรียนจิตแก้อั้วหลังเรียนทุกคาบไม่ติดแก้อั้ว - นักเรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบต่อการส่งงานที่ได้รับมอบหมายมากยิ่งขึ้น - ทำให้มีผลการเรียนที่ดีขึ้น - ความรับผิดชอบ - นักเรียนไม่กล้าทิ้งขยะ ไม่เป็นที่ปนทาง - นักเรียนทิ้งขยะเรียบร้อย - นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม - และเป็นแบบอย่างที่ดีให้ผู้อื่น นักเรียน - เพิกเฉยไม่ช่วยกันดูแลความสะอาด - ในบริเวณโรงเรียน	

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

แนวทางเสริมสร้างวินัย	เป้าหมาย (จำนวน)	ร้อยละที่ดำเนินการ		พฤติกรรมของนักเรียน	นวัตกรรมที่สร้าง/ประยุกต์ใช้
		ระหว่าง	เมื่อสิ้นสุด โครงการ		
3) การจัดบรรยากาศและ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ให้เอื้อต่อการเสริมสร้าง วินัย โดยฝ่ายบริหาร	3 กิจกรรม	40%	100%	- วินัยด้านการตรงต่อเวลาที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนเอง - วินัยด้านความรับผิดชอบต่อครอบครัว - วินัยด้านความรับผิดชอบต่อสังคม - วินัยด้านการตรงต่อเวลาที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนเอง - วินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง	- กิจกรรม “Student Care ช่วยแก้ปัญหา” - กิจกรรม “ม.ป.ศ. ร่วมใจแยกขยะ พัฒนาสิ่งแวดล้อม” - กิจกรรม “เคารพธงชาติไทย ส่งเสริมวินัยนักเรียน”

ตารางที่ 4.2 ผลการปฏิบัติงานระหว่างดำเนินการ และเมื่อสิ้นสุดโครงการของโรงเรียนชุมชนบ้านบวกรกรน้อย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

แนวทางเสริมสร้างวินัย	เป้าหมาย (จำนวน)	ร้อยละที่ดำเนินการ		พฤติกรรมของนักเรียน	นวัตกรรมที่สร้าง/ประยุกต์ใช้
		ระหว่าง	เมื่อสิ้นสุดโครงการ		
1) การบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยครูผู้สอน	8 วิชา	68%	100%	- นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียน ร้อยละ 90 - นักเรียนส่งงานตรงเวลา ร้อยละ 90 - นักเรียนได้รับการปลูกฝังให้เกิดจิตสำนึกทั้งต่อตนเอง และส่วนรวม ตระหนักถึงการใช้ไฟฟ้าอย่างประหยัด มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมและต่อตนเอง - นักเรียนได้รับการปลูกฝังให้เกิดจิตสำนึกการมีวินัยและความรับผิดชอบต่อมากขึ้น	- แผนการจัดการเรียนรู้ ชุดวิธีกาษา - สมุดกิจกรรม BKN School on Time - รายงานสรุปกิจกรรม BKN School on Time - แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้านอย่างประหยัดและปลอดภัย - การสนับสนุนนักเรียนให้สร้างผลงานด้วยตัวเอง โดยออกแบบชิ้นงานเอง สร้างองค์ความรู้ให้ตัวเองเกิดความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน ซึ่งครูทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนและทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนวทางการทำงานชิ้นงานของนักเรียนแต่ละคน - การเสริมแรงทางบวกโดยเพิ่มคะแนนให้กับนักเรียนที่ส่งงานตรงเวลาและมีความรับผิดชอบเพื่อสร้างแรงจูงใจ - การใช้สื่อการเรียนการสอนที่ใช้อินเตอร์เน็ตเข้ามาเกี่ยวข้องในการสืบค้นความหมายของคำที่เกี่ยวข้องต่างๆ

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

แนวทางเสริมสร้างวินัย	เป้าหมาย (จำนวน)	ร้อยละที่ดำเนินการ		พฤติกรรมของนักเรียน	นวัตกรรมที่สร้าง/ประยุกต์ใช้
		ระหว่าง	เมื่อสิ้นสุด โครงการ		
2) การจัดทำโครงการ เพื่อเสริมสร้างวินัย โดยนักเรียน	4 โครงการ	62%	90%	- นักเรียนมีการเข้าห้องเรียนที่ตรงเวลามีการทำงานเสร็จตามเวลาและส่งงานตรงเวลาที่ครูกำหนด - การส่งงานที่ไม่ตรงเวลามีจำนวนลดลงและรวมทั้งคนที่ไม่ค่อยทำงานตามที่ได้รับมอบหมายลดลง	- แบบบันทึกการให้คะแนนในการตรวจความสะอาดห้องเรียน - สมุดบันทึกกิจกรรม BKN School on Time - ป้ายคำขวัญ - The Mask Bin

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

แนวทางเสริมสร้างวินัย	เป้าหมาย (จำนวน)	ร้อยละที่ดำเนินการ		พฤติกรรมของนักเรียน	นวัตกรรมที่สร้าง/ประยุกต์ใช้
		ระหว่าง	เมื่อสิ้นสุด โครงการ		
3) การจัดบรรยายภาค และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ให้สื่อต่อการเสริมสร้าง วินัย โดยฝ่ายบริหาร	3 กิจกรรม	40%	100%	- นักเรียนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย (เวรประจำวันห้องเรียน) - นักเรียนมาโรงเรียนตรงเวลา ก่อน 07.45 น. - นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ด้านความตรงต่อเวลา - นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ในด้านการเก็บรักษาสมุดบันทึกกิจกรรมของตนเอง - นักเรียนตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อเวลา และการตรงต่อเวลา - นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงห้องเรียน แห่หลังเรียนรู้ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน บริเวณโรงเรียนให้สะอาดเรียบร้อย สวยงามเป็นปัจจุบัน	- การแต่งตั้งคณะกรรมการนักเรียน - ไปตรวจงานที่มอบหมาย

ตารางที่ 4.3 ผลการปฏิบัติงานระหว่างดำเนินโครงการ และเมื่อสิ้นสุดโครงการของโรงเรียนอรัญญวิทยวิเทศใหม่

แนวทางเสริมสร้างวินัย	เป้าหมาย (จำนวน)	ร้อยละที่ดำเนินการ		พฤติกรรมของนักเรียน	นวัตกรรมที่สร้าง/ประยุกต์ใช้
		ระหว่าง	เมื่อสิ้นสุด โครงการ		
1) การบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยครูผู้สอน	24 วิชา	34%	100%	- รับผิดชอบต่อส่วนรวม - ขยันรับผิดชอบต่อการเรียน - ส่งงานและการบ้านตรงเวลา - รับผิดชอบต่อสังคม - รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย - ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ - เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน - เข้าร่วมกิจกรรมตามเวลาที่กำหนด - ความรับผิดชอบต่อตนเอง - มีวินัยในตนเอง - ตรงต่อเวลา	- การออกแบบป้ายณรงค์บูรณาการกับขยะ - การตอบคำถามจากภาพ - การให้คะแนนเสริมจากการส่งงานตรงเวลาและมีคุณภาพ - การบูรณาการเนื้อหาเข้ากับชีวิตประจำวัน - การใช้สื่อของจริงและบูรณาการจากประสบการณ์ตรงของนักเรียน - การใช้ปัญหาเป็นฐาน - การใช้กระบวนการกลุ่ม - ให้นักเรียนแกนนำกลุ่มเชี่ยวชาญ - ขยายความรู้สู่สมาชิก - การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ 5E - การบูรณาการความรับผิดชอบต่อหน้าที่ - ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ - การบูรณาการบทบาท หน้าที่ และการเป็นพลเมืองดี เน้นการแยกขยะ หน้าที่ในโรงเรียน - กิจกรรมกลุ่มและสถานการณ์จำลอง

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

แนวทางเสริมสร้างวินัย	เป้าหมาย (จำนวน)	ร้อยละที่ดำเนินการ		พฤติกรรมของนักเรียน	นวัตกรรมที่สร้าง/ประยุกต์ใช้
		ระหว่าง	เมื่อสิ้นสุด โครงการ		
					- การสร้างจิตสำนึก โดยใช้ความรับผิดชอบเป็นฐาน - การวิเคราะห์สื่อโฆษณา - การเสริมแรงทางบวกจากผลงานนักเรียน - การออกแบบและลงมือปฏิบัติ - ใช้โครงงานเป็นฐาน - ใช้การสืบค้นข้อมูลและให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเอง โดยใช้แอปพลิเคชัน AR - การออกแบบและนำเสนอผลงานจาก Microsoft PowerPoint - ใช้การอภิปราย - การบูรณาการคำศัพท์กับสิ่งแวดล้อม - การบูรณาการประเภทของขยะและความรับผิดชอบ - การเรียนรู้จากคำศัพท์

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

แนวทางเสริมสร้างวินัย	เป้าหมาย (จำนวน)	ร้อยละที่ดำเนินการ		พฤติกรรมของนักเรียน	นวัตกรรมที่สร้าง/ประยุกต์ใช้
		ระหว่าง	เมื่อสิ้นสุด โครงการ		
2) การจัดทำโครงการ เพื่อเสริมสร้างวินัย โดยนักเรียน	2 โครงการ	702%	95%	- ช่วยดูแลสาธารณสมบัติมากขึ้น - นักเรียนช่วยดูแลรักษาความสะอาดของห้องสมุด ไม่แอบนำขนมและน้ำดื่มเข้าในห้องสมุด - ทำลายหรือขีดเขียนฝาผนังและหนังสือลดลง - นักเรียนมาเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนตามเวลาที่กำหนด - นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมจนเสร็จสิ้นและได้ออกกิจกรรมน้อยลง - ช่วยให้นักเรียนเข้าเรียนตรงตามตารางเรียนได้มากขึ้น	- การใช้กีฬาฟุตบอล คือ การแจกใบเหลืองเพื่อเตือน และแจกใบแดงเพื่อหักคะแนนพฤติกรรม - การเสริมแรงทางบวกโดยมีของรางวัลและเกียรติบัตรเพื่อเป็นนักเรียนตัวอย่าง - ใช้สื่อแผ่นป้ายเช็คชื่อแสดงจำนวนนักเรียน - ใช้ระบบเช็คชื่อแถวและเช็คชื่อเข้าเรียนโดยใช้ระบบออนไลน์ google for education ตรวจสอบได้ทันที - การพัฒนารูปแบบการเข้าแถวในแต่ละวันเพื่อกระตุ้นการมาเข้าแถวให้ตรงเวลา
3) การจัดบรรยายภาคและ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ให้เอื้อต่อการเสริมสร้าง วินัย โดยฝ่ายบริหาร	1 กิจกรรม	70%	80%	- รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย - ขยันรับผิดชอบต่อการเรียน - ช่วยดูแลสาธารณสมบัติ - เข้าเรียนตามเวลาที่กำหนด - เข้าร่วมกิจกรรมตามเวลา - ส่งการบ้าน/ส่งงานตรงเวลา	- กิจกรรมลาน IT นักเรียนมีความรับผิดชอบ

ตารางที่ 4.4 ผลการปฏิบัติงานระหว่างดำเนินโครงการ และเมื่อสิ้นสุดโครงการของโรงเรียนบ้านแม่ปุดา อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

แนวทางเสริมสร้างวินัย	เป้าหมาย (จำนวน)	ร้อยละที่ดำเนินการ		พฤติกรรมของนักเรียน	นวัตกรรมที่สร้าง/ประยุกต์ใช้
		ระหว่าง	เมื่อสิ้นสุด โครงการ		
1) การบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยครูผู้สอน	8 วิชา	20%	100%	- นักเรียนมีความกระตือรือร้น ใฝ่รู้ใฝ่เรียน - นักเรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายมีความมุ่งมั่นในการทำงาน - นักเรียนเข้าเรียนตรงตามเวลา - นักเรียนส่งงานตรงตามเวลาที่กำหนดครบทุกคน - นักเรียนมีความสามารถในการใช้ทักษะชีวิตในด้านกระบวนการปฏิบัติและกระบวนการทำงานกลุ่ม - นักเรียนแต่งกายถูกระเบียบ - นักเรียนมีความรับผิดชอบและตรงต่อเวลา - นักเรียนได้รู้จักหน้าที่ของตนเอง - นักเรียนเข้าเรียนในห้องเรียนต้องไม่เข้าและรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและกลุ่ม - นักเรียนเข้าเรียนในห้องเรียนต้องไม่เข้าห้องเรียนช้าเกิน 10 นาที - นักเรียนส่งงานในวิชาสังคมศึกษาต้องส่งตามเวลาที่กำหนด	- แบบฝึกทักษะ - แบบประเมินการทำงาน / ชิ้นงาน - แบบบันทึกการส่งงาน - การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง - การยกย่องชมเชยและให้รางวัล - แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าชั้นเรียนของนักเรียน - การสังเกตการแต่งกาย - การสอดแทรกการเสริมแรงบวกเมื่อนักเรียนมีพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา - การทำบัญชีเช็คชื่อการเข้าเรียน - แบบกรอกการส่งงาน - การสร้างข้อตกลงกฎกติการ่วมกันในเรื่อง การเข้าเรียนการส่งงานการปฏิบัติงาน - การเสริมแรงด้วยคำชมเช่น Excellent, great, very good, good job etc.

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

แนวทางเสริมสร้างวินัย	เป้าหมาย (จำนวน)	ร้อยละที่ดำเนินการ		พฤติกรรมของนักเรียน	นวัตกรรมที่สร้าง/ประยุกต์ใช้
		ระหว่าง	เมื่อสิ้นสุด โครงการ		
2) การจัดทำโครงการ เพื่อเสริมสร้างวินัย โดยนักเรียน	3 โครงการ	68%	84%	- ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของการมาเรียน - ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติตามกิจกรรมต่างๆ เพิ่มขึ้น - เข้าร่วมกิจกรรมตามเวลาที่นัดหมาย - เข้าห้องสอบตรงเวลาไม่ผิดเวลานัด - เมื่อมีของแล้วส่งคืนตามเวลา	- การออกคะแนนทุกครั้งที่ส่งงาน - การให้รางวัลเป็นอุปกรณ์การเรียน เครื่องเขียน
				- มาโรงเรียนทันเวลาเข้าแถวหน้าเสาธง - เข้าเรียนทันเวลา - เข้าร่วมกิจกรรมตามเวลา - ตรงต่อเวลาสม่ำเสมอ - แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ - เครื่องแต่งกายสะอาด เรียบร้อย - ร้องเท้า ถุงเท้าถูกต้องตาม - รักษาความสะอาดของร่างกาย - ส่งงานกลับบ้านทันตามกำหนด	- แบบบันทึกการลงเวลาโรงเรียนและกลับบ้าน - แบบประเมินการแต่งกายของนักเรียน / แบบบันทึกตรวจสอบการส่งบ้าน / แบบฝึกหัด/ชิ้นงาน - การใช้กระบวนการกลุ่มเป็นตัวเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบและตรงต่อเวลา - กิจกรรมสร้างข้อตกลงในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มของนักเรียน

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

แนวทางเสริมสร้างวินัย	เป้าหมาย (จำนวน)	ร้อยละที่ดำเนินการ		พฤติกรรมของนักเรียน	นวัตกรรมที่สร้าง/ประยุกต์ใช้
		ระหว่าง	เมื่อสิ้นสุด โครงการ		
3) การจัดบรรยายภาคและ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ให้เอื้อต่อการเสริมสร้าง วินัย โดยฝ่ายบริหาร	7 กิจกรรม	80%	7 กิจกรรม (85%)	- ทำงาน/ชิ้นงานด้วยความเต็มใจ - กระตือรือร้นในการทำงาน - งาน/ชิ้นงานมีคุณภาพ	- กิจกรรมกลุ่มที่มีการแยกการปฏิบัติงาน ในความรับผิดชอบ เพื่อเสริมสร้าง การมีวินัย และความรับผิดชอบต่อ ตัวนักเรียนเอง และการปฏิบัติงาน เพื่อส่วนรวม โดยมีการปฏิบัติงานรักษา ความสะอาดของเขตสับริเวณรอบๆ อาคารเรียนของโรงเรียน
				- เสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่นักเรียน ในการเสริมสร้างวินัยในโรงเรียน - เขตสัรับผิดชอบความสะอาด - ความร่วมมือ ร่วมใจ จิตอาสา - อบรมคุณธรรมในโรงเรียนทุกวันศุกร์	

ตารางที่ 4.5 ผลการปฏิบัติงานระหว่างดำเนินโครงการ และเมื่อสิ้นสุดโครงการของโรงเรียนนครวิทยาคม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

แนวทางเสริมสร้างวินัย	เป้าหมาย (จำนวน)	ร้อยละที่ดำเนินการ		พฤติกรรมของนักเรียน	นวัตกรรมที่สร้าง/ประยุกต์ใช้
		ระหว่าง	เมื่อสิ้นสุด โครงการ		
1) การบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยครูผู้สอน	5 วิชา	60%	100%	- การส่งงานครบตามเวลาที่กำหนด - มีความตระหนักความรับผิดชอบของตนเอง และตรงต่อเวลา - ความรับผิดชอบการทำงาน - นักเรียนส่งงานตรงต่อเวลา/ความรับผิดชอบ	- การสร้างกลุ่มเฟซบุ๊ก (facebook) ติดตามงาน - เทคนิคการสอนแบบบูรณาการ - การติดตามความรับผิดชอบ
2) การจัดทำโครงการเพื่อเสริมสร้างวินัย โดยนักเรียน	7 โครงการ	70%	64%	- นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบ - นักเรียนส่งงานที่ได้รับมอบหมาย (จับคู่บัดดี้) - นักเรียนช่วยกันรับผิดชอบต่อการเรียน (ห้องคัพ) - นักเรียนมีสุขอนามัยที่ดีและการแต่งกาย - นักเรียนมีความอดทน เพียรพยายาม - นักเรียนช่วยทำงานบ้าน - นักเรียนเคารพเชื่อฟังผู้ปกครอง - นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน และชุมชน - นักเรียนช่วยดูแลรักษาธารณสมบัติ - นักเรียนเข้าเรียนทันเวลา เข้าร่วมกิจกรรมตามเวลา เข้าห้องตรงเวลา	- การส่งงาน/เข้าแถว/ห้องคัพ - แบบบันทึกพฤติกรรม - กิจกรรมสมุดเล่มเล็ก/ภาพถ่าย - สมุดบันทึกกิจกรรม - ภาพถ่าย - แบบบันทึก

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

แนวทางเสริมสร้างวินัย	เป้าหมาย (จำนวน)	ร้อยละที่ดำเนินการ		พฤติกรรมของนักเรียน	นวัตกรรมที่สร้าง/ประยุกต์ใช้
		ระหว่าง	เมื่อสิ้นสุด โครงการ		
3) การจัดบรรยายภาคและ สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ให้เอื้อต่อการเสริมสร้าง วินัย โดยฝ่ายบริหาร	2 กิจกรรม	50%	64%	- นักเรียนมีความรับผิดชอบงานที่ได้รับ มอบหมายและส่งงานตรงเวลา	- กิจกรรมเจตธรรมพล - กิจกรรมตลาดปลอด 0, ร, มส

ตอนที่ 3 ผลการประเมินและจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัย ในสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

ผลการประเมินการใช้รูปแบบฯ ของโรงเรียนที่ร่วมทดลองใช้รูปแบบทั้ง 5 โรงเรียน จำนวน 316 คน ได้แก่ ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 21 คน ครูผู้สอน จำนวน 98 คน ครูที่ปรึกษาโครงการ จำนวน 35 คน และนักเรียน จำนวน 162 คน พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.25 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน แสดงดังตาราง 4.6 – 4.16 และผลสะท้อนคิดจากโรงเรียนที่ทดลองใช้รูปแบบ กลไกเสริมสร้างวินัยด้านการตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบในสถานศึกษาและผลการจัดทำคู่มือการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ผลการประเมินการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความ รับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

3.1.1 ผลการประเมินการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้าน ความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา โดยภาพรวม

ผลการประเมินการใช้รูปแบบฯ ของโรงเรียนที่ร่วมทดลองใช้รูปแบบทั้ง 5 โรงเรียน จำนวน 316 คน โดยเป็นผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 21 คน ครูผู้สอน จำนวน 98 คน ครูที่ปรึกษาโครงการ จำนวน 35 คน และนักเรียน จำนวน 162 คน พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.25 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน แสดงดังตาราง 4.6

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และนักเรียน
ที่มีต่อการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา โดยภาพรวม

คุณภาพของรูปแบบ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลความ
1. ด้านการใช้ประโยชน์ (Utility)	4.21	0.58	มาก
2. ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility)	4.26	0.54	มาก
3. ด้านความเหมาะสม (Propriety)	4.27	0.60	มาก
4. ด้านความถูกต้อง (Accuracy)	4.27	0.57	มาก
รวม	4.25	0.57	มาก

จากตาราง 4.6 พบว่า โดยภาพรวม ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ครู ผู้สอน ครูที่ปรึกษาโครงการ และนักเรียน มีความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นว่ารูปแบบฯ มีคุณภาพด้านความถูกต้องและความเหมาะสมมากที่สุด

3.1.2 ผลการประเมินการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา จำแนกตามโรงเรียน

3.1.2.1 ผลการประเมินการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา โรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

ผลการประเมินการใช้รูปแบบฯ โดยผู้ใช้รูปแบบฯ ของโรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ จำนวน 263 คน เป็นผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 17 คน ครูผู้สอน จำนวน 53 คน ครูที่ปรึกษาโครงการ จำนวน 31 คน และนักเรียน จำนวน 162 คน พบว่า มีความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายละเอียดแสดงดังตาราง 4.7 – 4.8

ตาราง 4.7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาของผู้ใช้รูปแบบฯ โรงเรียนแม่สาย ประสิทธิ์ศาสตร์ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

รายการ	ค่าเฉลี่ย	SD	การแปลความ
ด้านการใช้ประโยชน์ (Utility)			
1. การนำรูปแบบฯ ไปใช้สามารถเสริมสร้างวินัยนักเรียนได้	4.26	0.62	มาก
2. การนำรูปแบบฯ ไปใช้จะทำให้ได้ข้อมูลที่มี ความครอบคลุมสามารถตอบสนองความต้องการ ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.26	0.59	มาก
3. การนำรูปแบบฯ ไปใช้จะทำให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ ต่อผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนด นโยบายแนวทางในการเสริมสร้างวินัย	4.31	0.70	มาก
4. กลไก/กระบวนการของรูปแบบฯ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ในการเสริมสร้างวินัยด้านอื่นๆ ได้	4.15	0.66	มาก
5. รูปแบบฯ ช่วยกระตุ้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นประโยชน์ว่า ควรดำเนินการในการเสริมสร้างวินัยต่อไปอย่างต่อเนื่อง	4.11	0.66	มาก
รวมด้านการใช้ประโยชน์	4.22	0.65	มาก
ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility)			
1. รูปแบบฯ สามารถนำไปใช้ได้จริง	4.24	0.70	มาก
2. รูปแบบฯ มีความสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง ของสถานศึกษา	4.03	0.67	มาก
3. รูปแบบฯ จะเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.12	0.60	มาก
4. รูปแบบฯ มีความเป็นไปได้ที่จะได้รับความร่วมมือ จากผู้เกี่ยวข้อง	4.07	0.57	มาก
5. ผลการทดลองใช้รูปแบบฯ สามารถนำไปปรับปรุง/พัฒนา การเสริมสร้างวินัยได้	4.10	0.62	มาก
รวมด้านความเป็นไปได้	4.11	0.63	มาก

ตาราง 4.7 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	SD	การแปลความ
ด้านความเหมาะสม (Propriety)			
1. ผู้นำรูปแบบฯ ไปใช้สามารถดำเนินการตามรูปแบบนี้ได้อย่างเหมาะสมตามกฎ ระเบียบ จรรยาบรรณทางวิชาชีพ	4.26	0.59	มาก
2. รูปแบบฯ ให้ความสำคัญต่อสิทธิของบุคคลของผู้เกี่ยวข้อง	4.17	0.56	มาก
3. รูปแบบฯ มีกลไกกระบวนการดำเนินการที่ชัดเจนเหมาะสมตามกฎ ระเบียบ จรรยาบรรณทางวิชาชีพในการเสริมสร้างวินัย	4.15	0.59	มาก
รวมด้านความเหมาะสม	4.20	0.58	มาก
ด้านความถูกต้อง (Accuracy)			
1. รูปแบบฯ พัฒนามาจากพื้นฐานแนวคิดทฤษฎีที่น่าเชื่อถือ	4.20	0.65	มาก
2. รูปแบบฯ มีการระบุเป้าหมายอย่างชัดเจน	4.36	0.66	มาก
3. มีการระบุส่วนประกอบของรูปแบบฯ ไว้อย่างชัดเจน	4.13	0.56	มาก
4. มีการระบุปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวินัยอย่างชัดเจน	4.13	0.59	มาก
5. กระบวนการในการเสริมสร้างวินัย สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างชัดเจน	4.17	0.63	มาก
6. ขั้นตอนในการดำเนินการเสริมสร้างวินัยสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างชัดเจน	4.07	0.61	มาก
7. คู่มือการใช้รูปแบบฯ สามารถทำความเข้าใจได้ง่ายและสะดวกต่อการนำไปใช้	4.01	0.66	มาก
8. คู่มือการใช้รูปแบบฯ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยที่ครอบคลุม	4.15	0.63	มาก
รวมด้านความถูกต้อง	4.15	0.62	มาก
รวม	4.16	0.63	มาก

จากตาราง 4.7 พบว่า ผู้ใช้รูปแบบฯ ของโรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ มีความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่า ด้านการใช้ประโยชน์ การนำรูปแบบฯ ไปใช้จะทำให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายแนวทางในการเสริมสร้างวินัยมากที่สุด ด้านความเป็นไปได้ รูปแบบฯ สามารถนำไปใช้ได้จริงมากที่สุด ด้านความเหมาะสม ผู้นำรูปแบบฯ ไปใช้สามารถดำเนินการตามรูปแบบนี้ได้เหมาะสมตามกฎหมาย ระเบียบ จรรยาบรรณทางวิชาชีพมากที่สุด และด้านความถูกต้อง รูปแบบฯ พัฒนามาจากพื้นฐานแนวคิด ทฤษฎีที่น่าเชื่อถือมากที่สุด

ตาราง 4.8 แสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของโรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์

หัวข้อ	ข้อคิดเห็น
1. แนวคิด ในการพัฒนารูปแบบฯ	ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสม เพราะเป็นแนวความคิดที่ชัดเจน ตรงประเด็น มีความหลากหลาย ซึ่งนักเรียนสามารถปฏิบัติได้จริง จึงเหมาะสมที่จะนำไปใช้เพื่อจะให้เกิดคุณลักษณะที่ดีต่อตัวของนักเรียน เป็นการฝึกให้นักเรียนมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ ตรงเวลา มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการเข้าห้องเรียนสาย การส่งงานช้า และจะส่งผลให้การติด 0 ของนักเรียนลดลงอีกด้วย แต่อย่างไรก็ตามควรมีการกำหนดระยะเวลาในการทำกิจกรรมที่ชัดเจน ต้องให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมแสดงความคิดเห็นในการออกแบบกิจกรรมร่วมกัน และการทำกิจกรรมต้องทำอย่างต่อเนื่อง ครูจะต้องให้ความร่วมมือและจริงจังเข้มงวด หรืออาจจะมีการใช้เทคโนโลยี หรือสื่อบันเทิง มาปรับใช้ในรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนอยากปฏิบัติมากยิ่งขึ้น
2. ภาพจำลองรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัย	ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ามีเหมาะสม เพราะมีความชัดเจน ใช้งานง่าย ไม่ซับซ้อน สามารถมองเห็นตัวอย่างได้อย่างชัดเจน เป็นการวางแผนที่ดี มีการอธิบายให้เห็นภาพโดยรวม ทำให้มองจุดหมายร่วมกันได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น แต่ไม่ควรดำเนินการอย่างเคร่งครัดจนเกินไป ควรจะค่อยเป็นค่อยไป และควรกระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของความมีวินัยให้มากยิ่งขึ้น

ตาราง 4.8 (ต่อ)

หัวข้อ	ข้อคิดเห็น
3. องค์ประกอบของรูปแบบฯ	ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่างค์ประกอบของรูปแบบมีความเหมาะสม ครบถ้วนและหลากหลายสามารถปรับให้เข้ากับบริบทของผู้เรียน เข้าใจง่าย มีความครอบคลุม สมบูรณ์ ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้จริง ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีวินัยมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตามต้องได้รับความร่วมมืออย่างจริงจัง ทุกห้องเรียน ต้องมีส่วนร่วม ในการปฏิบัติกิจกรรมต้องมีการเช็คแถวโดยครูประจำชั้นจะต้องดูแลนักเรียนของตนเองอย่างใกล้ชิด มีสถานักเรียนสังเกตการณ์เป็นจุดๆ
4. กลไก/วิธีการ/กระบวนการ ในการเสริมสร้างวินัยฯ	ความคิดเห็นบางส่วนเห็นว่ามีชัดเจน เหมาะสม หลากหลาย ไม่ซับซ้อนเป็นกระบวนการที่ดีสามารถนำไปใช้ได้จริง คาดว่าจะส่งเสริมวินัยนักเรียนให้ดีขึ้นในระดับหนึ่ง แต่ต้องดูบริบทของผู้ปฏิบัติด้วยการทำกิจกรรม ต้องอาศัยระยะเวลาหนึ่งจึงจะเห็นผลแล้วควรมีการขยายผลและนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมต่อไป ควรมีการอธิบายถึงการจัดกิจกรรมว่าผลเป็นอย่างไร บางส่วนมีความคิดเห็นว่ายังไม่เป็นระบบ ไม่ชัดเจนและไม่สามารถกระตุ้นนักเรียนให้ทำกิจกรรมได้เท่าที่ควร อีกทั้งเป็นการเพิ่มภาระงานในการทำโครงการให้แก่นักเรียนอีกด้วย
5. ปัญหา/อุปสรรค ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้	1. การให้ความร่วมมือและความเข้าใจของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งครู และนักเรียน เช่น นักเรียนไม่ค่อยให้ความสนใจ จึงไม่เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติ และขาดความรับผิดชอบ จึงส่งผลให้ขาดความเข้าใจในการนำไปใช้ด้วย 2. มีจำนวนนักเรียนมากเกินไป จึงควบคุมได้ยาก และข้อมูลมีการส่งถึงนักเรียน และครูล่าช้า 3. มีงบประมาณน้อย 4. ครูมีภาระงานมาก 5. ขาดการกระตุ้นในการทำงาน ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมมีน้อยเกินไป ตลอดจนขาดการนิเทศติดตามภายในองค์กรอย่างจริงจัง 6. ครอบครัวยุคใหม่ สิ่งแวดล้อม เวลา และสภาพอากาศ 7. กระบวนการในการใช้รูปแบบ ซึ่งครูแต่ละคนมีความเข้าใจในรูปแบบที่ไม่ตรงกัน จึงทำให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการใช้ที่ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันด้วย 8. ยังไม่สามารถตกผลึกในด้านพฤติกรรมได้อย่างแท้จริง

ตาราง 4.8 (ต่อ)

หัวข้อ	ข้อคิดเห็น
6. ข้อเสนอแนะ ในการแก้ไขปัญหา	1. ปลุกจิตสำนึก สร้างความตระหนักและความเข้าใจถึงความสำคัญของการมีวินัย ให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการปฏิบัติและให้เกิดความตั้งใจให้มากขึ้น เช่น ทำให้เป็นคนมีวินัย ตรงต่อเวลา และมีความรับผิดชอบ ต่อตนเองและผู้อื่น รวมถึงไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน 2. ชี้แจงวัตถุประสงค์ และขั้นตอนในการทำกิจกรรมให้ชัดเจน รวมทั้งมีการสร้างความเข้าใจ แนวทาง/ทิศทาง เป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกันระหว่างโรงเรียน ครูและนักเรียน 3. เพิ่มเวลาในการดำเนินกิจกรรม ส่งเสริมให้มีการทำงานและกำกับติดตามอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง 4. ขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ร่วมมือกันพัฒนา 5. ควรจัดประกายเพื่อให้ระเบิดออกมาจากภายใน 6. ควรมีรูปแบบและกระบวนการที่ชัดเจน 7. สร้างวินัยที่สามารถนำไปใช้ได้โดยง่ายและเข้าถึงทุกปัญหาที่ต้องการ 8. มีของรางวัลตอบแทน เช่น มีการให้รางวัลแก่ผู้ที่ตรงต่อเวลา 9. ควรมีกฎ/ข้อบังคับที่เข้มงวด 10. สอดแทรกรูปแบบหรือกลไกในการเสริมสร้างวินัยในรายวิชาต่างๆ ที่สามารถบูรณาการร่วมกันได้ 11. ควรให้นักเรียนมีการฝึกเสริมสร้างวินัยเป็นประจำ เพื่อให้นักเรียนมีวินัยมากขึ้น

ตาราง 4.8 (ต่อ)

หัวข้อ	ข้อคิดเห็น
7. สิ่งที่ต้องการให้เพิ่มเติมในรูปแบบ	1. ควรมีการให้ความรู้ในเรื่องการเสริมสร้างวินัยให้มากขึ้น เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจและเล็งเห็นความสำคัญของเรื่องวินัย 2. สร้างความร่วมมือ ร่วมใจของทุกฝ่ายทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน 3. มีกฎบังคับที่ได้เด็ดขาด 4. ควรทำเป็นระบบ และสม่ำเสมอ ตลอดจนมีการติดตามผลอย่างใกล้ชิด และครอบคลุมต่อเนื่อง 5. เพิ่มเติมรูปแบบ กลไกที่เหมาะสมกับวัยของเด็กนักเรียนในแต่ละระดับชั้น 6. สร้างแรงจูงใจที่ต่อเนื่อง เช่น ควรมีรางวัล เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีกำลังใจในการปฏิบัติ และควรชี้ให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของการมีวินัย 7. ควรเสริมสร้างวินัยเรื่องเดียวกัน ให้ปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน 8. ควรมีวิธีการขยายผลให้ใช้ได้แพร่หลายขึ้น 9. ครูผู้สอนทำเป็นตัวอย่างให้นักเรียนเห็น นักเรียนจะได้นำไปเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติที่ดีได้และจากรุ่นพี่เป็นตัวอย่างให้รุ่นน้องต่อไป 10. การเพิ่มความน่าสนใจในการเรียนการสอนของแต่ละรายวิชาให้ดึงดูดและน่าสนใจ เพื่อให้นักเรียนอยากเข้าเรียนทุกชั่วโมง เช่น มีกิจกรรมในการเรียนการสอนที่สนุกสนาน และสอดแทรกความรู้ในเรื่องต่างๆ
8. รูปแบบ สามารถนำไปใช้ได้จริงหรือไม่อย่างไร	1. นำไปใช้ได้จริง ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน เพราะรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยเป็นการกำหนดเป้าหมาย แนวทางในการพัฒนานักเรียนได้อย่างชัดเจน หากนักเรียนให้ความสนใจและได้นำไปปฏิบัติตามจะทำให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ไม่มีความขัดแย้ง เนื่องจากทุกคนมีวินัยในตนเอง ทั้งนี้ นักเรียนมีความรับผิดชอบและตรงต่อเวลา มีมารยาท และมีระเบียบวินัยในตนเองมากขึ้น ซึ่งเชื่อว่าหากใช้มาตรการที่เข้มงวดและมีเป้าหมายที่ชัดเจนจะทำให้โรงเรียนพัฒนาไปได้มาก 2. นำไปใช้ได้จริง แต่ยังไม่ได้ผลกับนักเรียนครบทุกคน ซึ่งจะต้องปรับแก้ในบางจุด และต้องอาศัยระยะเวลาในการปฏิบัติ อีกทั้งขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละที่ รวมทั้งต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะนักเรียนที่มีลักษณะนิสัยที่ต่างกักร่วมด้วยถึงจะเห็นผลร้อยละเปอร์เซ็นต์

ตาราง 4.8 (ต่อ)

หัวข้อ	ข้อคิดเห็น
9. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ	1. โรงเรียนควรเคร่งครัดในเรื่องวินัยและการตรงต่อเวลาอย่างจริงจัง 2. การเสริมสร้างวินัยเป็นกระบวนการพัฒนาพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งเป็นเรื่องที่ยาก และเห็นผลได้ช้า จึงจำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการและประเมินผล 3. ข้อมูลข่าวสารที่จะส่งถึงนักเรียนและผู้ปกครองควรมีความชัดเจนและรวดเร็ว 4. ควรเน้นการนิเทศติดตามจากฝ่ายบริหาร การมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกัน และมีเป้าหมายระบบที่ชัดเจนภายในองค์กร 5. ควรทำเป็นระบบและเน้นการตรงต่อเวลา ไม่บังคับหรือเคร่งครัดมากเกินไป 6. นักเรียนบางคนมีเหตุจำเป็นในการมาสาย ดังนั้นควรรับฟังเหตุผลร่วมกันในการสร้างวินัย 7. ด้านการตรงต่อเวลากับเด็กนักเรียน 8. ทำให้โครงการนี้พัฒนาขึ้นและคงอยู่ตลอดไป 9. ควรมีเครือข่ายระดับนโยบาย ระดับปฏิบัติ ระดับครู และระดับนักเรียน เพื่อยกระดับการปฏิบัติงาน 10. สำหรับวินัยในตัวเองของนักเรียนนั้น คือการปลูกฝังจากสภาวะรอบข้าง ฉะนั้นไม่ว่าจะให้ทำแบบบันทึกพฤติกรรมหรือการทำควมดีนั้น ไม่ได้ช่วยอะไรนักเรียนเลยแม้แต่น้อย แต่ควรที่จะสร้างสิ่งแวดล้อมสภาพในห้องเรียนให้น่าเรียนแก่นักเรียน รวมไปถึงการสอนของครูอาจารย์ที่จะทำให้ให้นักเรียนอยากส่งงานและปรับปรุงวินัยของตัวเองมากกว่านี้

3.1.2.2 ผลการประเมินการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา โรงเรียนชุมชนบ้านบวกรกน้อย อำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่

ผลการประเมินการใช้รูปแบบฯ ของครูโรงเรียนชุมชนบ้านบวกรกน้อย จำนวน 7 คน พบว่า มีความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รายละเอียดแสดงดังตาราง 4.9 – 4.10

ตาราง 4.9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา โรงเรียนชุมชนบ้านบวกรกน้อย
อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

รายการ	ค่าเฉลี่ย	SD	การแปลความ
ด้านการใช้ประโยชน์ (Utility)			
1. การนำรูปแบบฯ ไปใช้สามารถเสริมสร้างวินัยนักเรียนได้	4.57	0.53	มากที่สุด
2. การนำรูปแบบฯ ไปใช้จะทำให้ได้ข้อมูลที่มี ความครอบคลุมสามารถตอบสนองความต้องการ ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.57	0.53	มากที่สุด
3. การนำรูปแบบฯ ไปใช้จะทำให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ ต่อผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนด นโยบายแนวทางในการเสริมสร้างวินัย	4.14	0.69	มาก
4. กลไก/กระบวนการของรูปแบบฯ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ในการเสริมสร้างวินัยด้านอื่นๆ ได้	4.57	0.53	มากที่สุด
5. รูปแบบฯ ช่วยกระตุ้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นประโยชน์ว่า ควรดำเนินการในการเสริมสร้างวินัยต่อไปอย่างต่อเนื่อง	4.14	0.69	มาก
รวมด้านการใช้ประโยชน์	4.40	0.60	มาก

ตาราง 4.9 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	SD	การแปลความ
ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility)			
1. รูปแบบฯ สามารถนำไปใช้ได้จริง	4.71	0.49	มากที่สุด
2. รูปแบบฯ มีความสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษา	4.71	0.49	มากที่สุด
3. รูปแบบฯ จะเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.43	0.53	มาก
4. รูปแบบฯ มีความเป็นไปได้ที่จะได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง	4.57	0.53	มากที่สุด
5. ผลการทดลองใช้รูปแบบฯ สามารถนำไปปรับปรุง/พัฒนาการเสริมสร้างวินัยได้	4.29	0.49	มาก
รวมด้านความเป็นไปได้	4.54	0.51	มากที่สุด
ด้านความเหมาะสม (Propriety)			
1. ผู้นำรูปแบบฯ ไปใช้สามารถดำเนินการตามรูปแบบนี้ได้ อย่างเหมาะสมตามกฎ ระเบียบ จรรยาบรรณทางวิชาชีพ	4.43	0.53	มาก
2. รูปแบบฯ ให้ความสำคัญต่อสิทธิของบุคคลของผู้เกี่ยวข้อง	4.43	0.79	มาก
3. รูปแบบฯ มีกลไกกระบวนการดำเนินการที่ชัดเจนเหมาะสมตามกฎ ระเบียบ จรรยาบรรณทางวิชาชีพในการเสริมสร้างวินัย	4.43	0.53	มาก
รวมด้านความเหมาะสม	4.43	0.62	มาก
ด้านความถูกต้อง (Accuracy)			
1. รูปแบบฯ พัฒนามาจากพื้นฐานแนวคิด ทฤษฎีที่น่าเชื่อถือ	4.57	0.79	มากที่สุด
2. รูปแบบฯ มีการระบุเป้าหมายอย่างชัดเจน	4.57	0.53	มากที่สุด
3. มีการระบุส่วนประกอบของรูปแบบฯ ไว้อย่างชัดเจน	4.57	0.53	มากที่สุด
4. มีการระบุปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวินัยอย่างชัดเจน	4.57	0.53	มากที่สุด
5. กระบวนการในการเสริมสร้างวินัย สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างชัดเจน	4.57	0.53	มากที่สุด
6. ขั้นตอนในการดำเนินการเสริมสร้างวินัยสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างชัดเจน	4.43	0.53	มาก
7. คู่มือการใช้รูปแบบฯ สามารถทำความเข้าใจได้ง่ายและสะดวกต่อการนำไปใช้	4.57	0.53	มากที่สุด
8. คู่มือการใช้รูปแบบฯ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยที่ครอบคลุม	4.57	0.53	มากที่สุด
รวมด้านความถูกต้อง	4.55	0.57	มากที่สุด
รวม	4.50	0.57	มากที่สุด

จากตาราง 4.9 พบว่า ผู้ใช้รูปแบบฯ ของโรงเรียนชุมชนบ้านบวกรกน้อย มีความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเห็นว่า ด้านการใช้ประโยชน์การนำรูปแบบฯ ไปใช้สามารถเสริมสร้างวินัยนักเรียนได้ การนำรูปแบบฯ ไปใช้จะทำให้ได้ข้อมูลที่มีความครอบคลุมสามารถตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กลไก/กระบวนการของรูปแบบฯ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเสริมสร้างวินัยด้านอื่นๆ ได้มากที่สุด ด้านความเหมาะสม ผู้นำรูปแบบฯ ไปใช้สามารถดำเนินการตามรูปแบบนี้ได้ อย่างเหมาะสมตามกฎหมาย ระเบียบ จรรยาบรรณทางวิชาชีพ รูปแบบฯ ให้ความสำคัญต่อสิทธิของบุคคลของผู้เกี่ยวข้อง รูปแบบฯ มีกลไกกระบวนการดำเนินการที่ชัดเจนเหมาะสมตามกฎหมาย ระเบียบ จรรยาบรรณทางวิชาชีพ ในการเสริมสร้างวินัยมากที่สุด และด้านความถูกต้อง รูปแบบฯ พัฒนา มาจากพื้นฐานแนวคิด ทฤษฎีที่น่าเชื่อถือ รูปแบบฯ มีการระบุเป้าหมายอย่างชัดเจน มีการระบุ ส่วนประกอบของรูปแบบฯ ไว้อย่างชัดเจน มีการระบุปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวินัยอย่าง ชัดเจน กระบวนการในการเสริมสร้างวินัย สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างชัดเจน คู่มือการใช้รูปแบบฯ สามารถทำความเข้าใจได้ง่ายและสะดวกต่อการนำไปใช้ คู่มือการใช้รูปแบบฯ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยที่ครอบคลุมมากที่สุด

ตาราง 4.10 แสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของโรงเรียนชุมชนบ้านบวกรกน้อย

หัวข้อ	ข้อคิดเห็น
1. แนวคิดในการพัฒนารูปแบบฯ	มีความเหมาะสม สามารถเสริมสร้างวินัยนักเรียน
2. ภาพจำลองรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัย	เหมาะสม นักเรียนจะได้เห็นภาพชัดเจนมากขึ้นเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัย
3. องค์ประกอบของรูปแบบฯ	เหมาะสม
4. กลไก/วิธีการ/กระบวนการ ในการเสริมสร้างวินัยฯ	เหมาะสมเป็นการฝึกกระบวนการเสริมสร้างวินัยนักเรียน
5. ปัญหา/อุปสรรคในการนำรูปแบบฯ ไปใช้	1. การใช้เวลาในการเสริมสร้างวินัยจำเป็นต้องใช้เวลาพอสมควร 2. ความใหม่ และแนวทาง 3. ระยะเวลาในการนำรูปแบบไปใช้น้อยเกินไป
6. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา	1. เสริมสร้าง ปลุกฝังตลอดเวลา จนเป็นนิสัย 2. นำรูปแบบมาใช้ในการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง
7. สิ่งที่ต้องการให้เพิ่มเติมในรูปแบบ	-
8. รูปแบบ สามารถนำไปใช้ได้จริงหรือไม่ อย่างไร	1. สามารถนำไปใช้ได้จริง เพราะ การเสริมสร้าง ปลุกฝังวินัย ที่ดีให้กับนักเรียน โดยส่งเสริมให้ปฏิบัติจนเป็นนิสัย 2. สามารถนำไปใช้ได้จริง ทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญ ของการตรงต่อเวลา

3.1.2.3 ผลการประเมินการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา โรงเรียนอรุณทิพย์วิทยาฯ อำเภอเชียงดาว จังหวัด เชียงใหม่

ผลการประเมินการใช้รูปแบบฯ ของโรงเรียนอรุณทิพย์วิทยาฯ จำนวน 27 คน เป็น ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 22 คน และครูที่ปรึกษาโครงการ จำนวน 4 คน พบว่า มีความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดง ดังตาราง 4.11 – 4.12

ตาราง 4.11 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา โรงเรียนอรุณทิพย์ วิทยาฯ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่

รายการ	ค่าเฉลี่ย	SD	การแปลความ
ด้านการใช้ประโยชน์ (Utility)			
1. การนำรูปแบบฯ ไปใช้สามารถเสริมสร้างวินัยนักเรียนได้	3.96	0.65	มาก
2. การนำรูปแบบฯ ไปใช้จะทำให้ได้ข้อมูลที่มี ความครอบคลุมสามารถตอบสนองความต้องการ ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	3.81	0.68	มาก
3. การนำรูปแบบฯ ไปใช้จะทำให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ ต่อผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนด นโยบายแนวทางในการเสริมสร้างวินัย	3.81	0.74	มาก
4. กลไก/กระบวนการของรูปแบบฯ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ในการเสริมสร้างวินัยด้านอื่นๆ ได้	3.70	0.72	มาก
5. รูปแบบฯ ช่วยกระตุ้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นประโยชน์ว่า ควรดำเนินการในการเสริมสร้างวินัยต่อไปอย่างต่อเนื่อง	3.74	0.86	มาก
รวมด้านการใช้ประโยชน์	3.81	0.56	มาก

ตาราง 4.11 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	SD	การแปลความ
ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility)			
1. รูปแบบฯ สามารถนำไปใช้ได้จริง	3.63	0.40	มาก
2. รูปแบบฯ มีความสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษา	3.63	0.84	มาก
3. รูปแบบฯ จะเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	3.89	0.70	มาก
4. รูปแบบฯ มีความเป็นไปได้ที่จะได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง	3.70	0.72	มาก
5. ผลการทดลองใช้รูปแบบฯ สามารถนำไปปรับปรุง/พัฒนาการเสริมสร้างวินัยได้	3.85	0.66	มาก
รวมด้านความเป็นไปได้	3.74	0.53	มาก
ด้านความเหมาะสม (Propriety)			
1. ผู้นำรูปแบบฯ ไปใช้สามารถดำเนินการตามรูปแบบนี้ได้ อย่างเหมาะสมตามกฎ ระเบียบ จรรยาบรรณทางวิชาชีพ	3.89	0.80	มาก
2. รูปแบบฯ ให้ความสำคัญต่อสิทธิของบุคคลของผู้เกี่ยวข้อง	3.81	0.62	มาก
3. รูปแบบฯ มีกลไกกระบวนการดำเนินการที่ชัดเจนเหมาะสมตามกฎ ระเบียบ จรรยาบรรณทางวิชาชีพในการเสริมสร้างวินัย	3.85	0.82	มาก
รวมด้านความเหมาะสม	3.85	0.61	มาก
ด้านความถูกต้อง (Accuracy)			
1. รูปแบบฯ พัฒนามาจากพื้นฐานแนวคิดทฤษฎีที่น่าเชื่อถือ	3.81	0.74	มาก
2. รูปแบบฯ มีการระบุเป้าหมายอย่างชัดเจน	4.07	0.73	มาก
3. มีการระบุส่วนประกอบของรูปแบบฯ ไว้อย่างชัดเจน	3.89	0.75	มาก
4. มีการระบุปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวินัยอย่างชัดเจน	3.74	0.71	มาก
5. กระบวนการในการเสริมสร้างวินัย สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างชัดเจน	3.70	0.78	มาก
6. ขั้นตอนในการดำเนินการเสริมสร้างวินัยสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างชัดเจน	3.70	0.72	มาก
7. คู่มือการใช้รูปแบบฯ สามารถทำความเข้าใจได้ง่ายและสะดวกต่อการนำไปใช้	3.93	0.83	มาก
8. คู่มือการใช้รูปแบบฯ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยที่ครอบคลุม	3.96	0.81	มาก
รวมด้านความถูกต้อง	3.85	0.56	มาก
รวม	3.82	0.49	มาก

จากตาราง 4.11 พบว่า ผู้ใช้รูปแบบฯ ของโรงเรียนอรุโณทัยวิทยาคม มีความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่า ด้านการใช้ประโยชน์ การนำรูปแบบฯ ไปใช้สามารถเสริมสร้างวินัยนักเรียนได้มากที่สุด ด้านความเป็นไปได้ รูปแบบฯ จะเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องมากที่สุด ด้านความเหมาะสม ผู้นำรูปแบบฯ ไปใช้สามารถดำเนินการตามรูปแบบนี้ได้เหมาะสมตามกฎระเบียบ จรรยาบรรณทางวิชาชีพมากที่สุด และด้านความถูกต้อง รูปแบบฯ มีการระบุเป้าหมายอย่างชัดเจนมากที่สุด

ตาราง 4.12 แสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของโรงเรียนอรุโณทัยวิทยาคม

หัวข้อ	ข้อคิดเห็น
1. แนวคิดในการพัฒนารูปแบบฯ	1. มีความเหมาะสม และเป็นกระบวนการที่สอดคล้องกับสภาพปัญหา 2. มีความเหมาะสม และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามบริบทของโรงเรียน 3. มีความเหมาะสมเนื่องจากมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน และมีกระบวนการเป็นขั้นตอน 4. รูปแบบการพัฒนาความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ต้องสร้างจากตัวนักเรียนให้มีวินัยในตนเอง 5. มีความเหมาะสม เพราะนักเรียนจำเป็นต้องพัฒนาในด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลามากที่สุด สืบเนื่องจากวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมที่นักเรียนอาศัยอยู่
2. ภาพจำลองรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัย	1. ความเป็นไปได้และเหมาะสม สามารถนำมาปรับใช้ในการพัฒนาผู้เรียน 2. เหมาะสม เพราะมีการเตรียมความพร้อมก่อนการวางรูปแบบการเสริมสร้างวินัย 3. มีความเหมาะสม และสามารถเห็นได้ชัดเจน
3. องค์ประกอบของ รูปแบบฯ	1. เหมาะสมต่อการนำมาเสริมสร้างวินัยในชั้นเรียน 2. สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาในสถานศึกษา 3. มีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และบริบทของโรงเรียน
4. กลไก/วิธีการ/กระบวนการ ในการเสริมสร้างวินัยฯ	1. เหมาะสม มีขั้นตอนและวิธีการที่สามารถปฏิบัติได้ตามความเป็นจริง 2. เหมาะสม เนื่องจากตรงกับสภาพปัญหาของนักเรียน และสถานศึกษา

ตาราง 4.12 (ต่อ)

หัวข้อ	ข้อคิดเห็น
5. ปัญหา/อุปสรรค ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้	1. อุปสรรคในเรื่องเวลา เช่น เวลาในการจัดกิจกรรมยังไม่มีเวลาชัดเจน 2. อุปสรรคในเรื่องสถานที่ 3. ความแตกต่างทางด้านบริบทของแต่ละโรงเรียน 4. ความพร้อมของครู เช่น ครูบางท่านอาจมีภาระกิจมาก 5. ความพร้อมของนักเรียน 6. ความเคยชินของนักเรียนในการขาดระเบียบวินัย 7. การจัดการเรียนการสอนที่ไม่ต่อเนื่อง เนื่องจากภาระงานและ กิจกรรมอื่นๆ ที่มาขัดจังหวะ
6. ข้อเสนอแนะ ในการแก้ไข้ปัญหา	1. ควรจัดกิจกรรมให้ตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียน 2. ควรลดภาระงานให้น้อยลง หรือหลีกเลี่ยงการประชุมในเวลาสอน 3. ควรสร้างนิสัยให้นักเรียน และทำให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญ ของการทำกิจกรรม 4. ควรสร้างความเข้าใจต่อครูและนักเรียนก่อนการทำกิจกรรม 5. ควรดำเนินกิจกรรมต่างๆ ทั้งในการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรม อื่นๆ โดยสอดแทรกเรื่องความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาไปพร้อมๆ กัน ทั้งโรงเรียน 6. ครูผู้สอนควรมีการวางแผนการจัดกิจกรรมให้ดี เพื่อให้การจัดกิจกรรม เป็นไปอย่างต่อเนื่อง 7. ควรปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรมให้แก่เด็กนักเรียนทุกวัน โดยครู ผู้บริหาร และบุคลากรทำเป็นแบบอย่าง
7. สิ่งที่ต้องการให้เพิ่มเติม ในรูปแบบ	1. ปลูกฝังความมีจิตสาธารณะ 2. ความมีระเบียบวินัย 3. การปรับเปลี่ยนนิสัย 4. ความมั่นใจ 5. ความใฝ่รู้ใฝ่เรียน

ตาราง 4.12 (ต่อ)

หัวข้อ	ข้อคิดเห็น
8. รูปแบบ สามารถนำไปใช้ได้จริงหรือไม่อย่างไร	1. สามารถนำไปใช้ได้จริง โดยปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาของนักเรียน 2. สามารถนำไปใช้ได้จริง เพราะการปลูกฝังความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา หากปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้เรียนได้ 3. สามารถนำไปใช้ได้จริง เพราะเป็นการปลูกฝังความมีจิตสาธารณะให้แก่ครูและนักเรียน 4. สามารถนำไปใช้ได้จริง หากนำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง
9. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ	ควรสร้างวินัยให้กับนักเรียนก่อน แล้วปรับพฤติกรรมต่างๆ ตามลำดับ

3.1.2.4 ผลการประเมินการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา โรงเรียนบ้านแม่ปุกา อำเภอสันกำแพง จังหวัด เชียงใหม่

ผลการประเมินการใช้รูปแบบฯ ของโรงเรียนบ้านแม่ปุกา จำนวน 7 คน เป็นผู้บริหาร จำนวน 2 คน และครูผู้สอน จำนวน 5 คน พบว่า มีความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบ และการตรงต่อเวลา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด รายละเอียดแสดงดังตาราง 4.13 – 4.14

ตาราง 4.13 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา โรงเรียนบ้านแม่ปุกา
อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

รายการ	ค่าเฉลี่ย	SD	การแปลความ
ด้านการใช้ประโยชน์ (Utility)			
1. การนำรูปแบบฯ ไปใช้สามารถเสริมสร้างวินัยนักเรียนได้	4.57	0.53	มากที่สุด
2. การนำรูปแบบฯ ไปใช้จะทำให้ได้ข้อมูลที่มี ความครอบคลุมสามารถตอบสนองความต้องการ ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.29	0.49	มาก
3. การนำรูปแบบฯ ไปใช้จะทำให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ ต่อผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนด นโยบายแนวทางในการเสริมสร้างวินัย	4.71	0.49	มากที่สุด
4. กลไก/กระบวนการของรูปแบบฯ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ในการเสริมสร้างวินัยด้านอื่นๆ ได้	4.43	0.53	มาก
5. รูปแบบฯ ช่วยกระตุ้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นประโยชน์ว่า ควรดำเนินการในการเสริมสร้างวินัยต่อไปอย่างต่อเนื่อง	4.57	0.53	มากที่สุด
รวมด้านการใช้ประโยชน์	4.51	0.52	มากที่สุด

ตาราง 4.13 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	SD	การแปลความ
ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility)			
1. รูปแบบฯ สามารถนำไปใช้ได้จริง	4.71	0.49	มาก
2. รูปแบบฯ มีความสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษา	4.86	0.38	มาก
3. รูปแบบฯ จะเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.86	0.38	มาก
4. รูปแบบฯ มีความเป็นไปได้ที่จะได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง	4.86	0.38	มาก
5. ผลการทดลองใช้รูปแบบฯ สามารถนำไปปรับปรุง/พัฒนาการเสริมสร้างวินัยได้	4.43	0.53	มาก
รวมด้านความเป็นไปได้	4.74	0.43	มาก
ด้านความเหมาะสม (Propriety)			
1. ผู้นำรูปแบบฯ ไปใช้สามารถดำเนินการตามรูปแบบนี้ได้เหมาะสมตามกฎหมาย ระเบียบ จรรยาบรรณทางวิชาชีพ	4.57	0.53	มากที่สุด
2. รูปแบบฯ ให้ความสำคัญต่อสิทธิของบุคคลของผู้เกี่ยวข้อง	4.57	0.53	มากที่สุด
3. รูปแบบฯ มีกลไกกระบวนการดำเนินการที่ชัดเจนเหมาะสมตามกฎหมาย ระเบียบ จรรยาบรรณทางวิชาชีพในการเสริมสร้างวินัย	4.43	0.53	มาก
รวมด้านความเหมาะสม	4.52	0.53	มากที่สุด
ด้านความถูกต้อง (Accuracy)			
1. รูปแบบฯ พัฒนามาจากพื้นฐานแนวคิดทฤษฎีที่น่าเชื่อถือ	4.43	0.53	มาก
2. รูปแบบฯ มีการระบุเป้าหมายอย่างชัดเจน	4.86	0.38	มากที่สุด
3. มีการระบุส่วนประกอบของรูปแบบฯ ไว้อย่างชัดเจน	4.71	0.49	มากที่สุด
4. มีการระบุปัจจัยที่ส่งต่อการเสริมสร้างวินัยอย่างชัดเจน	4.71	0.49	มากที่สุด
5. กระบวนการในการเสริมสร้างวินัย สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างชัดเจน	4.57	0.53	มากที่สุด
6. ขั้นตอนในการดำเนินการเสริมสร้างวินัยสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างชัดเจน	4.43	0.53	มาก
7. คู่มือการใช้รูปแบบฯ สามารถทำความเข้าใจได้ง่ายและสะดวกต่อการนำไปใช้	4.43	0.53	มาก
8. คู่มือการใช้รูปแบบฯ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยที่ครอบคลุม	4.43	0.53	มาก
รวมด้านความถูกต้อง	4.57	0.50	มากที่สุด
รวม	4.59	0.49	มากที่สุด

จากตาราง 4.13 พบว่า ผู้ใช้รูปแบบฯ ของโรงเรียนบ้านแม่ปู้คา มีความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่าการใช้ประโยชน์ การนำรูปแบบฯ ไปใช้จะทำให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายแนวทางในการเสริมสร้างวินัยมากที่สุด ด้านความเป็นไปได้ รูปแบบฯ มีความสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษา เป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความเป็นไปได้ที่จะได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องมากที่สุด ด้านความเหมาะสม ผู้นำรูปแบบฯ ไปใช้สามารถดำเนินการตามรูปแบบนี้ได้เหมาะสมตามกฎระเบียบ จรรยาบรรณทางวิชาชีพ รูปแบบฯ ให้ความสำคัญต่อสิทธิของบุคคลของผู้เกี่ยวข้องมากที่สุด และด้านความถูกต้อง รูปแบบฯ มีการระบุเป้าหมายอย่างชัดเจนมากที่สุด

ตาราง 4.14 แสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของโรงเรียนบ้านแม่ปู้คา

หัวข้อ	ข้อคิดเห็น
1. แนวคิดในการพัฒนารูปแบบฯ	1. มีความเหมาะสม แต่ควรปรับให้เข้าใจง่าย เป็นรูปธรรมมากกว่านี้ 2. มีความชัดเจน แต่ในบางครั้งอาจมีการใช้รูปแบบที่เป็นลายลักษณ์อักษรมากเกินไป ควรมีแนวคิดที่เกิดจากการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมให้มากขึ้น 3. เป็นแนวคิดที่ดี เพราะเป็นการพัฒนาจากบริบทของแต่ละโรงเรียน ซึ่งมีความแตกต่างกัน 4. เหมาะสมเพราะสามารถนำไปใช้ได้จริงตามบริบทของโรงเรียน 5. เป็นแนวคิดที่ดีสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับวินัยด้านอื่นได้ นอกจากความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา
2. ภาพจำลองรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัย	1. ควรเพิ่มแนวทางให้เกิดความยั่งยืน ต่อเนื่องในอนาคตของผู้เรียน 2. ต้องการให้มีมากขึ้น จะส่งผลให้การดำเนินงานเป็นรูปธรรมมากขึ้น เกิดความยั่งยืนในกิจกรรมกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้น
3. องค์ประกอบของรูปแบบฯ	1. เป็นทฤษฎีเกินไป ควรเน้นให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น 2. มีองค์ประกอบในเอกสารดำเนินการ เอกสารเสริมการให้ความรู้เยอะ แต่ต้องการองค์ประกอบที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนกว่าที่ดำเนินการผ่านมา เช่น ผล หรือตัวอย่างที่ดี
4. กลไก/วิธีการ/กระบวนการ ในการเสริมสร้างวินัยฯ	1. เหมาะสม 2. เป็นกลไกที่ดีเกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงานโดยเฉพาะสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างให้กับนักเรียนและเยาวชนควรมีอย่างต่อเนื่อง มิใช่ชั่วคราวชั่วคราว และปฏิบัติเป็นปกติต่อเนื่อง พัฒนาอย่างยั่งยืน ด้วยกระบวนการตนเอง ชุมชน และหน่วยงานต้นสังกัด

ตาราง 4.14 (ต่อ)

หัวข้อ	ข้อคิดเห็น
5. ปัญหา/อุปสรรค ในการนำรูปแบบฯ ไปใช้	1. การปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง การเอาใจใส่และการติดตาม 2. การมองกิจกรรมแบบแยกส่วน 3. ผู้บริหารและครูต้องเป็นแบบอย่าง 4. เวลาในการปฏิบัติมีน้อย 5. ขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินงาน
6. ข้อเสนอแนะ ในการแก้ไข้ปัญหา	1. หน่วยงานทุกหน่วยงานให้ความสนใจ และให้การสนับสนุนเห็นความสำคัญ เน้นการช่วยเหลือมากกว่าการประเมิณ 2. ควรนำทุกกิจกรรมรวมเข้าด้วยกัน และให้ทุกคนมองเป้าหมายเดียวกันแล้วพัฒนาไปสู่เป้าหมายนั้น 3. ความใส่ใจของผู้บริหารและครู 4. ความตระหนักและความสนใจของนักเรียน 5. จัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ
7. สิ่งที่ต้องการให้เพิ่มเติม ในรูปแบบ	1. ให้การยอมรับการดำเนินกิจกรรมที่มีความแตกต่างตามบริบทของโรงเรียน ชุมชน และบุคคลที่จัดกิจกรรม 2. การทำงานอย่างต่อเนื่อง
8. รูปแบบ สามารถนำไปใช้ ได้จริงหรือไม่อย่างไร	1. สามารถนำไปใช้ได้จริง แต่ต้องได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย โดยเฉพาะครูผู้ดำเนินการจัดกิจกรรม และนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเห็นชอบด้วย 2. นำไปใช้ได้จริง ตามบริบทและความร่วมมือของครูผู้สอนและนักเรียน รวมทั้งผู้บริหาร 3. สามารถนำไปใช้ได้จริง แต่ต้องใช้อย่างต่อเนื่อง ครูผู้สอนต้องชัดเจนในเรื่องของการจัดกิจกรรม 4. สามารถนำไปใช้ได้จริง หากมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง นักเรียนจะทำหรือปฏิบัติตนอย่างมีวินัย และทำเป็นกิจวัตร ทำให้เป็นนักเรียนที่มีคุณภาพ
9. ข้อคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะอื่นๆ	1. อยากเห็นผลงานวิจัยในภาพรวมและเป็นเอกสารอ้างอิงในโอกาสต่อไป เพื่อจะได้ปฏิบัติในสิ่งที่ได้ปฏิบัติ หรือไม่รู้วิธีการ 2. เพิ่มเวลาในการปฏิบัติงานและการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

3.1.2.5 ผลการประเมินการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา โรงเรียนนครวิทยาคม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

ผลการประเมินการใช้รูปแบบฯ ของโรงเรียนนครวิทยาคม จำนวน 12 คน เป็นผู้บริหาร จำนวน 1 คน และครูผู้สอน จำนวน 11 คน พบว่า มีความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบ และการตรงต่อเวลา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก รายละเอียดแสดงดังตาราง 4.15 – 4.16

ตาราง 4.15 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา โรงเรียนนครวิทยาคม
อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

รายการ	ค่าเฉลี่ย	SD	การแปลความ
ด้านการใช้ประโยชน์ (Utility)			
1. การนำรูปแบบฯ ไปใช้สามารถเสริมสร้างวินัยนักเรียนได้	4.08	0.51	มาก
2. การนำรูปแบบฯ ไปใช้จะทำให้ได้ข้อมูลที่มี ความครอบคลุมสามารถตอบสนองความต้องการ ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.08	0.51	มาก
3. การนำรูปแบบฯ ไปใช้จะทำให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ ต่อผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนด นโยบายแนวทางในการเสริมสร้างวินัย	4.00	0.60	มากที่สุด
4. กลไก/กระบวนการของรูปแบบฯ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ในการเสริมสร้างวินัยด้านอื่นๆ ได้	4.17	0.72	มาก
5. รูปแบบฯ ช่วยกระตุ้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นประโยชน์ว่า ควรดำเนินการในการเสริมสร้างวินัยต่อไปอย่างต่อเนื่อง	4.17	0.58	มาก
รวมด้านการใช้ประโยชน์	4.10	0.59	มาก

ตาราง 4.15 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	SD	การแปลความ
ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility)			
1. รูปแบบฯ สามารถนำไปใช้ได้จริง	4.71	0.58	มาก
2. รูปแบบฯ มีความสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษา	4.17	0.72	มาก
3. รูปแบบฯ จะเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.00	0.74	มาก
4. รูปแบบฯ มีความเป็นไปได้ที่จะได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง	4.17	0.58	มาก
5. ผลการทดลองใช้รูปแบบฯ สามารถนำไปปรับปรุง/พัฒนาการเสริมสร้างวินัยได้	4.25	0.45	มาก
รวมด้านความเป็นไปได้	4.15	0.61	มาก
ด้านความเหมาะสม (Propriety)			
1. ผู้นำรูปแบบฯ ไปใช้สามารถดำเนินการตามรูปแบบนี้ได้อย่างเหมาะสมตามกฎหมาย ระเบียบ จรรยาบรรณทางวิชาชีพ	4.33	0.65	มาก
2. รูปแบบฯ ให้ความสำคัญต่อสิทธิของบุคคลของผู้เกี่ยวข้อง	4.33	0.65	มาก
3. รูปแบบฯ มีกลไกกระบวนการดำเนินการที่ชัดเจนเหมาะสมตามกฎหมาย ระเบียบ จรรยาบรรณทางวิชาชีพในการเสริมสร้างวินัย	4.42	0.67	มาก
รวมด้านความเหมาะสม	4.36	0.66	มาก
ด้านความถูกต้อง (Accuracy)			
1. รูปแบบฯ พัฒนามาจากพื้นฐานแนวคิดทฤษฎีที่น่าเชื่อถือ	4.17	0.58	มาก
2. รูปแบบฯ มีการระบุเป้าหมายอย่างชัดเจน	4.42	0.51	มาก
3. มีการระบุส่วนประกอบของรูปแบบฯ ไว้อย่างชัดเจน	4.25	0.62	มาก
4. มีการระบุปัจจัยที่ส่งต่อการเสริมสร้างวินัยอย่างชัดเจน	4.25	0.62	มาก
5. กระบวนการในการเสริมสร้างวินัย สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างชัดเจน	4.17	0.72	มาก
6. ขั้นตอนในการดำเนินการเสริมสร้างวินัยสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างชัดเจน	4.00	0.60	มาก
7. คู่มือการใช้รูปแบบฯ สามารถทำความเข้าใจได้ง่ายและสะดวกต่อการนำไปใช้	4.17	0.58	มาก
8. คู่มือการใช้รูปแบบฯ มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยที่ครอบคลุม	4.42	0.62	มาก
รวมด้านความถูกต้อง	4.21	0.61	มาก
รวม	4.19	0.61	มาก

จากตาราง 4.15 พบว่า ผู้ใช้รูปแบบฯ ของโรงเรียนนครวิทยาคม มีความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่าการใช้ประโยชน์ กลไก/กระบวนการของรูปแบบฯ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเสริมสร้างวินัยด้านอื่นๆ และรูปแบบฯ ช่วยกระตุ้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นประโยชน์ว่าควรดำเนินการในการเสริมสร้างวินัยต่อไปอย่างต่อเนื่องมากที่สุด ด้านความเป็นไปได้ รูปแบบฯ จะเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องมากที่สุด ด้านความเหมาะสม รูปแบบฯ มีกลไกกระบวนการดำเนินการที่ชัดเจนเหมาะสมตามกฎ ระเบียบ จรรยาบรรณทางวิชาชีพ ในการเสริมสร้างวินัยมากที่สุด และด้านความถูกต้อง รูปแบบฯ มีการระบุเป้าหมายอย่างชัดเจนมากที่สุด

ตาราง 4.16 แสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของโรงเรียนนครวิทยาคม

หัวข้อ	ข้อคิดเห็น
1. แนวคิดในการพัฒนารูปแบบฯ	มีความเหมาะสม เพราะให้ทุกภาคส่วนมีความร่วมมือกัน
2. ภาพจำลองรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัย	มีความเป็นไปได้และเหมาะสม
3. องค์ประกอบของรูปแบบ	เหมาะสม ทุกคนมีส่วนร่วม
4. กลไก/วิธีการ/กระบวนการ ในการเสริมสร้างวินัยฯ	เหมาะสม เพราะใช้ความตระหนักและเจตคติ
5. ปัญหา/อุปสรรคในการนำรูปแบบฯ ไปใช้	การให้ความร่วมมือกัน
6. ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา	ทุกคนต้องระหนักในหน้าที่ร่วมมือกัน ให้ความสำคัญ
7. สิ่งที่ต้องการให้เพิ่มเติมในรูปแบบ	-
8. รูปแบบ สามารถนำไปใช้ได้จริงหรือไม่ อย่างไร	นำไปใช้ได้จริงเพราะต้องใช้ในชีวิตประจำวัน
9. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ	-

3.2 ผลสะท้อนคิดจากโรงเรียนที่ทดลองใช้รูปแบบ กลไกเสริมสร้างวินัย ด้านการตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบในสถานศึกษา

จากการทดลองใช้รูปแบบ กลไกเสริมสร้างวินัยด้านการตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบในสถานศึกษาทั้ง 5 แห่ง สะท้อนคิดตามกิจกรรม ดังนี้

3.2.1 การบูรณาการ การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบหรือตรงต่อเวลาเข้ากับการสอนปกติของคุณครู คุณครูสะท้อนว่า รูปแบบ กลไกฯ ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ได้จริง ช่วยให้คุณครูมีเครื่องมือในการประเมินนักเรียนเพื่อดูพัฒนาการของนักเรียนทั้งในรายวิชาและในภาพรวมของห้องเรียน การดำเนินการจัดการเรียนรู้ทั้งการบูรณาการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบหรือการตรงต่อเวลาเข้ากับการเรียนการสอนปกติ จึงไม่พบปัญหามากนัก เนื่องจากครูได้มีการเสริมสร้างวินัยและความรับผิดชอบของนักเรียนเป็นประจำอยู่แล้ว เครื่องมือที่ใช้ประเมินผู้เรียนทำให้คุณครูประเมินผู้เรียนได้ง่ายขึ้น บางโรงเรียนมีการนำแบบประเมินหรือแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือ เก็บไว้ในฐานข้อมูลระบบออนไลน์ ที่ใช้ประเมินผู้เรียนในโรงเรียน เพราะฉะนั้นนักเรียนที่ครูผู้สอนรับผิดชอบต่อห้องเรียน ต่อระดับชั้น ต่อวิชาเรียนมีจำนวนมาก ถ้าอยู่ในระบบออนไลน์จะช่วยให้วิเคราะห์ผลการประเมินเป็นไปได้ง่ายขึ้น เพื่อให้ครูผู้สอนหรือครูประจำชั้นสามารถตรวจสอบและทราบผลได้อย่างรวดเร็ว

ปัญหาสำหรับครูที่พบ คือ

1) การเขียนแผนเพื่อวางแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาเข้ากับการเรียนการสอนในบางรายวิชายังไม่ชัดเจน เช่น การส่งเสริมนักเรียนหรือกระตุ้นให้นักเรียนส่งงาน เข้าเรียนตรงต่อเวลาหรือความตระหนักในการสร้างเสริมความรับผิดชอบให้แก่กันนักเรียน คุณครูต้องการให้มีการจัดการฝึกอบรมพัฒนาครูในการทำแผนการสอน รวมไปถึงวิธีการที่จะช่วยกระตุ้นเร้าให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบและตรงต่อเวลา เพราะนักเรียนมีพื้นฐานแตกต่างกันมาก โดยเฉพาะกลุ่มนักเรียนที่เป็นเด็กพิเศษ (สมาธิสั้น) ที่มักจะทำงานให้เสร็จเร็ว แต่ขาดความรอบคอบ ซึ่งครูได้แก้ปัญหาโดยคุณครูพยายามพูดคุยให้กำลังใจพร้อมกับสร้างแนวคิดเชิงบวกเพื่อให้เด็กนักเรียนได้เห็นคุณค่าในชิ้นงานที่ตนสร้างขึ้น

2) โรงเรียนมีกิจกรรมน้อย เวลาเรียนรู้มีน้อย เพราะนักเรียนหยุดไปทำกิจกรรมกับทางโรงเรียน ต้องสร้างความเข้าใจให้ตรงกันระหว่างผู้บริหารกับครูในแนวทางพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ได้รับการฝึกอย่างต่อเนื่อง ครูจึงอยากให้ผู้บริหารโรงเรียนเข้าใจและมีนโยบายพัฒนาเรื่องวินัยอย่างจริงจัง

อย่างไรก็ตามทุกโรงเรียนต่างมีความเห็นตรงกันว่า การบูรณาการการเรียนการสอนโดยเสริมสร้างวินัยเป็นเรื่องที่ดีและควรทำอย่างต่อเนื่อง เพราะที่ทำอยู่ระยะเวลาในการดำเนินการสั้นเกินไป ควรขยายระยะเวลาและมีงบประมาณสนับสนุนเพื่อเป็นรางวัลให้นักเรียนด้วย จะเป็น

แรงจูงใจกระตุ้นให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมจนเป็นนิสัย นอกจากนั้นคุณครูยังเสนอว่าควรมีเพิ่ม
สะสมผลงานของนักเรียนหรือสมุดบันทึกความดีพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อการเปลี่ยนแปลง
พฤติกรรม

3.2.2 การจัดทำโครงการของนักเรียน

โรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียนได้มอบหมายให้นักเรียนจัดทำโครงการเพื่อเสริมสร้างวินัย
ด้านการตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบ โดยมีโครงการแตกต่างกันไป ดังนี้

โรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีนักเรียนจำนวนมาก
จึงมีโครงการมาก เพราะโรงเรียนอยากให้นักเรียนมีส่วนร่วม โครงการต่างๆ มี 24 โครงการ ได้แก่
1) โครงการทันแล้วแถวจำ 2) โครงการวินัยดี รองเท้าดี มีระเบียบ 3) โครงการรักโรงเรียน
ลดขยะ 4) โครงการส่งงานตรงต่อเวลา 5) โครงการใจเบิกบานได้ส่งงานครู 6) โครงการ Look
แล้วเก็บ 7) โครงการ Up and down you ทำได้ 8) โครงการห้องเรียน Super clean 9) โครงการ
ความดีเล็กๆ ที่ได้จากครอบครัว 10) โครงการห้องน้ำเหม็นๆ จะดมไหม 11) โครงการวินัยดี
เริ่มที่การแต่งกาย 12) โครงการศาลาชวนยิ้ม 13) โครงการแสดมบ้น้อยสร้างโรงเรียน 14) โครงการ
วินัยเริ่มได้ที่ตัวเราเอง 15) โครงการตาสับปะรด 16) โครงการสัปดาห์ธรรมชาติมาทำงานกัน
17) โครงการแต่งกายให้ถูกระเบียบเท่ากับให้เกียรติสถาบัน 18) โครงการ U.T.C (Under Table
Clean) By my Hands 19) โครงการแต่งกายสวยงามถูกต้องตามระเบียบ 20) โครงการเก้าอี้ต้องแต่ง
21) โครงการบัดดี้เพื่อนคู่ใจ 22) โครงการเขียนโต๊ะปาดโต๊ะลายตา 23) โครงการลานกว้างน่าอยู่
24) โครงการแค่ทำก็ Smart แล้ว

การทำโครงการของนักเรียนดังกล่าว โรงเรียนสะท้อนคิดว่ามีระยะเวลาในการทำ
กิจกรรมสั้น เช่น ใช้เวลาที่เหลือหลังจากการทำกิจกรรมหน้าเสาธงก่อนเข้าเรียนคาบที่ 1 บางครั้ง
เวลาไม่พอที่จะจัดกิจกรรมได้ อีกทั้งขาดงบประมาณในการดำเนินการอีกด้วย โรงเรียนจึงเสนอแนะ
ว่าควรทำโครงการนี้ต่อเนื่อง เพราะจะทำให้เกิดผลสำเร็จ สังเกตจากช่วงแรกๆ ที่ทำโครงการ
นักเรียนยังไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร แต่ช่วงหลังทำโครงการนักเรียนให้ความสนใจและให้
ความร่วมมือและให้ความสำคัญมากขึ้น

โรงเรียนชุมชนบ้านบวกรกน้อย มีโครงการของนักเรียน 4 โครงการ ดังนี้ 1) โครงการ
ห้องเรียนสวยด้วยมือเรา 2) โครงการ BKN School Time 3) โครงการต้นไม้พูดได้ 4) โครงการ
โรงเรียนน่าอยู่ The Mask Bin การทำโครงการดังกล่าวโรงเรียนสะท้อนคิดว่า ระยะเวลาค่อนข้าง
มีจำกัด ขาดการติดต่อดูตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ขาดความต่อเนื่องในการ
ประชาสัมพันธ์กิจกรรม คุณครูเสนอแนะว่าควรมีการอบรมให้ความรู้และสร้างความตระหนักจาก
หน่วยงานรวมทั้งกรมึงงบประมาณในการจัดกิจกรรมด้วย

โรงเรียนอรุโณทัย มีโครงการนักเรียน 2 โครงการ คือ 1) โครงการ อ.ณ.ว. ดูแลรักษาธารณสมบัติ และ 2) โครงการหน้าเสาธงตรงเวลาเคารพธงชาติ โครงการทั้งสองนี้โรงเรียนสะท้อนคิดว่า เป็นโครงการที่เอามาบูรณาการเข้ากับหลักสูตรของโรงเรียน ทำให้นักเรียนลดภาระงานรวมถึงเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ ทั้งต่อตนเอง ต่องาน และต่อสังคมด้วย โรงเรียนจึงพิจารณาจัดโครงการนี้เข้ากับโครงการของโรงเรียน เพื่อให้ทุกคนในโรงเรียนมีส่วนร่วมจะได้เข้าใจและดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน และจะดำเนินโครงการนี้ให้เป็นโครงการต่อเนื่องเพื่อปลูกฝังให้นักเรียนเกิดวินัยด้านการตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบให้เป็นนิสัยสืบไป

โรงเรียนบ้านแม่ปุกา มีโครงการงานของนักเรียน 3 โครงการ คือ 1) โครงการเด็กดีมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ 2) ภูมิทัศน์สวยด้วยมือเรา 3) เด็กดีมีวินัยร่วมใจพัฒนาแม่ปุกา รุ่งเรือง ในการทำโครงการดังกล่าว โรงเรียนพบปัญหานักเรียนมาโรงเรียนสายเพราะบ้านไกล การเดินทางลำบาก การเข้าห้องเรียนช้าไม่ตรงต่อเวลาเพราะนักเรียนทำงานไม่เสร็จตามที่กำหนด เมื่อโรงเรียนให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมก็ยังมียังนักเรียนบางส่วนที่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไม่ได้ มูลเหตุจากสภาพครอบครัวและปัญหาทางบ้าน นักเรียนมีปัญหาการส่งงานเพราะนักเรียนขาดเรียนบ่อย ขาดความรับผิดชอบและความกระตือรือร้น เฉื่อยชาไม่สนใจ ติดเกม บางคนครอบครัวมีปัญหาขาดความเอาใจใส่จากครอบครัว นักเรียนเหล่านี้จะไม่สนใจกิจกรรมของโรงเรียน ปัญหาด้านการแต่งกายนักเรียนจะไว้ผมยาว ไม่ถูกระเบียบ ปล่อยเสื้อลอยชายออกนอกกางเกง ซีดเขียนตามแขนขาร่างกาย เหยียบส้น รองเท้า ถูรองเท้าไม่ถูกต้องตามระเบียบ นักเรียนหญิงไม่ผูกโบว์ตามที่โรงเรียนกำหนด สาเหตุเพราะหลายคนมีปัญหาฐานะครอบครัว จึงสวมใส่เสื้อผ้าราคาถูกหรือซื้อเสื้อผ้าราคาถูกมาสวมใส่ปัญหาดังกล่าวโรงเรียนได้ศึกษาปัญหา แล้วหาแนวทางแก้ไขร่วมกับผู้ปกครองและนักเรียนโดยการสร้างความเข้าใจให้มากขึ้น จะได้ร่วมมือกันแก้ไขพฤติกรรมและให้กำลังใจยกย่องชมเชย ให้อาหารนักเรียนที่มีพัฒนาการดีขึ้น เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี อย่างไรก็ตามโรงเรียนก็ให้ข้อเสนอแนะว่าโครงการนี้เป็นโครงการที่ดีมีรูปแบบ กลไกที่สามารถนำมาใช้ได้จริง เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน จึงจะดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ยั่งยืน

โรงเรียนนครวิทยาคม มีโครงการงานของนักเรียนทั้งหมด 7 โครงการ กล่าวคือ 1) โครงการ Smart เนียบ 2) โครงการจิกจิก 3) โครงการ Home made 4) โครงการ Happy family 5) โครงการทำดีเห็นผล 6) โครงการนยาม 7) โครงการตรงตรง โครงการทั้ง 7 นี้ทางโรงเรียนสะท้อนคิดว่ายังขาดความร่วมมือจากนักเรียน เช่น นักเรียนไม่รับผิดชอบส่งสมุด ซึ่งคุณครูก็ได้สร้างแรงจูงใจและสร้างข้อตกลงในการทำกิจกรรมกับนักเรียน แต่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

3.2.3 โครงการเพื่อจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ซึ่งเป็นโครงการที่ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการในโรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียน ทำโครงการแตกต่างกันไป ดังนี้

- โรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ มีโครงการทั้งสิ้น 3 โครงการ ได้แก่ 1) กิจกรรม Student care ช่วยแก้ปัญหา 2) กิจกรรม ม.ป.ศ ร่วมใจแยกขยะพัฒนาสิ่งแวดล้อม 3) กิจกรรม เคารพธงชาติไทยส่งเสริมวินัยนักเรียน โครงการทั้ง 3 โครงการ โรงเรียนเสนอแนะสิ่งที่ควรปรับปรุง คือ เครื่องมือต่างๆ ที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล หากสามารถจัดทำให้อยู่ในรูปแบบที่ใช้ง่าย เช่น ทำเป็นซอฟต์แวร์ประยุกต์ (Application Software) ทำให้เกิดความสะดวกสบายในการใช้งาน และง่ายต่อการประมวลผลข้อมูลทำให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ได้อย่างทันที

- โรงเรียนชุมชนบ้านบวกรกน้อย ผู้บริหารโรงเรียนได้จัดโครงการร่วมกับโครงการของนักเรียน โรงเรียนก็สะท้อนคิดในภาพรวมของการจัดกิจกรรมว่าระยะเวลาในการจัดกิจกรรมค่อนข้างมีจำกัดและไม่ต่อเนื่อง งบประมาณมีน้อย คุณครูขาดการติดตามกิจกรรมเนื่องจากภาระงานของครูมีมากเกินไป

- โรงเรียนอรุโณทัย ได้จัดกิจกรรมลาน IT นักเรียนมีความรับผิดชอบ ซึ่งได้สะท้อนคิดว่า อยากให้มีการสนับสนุนการดำเนินการในทุกระดับชั้น เนื่องจากลาน IT นักเรียนมีความรับผิดชอบนี้นักเรียนมาใช้บริการทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายก็สนใจเข้าร่วมกิจกรรมมาก นักเรียนที่มาใช้บริการในเวลาพักเที่ยงมีจำนวนมาก โรงเรียนอาจจะต้องแบ่งพื้นที่ในการศึกษาหรือเพิ่มพื้นที่ในการให้บริการ โดยอาจจะแบ่งเป็นบริเวณรับผิดชอบของแต่ละชั้นหรือแต่ละห้อง จะได้ช่วยให้นักเรียนรักษาความสะอาดในบริเวณรอบๆ โรงเรียนได้อีกทางหนึ่งด้วย

- โรงเรียนบ้านแม่ปูคา ได้จัดกิจกรรมชื่อกิจกรรมการสร้างขวัญและกำลังใจเสริมสร้างวินัยในโรงเรียน ซึ่งได้สะท้อนคิดว่าโรงเรียนได้จัดโครงการในภาคเรียนแรก สภาพภูมิอากาศมีฝนตก นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติกิจกรรมทำความสะอาดบริเวณต่างๆ ตามเขตสีที่รับผิดชอบได้ อุปกรณ์ทำความสะอาดไม่เพียงพอ ยังมีนักเรียนบางส่วนไม่สนใจร่วมกิจกรรม โรงเรียนจึงใช้กลยุทธ์คุณธรรมเข้ามาช่วยและเสริมสร้างขวัญกำลังใจโดยการมอบทุนการศึกษา ให้รางวัลนักเรียนตัวอย่าง

- โรงเรียนนครวิทยาคม ได้จัดกิจกรรม 2 กิจกรรม คือ 1) จุฑารวมพล และ 2) ตลาดปลอด 0, ร, มส. กิจกรรมดังกล่าว ไม่บรรลุตามเป้าหมาย เพราะโรงเรียนมีกิจกรรมอื่น ๆ มากเกินไป จนโรงเรียนไม่สามารถดำเนินกิจกรรมนี้ได้สำเร็จ

จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า โรงเรียนที่ได้ทดลองใช้รูปแบบ กลไกเสริมสร้างวินัยด้านการตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบในสถานศึกษา เห็นพ้องต้องกันว่า เป็นโครงการที่ดี ควรขยายเวลาในการดำเนินการไปอย่างต่อเนื่องเพื่อความยั่งยืน อีกทั้งยังต้องการให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ครูและผู้บริหารเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันเป็นการร่วมสร้างความตระหนักและปลูกฝังวินัยด้านต่างๆ ให้กับผู้เรียนอีกด้วย

3.3 ผลการจัดทำคู่มือการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

ผลการจัดทำคู่มือการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของโรงเรียนที่จะนำรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานด้านการเสริมสร้างวินัย โดยใช้กระบวนการและวิธีการที่สอดคล้องกับสภาพบริบทและความพร้อมของสถานศึกษาแต่ละแห่ง รายละเอียดของคู่มือการเสริมสร้างวินัย ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความหมาย แนวคิดและวัตถุประสงค์ในการเสริมสร้างวินัยนักเรียน พร้อมทั้งเงื่อนไขความสำเร็จ

การมีวินัย หมายถึง คุณลักษณะ/พฤติกรรมของนักเรียนที่แสดงออกถึงการยึดมั่นในข้อตกลง กฎเกณฑ์ และระเบียบ ข้อบังคับของโรงเรียน ครอบครัว และสังคมที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

วินัยด้านความรับผิดชอบ หมายถึง ลักษณะของนักเรียนที่แสดงออกถึงความเอาใจใส่ จดจ่อ ตั้งใจ มุ่งมั่นต่อการศึกษาเล่าเรียน และการเป็นอยู่ของตนเอง ตลอดจนสังคมอย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายสำเร็จตามความมุ่งหมายในเวลาที่กำหนด ตลอดจนยอมรับผลการกระทำทั้งผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้น รวมทั้งปรับปรุงการปฏิบัติงานให้ดีขึ้นเป็นความผูกพันในการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัว และต่อสังคม

รับผิดชอบต่อตนเอง ได้แก่ 1) แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ 2) รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย 3) ยืนยันรับผิดชอบต่อการเรียน 4) รักษาสุขภาพอนามัยของตนเอง 5) มีความอดทนเพียรพยายาม

รับผิดชอบต่อครอบครัว ได้แก่ 6) ช่วยทำงานบ้าน 7) เคารพเชื่อฟังผู้ปกครอง 8) ไม่นำความเดือดร้อนมาสู่ครอบครัว

รับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ 9) ช่วยดูแลรักษาสาธารณสมบัติ 10) เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน 11) เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

วินัยด้านการตรงต่อเวลา หมายถึง ความตรงต่อเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ทุกๆ เรื่อง ทั้งเรื่องกิจวัตรประจำวันของตัวนักเรียนเอง และความตรงต่อเวลาในการทำภารกิจที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น

วินัยด้านการตรงต่อเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนเอง ได้แก่

- 1) มาโรงเรียนทันการเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง 2) เข้าเรียนทันเวลา 3) เข้าร่วมกิจกรรมตามเวลา
- 4) ส่งงาน/การบ้านภายในเวลาที่กำหนด 5) เข้าห้องสอบตรงเวลา

วินัยด้านการตรงต่อเวลาในการทำภารกิจที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น ได้แก่ 6) ไม่ผิดเวลานัด

- 7) เมื่อยืมของแล้วส่งคืนตามเวลา

แนวคิดในการเสริมสร้างวินัย ภายใต้แนวคิด ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC)

วัตถุประสงค์ เพื่อให้การดำเนินการในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้เข้าใจถึงหลักการ แนวทางในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

เงื่อนไขความสำเร็จ ประกอบด้วย 1) ความสมัครใจและเต็มใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารและคณะครูซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญ ทุกคนต้องตระหนักและมั่นใจในคุณค่าและความสำคัญของการมีวินัย ซึ่งจะช่วยให้ทุกคนในโรงเรียนอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข โดยอาศัยความคิดริเริ่มของคณะครูและการมีภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นหลักสำคัญ 2) มีการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ นำผลการประเมินมาปรับปรุงแผนการปฏิบัติงานเสริมสร้างวินัยอย่างต่อเนื่อง และ 3) กิจกรรมและโครงการเสริมสร้างวินัย ให้เป็นไปตามบริบทของโรงเรียน ต้องไม่เน้นการเพิ่มงบประมาณจากงบประมาณปกติ

ตอนที่ 2 ภาพจำลองรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียน องค์ประกอบของรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยมี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) เป้าหมาย (Goal) 2) บริบท (Context) 3) ปัจจัยนำเข้า (Input) 4) กระบวนการเสริมสร้างวินัย (Process) 5) ผลผลิต (Output) และ 6) การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

ตอนที่ 3 อธิบายกลไก/วิธีการ/กระบวนการในการเสริมสร้างวินัย ซึ่งจะมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อม 2) การวางแผนเสริมสร้างวินัย 3) การร่วมกันลงมือปฏิบัติ 4) การนิเทศติดตาม ประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ และบทบาทผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการเสริมสร้างวินัย

ทั้งนี้การนำรูปแบบไปใช้จำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบให้ชัดเจนก่อน แล้วทำความเข้าใจในแนวทางการดำเนินงานแต่ละองค์ประกอบหลัก โดยสถานศึกษาสามารถปรับกิจกรรม เนื้อหาในการเสริมสร้างวินัยได้ตามความต้องการจำเป็นของตนเอง รวมทั้งสามารถปรับเป้าหมาย ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ เกณฑ์พิจารณาที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องมากที่สุด รายละเอียดของคู่มือการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ดังเอกสารแนบ “คู่มือการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา”

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา เพื่อปฏิบัติการทดลองใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา และเพื่อประเมินและจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัด คือ เชียงใหม่ เชียงราย พะเยา ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน และแม่ฮ่องสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยมี 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสำรวจตัวบ่งชี้การมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 1,437 คน โดยการสุ่มอย่างง่ายจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัด เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 531 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 464 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 442 คน 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน เพื่อกำหนดตัวบ่งชี้ของการมีวินัยด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตรวจสอบความตรงของโมเดลเชิงโครงสร้างของรูปแบบฯ ได้แก่ ผู้บริหารและครูจากโรงเรียนใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน จำนวน 1,161 คน และ 3) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองปฏิบัติการใช้รูปแบบ กลไกฯ ได้แก่ ตัวแทนของโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1 โรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 2 โรงเรียน และขนาดจำนวนเล็ก 2 โรงเรียน ที่คัดเลือกตามเงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบฯ การดำเนินการมี 3 ระยะ แต่ละระยะสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ ระยะที่ 1 การสร้างรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ระยะที่ 2 ปฏิบัติการทดลองใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ระยะที่ 3 ประเมินและจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการสร้างรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) เป้าหมาย (Goal) 2) บริบท (Context) 3) ปัจจัยนำเข้า (Input) 4) กระบวนการเสริมสร้างวินัย (Process) 5) ผลผลิต (Output) และ 6) การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) โดยที่

องค์ประกอบที่ 1 : เป้าหมาย (Goal) เป้าหมายของรูปแบบนี้ คือ เพื่อเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

องค์ประกอบที่ 2 : บริบท (Context) ได้แก่ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง การสร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตอย่างมีวินัยของนักเรียนซึ่งเป็นบรรยากาศทั้งทางกายภาพและจิตใจของบุคลากรในโรงเรียน มี 4 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) โรงเรียนมีบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความรัก ความเมตตา 2) ทุกคนในโรงเรียนให้เกียรติซึ่งกันและกัน ไม่มีอคติต่อกัน 3) กิจกรรมในโรงเรียนเน้นความร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน 4) มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียน

องค์ประกอบที่ 3 : ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ 1) ผู้บริหาร 2) ครู 3) นักเรียน และ 4) เครือข่ายความร่วมมือ

องค์ประกอบที่ 4 : กระบวนการเสริมสร้างวินัย (Process) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อม ขั้นที่ 2 การวางแผนเสริมสร้างวินัยนักเรียน ขั้นที่ 3 การร่วมกันลงมือปฏิบัติ ขั้นที่ 4 การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และให้ข้อมูลย้อนกลับ

องค์ประกอบที่ 5 : ผลผลิต (Output) คือ นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัว และต่อสังคม ใน 11 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) แต่งกายถูกต้องตามระเบียบ 2) รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย 3) ขยันรับผิดชอบต่อการเรียน 4) รักษาสุขภาพอนามัยของตนเอง 5) มีความอดทน เพียรพยายาม 6) ช่วยทำงานบ้าน 7) เคารพเชื่อฟังผู้ปกครอง 8) ไม่นำความเดือดร้อนมาสู่ครอบครัว 9) ช่วยดูแลรักษาสาธารณสมบัติ 10) ร่วมกิจกรรมของโรงเรียน 11) ร่วมกิจกรรมของชุมชนและมีวินัยด้านการตรงต่อเวลาในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนเอง และผู้อื่น 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) มาโรงเรียนทันการเข้าร่วมกิจกรรมหน้าเสาธง 2) เข้าเรียนทันเวลา 3) เข้าร่วมกิจกรรมตามเวลา 4) ส่งงาน/การบ้านภายในเวลาที่กำหนด 5) เข้าห้องสอบตรงเวลา 6) ไม่ผิดเวลานัด 7) เมื่อยืมของแล้วส่งคืนตามเวลา

องค์ประกอบที่ 6 : การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาการเสริมสร้างวินัย ดำเนินการ ดังนี้

1) การให้ผลสะท้อนกลับเกี่ยวกับผลงานหรือผลผลิต (Output) ว่าผลงานที่ได้ตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ เช่น นักเรียนส่วนใหญ่หรือทั้งหมดมีความรับผิดชอบต่อตนเอง

2) การให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับกระบวนการ (Process) ว่ากระบวนการที่ใช้ในงานมีข้อบกพร่องอย่างไร จะแก้ข้อบกพร่องของกระบวนการอย่างไร มีทางเลือกในเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้วยวิธีอื่นอีกหรือไม่

3) การให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับปัจจัยนำเข้า (Input) ว่า ผู้บริหาร ครู นักเรียน เครือข่ายความร่วมมือ มีลักษณะตามที่ควรจะเป็นแล้วหรือไม่ ถ้ายังไม่มีจะมีวิธีแก้ไข ปรับปรุงอย่างไร

4) การให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับบริบท (Context) ว่าสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีลักษณะที่เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียนแล้วหรือไม่ ถ้ายังจะมีวิธีการแก้ไขปรับปรุงอย่างไร

ตอนที่ 2 ผลการปฏิบัติการทดลองใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

ผลการทดลองใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยฯ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตภาคเหนือตอนบน จำนวน 5 โรงเรียนที่เป็นตัวแทนของโรงเรียนขนาดใหญ่ 1 โรง ขนาดกลาง 2 โรง และขนาดเล็ก 2 โรง ได้แก่ 1) โรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ อ.แม่สาย จ.เชียงราย (ขนาดใหญ่) 2) โรงเรียนชุมชนบ้านบวกครกน้อย อ.เมือง จ.เชียงใหม่ (ขนาดกลาง) 3) โรงเรียนอรุณพิทยาคม อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ (ขนาดกลาง) 4) โรงเรียนบ้านแม่ปู้คา อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่ (ขนาดเล็ก) 5) โรงเรียนนครวิทยาคม อ.พาน จ.เชียงราย (ขนาดเล็ก) พบว่า โรงเรียนสามารถดำเนินการตามรูปแบบกลไกใน 3 แนวทาง คือ การบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอน การจัดทำโครงการเพื่อเสริมสร้างวินัยโดยนักเรียน และ การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัยโดยฝ่ายบริหาร ตามบริบทของโรงเรียน และเกิดนวัตกรรมการเสริมสร้างวินัยจำนวนมาก ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านความรับผิดชอบและตรงต่อเวลาเพิ่มขึ้น และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง

ตอนที่ 3 ผลการประเมินและจัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัย ในสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

3.1 ผลการประเมินการใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความ รับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

ผลการประเมินการใช้รูปแบบฯ ของโรงเรียนที่ร่วมทดลองใช้รูปแบบทั้ง 5 โรงเรียน โดยผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 21 คน ครูผู้สอน จำนวน 98 คน ครูที่ปรึกษา ibrงาน จำนวน 35 คน และนักเรียน จำนวน 162 คน รวมทั้งสิ้น 316 คน พบว่า โดยภาพรวม ผู้ใช้รูปแบบฯ มีความคิดเห็นว่ารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา มีคุณภาพด้านการใช้ประโยชน์ ด้านความ เป็นไปได้ ด้านความเหมาะสมและด้านความถูกต้องในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายโรงเรียน พบว่า ผู้ใช้รูปแบบฯ ของโรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ มีความเห็นว่ารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่า ด้านการใช้ประโยชน์ การนำรูปแบบฯ ไปใช้จะทำให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายแนวทางในการเสริมสร้างวินัยมากที่สุด ด้านความเป็นไปได้ รูปแบบฯ สามารถนำไปใช้ได้จริงมากที่สุด ด้านความเหมาะสม ผู้นำรูปแบบฯ ไปใช้สามารถดำเนินการตามรูปแบบนี้ได้เหมาะสมตามกฎหมาย ระเบียบ จรรยาบรรณทางวิชาชีพ มากที่สุด และด้านความถูกต้อง รูปแบบฯ พัฒนามาจากพื้นฐานแนวคิด ทฤษฎีที่น่าเชื่อถือมากที่สุด

ผู้ใช้รูปแบบฯ ของโรงเรียนชุมชนบ้านบวกรกน้อย มีความเห็นว่า รูปแบบ กลไก การเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและ การตรงต่อเวลาในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเห็นว่า ด้านการใช้ประโยชน์ การนำรูปแบบฯ ไปใช้สามารถเสริมสร้างวินัยนักเรียนได้ การนำรูปแบบฯ ไปใช้จะทำให้ได้ข้อมูลที่มี ความครอบคลุมสามารถตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กลไก/กระบวนการของ รูปแบบฯ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเสริมสร้างวินัยด้านอื่นๆ ได้มากที่สุด ด้านความเหมาะสม ผู้นำรูปแบบฯ ไปใช้สามารถดำเนินการตามรูปแบบนี้ได้เหมาะสมตามกฎหมาย ระเบียบ จรรยาบรรณ ทางวิชาชีพ รูปแบบฯ ให้ความสำคัญต่อสิทธิของบุคคลของผู้เกี่ยวข้อง รูปแบบฯ มีกลไก กระบวนการดำเนินการที่ชัดเจนเหมาะสมตามกฎหมาย ระเบียบ จรรยาบรรณทางวิชาชีพ ในการเสริมสร้าง วินัยมากที่สุด และด้านความถูกต้อง รูปแบบฯ พัฒนามาจากพื้นฐานแนวคิด ทฤษฎีที่น่าเชื่อถือ มีการระบุเป้าหมาย ส่วนประกอบของรูปแบบฯ และมีการระบุปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวินัย อย่างชัดเจน กระบวนการในการเสริมสร้างวินัย สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างชัดเจน คู่มือการใช้

รูปแบบฯ สามารถทำความเข้าใจได้ง่ายและสะดวกต่อการนำไปใช้ และมีเนื้อหาเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยที่ครอบคลุมมากที่สุด

ผู้ใช้รูปแบบฯ ของโรงเรียนอรุโณทัยวิทยาคม มีความเห็นว่า รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่า ด้านการใช้ประโยชน์ การนำรูปแบบฯ ไปใช้สามารถเสริมสร้างวินัยนักเรียนได้มากที่สุด ด้านความเป็นไปได้ รูปแบบฯ จะเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องมากที่สุด ด้านความเหมาะสม ผู้นำรูปแบบฯ ไปใช้สามารถดำเนินการตามรูปแบบนี้ได้เหมาะสมตามกฎ ระเบียบ จรรยาบรรณทางวิชาชีพมากที่สุด และด้านความถูกต้อง รูปแบบฯ มีการระบุเป้าหมายอย่างชัดเจนมากที่สุด

ผู้ใช้รูปแบบฯ ของโรงเรียนบ้านแม่ปู้คา มีความเห็นว่า รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่า ด้านการใช้ประโยชน์ การนำรูปแบบฯ ไปใช้จะทำให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายแนวทางในการเสริมสร้างวินัยมากที่สุด ด้านความเป็นไปได้ รูปแบบฯ มีความสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษา เป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความเป็นไปได้ที่จะได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องมากที่สุด ด้านความเหมาะสม ผู้นำรูปแบบฯ ไปใช้สามารถดำเนินการตามรูปแบบนี้ได้เหมาะสมตามกฎ ระเบียบ จรรยาบรรณทางวิชาชีพ รูปแบบฯ ให้ความสำคัญต่อสิทธิของบุคคลของผู้เกี่ยวข้องมากที่สุด และด้านความถูกต้อง รูปแบบฯ มีการระบุเป้าหมายอย่างชัดเจนมากที่สุด

ผู้ใช้รูปแบบฯ ของโรงเรียนนครวิทยาคม มีความเห็นว่า รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก โดยมีความเห็นว่า ด้านการใช้ประโยชน์ กลไก/กระบวนการของรูปแบบฯ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเสริมสร้างวินัยด้านอื่นๆ และรูปแบบฯ ช่วยกระตุ้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นประโยชน์ว่าควรดำเนินการในการเสริมสร้างวินัยต่อไปอย่างต่อเนื่องมากที่สุด ด้านความเป็นไปได้ รูปแบบฯ จะเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องมากที่สุด ด้านความเหมาะสม รูปแบบฯ มีกลไกกระบวนการดำเนินการที่ชัดเจนเหมาะสมตามกฎ ระเบียบ จรรยาบรรณทางวิชาชีพ ในการเสริมสร้างวินัยมากที่สุด และด้านความถูกต้อง รูปแบบฯ มีการระบุเป้าหมายอย่างชัดเจนมากที่สุด

3.2 ผลสะท้อนคิดจากโรงเรียนที่ทดลองใช้รูปแบบ กลไกเสริมสร้างวินัยด้านการตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบในสถานศึกษา

ผลจากการทดลองใช้รูปแบบ กลไกเสริมสร้างวินัยด้านการตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบ ในสถานศึกษาทั้ง 5 แห่ง ดังนี้

3.2.1 ผลการบูรณาการ การเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบหรือตรงต่อเวลา เข้ากับการสอนปกติของคุณครู คุณครูสะท้อนว่ารูปแบบ กลไกฯ ที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ได้จริง ช่วยให้คุณครูมีเครื่องมือในการประเมินนักเรียนเพื่อพัฒนาการของนักเรียน ทั้งในรายวิชาและในภาพรวมของห้องเรียน การดำเนินการจัดการเรียนรู้ทั้งบูรณาการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบหรือการตรงต่อเวลาเข้ากับการเรียนการสอนปกติ จึงไม่พบปัญหามากนัก เนื่องจากครูได้มีการเสริมสร้างวินัยและความรับผิดชอบของนักเรียนเป็นประจำอยู่แล้ว เครื่องมือที่ใช้ประเมินผู้เรียนทำให้คุณครูประเมินผู้เรียนได้ง่ายขึ้น บางโรงเรียนมีการนำแบบประเมินหรือแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือ เก็บไว้ในฐานข้อมูลระบบออนไลน์ ที่ใช้ประเมินผู้เรียนในโรงเรียน เพราะเวลานักเรียนที่ครูผู้สอนรับผิดชอบต่อห้องเรียน ต่อระดับชั้น ต่อวิชาเรียนมีจำนวนมาก ถ้าอยู่ในระบบออนไลน์จะช่วยให้วิเคราะห์ผลการประเมินเป็นไปได้ง่ายขึ้น เพื่อให้ครูผู้สอนหรือครูประจำชั้นสามารถตรวจสอบและทราบผลได้อย่างรวดเร็ว

3.2.2 ผลการจัดทำโครงการของนักเรียน พบว่า โรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียนได้มอบหมายให้นักเรียนจัดทำโครงการเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านการตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบ โดยมีโครงการแตกต่างกันไป ดังนี้ โรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ มีนักเรียนจำนวนมาก จึงมีโครงการมาก เพราะโรงเรียนอยากให้นักเรียนมีส่วนร่วม โครงการต่างๆ มี 31 โครงการ โรงเรียนอรุณทัย มีโครงการนักเรียน 2 โครงการ โรงเรียนนครวิทยาคม มีโครงการของนักเรียนทั้งหมด 7 โครงการ โรงเรียนชุมชนบ้านบวกรคน้อย มีโครงการของนักเรียน 4 โครงการ โรงเรียนบ้านแม่ปูคา มีโครงการของนักเรียน 3 โครงการ

3.2.3 ผลการจัดทำโครงการเพื่อจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ซึ่งเป็นโครงการที่ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการในโรงเรียนทั้ง 5 โรงเรียน ทำโครงการแตกต่างกันไป ดังนี้ โรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ มีโครงการทั้งสิ้น 3 โครงการ โรงเรียนอรุณทัย มีโครงการทั้งสิ้น 1 โครงการ โรงเรียนนครวิทยาคม ได้จัดกิจกรรม 2 กิจกรรม โรงเรียนชุมชนบ้านบวกรคน้อย ผู้บริหารโรงเรียนได้จัดโครงการร่วมกับโครงการของนักเรียน โรงเรียนบ้านแม่ปูคา มีโครงการทั้งสิ้น 1 โครงการ

สรุปได้ว่า โรงเรียนที่ได้ทดลองใช้รูปแบบ กลไกเสริมสร้างวินัยด้านการตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบในสถานศึกษา เห็นพ้องต้องกันว่า เป็นโครงการที่ดี ควรขยายเวลาในการดำเนินการไปอย่างต่อเนื่องเพื่อความยั่งยืน อีกทั้งยังต้องการให้มีการอบรมให้ความรู้แก่ครู และผู้ปกครองเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน เป็นการร่วมสร้างความตระหนักและปลูกฝังวินัยด้านต่างๆ ให้กับผู้เรียนอีกด้วย

3.3 ผลการจัดทำคู่มือการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

สรุปผลการจัดทำคู่มือการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้บริหาร ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของโรงเรียนที่จะนำรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานด้านการเสริมสร้างวินัย โดยใช้กระบวนการและวิธีการที่สอดคล้องกับสภาพบริบทและความพร้อมของสถานศึกษาแต่ละแห่ง รายละเอียดของคู่มือการเสริมสร้างวินัย ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ความหมาย แนวคิด และวัตถุประสงค์ในการเสริมสร้างวินัยนักเรียน พร้อมทั้งเงื่อนไขความสำเร็จ ตอนที่ 2 ภาพจำลองรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียน และองค์ประกอบของรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัย มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) เป้าหมาย (Goal) 2) บริบท (Context) 3) ปัจจัยนำเข้า (Input) 4) กระบวนการเสริมสร้างวินัย (Process) 5) ผลผลิต (Output) และ 6) การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ตอนที่ 3 อธิบายกลไก/วิธีการ/กระบวนการในการเสริมสร้างวินัย ซึ่งจะมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อม 2) การวางแผนเสริมสร้างวินัย 3) การร่วมกันลงมือปฏิบัติ 4) การนิเทศติดตาม ประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ และบทบาทผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการเสริมสร้างวินัย ทั้งนี้ การนำรูปแบบไปใช้จำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบให้ชัดเจนก่อน แล้วทำความเข้าใจในแนวทางการดำเนินงานแต่ละองค์ประกอบหลัก โดยสถานศึกษาสามารถปรับกิจกรรม เนื้อหาในการเสริมสร้างวินัยได้ตามความต้องการจำเป็นของตนเอง รวมทั้งสามารถปรับเป้าหมาย ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ เกณฑ์พิจารณาที่เหมาะสม และเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องมากที่สุด รายละเอียดของคู่มือการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ดังเอกสาร “คู่มือการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา”

อภิปรายผล

1. จากผลการพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา พบว่า สอดคล้องกับแนวคิดการทำงานเชิงระบบ (System Approach) เพื่อการพัฒนามาตรฐานคุณภาพผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ 2550, หน้า 3) ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะและมีความสุข นอกจากนั้น มีการพัฒนาตัวบ่งชี้ด้วยการนิยามเชิงประจักษ์จากการสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การถอดบทเรียนแบบเล่าเรื่อง จากผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ การถอดบทเรียนความสำเร็จจากสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติดีด้านการส่งเสริมวินัย สอบถามและสำรวจพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวินัยนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ให้เกิดความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา แล้วนำมาทดสอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดในการพัฒนาองค์ประกอบตัวบ่งชี้ ของ Johnstone (1981, p. 33-38) เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยฯ นอกจากนั้น มีการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบ กลไกฯ จากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิตามแนวคิดของกระบวนการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิของ Worthen and Senders (1987) การที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นต่อรูปแบบว่ามีประโยชน์ ความเป็นไปได้ เหมาะสมและถูกต้องในระดับมากนั้น อาจเป็นเพราะผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยในลักษณะวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ตามแนวคิดของ Borg, Walter R. and Gall, Meredith D. (1983) ที่ดำเนินการวิจัยอย่างเป็นระบบ มีการนำนวัตกรรมหรือรูปแบบที่สร้างขึ้นมาทดลองใช้แล้วพัฒนาและมีการพัฒนาหลายรอบ เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีคุณภาพที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับวิธีการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ที่มีขั้นตอนอย่างเป็นระบบและอยู่บนพื้นฐานของแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ มีการหาคุณภาพของรูปแบบอย่างครอบคลุม และปรับปรุงพัฒนารูปแบบเป็นระยะๆ มีการนำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงพัฒนารูปแบบให้มีคุณภาพแล้วจึงนำไปทดลองใช้ในสภาพจริงที่หลากหลายครอบคลุมทั้งโรงเรียน ขนาดใหญ่ กลาง เล็ก ซึ่งอาจมีข้อจำกัดบ้างในบางประการที่มาจากสภาพบริบทที่แตกต่างกัน ระหว่างการทดลองใช้มีการปรับปรุงแบบเป็นระยะๆ และมีการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบฯ จากผู้ใช้จริงโดยที่ผู้ใช้มีความเห็นว่า การนำรูปแบบฯ ไปใช้สามารถเสริมสร้างวินัยของนักเรียนจะทำให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายแนวทางในการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนตลอดจนกลไก/กระบวนการของรูปแบบฯ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเสริมสร้างวินัยของนักเรียนได้โดยรูปแบบฯ สามารถนำไปใช้ได้จริง มีความสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริงของสถานศึกษา และจะเป็นที่ยอมรับจากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง รูปแบบฯ มีการระบุเป้าหมายอย่างชัดเจน ทั้งนี้ผู้รูปรูปแบบฯ ไปใช้สามารถดำเนินการตามรูปแบบนี้ได้เหมาะสมตามกฎ ระเบียบ

จรรยาบรรณทางวิชาชีพ ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยฯ ในการวิจัยครั้งนี้ มีคุณภาพ

2. จากผลการทดลองใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยฯ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตภาคเหนือตอนบน จำนวน 5 โรงเรียน ที่เป็นตัวแทนของโรงเรียนขนาดใหญ่ 1 โรง ขนาดกลาง 2 โรง และขนาดเล็ก 2 โรง ที่คัดเลือกภายใต้เงื่อนไขความสำเร็จของรูปแบบฯ พบว่า โรงเรียนสามารถดำเนินการตามรูปแบบ กลไกฯ ใน 3 แนวทาง คือ การบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอน การจัดทำโครงการเพื่อเสริมสร้างวินัยโดยนักเรียน และการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัยโดยฝ่ายบริหารตามบริบทของโรงเรียน และเกิดนวัตกรรมการเสริมสร้างวินัยจำนวนมาก ส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านความรับผิดชอบและตรงต่อเวลาเพิ่มขึ้น และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ลดลง ทั้งนี้ เป็นเพราะรูปแบบและคู่มือที่จัดทำขึ้นมีการอธิบายถึงความหมาย แนวคิดและวัตถุประสงค์ในการเสริมสร้างวินัยนักเรียน พร้อมทั้งเงื่อนไขความสำเร็จและนำเสนอภาพจำลองรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียน องค์ประกอบของรูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยซึ่งมี 6 ส่วน ได้แก่ 1) เป้าหมาย (Goal) 2) บริบท (Context) 3) ปัจจัยนำเข้า (Input) 4) กระบวนการเสริมสร้างวินัย (Process) 5) ผลผลิต (Output) และ 6) การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ตลอดจนอธิบายถึงกลไก/วิธีการ/กระบวนการในการเสริมสร้างวินัย ซึ่งจะมี 4 ขั้น ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อมในการเสริมสร้างวินัยนักเรียน 2) การวางแผนเสริมสร้างวินัยนักเรียน 3) การร่วมกันลงมือปฏิบัติ 4) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และให้ข้อมูลย้อนกลับ โดยในการทดลองใช้รูปแบบและคู่มือฯ ได้มีการจัดประชุมปฏิบัติการร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบให้ชัดเจนก่อน แล้วทำความเข้าใจในแนวทางการดำเนินงานแต่ละองค์ประกอบหลัก โดยเน้นให้สถานศึกษาสามารถปรับกิจกรรม เนื้อหาในการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษา ได้ตามความต้องการจำเป็นของตนเอง รวมทั้งสามารถปรับเป้าหมาย ตัวบ่งชี้ความสำเร็จ เกณฑ์พิจารณาที่เหมาะสม และเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้องมากที่สุด สอดคล้องกับความคิดเห็นของ สมาน อัสวภูมิ (มปป. หน้า 55) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบที่ดีควรประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ในการพัฒนารูปแบบใดๆ ก็ตาม ผู้ออกแบบรูปแบบต้องรู้ว่าจะออกแบบรูปแบบการดำเนินงานนี้ขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์ใด ซึ่งโดยทั่วไปก็มักจะพัฒนารูปแบบขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเพื่อให้การดำเนินงานเกิดผลดีอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น จัดทำการพัฒนาาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขึ้นมาก็เพื่อให้การดำเนินงานในสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นต้น 2) ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ เพื่อให้การดำเนินงานของรูปแบบเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้ออกแบบรูปแบบต้องกำหนดว่าจะออกแบบรูปแบบนั้นๆ บนฐานคิดของทฤษฎีและหลักการใดบ้าง เช่น หลักการประการหนึ่งของระบบประกัน

คุณภาพภายในสถานศึกษา คือ “หลักร่วมกันรับผิดชอบ” หมายความว่า คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องร่วมกันรับผิดชอบ เป็นต้น 3) ระบบงานและกลไกของรูปแบบ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามหลักการ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ผู้พัฒนารูปแบบต้องออกแบบระบบงานของรูปแบบเพื่อเป็นกลไก ในการดำเนินงานของรูปแบบ เช่น การจัดโครงสร้างองค์การ การตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานต่างๆ และที่จำเป็นอื่นๆ พร้อมกับการกำหนดบทบาทหน้าที่ ความสัมพันธ์ และการทำงานร่วมกันของระบบเหล่านั้น เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบที่กำหนดไว้ 4) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ โดยการกำหนดภารกิจ กระบวนการ วิธีการ กิจกรรม และอื่นๆ ที่ต้องดำเนินการเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบ 5) แนวการประเมินรูปแบบ หมายถึง การกำหนดแนวทางและเครื่องมือในการประเมินผลรูปแบบตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ และการประเมินการดำเนินงานตามรูปแบบ ว่าเป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบว่ารูปแบบทำหน้าที่ตามที่ออกแบบไว้มากน้อยเพียงใด และเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด ตลอดจนกำหนดแนวทางในการพัฒนารูปแบบต่อเนื่องต่อไปได้ 6) คำอธิบายประกอบรูปแบบ หมายถึง การอธิบายคำศัพท์เฉพาะที่นำมาใช้ ในการออกแบบรูปแบบเพื่อสื่อความให้ตรงกันในการนำรูปแบบไปใช้ และ 7) ระบุเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้เนื่องจากรูปแบบมีข้อจำกัดของตนเอง ดังนั้น ผู้ออกแบบรูปแบบควรได้ระบุเงื่อนไขที่จะทำให้การนำรูปแบบไปใช้ประสบผลสำเร็จ และข้อระมัดระวังเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับความคิดเห็นของ Keeves (1988) ที่กล่าวถึงลักษณะของรูปแบบที่ดีว่า ควรจะมีข้อกำหนด (Requirement) 4 ประการ คือ 1) รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (Structural Relationship) มากกว่าความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันแบบรวมๆ (Associative Relationship) 2) รูปแบบ ควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้น ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกต และเป็นไปได้ที่จะทดสอบรูปแบบบนพื้นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ 3) รูปแบบ ควรระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา และเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์หรืออธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย และ 4) รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่และสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ ซึ่งจะเป็นการขยายในเรื่องที่กำลังศึกษา

3. ผลการสะท้อนคิดจากโรงเรียนที่ทดลองใช้รูปแบบ กลไกเสริมสร้างวินัยด้านการตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบในสถานศึกษาที่ พบว่า ในด้านการบูรณาการการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบหรือตรงต่อเวลาเข้ากับการสอนปกติของคุณครู สามารถนำไปใช้ได้จริง ทั้งบูรณาการเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบหรือการตรงต่อเวลา คู่มือมีการให้ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินนักเรียนเพื่อพัฒนาการของนักเรียนทั้งในรายวิชาและในภาพรวมของห้องเรียน ทำให้คุณครูประเมินผู้เรียนได้ง่ายขึ้น บางโรงเรียนมีการนำแบบประเมินหรือแบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือเก็บไว้ในฐานข้อมูลระบบออนไลน์ ที่ใช้ประเมินผู้เรียนในโรงเรียนเพราะว่านักเรียนที่ครูผู้สอนรับผิดชอบ

ต่อห้องเรียน ต่อระดับชั้น ต่อวิชาเรียนมีจำนวนมาก ถ้าอยู่ในระบบออนไลน์จะช่วยให้วิเคราะห์ผลการประเมินเป็นไปได้ง่ายขึ้น เพื่อให้ครูผู้สอนหรือครูประจำชั้นสามารถตรวจสอบและทราบผลได้อย่างรวดเร็ว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบและคู่มือการใช้ฯ มีการอธิบายถึงแนวทางการบูรณาการ พร้อมทั้งให้ตัวอย่างที่ชัดเจนสอดคล้องกับแนวคิดของ สุทัศน์ เอกา (2560) ที่อธิบายว่า การบูรณาการ (Integrated) เข้ากับการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกกิจกรรมของการเรียนการสอนในชั้นเรียนต้องทำเป็น “กระบวนการ” (Process) จึงจะได้ผลเต็มที่ โดยมีแนวทางในการดำเนินการดังนี้ 1) ประชุมครูทั้งโรงเรียน เพื่อรับทราบ “นโยบายการสร้างวินัยเป้าหมาย/อัตลักษณ์ของโรงเรียน” โดยการบูรณาการ (Integrated) เข้าไปกับรายวิชาต่างๆ ซึ่งใช้การเรียนการสอนแบบ มุ่งประสบการณ์ (Experience Learning) ที่เป็นการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติ (Learning by Doing) โดยคุณครูเป็นผู้นำและทำตนเป็นตัวอย่างของการวางแผน การทำงาน การประเมินผล การแก้ปัญหา พัฒนางานต่างๆ อย่างเป็นระบบ และทุกคนที่เกี่ยวข้องจะต้องมีส่วนร่วม (Active Participation) ในทุกขั้นตอน 2) บุคลากรในโรงเรียนทุกภาคส่วน “ต้องก้าวไปในทิศทางเดียวกันทั้งสิ้น” การฝึกฝน “วินัยเป้าหมาย” จึงจะได้ผล เพราะ “ความประพฤติของคนๆ หนึ่ง ย่อมมีผลกระทบต่อคนอื่นๆ ในสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ 3) ผู้บริหารและคณะครูต้องมีการ “ประเมินร่วมกันตามความเป็นจริงที่เรียกว่า Joint assessment of the actual situation” บ่อยๆ อย่างช้าที่สุดไม่เกิน 1 เดือน ต่อ 1 ครั้ง เพื่อการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนา ความก้าวหน้าด้านวิชาการ และการฝึกฝนวินัยเป้าหมาย/อัตลักษณ์ของโรงเรียน ในด้านการจัดทำโครงการของนักเรียน พบว่านักเรียนสามารถจัดทำโครงการเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านการตรงต่อเวลาและความรับผิดชอบได้บรรลุเป้าหมายเป็นอย่างดี โดยมีโครงการแตกต่างกันไป ตามบริบทของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบและคู่มือการใช้ฯ ได้ให้แนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการจัดทำโครงการ กล่าวคือต้องเป็นโครงการเชิงรุกที่เน้นให้เด็กคิด เด็กเลือก เด็กทำ เด็กนำเสนอ ในรูปแบบของโครงการกลุ่มด้วยการลงมือปฏิบัติจริงทำให้เกิดการเรียนรู้ถึงการมีวินัย ในด้านความรับผิดชอบ และการตรงต่อเวลา เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณลักษณะ/พฤติกรรมที่พึงประสงค์โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาผ่านกิจกรรมรูปแบบต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม ตามแนวทางของศูนย์โรงเรียนคุณธรรม มูลนิธิยุวสถิรคุณ (2558) และมีการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาโดยฝ่ายบริหารอีกทางหนึ่ง และจากการนิเทศและติดตามผลการทดลองใช้รูปแบบฯ พบว่า ผลการดำเนินการมีความแตกต่างกันตามบริบทของโรงเรียนทั้งในส่วนของบริษัทที่เกี่ยวกับผู้บริหาร ครู นักเรียน และชุมชน โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหาร พบว่า 1) ระยะเวลาการเข้ามาบริหารงานของผู้อำนวยการเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งของการดำเนินการโรงเรียนที่ผู้อำนวยการเข้ามาบริหารนานเกินกว่า 2 ปีการศึกษา สามารถดำเนินการได้รวดเร็วและราบรื่นกว่าโรงเรียนที่ผู้อำนวยการเข้ามาบริหารไม่ถึง 1 ปีการศึกษา 2) ภาวะผู้นำ ความมุ่งมั่นตั้งใจ และการให้ความสำคัญในการเสริมสร้างวินัยของนักเรียน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับครู พบว่า

ความตั้งใจจริง การเห็นความสำคัญ ตลอดจนความรู้และความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอน ที่มีการบูรณาการเข้าไปในวิชาที่ตนเองสอน และความสามารถในการให้คำปรึกษาในการทำ ework ของนักเรียน เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่ง ทั้งนี้เพราะรูปแบบฯ ที่นำไปทดลองใช้ครั้งนี้มีการจัด เตรียมวิทยากรที่มีความสามารถไปให้ความรู้ สร้างความตระหนัก และพัฒนาความสามารถทั้งกับ ผู้บริหาร ครู นักเรียน รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย แต่จากการสะท้อนคิดจากผู้ที่ใช้รูปแบบก็ยังมี ความต้องการให้มีวิทยากรหรือผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความรู้ สร้างความตระหนัก และพัฒนา ความสามารถทั้งกับผู้บริหาร ครู นักเรียน รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

อนึ่ง จากการทดลองใช้ที่ได้กำหนดผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มคณะผู้บริหาร ซึ่งต้องรับผิดชอบต่อแนวทางการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม คณะครูรับผิดชอบการบูรณาการ เข้ากับการเรียนการสอน และแนวทางสุดท้าย คือ การจัดทำโครงการเพื่อเสริมสร้างวินัยโดย นักเรียน ความสำเร็จแต่ละแนวทางและของแต่ละกลุ่มขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละโรงเรียนในหลายๆ ประการ ทั้งตัวบุคคลที่เห็นความสำคัญของการเสริมสร้างวินัยในรูปแบบที่ตนเองสามารถทำได้ อีกทั้งองค์ประกอบในเรื่องของความพร้อม ความสามารถ และความเต็มใจที่จะทำ การมุ่งมั่นที่จะ ไปสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ การเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียน แม้ว่าในช่วงแรกๆ ยังมีบางคนบางกลุ่ม ที่ไม่เห็นสำคัญ เพราะคิดว่าเป็นการเพิ่มภาระงาน ถึงแม้ว่าคณะผู้วิจัยจะเน้นย้ำเสมอว่าขอให้ ประยุกต์เข้างาน/กิจกรรมเดิมที่ทำอยู่แล้วก็ตาม แต่เมื่อได้มีการพูดคุย การให้ข้อเสนอแนะ และ แนวทางการปรับปรุงแก้ไขจากคณะผู้วิจัย ก็มีความก้าวหน้าในการดำเนินการมากขึ้นตามลำดับ ดังนั้น อาจสรุปได้ว่าหากทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ตระหนัก เห็นคุณค่าและลงมือปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้อง ย่อมส่งผลให้เยาวชนของชาติเป็นบุคคลที่มีวินัย มีคุณภาพ สามารถพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้ก้าวหน้า ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบไปใช้

จากผลการศึกษาทำให้ได้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ด้านความรับผิดชอบ และการตรงต่อเวลา ดังนั้น ในการนำรูปแบบไปใช้ มีข้อเสนอแนะ หรือเงื่อนไขความสำเร็จ ดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหารและครูเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างวินัยใน สถานศึกษา โดยที่ผู้บริหารต้องมีลักษณะสำคัญ คือ มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรและ บริบทของโรงเรียนและชุมชน เพื่อนำไปสู่การออกแบบและการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างวินัย นักเรียน/จัดการเรียนการสอนที่การบูรณาการการเสริมสร้างวินัยเข้าไปในการเรียนการสอน สามารถส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีวินัย ตลอดจนสามารถนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะการทำโครงการ/กิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียน ดังนั้น โรงเรียนที่จะนำเอา รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนี้ไปใช้ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในขั้นเตรียมพร้อม โดยมี การจัดประชุมเพื่อให้สร้างความเข้าใจเชิงลึกกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น คณะครู นักเรียน ผู้ปกครอง

นักเรียน และกรรมการสถานศึกษา ให้มีความตระหนัก เข้าใจและเห็นความสำคัญในกระบวนการเสริมสร้างวินัยนักเรียนและร่วมกันวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ต่อการเสริมสร้างวินัยของโรงเรียน โดยอาจเชิญวิทยากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการการเสริมสร้างการมีวินัยเข้าไปในการเรียนการสอน และผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดทำโครงการจากภายนอกมาช่วยในการเตรียมความพร้อมดังกล่าว

2. จากการทดลองใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยฯ ในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนโรงเรียนขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก พบว่า โรงเรียนสามารถดำเนินการตามรูปแบบฯ และกลไกฯ ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพราะผู้บริหาร คณะครู และนักเรียนตระหนักเห็นความสำคัญ และร่วมมือกันในการดำเนินงานตามรูปแบบฯ ดังนั้น โรงเรียนที่จะนำเอารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนี้ไปใช้ควรมีการดำเนินการเสริมสร้างวินัยใน 3 แนวทาง คือ การบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอน การจัดทำโครงการเพื่อเสริมสร้างวินัยโดยนักเรียน และการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเสริมสร้างวินัยโดยฝ่ายบริหารไปพร้อมๆ กัน โดยให้เป็นไปตามบริบทของโรงเรียน ที่ไม่เน้นการเพิ่มงบประมาณจากงบประมาณปกติ

3. จากการทดลองใช้รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยฯ ที่พบว่า ในระยะแรก โรงเรียนยังไม่มีแนวทางในการดำเนินการ และหลังจากมีการนิเทศ และติดตาม ประเมินผล โดยอาศัยกระบวนการของ PLC เป็นเครื่องมือทำให้ผู้บริหารและครูได้มาพูดคุย และแลกเปลี่ยนแนวคิดและประสบการณ์ต่างๆ จนนำไปสู่การปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น ดังนั้น โรงเรียนที่จะนำเอารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยนี้ไปใช้ ควรมีการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ โดยอาศัยกระบวนการของ PLC เป็นเครื่องมือ เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า รูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลาที่สร้างขึ้นครั้งนี้ โรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของโรงเรียนแต่ละขนาดสามารถนำไปปฏิบัติได้ และบังเกิดผลดีแก่นักเรียนในระดับหนึ่ง ดังนั้น ควรมีการเผยแพร่รูปแบบ กลไก และคู่มือการใช้รูปแบบฯ แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาต่อไป

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ด้้องค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา และโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ดังนั้น ควรมีการเผยแพร่องค์ความรู้ดังกล่าวแก่สถานศึกษาทั่วประเทศ เพื่อจะได้นำไปใช้ประโยชน์ในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาต่อไป

บรรณานุกรม

- กนกกาญจน์ ชำชั้นมะลี. (2551). การพัฒนาดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ
ต่อตนเอง โรงเรียนบ้านป่าแดง อำเภอดุสิต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กรกฎ ปัญลังกา. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ
โรงเรียนเทศบาล 5 สีหรัษฎวิทยา อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กรมวิชาการ. (2542). กรอบความคิดเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่เน้นความ
มีวินัยและความเป็นประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- กรรณิกา ขาวขุน, น.ท. (2560). ความรับผิดชอบ. บทความออนไลน์, [https://saoc.rtaf.mi.th/
images/OneDsOne_ARTICLE/02Responsibility.pdf](https://saoc.rtaf.mi.th/images/OneDsOne_ARTICLE/02Responsibility.pdf). สืบค้นเมื่อวันที่ 26 มกราคม
2560.
- กฤษณา พันธุ์มวานิช.(2550). พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ : 16 กรกฎาคม 2519 โดย สำนักงานคณะกรรมการ
วัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม. มติชนรายวัน, วันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2550
ปีที่ 30 ฉบับที่ 10551.
- กองวิจัยทางการศึกษา. (2542). การสังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาศักยภาพของ เด็กไทยด้าน
ความรับผิดชอบและการมีวินัยในตนเอง. ม.ป.ท.
- กัญญา พลายมี. (2553). การพัฒนาแบบวัดความรับผิดชอบ ตามพระบรมราโชวาทของพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
กาญจนบุรี.
- กาญจนา นพรัตน์. (2552). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบ
ของนักเรียนโรงเรียนบ้านโนนถ่อน อำเภอดุสิต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กิริยา ปัทม. (2552). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความรับผิดชอบในการเรียน
ภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนรู้แบบร่วมมือตามวิธี STAD กับที่
เรียนรู้แบบ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนครศรีอยุธยา.

- กุลชา ศิรเฉลิมพงศ์. (2544). แนวทางการพัฒนาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กุลธิดา อุ่นอก. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานแก้ไขปัญหาการขาดความรับผิดชอบต่อ
ตนเองของนักเรียนโรงเรียนบ้านคำอุดม อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กุลศ สุนทรธาดา. (2553). คุณค่าผู้สูงอายุในสายตาสังคมไทย. ในประชากรและสังคม 2553 :
คุณค่าด้านเศรษฐกิจผู้สูงอายุของไทย. นครปฐม: สำนักพิมพ์ประชากรและสังคม
สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่ประสงค์. กรุงเทพฯ :
โครงการวิธีการเรียนรู้ของคนไทย.
- เกษม พงษ์ไชย. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ
โรงเรียนนิคมพิมายศึกษา อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เกียรติพงษ์ พิมพ์ทอง. (2552). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ
ต่อตนเองของนักเรียนโรงเรียนบ้านเหล่าไฮ อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เกียรติศักดิ์ บุญเรือง. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ
ต่อตนเองของนักเรียนโรงเรียนบ้านสงยาง อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เกียรติศักดิ์ สาเคศุภฤกษ์. (2552). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความรับผิดชอบของ
นักเรียนโรงเรียนเทพารักษ์ราชวิทยาคม อำเภอเทพารักษ์ จังหวัดนครราชสีมา.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เข้มทอง สมลี. (2552). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ
ต่อตนเองของนักเรียนโรงเรียนบ้านนาดี อำเภอมหาชนะชัย จังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- คงสิฐ อาจวิชัย. (2552). การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียน
นวมินทราชูทิศอีสาน อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- คณะอนุกรรมการการจัดทำคู่มือ. (2526). การปลูกฝังค่านิยมของกลุ่มนักบริหาร กลุ่มสื่อมวลชน กลุ่มสมาคม มูลนิธิ และกลุ่มพัฒนากำลังคน. กรุงเทพฯ : มปป.
- คุณศักดิ์ บุตรสีฟ้า, (2555). การเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดมุกดาหาร. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย นครพนม.
- จรรยา เครือไชย. (2550). การพัฒนาแบบวัดคุณธรรมด้านความรับผิดชอบ สำหรับนักเรียนช่วง ชั้นที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- จตุวิทย์ ขอบคำ. (2552). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยของนักเรียนด้านความ รับผิดชอบโรงเรียนเทศบาลสวนสนุก สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จารุวรรณ ใจอ่อน. (2550). ผลการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือแบบ Learning Together โดยใช้ การเสริมแรง ที่มีต่อความรับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จิรนนท์ วรรณศิริ. (2550). การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความ รับผิดชอบของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนศรีสุขพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม.
- จิราพร ชมพิกุลและคณะ, (2552). สัมพันธภาพในครอบครัวกับการดูแลสุขภาพ. สถาบันพัฒนา สุขภาพอาเซียน มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จิราพร พานสุวรรณ. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความ รับผิดชอบ โรงเรียนบ้านหนองไผ่พิทยาคม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จิราภรณ์ นาคเรือง. (2552). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบ ต่อตนเอง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถม ศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตลิ่งชันที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเทคนิคการคิดหวนทบทวน และแบบซินดิเคท. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา.

- จุฑาเทพย์ จิตคดี. (2552). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนด้าน การตรงต่อเวลา โรงเรียนวัดบ้านปะเคียบ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จุฑามณี นิลผาย. (2550). การวิเคราะห์องค์ประกอบความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สังกัดกองการศึกษาสงเคราะห์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เจนุวัตร จงเจือกกลาง. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อ นักเรียนโรงเรียนคูเตยราษฎร์สามัคคี อำเภอโนนแดง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ใจจริง บุญเรืองรอด. ม.ป.ป. การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- ฉลวย เฉยฉิว. (2553). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองด้านการตรงต่อเวลา ของนักเรียนโรงเรียนบึงคำวิทยาคม อำเภอเลิงนกทา จังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ฉันทนา ภาคบงกช และคณะ. (2539). การปลูกฝังวินัยของคนในชาติ : โครงการวิจัย. รายงาน การวิจัย กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ชนิดา สีนมะเร็ง. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อ โรงเรียนบ้านประทาย อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชมรมพุทธศาสตร์สากล ในอุปถัมภ์ของสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์. (2557). 5 ห้องชีวิต ฉบับทางก้าวหน้า. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์ (๑๙๗๗) จำกัด.
- ชัยธวัช อุดเสน. (2551). การเปรียบเทียบผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อความรับผิดชอบต่อ การเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ระหว่างทฤษฎียึดบุคคลเป็นศูนย์กลางและทฤษฎี พฤติกรรมนิยม. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชาติณรงค์ ไชยทองศรี. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อ นักเรียนโรงเรียนบ้านผาทอง อำเภอวังสามหมอ จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชานนท์ ต่ออำนาจ. (2552). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อตนเองของ นักเรียนโรงเรียนบ้านน้ำอุ่น อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ชิตวร วัจวงศ์. (2548). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนบ้านแก้ง 1 อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชุติมา ศิริกุลชยานนท์. (2559). สร้างวินัยอย่างไรจึงจะสำเร็จ. Online available from <http://www.dekthaidooddee.com> สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2560.
- ชูลีพร ศิริพันธุ์. (2552). การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนอนุบาลนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชูชาติ คัดโสภา. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนบ้านศรีม่วงแดง อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชูชาติ มงคลเมฆ. (2553). การเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติดนตรีสากลและความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อวีดิทัศน์มีครูแนะนำกับการศึกษาสื่อวีดิทัศน์ด้วยตนเอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ชูโชค ชะออน. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโรงเรียนบ้านไพล อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชูศักดิ์ ภูแถวนา. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานสร้างเสริมวินัยความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลหนองแขวงประชาอุปถัมภ์ อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2527). “จิตวิทยาการปลูกฝังวินัยแห่งตน”. วารสารแนะแนว. ปีที่ 18, ฉบับที่ 91. (กุมภาพันธ์- มีนาคม) : หน้า 58-59.
- ถวิล สมัยมาก. (2551). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้เทคนิคการคิดแบบหมวกหกใบกับการจัดการเรียนรู้ แบบกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์; A COMPARISON OF LEAR. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

- ถิรพงศ์ ฤกษ์ขำ, (2558). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาวินัยนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ปีที่9 (ฉบับพิเศษ), หน้า 169 – 185.
- ทศนา แหมมณี. (2546). การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: ห้าง. หุ่นส่วนจากัด เสริมสน พรึเพรส ซิสเต็ม
- ธัญญลักษณ์ เวชกามา, (2556). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ ของนักเรียน โรงเรียนบ้านท่าเยี่ยมวิทยาล อำเอเมืองยาง จังหวัดนครราชสีมา. ศึกษา ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- ธัญวัฒน์ กาบคำ. (2551). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความรับผิดชอบต่อการเรียน ผ่านห้องเรียนเสมือน วิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 (มัธยมศึกษา ปีที่ 4) โรงเรียนปัว อำเภอปัว จังหวัดน่าน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ธีรภูมิ ประทุมมพรัตน์. (2556). การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ธีระพงษ์ วรวงษ์. (2549). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความตรงต่อเวลาของ นักเรียนโรงเรียนยโสธรพณิชยการเทคโนโลยี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา เอกชน จังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลริสเรล : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3 . กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวรรตน์ รามสูต. (2560). Star Stem เพื่อสร้างพลเมืองดี มีวินัย ภูมิใจไทย ไปสร้างชาติ. Online http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=48895&Key=news_Teerakiat. (สืบค้นเมื่อ 19 กรกฎาคม 2560).
- นวลศิริ เปาโรหิตย์. (2539). ศิลปะการสร้างวินัยที่ชนะใจลูก. กรุงเทพฯ : ต้นอ้อ แกรมมี จำกัด.
- นิดดา หงส์วิวัฒน์. (2541). วินัย รากฐานการพัฒนาเด็ก. กรุงเทพฯ : แสงแดด.
- นิตยา รัชชวงษ์. (2552). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ด้านการตรงต่อเวลา โรงเรียนเทศบาลวัดกลาง อำเอเมือง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นิวัติ วรเดช. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองด้านการตรงต่อเวลา ของนักเรียนโรงเรียนนาจะหลวย อำเอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- นิมิตศุรา แว และ วิยะดา รัตนสุวรรณ, (2554). **การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการให้การปรึกษา
ครอบครัวสำหรับพยาบาล**. กรุงเทพมหานคร: เจริญดีการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ชมรมเด็ก.
- บุญชม ศรีสะอาด. (ม.ป.ป.) **การพัฒนาการวิจัยโดยใช้รูปแบบ**. Online available from
<http://www.watpon.com/boonchom/development.pdf>. (สืบค้นเมื่อ
19 มกราคม 2560).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2555). “วินัยในตนเองและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง”. **วารสารการวัดผลการศึกษา**.
ปีที่ 17 (ฉบับที่ 1) : หน้า 6-7.
- บุญชู ดอกแก้ว. (2551). **การพัฒนาการดำเนินงานของครูในการสร้างวินัยและความรับผิดชอบ
ของนักเรียนเทศบาลบุรพาพิทยาคาร จังหวัดมหาสารคาม**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญถม บุตรมา. (2557). **ผลการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานวิทยาศาสตร์โดยยึดหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่ส่งผลต่อทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ความ
รับผิดชอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญล้อม ทองอาบ. (2553). **การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการตรง
ต่อเวลาโรงเรียนคลีกล้วยพัฒนาพร อำเภอกีลาลาด จังหวัดศรีสะเกษ**. วิทยานิพนธ์.
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญล้อม ทองอาบ. (2553). **การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการตรง
ต่อเวลาโรงเรียนคลีกล้วยพัฒนาพร อำเภอกีลาลาด จังหวัดศรีสะเกษ**. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญส่ง หาญพานิช. (2546). **การพัฒนาแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษา
ไทย**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุปผา บุญสมสุข. (2547). **การพัฒนาการคิด วิเคราะห์ การเขียนข่าว และการตรงต่อเวลาใน
การทำงานหนังสือพิมพ์รังสิต สำหรับนักศึกษาวิชา JRN 431 การตกแต่งต้นฉบับและ
การจัดหน้าหนังสือพิมพ์ สาขาวิชาวารสารศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รังสิต**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ประกอบ พุ่มโพธิ์งาม. (2551). **การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อ
ตนเองของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบัวเรณ อำเภอนาเยีย จังหวัดศรีสะเกษ**.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ประดิษฐ์ ป้องเขต (2559). “การมีวินัยในตนเองที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรีเขต 2”. วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี. ปีที่ 12 (ฉบับที่ 3) : หน้า 83-91.
- ประสาน กองทอง. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนเมืองพลพิทยาคม อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประเสริฐ อ่ำพล. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนก้านเหลืองวิทยาคม อำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ประหยัด บางกลาง. (2546). การปฏิบัติตามระเบียบวินัยและการส่งเสริมระเบียบวินัยของนักเรียน ระดับประถมศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. ปริญญาโท สาขาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- ปราณี ตั้งใจดี. (2540). การสร้างแบบสังเกตคุณธรรมด้านความใฝ่รู้ ความมีระเบียบวินัย ความอดทน และการตรงต่อเวลา สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปราณี วิธรวานิชย์. (2542). จริยธรรมกับชีวิต. กรุงเทพฯ : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- พนัส หันนาคินทร์. (2524). หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- พระครูใบฎีกา พงษ์พันธุ์ บุญญะโส (บุญสอน), (2553). ศึกษาการส่งเสริมวินัยนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 3. วิทยานิพนธ์พุทธศาสนมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุต. โต.). (2539). วินัยเรื่องใหญ่กว่าที่คิด. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2560). วิธีสร้างวินัยในตนเอง. Online available from <http://www.dharma-gateway.com> สืบค้นเมื่อวันที่ 20 กรกฎาคม 2560.
- พระสมชาย ฐานวุฑโฒ. (2543). มงคลชีวิต ฉบับ “ทางก้าวหน้า”. กรุงเทพฯ : ชมรมพุทธศาสตร์สากล ในอุปถัมภ์สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์.

- พัชรีย์ จินดาหลวง. (2539). ผลการประเมินพฤติกรรมจริยธรรมด้านความมีระเบียบวินัย และการตรงต่อเวลาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้แบบประเมินและผู้ประเมินต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิชิต เนาวพันธุ์กุล. (2552). การพัฒนาความรับผิดชอบนักเรียนโรงเรียนลำปาววิทยาคม อำเภอ ยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พุดศักดิ์ อุปรัง. (2552). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อนตนเองของ นักเรียนโรงเรียนกุดขอนแก่นวิทยาคม อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พูนพิสมัย ดิศกุล, ม.จ. (2502). ชีวิตและงานของสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ. กรุงเทพฯ : รวมสาส์น.
- เพ็ญประภา โคตรบาล. (2552). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เพ็ญศิริ พิชัยสนธิ์, (2552). อนามัยครอบครัว. กรุงเทพมหานคร: คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เพ็มศักดิ์ วรรณยางกูร และวรัญ ชาติธรรมรักษ์. (2540). ความรับผิดชอบ : (ออนไลน์).
- ไพบูลย์ ขำขันมะลี. (2548). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบ ของนักเรียน โรงเรียนหนองตอวิทยา อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด. รายงาน การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไพบูลย์ ยุทธเสรี. (2550). การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความตรงต่อเวลา โรงเรียนนาโพธิ์พิทยาคม อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- ไพบูลย์ ยุทธเสรี. (2550). การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยด้านความตรงต่อเวลา โรงเรียนนาโพธิ์พิทยาคม อำเภอนาโพธิ์ จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา ศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เยาวดี วิบูลย์ศรี. (2544). การประเมินโครงการ : แนวคิดและแนวปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ร่วมจิตร ศรีวงศ์. (2552). วิธีเสริมสร้างวินัยนักเรียนยุคใหม่. Online available from <https://www.gotoknow.org/posts/410846>. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2560.
- รักษ์เกียรติ พึ่งพิมาย. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนชุมชนบ้านวังหิน อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัตน์ บัวสนธิ์. (2552). การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ : คำสมัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- รำไพ ร่องสุวรรณ. (2550). ปัจจัยพระระดับที่ส่งผลต่อการตรงต่อเวลาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดพะเยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ. (2548). การพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพทั้งองค์กรของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รุจิรี ภูสาระ และคณะ. ม.ป.ป. แบบเรียนแนวหน้าชุดพัฒนากระบวนการหลักสูตรใหม่ กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- เรวณี ชัยเชาวรัตน์. (2556). “แนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อการพัฒนาวิชาชีพครู”. วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ 10 (1), 34 - 46.
- รัตดาวัลย์ เกษมเนตร และคณะ. (2539). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีวินัย. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรรณธง สาคำมัย. (2547). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและครูในการเสริมสร้างวินัย นักเรียนด้านการตรงต่อเวลาโรงเรียนดอนกลอยวิทยาการ กิ่งอำเภอหนองฮี จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วนิดา เสวกดรุธ. (2537). “วินัย : ปัญหาเก่าแก่ที่แก้ไม่ได้”. สารพัฒนาหลักสูตร. 13 (117) : 71 - 74.
- วัฒนา สิงห์ลี. (2552). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการตรงต่อเวลาโรงเรียนบ้านหนองสังข์ อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- วิษณุพันธ์ ลาซานนท์. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเองของนักเรียนโรงเรียนสามหม่อวิทยา อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิทย์ กองมณี. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองด้านความตรงต่อเวลาของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลสามเหลี่ยม เทศบาลนครขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วีไลวรรณ หอมทอง. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนบ้านห้วยคำท่าหลวง อำเภอพล จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วีระกุล มีกลางแสน. (2553). การปรับปรุงพฤติกรรม การเข้าชั้นเรียนให้ตรงต่อเวลาและการแต่งกายชุดนักศึกษาไม่สุภาพ โดยใช้สัญญาการเรียนสำหรับผู้เรียนระดับปริญญาตรี นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ในรายวิชาวิศวกรรมแปรสภาพผลิตผลเกษตร 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิตและสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- วีรศักดิ์ ไชยเสน, (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการห้องเรียนที่เกี่ยวกับกฎและกระบวนการของห้องเรียนกับพฤติกรรมความมีระเบียบวินัยในโรงเรียนของนักเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วุฒินันท์ จันทรทอง. (2552). การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักศึกษาด้านการตรงต่อเวลาวิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วุฒินันท์ จันทรทอง.(2552). การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างวินัยนักศึกษาด้านการตรงต่อเวลาวิทยาลัยการอาชีพขอนแก่น อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศศิธร รัตน์แสง. (2550). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนห้วยเม็กราษฎร์นุกูล อำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศศิธร วีราวุฒ. (2552). การสร้างแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านความรับผิดชอบสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

- ศิริพร เมืองโคตร. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความรับผิดชอบของนักเรียน
โรงเรียนจุฬารามราชวิทยาลัยมุกดาหาร อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร. วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิริลักษณ์ เบญจภูมริน. (2560). การตรงต่อเวลา. Online available from <http://www.kamsondeedee.com>. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2560.
- ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม. (2551). ผลการสำรวจสถานภาพคุณธรรมของ
ประชาชนในสังคมไทย. กรุงเทพฯ.
- สัจด์ หงส์พันธ์. (2549). การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม นักเรียน ด้านการ
ตรงต่อเวลา โรงเรียนเทศบาลวัดบูรพาภิราม อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สถาบันรามจิตติ.(2558). รายงานการศึกษาสภาวะการณ์และขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิต
เด็กและเยาวชนประจำปี 2556-2557. กรุงเทพฯ.
- สมศักดิ์ ภู่วิภาดาบรรณ และคณะ. (2554). การวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูและ
ผู้บริหารสถานศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนขนาดเล็กจังหวัดเชียงใหม่และ
จังหวัดเชียงราย. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สมหมาย ฝ่ายเทศ. (2556). การพัฒนาพฤติกรรมตรงต่อเวลาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดศรีบุรีรัตนาราม) อำเภอเมืองสระบุรี จังหวัดสระบุรี.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สมัย ชุมทอง. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะด้านการตรงต่อเวลา
ของนักเรียนโรงเรียนวังไม้แดงพิทยาคม อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมัย จันทรภา. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนด้าน
ความรับผิดชอบโรงเรียนบ้านหนองขาม อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมาน อัสวภูมิ. (2537). การพัฒนารูปแบบการบริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัด.
วิทยานิพนธ์
- สมาน อัสวภูมิ. (ม.ป.ป.). การใช้วิจัยพัฒนารูปแบบในวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก.
อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

- สมิธ วุฒิสวัสดิ์, (2552). การศึกษาสัมพันธภาพในครอบครัวของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียน
ปัญญาทรัพย์ดินแดง. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว.
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมุทร ชำนาญ. (2546). การพัฒนาแบบการบริหารโรงเรียนที่บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.
- สายัญ ชาญชาติ. (2552). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านตรงต่อเวลาของนักเรียน
โรงเรียนพระปริยัติธรรมแยบปราสาทวิทยา อำเภอนองกี่ จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์
ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สัญญา มีชัย. (2549). ความสัมพันธ์ระหว่างการมีวินัยในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สันติกร รักสองหมื่น, (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษา ในเขตภาคใต้
ตอนบน. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยทักษิณ, ปีที่ 14 (ฉบับที่ 2), หน้า 55 - 70.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2557). แนวปฏิบัติเกี่ยวกับค่านิยมหลัก 12
ประการ สู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. 2540. ข้อมูลวันสำคัญโครงการปรีณรงค์วัฒนธรรมไทย
และแนวทางในการจัดกิจกรรม/สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). ในกระแสพระราชดำรัสแนวทางการพัฒนาคุณธรรม
จริยธรรมของคนไทย. กรุงเทพมหานคร : ดับบลิวเจฟร็อพเพอร์ตี้.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). สถานะการศึกษาไทยปี 2557/2558 จะปฏิรูป
การศึกษาไทยให้ทันโลกในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไร. กรุงเทพฯ : สกศ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579.
กรุงเทพมหานคร : พรักหวานกราฟฟิค.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). คู่มือ
การประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพ
ภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

- สำนักวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิทธิชัย ทองคง. (2551). **ศึกษากระบวนการบริหารที่มีผลต่อการส่งเสริมความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินของ สมศ. ในระดับดี : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านกะปง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- สิริกร อินสม, (2558). **ปัจจัยที่มีผลต่อความมีวินัยในตนเองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 3**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการศึกษา วิทยาลัยครุศาสตร์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- สิริรัตน์ บุตรสิงห์. (2551). **การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความรับผิดชอบต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยการเรียนแบบร่วมมือด้วยวิธีจิกซอร์ 2 กับการสอนตามปกติ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สุจิตรา ธนะสูตร. (2552). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองเลย จังหวัดเลย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สุชา จันทรเอ็ม. (2531). **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุณี คุ่มมือ. (2550). **การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความรับผิดชอบต่อตนเองด้วยกิจกรรมบทบาทสมมติสำหรับนักเรียนชั้นปฐมวัยปีที่ 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุดใจ ศรีจามร;ทับทิม สุริยสุภาพงศ์;วนิดา บุษบงค์;จรรยา ศรีสำราญ;สุมิตรา สอนสุข. (2550). **รายงานการวิจัยการพัฒนาพฤติกรรมตรงต่อเวลาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (มอดินแดง)**. งานวิจัย. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุทธิชัย ปัญญโรจน์. (2556). **การบริหารเวลา การตรงต่อเวลา**. Online available from <http://oknation.nationtv.tv>. สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มกราคม 2560.

- สุนทร พานนท์. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมวินัยในตนเองด้านความตรงต่อเวลา
ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลศรีเมืองพลประชาชนุเคราะห์ อำเภอลพ จังหวัดขอนแก่น.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุพิศวง ธรรมพันทา, (2540). **มนุษย์กับสังคม**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ภูมิไทย.
- สุภัค แสงขวา. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ
นักเรียนด้านการตรงต่อเวลา โรงเรียนบ้านด่านกรกราง อำเภอนนไทย จังหวัด
นครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุมน อมรวิวัฒน์ และคณะ. (2532). การศึกษาเชิงมานุษยวิทยาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กตาม
วิถีไทย. กรุงเทพฯ : หน่วยปฏิบัติการวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาประถมศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรเดช เจริญสว่าง. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านการตรงต่อเวลาของ
นักเรียนโรงเรียนโนนขำวิทยา อำเภอลพ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา
มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุวัฒน์ เทศสนั่น. (2553). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความตรงต่อเวลาของ
นักเรียนโรงเรียนบึงบุรพ์ อำเภอบึงบุรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา
มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เสรี ชัดเข้ม. (2538). **แบบจำลอง**. มปท.
- แสง เจ้าทรัพย์. (2553). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการตรงต่อเวลา
โรงเรียนบ้านหนองบัวโนนเมือง อำเภอลพ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไสว รินทราข. (2552). การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียน
โคกสำราญวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- อนิษฐา อุ่นชัย. (2551). ผลของการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือที่มีผลต่อสัมฤทธิ์ทาง
การเรียนภาษาอังกฤษ เจคติและพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถม
ศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อดิศักดิ์ พงษ์พลผลศักดิ์ และคณะ. (2544). “ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนของรัฐ กรณีศึกษาจังหวัดลพบุรี”, **วารสารวิจัย
และพัฒนา มจร**. ปีที่ 24, ฉบับที่ 3, กันยายน-ธันวาคม, หน้า 311-326.

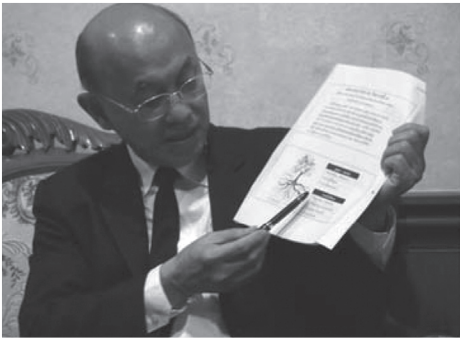
- อภิชาติ เหตุถึง. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนโรงเรียนอัครคริสเตียนศึกษา อำเภอมือง จังหวัดอุดรธานี ด้านความรับผิดชอบเกี่ยวกับการตรงต่อเวลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อรพิน ธารไชย. (2554). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านการตรงต่อเวลา ด้านการรักษาความสะอาด และด้านการแต่งกายของนักเรียนโรงเรียนกาฬสินธุ์พิทยาสรรพ์ อำเภอมือง จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อรุณลักษณ์ เลหาพะพันธ์. (2551). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเองโรงเรียนสุขานารี อำเภอมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อัญชลี โองเจริญ และ ภูริทัต ศรีอร่าม. (2552). ผลของการสร้างเสริมความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมตามแนวพุทธให้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียน พระปริยัติธรรมวัดโสธรวราราม จังหวัดฉะเชิงเทรา. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- อารีย์วรรณ เที้ยรอบ. (2550). องค์ประกอบคุณลักษณะความรับผิดชอบในการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อำนวย เกาตระกูล. (2548). เอกสารประมวลความรู้เรื่อง หลักทฤษฎีแนวคิดงานวิจัยสำหรับใช้เป็นฐานความรู้ในการศึกษาค้นคว้าวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารความรู้ในสถาบันการอาชีวศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสยาม.
- อำรุง จันทวานิช. (1 ธันวาคม 2549). สกศ.ทางคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย. เดลินิวส์.
- อุทุมพร จามรมาน. (2541, มีนาคม). “โมเดลคืออะไร”. วารสารวิชาการ, 22 - 25.
- Bertalanffy, V.L. (1968). *General system theory*. New York: George Braziller.
- Broom, L. and Selznick, P. (1958). *Sociology, A text with Adapted Readings*. Published by Row, Peterson & Co Pub, Evanston.
- Craig, G. J. (1979). *Human Development*. New Jersey: Prentice Hill.
- Duckworth, A., & Seligman, E. P. (2005). *Self-Discipline Outdoes IQ in Predicting Academic Performance of Adolescents*. *Psychological Science*, 16(12), 939 - 944.

- Eisner, E. (1976). **Educational connoisseurship and criticism: Their form and functions in education evaluation.** *Journal of Aesthetic Education.* 39(2), 192 - 193.
- Good, Carter V. (1973). **Dictionary of Education.** New York: Mc Graw Hill Book, Co, Inc, P. 198.
- Hausser, D. L. (1980). **Comparison of Different Models for Organizational Analysis,** New York: John Wiley & Sonpp. p.132 - 161.
- Ivancevich, J. H. et al. (1989). **Management : Principles and Functions.** 4th ed. Boston: MA.: Richard D. Irwin. Retrieved July 8, 2015, from <http://www.norvathesdubeez.hu/leto/tresek/eng/col.doc>.
- James R. Sanders. et al. (1994). **The Program Evaluation Standards.** California : SAGE Publications, Inc.
- Keeves, P. J. (1988). **Educational research methodology, and measurement:** An international handbook. Oxford, England: Pergamon Press.
- Keeves, Peter J. (1988). **Model and Model Building.** *Educational Research Methodology and Measurement: An International Handbook.* Oxford : Pergamon Press.
- Longman. (1981). **Contemporary English,** p. 668.
- Meason, M. Albert, A. and Khedourri, F. (1985). **Management, Individual and Organizational Effectiveness.** 2nd ed. New York : Harper & Row.
- Smith, R. H., and Others. (1980). **Measurement : Making Organization Perform.** New York: Macmillan.
- Stoner, A. F., & Wankel, C. (1986). **Management.** 3rd ed. New Delhi: Prentice – Hill Privated. p. 12.
- T.Husen,and N.T.Postlethwaite. (1975). **The International Encyclopedia of Education,** 2rd ed. New York: Simon and Schuster, Inc. p.137 - 138.
- Victoria Neufeldt. (1988). **Webster's New World Dictionary,** 3rd Edition. New York: Simon and Schuster,Inc. p. 541.
- Willer, R.H. (1967). **Leader and Leadership Process.** Boston: Irwin / McGraw-Hill. p. 83.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ภาพกิจกรรมการถอดบทเรียนแบบเล่าเรื่อง (Story Telling) จากผู้ทรงคุณวุฒิ
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ เกษม วัฒนชัย
วันที่ 24 ธันวาคม 2559 เวลา 13.00-14.30 น. ณ อาคารยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ภาพกิจกรรมการถอดบทเรียนแบบเล่าเรื่อง (Story Telling) จากผู้ทรงคุณวุฒิ
คุณวัฒนา จตุรลีธธา คณะทำงานส่งเสริมการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม จังหวัดเชียงใหม่
ของศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2560

ภาพกิจกรรมการถอดบทเรียนความสำเร็จจากสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติดี (Best practice)
โรงเรียนวัดรางบัว กรุงเทพฯ วันที่ 11 มกราคม 2560

ภาพกิจกรรมการถอดบทเรียนความสำเร็จจากสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติดี (Best practice)
โรงเรียนมาลาอิสสระเคราะห์ จ.อยุธยา วันที่ 11 มกราคม 2560

ภาพกิจกรรมการถอดบทเรียนความสำเร็จจากสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติดี (Best practice)
โรงเรียนปิ่นสร้อยแยลส์วิทยาลัย จ.เชียงใหม่ วันที่ 18 มกราคม 2560

ภาพกิจกรรมการถอดบทเรียนความสำเร็จจากสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติดี (Best practice)
โรงเรียนฉือจี้ จ.เชียงใหม่ วันที่ 26 มกราคม 2560

ภาพกิจกรรมการวิพากษ์

รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

วันที่ 16 มีนาคม 2560 เวลา 09.00 - 12.00 น.

ณ โรงแรมเชียงใหม่แกรนด์วิว จ.เชียงใหม่

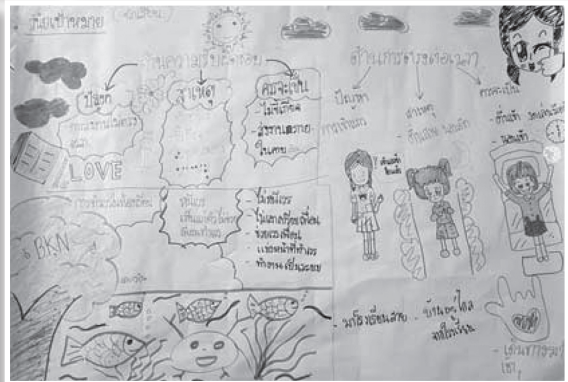
ภาพกิจกรรมผู้อำนวยการและคณะทำงานจากสำนักมาตรฐานการศึกษา
และพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
และทีมวิจัยมหาวิทยาลัยนครพนม ที่ได้ไปติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการฯ

ภาพกิจกรรมปฏิบัติการทดลองใช้รูปแบบฯ
โรงเรียนแม่สายประสิทธิ์ศาสตร์ อ.แม่สาย จ.เชียงราย (ขนาดใหญ่)

ภาพกิจกรรมปฏิบัติการทดลองใช้รูปแบบฯ
โรงเรียนชุมชนบ้านบวรภรณ้อย อ.เมือง จ.เชียงใหม่ (ขนาดกลาง)

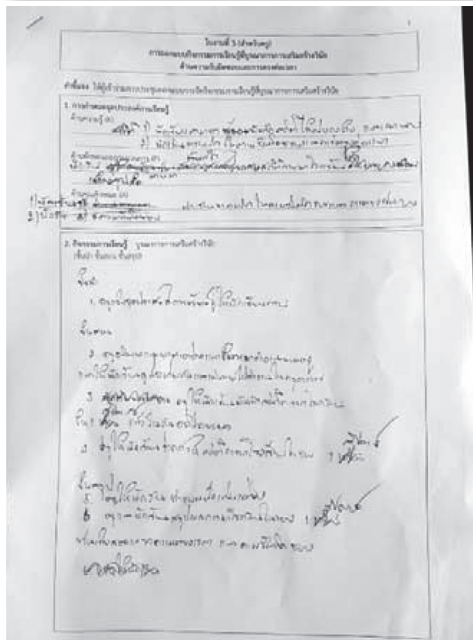
ภาพกิจกรรมปฏิบัติการทดลองใช้รูปแบบฯ
โรงเรียนอรุณวิทยาคม อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ (ขนาดกลาง)

ภาพกิจกรรมปฏิบัติการทดลองใช้รูปแบบฯ
โรงเรียนบ้านแม่ปูคา อ.สันกำแพง จ.เชียงใหม่ (ขนาดเล็ก)

ภาพกิจกรรมปฏิบัติการทดลองใช้รูปแบบฯ
โรงเรียนนครวิทยาคม อ.พาน จ.เชียงราย (ขนาดเล็ก)

ภาพ Facebook การนิเทศ ติดตาม การเสริมสร้างวินัยนักเรียนในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

คณะผู้จัดทำรายงานการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา

ที่ปรึกษา

ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์

เลขาธิการสภาการศึกษา

ดร.ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์

รองเลขาธิการสภาการศึกษา

นางเกื้อกุล ชังใจ

ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษา
และพัฒนาการเรียนรู้

ผู้ทรงคุณวุฒิในการถอดบทเรียนแบบเล่าเรื่อง (Story Telling)

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์ เกษม วัฒนชัย ประธานกรรมการมูลนิธิยุวสถิรคุณ

คุณวัฒนา จตุรสิทธา

คณะทำงานส่งเสริมการขับเคลื่อนโรงเรียนคุณธรรม

จังหวัดเชียงใหม่ของศูนย์คุณธรรม

(องค์การมหาชน)

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์งานวิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ภู่วิภาดาบรรณ ผู้เชี่ยวชาญสาขาประเมินผลและวิจัยการศึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ต่าย เชิญฉี

ผู้เชี่ยวชาญ สาขาประเมินผลและวิจัยการศึกษา

รองศาสตราจารย์ อุเทน ปัญโญ

ผู้เชี่ยวชาญ สาขาประเมินผลและวิจัยการศึกษา

รองศาสตราจารย์ นิโบล นิมกักรัตน์

ผู้เชี่ยวชาญ สาขาประเมินผลและวิจัยการศึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ดร.น หาดูตระกูล

ผู้เชี่ยวชาญ สาขาประเมินผลและวิจัยการศึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.วีระศักดิ์ สมยานะ

ผู้อำนวยการกิจวิจัยฯ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

นายวัฒนา จตุรสิทธา

คณะทำงานส่งเสริมการขับเคลื่อน

โรงเรียนคุณธรรม

ของศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน)

นายบุญเสริม สุริยา

ผู้อำนวยการโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย

นายสมภพ ทิพย์เวียง

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษา ลำพูน เขต 1

ดร.อุทัย ปัญญาโณ

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 1

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทรพจน์ ดำรงค์พานิช อาจารย์ประจำสาขาประเมิผล
และวิจัยการศึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เสาวนิตย์ เจริญชัย ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร
ระดับปริญญาตรี สาขาวิชาบริหารธุรกิจ
ดร.ศุภโชค ปิยะสันต์ ผู้อำนวยการโรงเรียนห้วยไร่สามัคคี
นายพนม สมยง ครูโรงเรียนห้วยไร่สามัคคี
นายดำรง มาดี ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบวกรกน้อย
นายศักดิ์ รัตนพงษ์ ครูโรงเรียนจักรคำคณาทร ฝายวินัย
นายชัยรินทร์ ชัยวิสิทธิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนนครวิทยาคม

รายชื่อวิทยากร

ผศ.ดร.ฤตินันท์ สมุทรทัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ผศ.ดร.สุทธิกัญจน์ ทิพย์เกษร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์ปทุมวดี ศิริสวัสดิ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
อาจารย์วรารณ สิทธีวงศ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ดร.ชนธส ไชยสุต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
นางสาวอุบลวรรณ ปัญญาดี ผู้ช่วยนักวิจัย

บรรณาธิการเอกสาร

นายสำเนา เนื้อทอง ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนานโยบายด้านการเรียนรู้
นายสุภสิทธิ์ ภูภักดี นักวิชาการศึกษาชำนาญการ

ประสานการจัดพิมพ์

นายสุภสิทธิ์ ภูภักดี นักวิชาการศึกษาชำนาญการ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นายสำเนา เนื้อทอง ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนานโยบายด้านการเรียนรู้
นางสาวจักษณา อธิรัตน์ปัญญา นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
นางสาวจันทิมา ศุภรพงศ์ นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
นางสาวสมพร พรหมดี นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
นางสาวณุตตรา แทนคำ นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
นายสมชาย นัยเนตร นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
นายสุภสิทธิ์ ภูภักดี นักวิชาการศึกษาชำนาญการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

กลุ่มพัฒนานโยบายด้านการเรียนรู้ สำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
โทร. 02 668 7123 ต่อ 2516 และ 2560 โทรสาร 02 243 1129